DÍLA

BÁSNICKÁ

JANA KOLLÁRA

we

Dwau Djljch.

W Budině,
wytištěna literami Gyuriána a Bagó.

1845.

I.

DÍL

Sláwy Dcera

Lyricko-epická báseň

w pěti Zpěwích.

Předzpěw.

Ai zde leží zem ta, před okem mým slzy ronícím,
  Někdy kolébka, nyní národu mého rakew.
Stoj noho! poswatná místa jsau kamkoli kráčíš,
  K obloze, Tatry synu, wznes se wywýše pohled.
Neb radějik welikému přichyl tomu tam se dubisku,
  Jenž wzdoruje zhaubným až dosawáde časům.
Wšak času ten horší je člowěk, jenž berlu železnau
  W těchto krajích na twau, Sláwie, šíji chopil.
Horší nežli diwé wálky, hromu, ohně diwější,
  Zaslepenec na swé když zlobu plémě kydá.
O wěkowé dáwní, jako noc wůkol mne ležící,
  O krajino, wšeliké sláwy i hanby obraz!
Od Labe zrádného k rowinám až Wisly newěrné,
  Od Dunaje k heltným Baltu celého pěnám:
Krásnohlasý zmužilých Slawjanů kde se někdy ozýwal,
  Ai oněmělť už, byw k aurazu zášti, jazyk.
A kdo se laupeže té, wolající wzhůru, dopustil?
  Kdo zhanobil w jednom národu lidstwo celé?
Zardi se záwistná Teutonie, sausedo Sláwy,
  Twé win těchto počet zpáchaly někdy ruky.
Neb krewe nikde tolik newylil černidlaže žádný
  Nepřítel, co wylil k záhubě Sláwy Němec.
Sám swobody kdo hoden, swobodu zná wážiti každau,
  Ten kdo do paut jímá otroky, sám je otrok.

Nechť ruky, nechťby jazyk w okowy swé wázal otrocké,
Jedno to, neb nezná šetřiti práwa jiných.
Ten kdo trûny bořil, lidskau krew darmo wyléwal,
Po swětě nešťastnau wálky pochodni nosil:
Ten porobu slušnau, buď Goth, buď Skýta, zaslaužil,
Ne kdo diwé chwálil příkladem ordě pokoj.
Kde ste se octly milé zde bydliwších národy Sláwû,
Národy jenž Pomoří tam, tuto Sálu pily?
Sorbû wětwe tiché, Obodritské říše potomci,
Kde kmenowé Wilcû, kde wnukowé ste Ukrû?
Na práwo šíře hledím, na lewo zrak bystře otáčím,
Než mé darmo oko w Sláwii Sláwu hledá.
Rci strome, chráme jejich rostlý, pode nímž se obětné
Dáwnowěkým tedháž pálily žertwy bohûm:
Kde jsau národowé ti, jejich kde knížata, města?
Jenž perwý w seweru zkřísili tomto žiwot.
Jedni učíce chudau Europu plachty i wesla
Chystati a k bohatým přes moře westi břehûm.
Kow tu jiní ze hlubin skwaucí wykopáwali rudných,
Wíce ku poctě Bohûm nežli ku zisku lidem.
Tam ti neaurodné rolníku ukázali rádlem,
By klas neslo zlatý, brázditi lûno země.
Lípy tito, swěcený Sláwě strom, wedle pokojných
Cest sadili, chládek by stlaly wûkol i čich.
Muž syny města učil stawěti, w nich westi kupectwí,
A mlaď swau učily tkáwati plátno ženy.
Národe mistrowský jakowé pak máš za to díky?
Rozšklubaný hnusné zpotwořenosti wěnec.
Jak wčely med zawonic kradné se do aule cizého
Hernau stádně a pak matku i dítky bijí:
Tak tu domu wlastní podroben pán, chytře mu wlezlý
Saused owil těžký smutně o herdlo řetěz.
Kde spanilá w zelených hájech pěla písně Slawenka,
Už hlaholem zpěwná usta umlukla němým.

Kde z mramoru stály hromného paláce Peruna,
 Z troskotaných slaupů teď psota chléwy dělá.
Kde k nebi swé wěžila staroslawná Arkona týmě,
 Zlomky drobí teď tam hostě cizého noha.
Rozbořené želejí zdi chrámů Retry powěstné,
 Kde čněly už ryje tam hnízdo si eštěr a had.
Sláwy syna k bratrům přišlého w ty kraje nezná
 Brat wlastní, anižo wděčně mu tiskne ruky.
Řeč ho cizá zarazí ze rtů a twáři slawenské,
 Zrak mu lže Slawjana, sluch klamy bolně kazí.
Neb tak přehluboko wtlačila znaky Sláwa synům swým,
 Místo že jich wymazat nikde nemůže ni čas.
Jak dwě řeky, spojilo když i jich wody jedno řečiště,
 Předce i po drahné cestě je barwa dělí:
Rowně tyto zmatené násilnau národy wojnau,
 Až posawád laučí dwůj očiwidně žiwot.
Odrodilí synowé wšak swé sami matce začasto,
 Bič macechy hříšné oblizujíce, lají.
Nejsau ni Slawjané žiwotem nejsau ani Němci,
 Půl toho, půl toho jen jak netopýři mají.
Tak peleší w krajinách osmanské plémě helenských,
 Koňský na wznešené wsterkna Olympy ocas.
Tak porušil zištný Europčan dwa swěty Indů,
 Za wzdělanost wzaw jim cnost, zemi, barwu i řeč.
Národ i čest zmizeli, s jazykem bohowé zde zanikli,
 Jen sama zůstáwá příroda nezměněna.
Les, řeky, města a wes, změniti swé jméno slawenské
 Nechtěly, než tělo jen w nich, ducha Sláwy není.
O kdo přijde tyto wzbuditi hroby ze sna žiwého?
 Kým přiweden slušný k swé bude wlasti dědic?
Kdo rce to nám místo, kde cedil swau někdy za národ
 Krew Miliduch, kdo na něm slaup mu památky složí.
Kde hněwiwý nowotám, otcowskau prostotu bráně,
 Wálčícím Slawjanům Kruk po slawjansku welel.

Neb kudy witězný máchal meč w půtce Bogislaw,
A w pokoji šťastnau zákony řídil obec.
Už jich wíce není! s rachotem surowého rekowské
Články jejich zhaubný láme oráče lemeš.
Stíny jejich na dwau se časů hněwajíce ničemnost,
We mhle siwé těchto zřícenin upně wyjí.
Upně wyjí, že osud posawád se smířiti wáhá,
A wnuka krew lecjak tam hnije, tam se mění.
Jak muselo w tomby studené být k národu serdce,
Jenžby tu selz jak nad kostmi milenky nelil.
A wšak umlukni tichá, na budaucnost patři, žalosti,
Osluněným rozptyl mráčky myšlének okem.
Naywětší je neřest w neštěstí láti neřestem,
Ten, kdo kojí skutkem hněw nebe, lépe činí.
Ne z mutného oka, z ruky pilné náděje kwitne,
Tak jen může i zlé státi se ještě dobrým,
Cesta křiwá lidi jen, člowěčenstwo swesti nemůže,
A zmatenost jedněch často celosti howí.
Čas wše mění, i časy, k wítězstwí on wede prawdu,
Co sto wěků bludných hodlalo, zwertne doba.

Zpěw

I.

Sála.

1.

W onom kraji, kde se kwětorauchá
Sála dolinami rozstřela,
Po nichž někdy silná kráčela
Powěstného noha Miliducha;

Sláwa, že ji čas a zloba hluchá
Zhanobily, k nebi upěla,
Rada bohů přijdauc zawřela
K její křiwdě nakloniti ucha:

Přemítáno dlauho o náhradě,
Každý z bohů wraucně rozpráwí,
Jeden to a druhý ono radě;

W tom cos Lada Milku šepce hezká,
Ten ai pannu stwořiw předstawí,
A sněm tichne, žasne, chwálu tleská.

2.

Mnohý jazyk, Znělky milé, laje
Wám jak upýpawým hříšnicem,
Že ste jeho autlým žwanicem
Košík daly, k tanci s wámi maje;

Ale nač se, skřehlost audů znaje,
Starec k hebkým wtírá mladicem?
Aneb k sněžným blázen hranicem
Béře raucho pálčiwého kraje?

Wy jste, kdo wás bez předsudku cení,
Básně, kterým smysel nemizí,
Při tom líbých milownice znění;

Buďtež tedy wolné tomu zwuku,
Který ku slawskému pobízí
Plesu waši Hesperidky ruku.

3.

Nehýřil sem, nelakotil, nepil,
  Hry mi záhy přišly w nemilost,
  Netěšila mne ta zdwořilost,
  Kterau jen zwyk do žiwota štěpil;

Peněz blesk mne nikdy neoslepil,
  Chladným nechala mne zmužilost,
  Ale w bělohlawskau spanilost
  Weždy oči s podiwem sem wlepil:

Ještě ani neznal sem co láska,
  Už se serdce w tauhách rozlilo
  Jestli sličná potkala mne Kráska;

Božstwí k jiným we kři, hromu hlase,
  Knihách, snách neb metlách mluwilo
  Krewawých, a ke mně w ženské kráse.

4.

Naykrásnější nade wšecky cnosti,
  Cnost, jenž wlastní cnosti ukrýwá,
  Pohled, jehož krotkost stydliwá
  Jest jen zrádcem wětší spanilosti;

Serdce, jen mu trůn dej wšemožnosti,
  Ráje po wší zemi rozsíwá,
  Rtíky, z nichž se zdrawý ozýwá
  W liboplynné rozum wýmluwnosti;

O, kde swítíš hwězdo utěšená?
  Jsili w skutku, drahý předměte!
  Čili jen sen marný zlatých časů?

I ne, žije! žije? libých hlasů
  Struny k chwále její zawzněte,
  Ej hle mně je, mně je zaslíbená,

5.

Stojí lípa na zeleném luze,
  Pelná starožitných pamětí,
  Ku ní, co jen přišlo podletí,
  Bywala má naymilejší chůze;

Žele moje, city, tužby, nauze,
  Nosil sem jí tajně k odnětí,
  Jedenkráte w jejím objetí
  Takto zalkám rozželený tuze:

„O ty, aspoň ty už, strome zlatý,
  Zastiň bolesti a hanobu
  Lidu toho, kterému jsi swatý!“

Tu dech žiwý w listí hnedky wěje,
  Peň se hne a w božském způsobu
  Sláwy dcera w rukách mých se směje.

6.

Jítili mám swětem nayšířejším?
  Mámli státi, čili seděti?
  Jen chci cosi, než co, wěděti
  Nelze umem denně zmatenějším;

Host si kýsi hnízdo w naytkliwějším
  Stláti začal serdce paupěti,
  Bode, sladí: mám to terpěti?
  Či wšem wýhost péčem dáti zdejším?

Hnedky selzy roním od žele,
  Hned jsau líce, oči weselé,
  Lkám a zase plesám w dobu krátkau;

Poshowte jen milí přátelé,
  A wy mlučte twáře kyselé,
  Nechejte mi bolest tuto sladkau.

7.

Zwučně znějí zwonů hlasy swaté,
K poswíckám se strojí osada,
Mládež kwítím cestu wykládá,
W chrám se hernau ňádra bohem zňaté;

I mé serdce pudem diwným jaté
Tam mé nohy jíti nabádá,
Netuše že tu je prorada
Milka w pauta wíce wkuje zlaté:

Sotwy wkročím, widím w bílé říze
Letmo klečícího anjela,
Ducha w nebi měl a oči w knize;

A když pohnul twář a hláwku wznášel,
Koho zděšenost má uzřela?
Tú, co ondy při lípě sem našel.

8.

Herkulesa někdy na rozcestí
Dwě jsau postřetnuly osoby,
Jedna Rozkoš, pelná ozdoby,
Druhá Práce, chtějíce ho swesti;

Ta jej wábí lahodau a lestí,
Tato neslibnými způsoby,
On si wolil cestu chudoby
A s ní břímě těžkých prací nesti:

I mně práwě to se nyní stáwá,
Ochechule dwě mne potkaly,
Jméno jedné Krása, druhé Sláwa;

Než já, neplach, chci se deržet obau,
Jako lowec, který zwětralý
Zajíce dwa honí jednau dobau.

9.

Aneb zhořte ňádra, w plápol stlete
  Jiskrau tauto prudce rozžatau,
  Aneb zmaťte mysel přepiatau,
  Neb už nelze krýti, co mne hněte;

Dítě kojí kwítí, tebe kmete
  City wraucí wíce nematau,
  Muži žena autlých odplatau
  Cností krásný wěnec štěstí plete:

Láskuliž jen wěku mladého
  Zwalby hříchem rozum šalbau mámen,
  Lásku tuto serdce čistého?

Takto taužím w trudné newoli,
  Ano blesk dwau liliowých ramen
  Usta zamkne slowem: „Nikoli!“

10.

I když blaudí ještě býwá milý
  Onen wyšších letůw mládenec,
  Jenž si skutky swými na wěnec
  Terhá každý kwítek ušlechtilý;

A jest prawdy přítel, krásy čilý,
  W lásce čisté wraucí milenec,
  Při tom hoří i jak wlastenec,
  I jak člowěk dobřezaslaužilý:

Byť i těkal myšlénkami swými
  Někdy w říšech asnad nemožných,
  Nechať mluwí nade řečmi zlými;

Nenadá mu proto kwapným šklebem
  Nikdo wertochů a bezbožných,
  Leč ti, co jsau žiwi samým chlebem.

11.

Tři mne wěci, když je spatřím, k smíchu
S hněwem spojenému nukají:
Perwá neznám jak jí říkají
Zwíře jest, jenž hlawu nosí w břichu;

Pak jsau kowy, které křídel pýchu
K letu wzawše z nebe padají,
A kwět, w němž se oči kochají,
Ano smerdí přiložený k čichu:

Ale hněw se blíží k zuřiwosti,
Wida lidi, kterým nebije
Ani k hříchu serdce ani k cnosti;

To jsau, w kterých duše hnije žiwá,
Hnusné bez balsamu mumie:
Nebo kdo chce žíti, ať se kýwá.

12.

Chtěl sem pěti králů českých trůny,
Bratrů příchod, Wlastu s Libuší,
Chtěl bič boží, kterak do kuší
Střely klásti swoje učil Huny;

Tatry zlaté, Tokaj, ticho luny
Perst se tytýž hráti pokauší,
Ale klamné wždycky do uší
Mína jen a Mína zněji struny:

Slohem prostým bájky, kwěty, říše
Psát se jmu, než péro swéwolné
Tahy jiné, jiné ruka píše;

Ani řeč má s wůlí kráčet newí,
A co w spolku lidí newolné
Serdce kryje, kwapný jazyk jewí.

13.

Z jara nech tě swětí líbý chládku
Wečer z wětwe píseň slawíka,
W létě ať se tebe netýká
Perün hněwný weda s žiwly hádku;

Každau jeseň nech i ze zůstatku
Raucha twého zlato wyniká,
W zimě chraň tě zhauba wšeliká
Strome swatý, lásce na památku:

Ží jen dáwný děde, blízkau koje
Audů i let břímě studničkau,
Aniž ostré pociť wraha zbroje!

Nebs ty swědek, když mi onna troje
Slowa perwau wšepla hubičkau:
Wěčně, wěčně, wěčně serdce moje!

14.

Krásný jest zwuk, který wychowaly
Wenku ruky samé přírody,
Mnělbys že se z křowin hospody
Wlaských mistrů, chrámy z lesů staly;

Krásnější ten, jemuž Muzy daly
W lidských ustech už i swobody,
Kde um we zpěwu se lahody
Míchá, aby sluch i duši jaly:

Ale znám zwuk jeden tichý, krátký,
Než tak pelný, pronikawý, sladký,
Že wše jiné w něm se spojují;

Slyším, slyším ho hle líbě znící,
Když si řeknau serdce milující
Perwýkráte: že se milují.

15.

Rád mám jeseň tokajského moku
Matku, rád i léto pěhawé,
Příjemnéť jsau w zimě bělawé
Sanice a klauzky u potoku;

Předce weždy ze wšech částek roku
Jaro w jeho kráse strakawé,
W jeho weselosti zpěwawé,
Najmilejší bylo mému oku:

Nyní pak se ono pro mne stalo
Nejen milým, než i pamatným,
Proto že mi lásku darowalo;

Kolikráte nawrátí se zase,
Zápalem a kwítím poswatným
W májowém chci swětiti je čase.

16.

Pahorek jest, na němž rozwaliny
Hradu tráwí času kolečko,
Pod pahorkem hezké městečko,
W městečku dům stojí lípostinný;

Na ten domek z nebes klenutiny
Najkrásněji swítí slunečko,
Neb tam bydlí onno serdečko,
Jež Bůh Sláwě určil dobročinný:

W hradě tom se strašné, w dlauhém čase,
Stonání a pláče slýchaly,
Nyní ale wše jest ticho zase;

Neb už zhojil křiwd a ran těch hory
Milek Sláwě, jež jí zdělaly,
Medwěd, Lew a jiné drawé twory.

17.

Jako chodí opuštěná mati,
Když jí pomrau dcery, synowé,
Každodenně w rauše smutkowé
K miláčků swých hrobům naříkati;

Tak já k ní se mohu přirownati,
Chodě k wám, o Sorbů hradowé,
Kunice, Krain, Lobdy rumowé,
Nad wašimi předky plakáwati:

Od wás nesu ke Slaupsku a Míšni
Swaté horkých selzí obětě,
Kde rty Němec slawskými se pyšní;

Sotwa že zde city poustydly,
Wedau k Retře mne a k Winetě
Derwan, Mík a Bělbog zlatokřídlý.

18.

Není to zem ani nebe zcela,
Co se z twáře Její wyskytá,
Swatost je to w kráse zawitá,
Duše božská w autlé cloně těla;

Hned mře láskau, hned zas jakby chtěla
Wzhůru letnaut, city zamítá,
Do ruk běží, ai w blesk rozlitá —
Swěty hwězd Jí plynau wůkol čela:

Ba si tuším wšudypřítomnosti
Ode bohů samých půjčila,
Anť mi weždy w očích, w obraznosti;

O rci předce, družko rozmilá,
Jsili trupel, ať si trudu spořím,
Čili anjel, ať se tobě kořím.

19.

Wšecko při Ní, wůkol Ní, i na Ní
Jest, jak u Westálky, bělaučké,
Ode hlawy k patě samaučké,
Že kdo nezná s úctau se Jí klaní;

Mé pak oko téměř se už straní
Postawy té, sice hezaučké,
Ale diwné tak a lehaučké,
Že Ji zowu českau Bílau Paní:

Alabastru sama bělostnější
W rauchu, we kwítí a kdekoli
Barwa bílá jest Jí najmilejší;

Ale newím posud, ohniwého
Slunceli to bělost, neboli
Jenom bělost sněhu studeného.

20.

Těžko zříti owšem, když se w krásy
Zlaté na Tatřách den obléká,
Um se tu w cit, tělo člowěka
W peruť mění, na ach! jeho hlasy;

Mutno serdci, když mrak slunce hasí,
A hrom láme dřewa stowěká,
Strašno, kdy rty Etna rozsměká,
Lká zem, bledne měsíc hwězdowlasý:

Předce toto wšecko snadno snesu,
Ale pohled Její newinný,
Tohoť nelze, leč se celý třesu;

Pohled Její! o mluč nyní wtipe,
Serdce mluw, jak jeden jediný
Střely, swěty, bohy do mne sype.

21.

Mnoho sem si hlawu na tom trudil,
Proč jsau slawské twáře okrauhlé,
A ne tenké, hrotné, třiuhlé,
Jako jiných, weždy wšak sem błaudil;

Ptám se Milka, on tak o tom saudil:
„Smutek, hněw a city osuhlé
Způsobují twáře obdlauhlé.“
A tím na wěc pozornost mau zbudil:

Neb sem widěl že duch weselosti,
Smích a zpěwy lidský obličej
Přiwozují k pěkné okrauhlosti;

A kdo nezná to, že tyto cnosti
W našem národu jsau obyčej
Panující ode jakžiwosti?

22.

Snadno bylo wolit Parisowi
Jednu ze třech w řecké pustině,
Když mu různem stály bohyně
Rozdělené krásau, mocí, slowy;

Oči lehko snesau, když se nowý
Řádně za darem dar wywine,
Zniklý w serdci druhým pomine
Aučinek, an čas i místo howí:

Ale komu dáno smělé zříti
Tam, kde w těsném blesku směsice
Wšech krás duše, těla wůkel swítí?

Já si oči rukau musím krýti,
Anť se w jedné, onna trojice
Bohyň, jedním rázem na mně řítí.

23.

Tolik může hle moc pěkné twáře!
  Wčera zwána byla ku balu,
  A když uwedla Ji do sálu
  Zdwořilého ruka hospodáře,

Okauzlila swíc a perel záře
  Tak Ji jakby byla z křištálu,
  Až ples ten jen její na chwálu,
  Hoch se každý změnil na modláře:

Jiné díwky stály jako wryté,
  Aby neztratily ctitelů
  Bleskem krásy snad a okrasy té;

Dnes pak zní už rozmluw na tisíce
  O ní w chalup zděch i kaštělů,
  Tak že pro stud nikam nechce wíce.

24.

Maluj obraz, jenž se září hrawau
  Na anjela strojí změniti,
  Duši jeho téměř spatřiti
  Přes jasnotu těla pronikawau;

Oko musí k nebi wíru zdrawau,
  K zemi lásku čistau swítiti,
  A wšak nesmí čelo zůřiti
  Na hubinku sladce usmíwawau:

Dwa se wěnce wiňtež wůkol wlasů,
  W kterých, jako barwy duhowé,
  Kwítky chwějí wěků wšech a pásů:

Ale wšemu tomu wdechni ženstwí
  Slawenského tahy kauzlowé,
  Máš Ji, aspoň w chudém podobenstwí.

25.

Láska, totiž prawá, ne ta bájná,
Nikdy sama jedna nechodí,
Jako z matky se z ní narodí
Hned i prawda a cnost nebedajná;

Kam se pohne newinnost ji hájná,
Nauka, čest i síla sprowodí,
A co náboženstwu lahodí
Wíce nežli lkání její tajná?

Naděje a radost w twáři její,
Jako ranní rosa u růže
Jarokwětné, spanile se skwějí;

Láska jest wšech welkých skutků zárod,
A kdo nemilowal, nemůže
Ani znáti co je wlast a národ.

26.

Nechápám jak, ale serdcem smělým
Wyznám to co cítím skrytého,
Totiž, že mne láska celého
Wítězstwím swým proměnila skwělým;

Ze chladného učinila wřelým,
Powolným a krotkým z přísného,
Nepřestrašenliwým z plachého,
Ze smutného jasným, přeweselým:

Ona wšecku swlékla ze mne školu,
Aneb raději jen smířila
Se žiwotem rozkošně ji spolu;

Tak že newím sám teď jak sem schodil,
Či se země tato znebila,
Či sem já se celý znowu zrodil.

27.

Růži rowně, když se na auswitě
Lásky dříwe z rosy napije,
Pak swůj slunci šarlat rozwije,
Tak je k zření onno krásné dítě;

Jmění wlastních, nimiž w bolné sítě
Serdce lapá, sama nečije,
Před tím ruky winné umyje
W newinnosti, koho raní lítě:

Bezwědomě, w citech samostatných,
Jako sama krása působí,
Nechce chatry křiků neposwatných;

Žel jen! že čas panstwí sobě smělý
Nad wší zemskau krásau osobí,
Terhej růži, přijdau slunce střely.

28.

Taký čas mi, jak dnes, ještě zcházel
Zříti w najwětší Ji osloně,
Stála, máj se k zemi nakloně
Wůkol Ní wšech kwětů krásy sázel;

Wšetečný pak zefyr na Ni házel
Sněhem wonných kločků z jabloně,
Ona kytaru má na loně
Jejíž hru hlas leckdy sauprowázel:

Zpíwalať si libě, jako morské
Sireny, ty w Čechách ondyno
Nalezené zpěwy Kralodworské;

Překwapím Ji, po milostném fuku
Předce přáno mi, o nowino!
Políbiti kytaru i ruku.

29.

Nikdo ještě lásky newystihnul
  Powahu a wládu čarownau,
  Bůh sám najwyšší ji králownau
  Učinil a na trůn swěta zdwihnul;

Potom okem wšemocnosti mihnul
  W říši tělesnau i duchownau,
  A ai hned se s tužbau milownau
  Weškeren twor k berle její přihnul:

Proto ona w celém swětě wěje,
  We hwězdách i prášku křídlatém
  Jejžto wětřík z kwětu na kwět seje;

Wede k sobě duše oddálené
  Po žiwota běhu klikatém,
  Jak mne až sem k Sále olípené.

30.

Nezná serdce, kdy a kde a jací
  Žiwlowé chtí jeho aupadu,
  W tisíce se, we swém auřadu
  Milek swodný, oblud přeobrací;

Perška ztichla; libě žwawí ptáci
  K procházce nás wyzwau do sadu,
  Ana se mi z ruky k pozadu
  Wykradne a stromem zatermácí:

Huj! tu příwal, střely, hromy na mne,
  Hasím wůkol plamen hořící,
  Jenž se řine z každé krůpě klamné;

Ona w autěk, w haušti, kde se skryla,
  Trestati chci krásnau hříšnici,
  A wšak sladce křiwdu odplatila.

31.

Na druhý den, abych lek ten zpátky
Odpomstil a serdce ukojil,
Němce ku Sále sem nastrojil
Najatého drahé za auplatky;

By Ji střehnul, a když do zahrádky
Wejde ku mostku se připojil,
Sňal jej kradmo, břehy rozdwojil
A šel, já pak sám sem čekal zmatky:

Ale když tu předkem na příkoří
Jenž Ji potká sem se weselil,
Zkusím jaké krása diwy twoří;

Nebo sotwy otewřela bránu,
Sály tok se před Ní rozdělil,
Tak že suchem přešla na mau stranu.

32.

Milujme se newinně a hrajme,
Ciťme wrauené lásky oblahu,
Ale tuto slast a přísahu,
Kochanko! jen we swých ňádřích tajme;

Swěta s jeho jazyky se hajme
Pelnice tak Milka wýstrahu,
Tu má prawá láska powahu,
Nechlubí se když dwě duše zajme:

Jen ta jiným wítězstwí swé hlásá,
Jejíž matka býwá fitlenstwí,
Wášeň aneb podzimková krása;

My dwa samým zpěwcům těmto w hájku
Swěřme naše šťastné tajenstwí,
Tiť nás jistě neuwedau w bájku.

33.

Ještě wás wy medosawé wčelky
  Jednau od mé družky odháním,
  Kterau stálým ku Ní létáním
  Sladkostí wšech pozbawíte celky;

Tam si leťte, o wy sprosté selky,
  K horám kwětnatým a ke stráním,
  Mně pak nekradnite líbáním
  Swojím wonnau manu u přítelky;

Není toto lipka dřewokmenná,
  Než mnau jenom losem příznіwým
  Perwýkráte pod ní nalezená;

Nechceteli preč, wy nezbednice,
  Nuž se chraňte ostnem dráždiwým
  Bodnauti Ji w pyštěk aneb líce.

34.

Nezáleží láska w surowostech
  Hottentotů aneb Huronů,
  Ale ani w přísných Katonů,
  Aneb suchých Aristarchů cnostech;

Já sem zkusil, kdo ste w pochybnostech,
  Mně wíc wěřte než snům Platonů,
  Láska žije beze zákonů,
  W sladkých a wšak čistých maličkostech:

Sokratické žerty, okamihy
  Milostné, a bawné klewety
  Byť i z páně Rozwodowy knihy;

Nezbedné hry, wzdorky dowádiwé,
  Wděčné obtulky a štěbety,
  Toť jsau žiwly lásky oprawdiwé.

35.

Hodiny jsau, a to najšťastnější,
Kde nám jeden kwítek w skrytosti
Wíce způsobuje radosti,
Než křik a blesk swěta najskwostnější;

Hodiny jsau, a to najkrásnější,
Kde nás dítě we swé žwawosti
Wíce poučuje maudrosti,
Nežli Plato a Kant najslawnější;

Hodiny jsau, kde Bůh w serdci našem,
Wěčnost, zem i nebe přebýwá
Jasněji, než swěty w chrámě wašem:

Tajemstwí wšak toto přetlumočí
Jen ten sobě, ctí a cítíwá,
Komu láska bělmo sňala z očí.

36.

Příroda se ze wšech žiwlů wšudy
Kwítek jala stwořit neswadlý,
W němž se w suličné změně zercadlí
Nebe, země, hwězd a slunce praudy;

Než um Pallas, Lada sladké pudy
Místo wůně po něm rozkládly,
Kupid s Milkem lístky pokradli
Točíce z nich tři dny každé údy:

A wše tyto bohů wětších dary
Okauzlily wděky newinně
Stříbrem hlasu, hnutí lehkých čáry;

Kdo Ji uzří, stane, sám se ptaje:
Jakž pak předce tato bohyně
Z řeckých hájů přišla w naše kraje?

37.

Diwil sem se někdy jakby k boji
Krása rozlítila ramena,
Swěty dwa tam jedna Helena
Celý juh i sewer hnala k Troji;

Slečna kyne: rytíř kříž a zbroji
Chápá: „adé krásná Božena!“
Přijde: „Hrob náš! křiwda pomstěna!
Deset soků leží na sauboji!“

Teď znám proč si polem, mořem taužil
Menelae, proč dlels Priame,
Zač si hochu šwárný dobrodružil:

Jen to neznám, či sám ještě lhawý
Perůn deštěm krásu neklame,
Nač twář tato na zemi se bawí!

38.

O půl noci, když zem celau skrýwá
Tma a sněhu oděw zimawý,
Cestu koná krok můj taulawý
Od Té, kterau serdce moje wzýwá;

Ticho wšudy jen sám Tworci zpíwá
Wětrožalmy sewer sichrawý,
Ano z rozterhaných laskawý
Měsíc na mne oblaků se díwá:

O lej swětlo, druhu pelný blesku,
Nocobludným swojím kahancem
Na mau křiwau podle Sály stezku!

A wšak chod můj není krádež, zrada,
Nejsem zběhem ani wyhnancem,
Wina wšeho Milek jest a Lada.

39.

Do dwau škol já spolu nyní chodím,
Neb sem našel školu we škole,
Žádná sice není bez bole,
W obě wžak se posud dobře hodím;

Když se z denních prací oswobodím,
Spíchám do Betany přes pole,
A tam smířiw ducha newole
Zase zpátkem ráno rosu brodím:

W jedné škole s muži towaryším,
W druhé s pannau, tam wtip mudrochů,
Tu řeč krásy učeliwě slyším;

Odkud ten zisk, že když lesnatějí
Mrawy mnoha jiných mladochů,
Moje měknau zde a lahodnějí.

40.

Wčera wečer se nás na knížecí
Hwězdárně hauf drahný nasbíral,
Zpráwce skla dal, oči protíral,
An mu z ust se učná slowa mecí;

Každý za ním oči na wisecí
Po obloze hwězdy upíral,
Jen sám já sem k zemi pozíral
Na korunu tu wšech swětských wěcí:

„I co hledíš ty tam na zem nízkau?“
Řeknau hwězdáři a přátelé:
„Hwězdu nowau odkryl sem a blízkau!“

Hned i oni zrak tam obrátili,
A pak po hádce Ji umělé
Za najkrašší wšickni wyhlásili.

41.

Dwanácte rtů někdy holubice
Jedna k jazykům sto rozžala,
Našim hříšným wěkům přestala
Přízeň boží dáwat diwů wíce;

Dwě se wznesly ke mně, w jedné díce
Řeči jen znějž Její pochwala,
K peánům si křídel žádala
Tužba, usta hasly začát chtíce:

Pelností se wnitřek puknaut míní,
Ano citům cestu, mezera
Ode serdce ke rtům, příkrau činí;

Než hle tak se pomstí newěra!
Jeden předmět, hodný Homera,
Serdce wzýwá, slowo tuším stíní.

42.

Mně už berla náměstníků chánských,
Ani Harem jejich netěší,
Nedbám, kolik ročně z peleší
Swětu dáwá rudy Tatra banských;

Aniž se ptám, jakau z břehů manských
Laupež weze koráb najtěžší?
Kolik drábů heysek wyhřeší
We schůzkách noc aby stráwil panských?

Aniž wíce wyzwědati milo,
Kde se chowá slawných k widění
Phidiasů, Raphaelů dílo;

Já mám w rukau Peru, Wlachy, Řecko,
Král sem bez wojsk, boháč bez jmění,
Mně dal osud w jedné wěci wšecko.

43.

Co jest láska? bída newyhnutná,
  Protimluw je a host nezhostný,
  Chladný oheň, smutek radostný,
  Sladká hořkost jest a radost smutná;

Milá rána, tráwenina chutná,
  Žalost smíšná a smích žalostný,
  Zdrawá nemoc, katan milostný,
  Rozkošný hrob a smrt neukrutná:

I já cítím, že co k ní sem přistal
  Sám sem uťal wětew pod sebau,
  A lep na swá wlastní křídla schystal;

Nyní padmo letmo dolů třískám,
  Ikare, ach asnad za tebau,
  A w tom pádu ještě sobě wýskám!

44.

Hraběnko! ty skrytá pod Kunickým
  Hradem tímto w tichém austupu,
  Neklaď mi mé ptání w potupu,
  Co jsi, Wilau? čili duchem lidským?

Láskali tě šípem laupežnickým
  Wyhnala sem z lidí zástupu,
  Či hněw stawěl tuto chalupu
  A tě rauchem oděl paustewnickým?

Než buď kdo buď, aneb od kterého
  Kraje koli, wy jí Kunice
  Pohostinstwí přejte slawenského;

Jak mně ona přítulku též přeje,
  Když mi z očí Sála, Lužice,
  Balt neb Milek teplé selzy leje.

45.

Nechať jiná šperky zlaté nosí,
Tkanic šust a wonné kadidla,
Na swau twáři wodky, ličidla,
Na swau hlawu klade páwy, pštrosy;

Ta nech Paříž, aneb London prosí
By slal krojů nowých prawidla,
Při níž Milku w ruce kružidla,
An ji twořil, pohýbaly losy:

Ať to, kde je chyba wynahradí
Kupec perlau, čepcem šwadlena,
Kde zbyt, škřinka wtipná pozahladí;

Já se kochám jak si zrostla w Tobě,
Mně se líbí krása rozená,
Aneb, kde jsau w shodné míře, obě.

46.

Co jest slunce jitru spanilému,
Měsíc noci, hwězda plawcowi,
Kwítek wčele, woda mřenowi,
Slawíkowi hájek zpěwawému;

Co jest čerstwý chládek pocestnému,
Owci tráwa, křídla orlowi,
Koruna a berla králowi:
To jest serdci milenka má mému;

Co jest jaro mezi roku díly,
Perla mezi kowy drahými,
Mezi wětry zefyreček milý;

Co jest růže mezi kwětinami,
Palma mezi stromy jinými:
To jest Ona mezi panenkami.

47.

Sláwa krásau libé řeči Polku,
Wděkem ozdobila Serbinku,
Slowáčky pak, naši rodinku,
Zpěwem ust a serdcem bez okolku;

W Rusku panstwí, w Českau skryla holku
Smělost k hérdinskému aučinku,
Ale každau krás těch kwětinku
Ještě w celém chtěla míti spolku:

Káže tedy aby podle směru
Spojil Milek, její kochánek,
Onny částky w jednu Sláwy dceru;

Proto se tu, jako w moři řeky,
Diwně spolu wšechněch Slawjanek
Objímají cnosti, krásy, wděky.

48.

Nikdy takým záře šarlatowá
Wýchod nejasnila plamenem,
Jaký w tomto zraku spářeném
Blesk a oheň Lada wždycky chowá:

Nikdy takým štětka jara nowá
Růže nebarwila čerwenem,
Jako w obličeji wznešeném
Rdí se tuto kwětobrána rtowá:

Aniž bylo pružnatější zlato
W luku Swatopluka tětiwy,
Níž swět ztřásel, jako náruč tato:

A co bájka wymyšlená říká,
Ei hle, tu je skutek prawdiwý,
Noha, jenž se sotwa země týká!

49.

Jakby wšecky cnosti wůkol stály
Když Ji ruka boží twořila,
Ta puk duše w růži nosila,
Ta zpěw, ta ples wedla, jiné hraly;

Stroj spal ještě, jen se rtíky smály,
Haufem chasa božská kwapila,
By weň dar swůj každá wložila,
Twor wstal žiwý, cnosti odlétaly:

Tak wše při Ní útlé, čisté, lehké,
Tak wše kryje stydu opona,
Že to nelze wypsat ruce křehké;

We tmě tak z Ní line oslona,
Ba i we dne, jestli při Ní sedím,
Radše w slunce než Jí we twář hledím.

50.

Jedna matka měla nebohatý
Statek, na něm rolí s aurodau,
Saused zloděj, bydle za wodau,
Přišel a wzal wšecko, nestydatý;

Slala syna aspoň na požatý
Lán ten klasy zbírat za škodau,
A ai! na sterništi náhodau
Našel ještě klas on ryzozlatý:

Totě bájka, asnad někdo zwolá,
Pelná šumilebých powěrek!
Neníť bratře, nýberž prawda holá;

Sláwa totiž jest ta hospodyně,
Klasník já, a zlatý paběrek
Zašlých Sorbů jest má přítelkyně.

27.

Růži rowně, když se na auswitě
Lásky dříwe z rosy napije,
Pak swůj slunci šarlat rozwije,
Tak je k zření onno krásné dítě;

Jmění wlastních, nimiž w bolné sítě
Serdce lapá, sama nečije,
Před tím ruky winné umyje
W newinnosti, koho raní lítě:

Bezwědomě, w citech samostatných,
Jako sama krása působí,
Nechce chatry křiků neposwatných;

Žel jen! že čas panstwí sobě smělý
Nad wší zemskau krásau osobí,
Terhej růži, přijdau slunce střely.

28.

Taký čas mi, jak dnes, ještě scházel
Zříti w najwětší Ji osloně,
Stála, máj se k zemi nakloně
Wůkol Ní wšech kwětů krásy sázel;

Wšetečný pak zefyr na Ni házel
Sněhem wonných kločků z jabloně,
Ona kytaru má na loně
Jejíž hru hlas leckdy sauprowázel:

Zpíwalať si libě, jako morské
Sireny, ty w Čechách ondyno
Nalezené zpěwy Kralodworské;

Překwapím Ji, po milostném fuku
Předce přáno mi, o nowino!
Políbiti kytaru i ruku.

29.

Nikdo ještě lásky newystihnul
  Powahu a wládu čarownau,
  Bůh sám najwyšší ji králownau
  Učinil a na trůn swěta zdwihnul;

Potom okem wšemocnosti mihnul
  W říši tělesnau i duchownau,
  A ai hned se s tužbau milownau
  Weškeren twor k berle její přihnul:

Proto ona w celém swětě wěje,
  We hwězdách i prášku křídlatém
  Jejžto wětřík z kwětu na kwět seje;

Wede k sobě duše oddálené
  Po žiwota běhu klikatém,
  Jak mne až sem k Sále olípené.

30.

Nezná serdce, kdy a kde a jací
  Žiwlowé chtí jeho aupadu,
  W tisíce se, we swém auřadu
  Milek swodný, oblud přeobrací;

Perška ztichla; libě žwawí ptáci
  K procházce nás wyzwau do sadu,
  Ana se mi z ruky k pozadu
  Wykradne a stromem zatermácí:

Huj! tu příwal, střely, hromy na mne,
  Hasím wůkol plamen hořící,
  Jenž se řine z každé krůpě klamné;

Ona w autěk, w haušti, kde se skryla,
  Trestati chci krásnau hříšnici,
  A wšak sladce křiwdu odplatila.

31.

Na druhý den, abych lek ten zpátky
Odpomstil a serdce ukojil,
Němce ku Sále sem nastrojil
Najatého drahé za auplatky;

By Ji střehnul, a když do zahrádky
Wejde ku mostku se připojil,
Sňal jej kradmo, břehy rozdwojil
A šel, já pak sám sem čekal zmatky:

Ale když tu předkem na příkoří
Jenž Ji potká sem se weselil,
Zkusím jaké krása diwy twoří;

Nebo sotwy otewřela bránu,
Sály tok se před Ní rozdělil,
Tak že suchem přešla na mau stranu.

32.

Milujme se newinně a hrajme,
Cíťme wrauené lásky oblahu,
Ale tuto slast a přísahu,
Kochanko! jen we swých ňádřích tajme;

Swěta s jeho jazyky se hajme
Pelníce tak Milka wýstrahu,
Tu má prawá láska powahu,
Nechlubí se když dwě duše zajme:

Jen ta jiným wítězstwí swé hlásá,
Jejíž matka býwá fiflenstwí,
Wášeň aneb podzimkowá krása;

My dwa samým zpěwcům těmto w hájku
Swěřme naše šťastné tajenstwí,
Tiť nás jistě neuwedau w bájku.

33.

Ještě wás wy medosawé wčelky
Jednau od mé družky odháním,
Kterau stálým ku Ní létáním
Sladkostí wšech pozbawíte celky;

Tam si leťte, o wy sprosté selky,
K horám kwětnatým a ke stráním,
Mně pak nekradnite líbáním
Swojím wonnau manu u přítelky;

Není toto lipka dřewokmenná,
Než mnau jenom losem přízniwým
Perwýkráte pod ní nalezená;

Nechceteli preč, wy nezbednice,
Nuž se chraňte ostnem drážďiwým
Bodnauti Ji w pyštěk aneb líce.

34.

Nezáleží láska w surowostech
Hottentotů aneb Huronů,
Ale ani w přísných Katonů,
Aneb suchých Aristarchů cnostech;

Já sem zkusil, kdo ste w pochybnostech,
Mně wíc wěřte než snům Platonů,
Láska žije beze zákonů,
W sladkých a wšak čistých maličkostech:

Sokratické žerty, okamihy
Milostné, a bawné klewety
Byť i z páně Rozwodowy knihy;

Nezbedné hry, wzdorky dowádiwé,
Wděčné obtulky a štěbety,
Toť jsau žiwly lásky oprawdiwé.

35.

Hodiny jsau, a to najšťastnější,
  Kde nám jeden kwítek w skrytosti
  Wíce způsobuje radosti,
  Než křik a blesk swěta najskwostnější;

Hodiny jsau, a to najkrásnější,
  Kde nás dítě we swé žwawosti
  Wíce poučuje maudrosti,
  Nežli Plato a Kant najslawnější;

Hodiny jsau, kde Bůh w serdci našem,
  Wěčnost, zem i nebe přebýwá
  Jasněji, než swěty w chrámě wašem:

Tajemstwí wšak toto přetlumočí
  Jen ten sobě, ctí a cítíwá,
  Komu láska bělmo sňala z očí.

36.

Příroda se ze wšech žiwlů wšudy
  Kwítek jala stwořit neswadlý,
  W němž se w sličné změně zercadlí
  Nebe, země, hwězd a slunce praudy;

Než um Pallas, Lada sladké pudy
  Místo wůně po něm rozkládly,
  Kupid s Milkem lístky pokradli
  Točíce z nich tři dny každé údy:

A wše tyto bohů wětších dary
  Okauzlily wděky newinně
  Stříbrem hlasu, hnutí lehkých čáry;

Kdo Ji uzří, stane, sám se ptaje:
  Jakž pak předce tato bohyně
  Z řeckých hájů přišla w naše kraje?

37.

Diwil sem se někdy jakby k boji
Krása rozlítila ramena,
Swěty dwa tam jedna Helena
Celý juh i sewer hnala k Troji;

Slečna kyne: rytíř kříž a zbroji
Chápá: „adé krásná Božena!“
Přijde: „Hrob náš! křiwda pomstěna!
Deset soků leží na sauboji!“

Teď znám proč si polem, mořem taužil
Menelae, proč dlels Priame,
Zač si hochu šwárný dobrodružil:

Jen to neznám, či sám ještě lhawý
Perůn deštěm krásu neklame,
Nač twář tato na zemi se bawí!

38.

O půl noci, když zem celau skrýwá
Tma a sněhu oděw zimawý,
Cestu koná krok můj taulawý
Od Té, kterau serdce moje wzýwá;

Ticho wšudy jen sám Tworci zpíwá
Wětrožalmy sewer sichrawý,
Ano z rozterhaných laskawý
Měsíc na mne oblaků se díwá:

O lej swětlo, druhu pelný blesku,
Nocobludným swojím kahancem
Na mau křiwau podle Sály stezku!

A wšak chod můj není krádež, zrada,
Nejsem zběhem ani wyhnancem,
Wina wšeho Milek jest a Lada.

39.

Do dwau škol já spolu nyní chodím,
  Neb sem našel školu we škole,
  Žádná sice není bez bole,
  W obě wžak se posud dobře hodím;

Když se z denních prací oswobodím,
  Spíchám do Betany přes pole,
  Atam smířiw ducha newole
  Zase zpátkem ráno rosu brodím:

W jedné škole s muži towaryším,
  W druhé s pannau, tam wtip mudrochů,
  Tu řeč krásy učeliwě slyším;

Odkud ten zisk, že když lesnatějí
  Mrawy mnoha jiných mladochů,
  Moje měknau zde a lahodnějí.

40.

Wčera wečer se nás na knížecí
  Hwězdárně hauf drahný nasbíral,
  Zpráwce skla dal, oči protíral,
  An mu z úst se učná slowa mecí;

Každý za ním oči na wisecí
  Po obloze hwězdy upíral,
  Jen sám já sem k zemi pozíral
  Na korunu tu wšech swětských wěcí:

„I co hledíš ty tam na zem nízkau?“
  Řeknau hwězdáři a přátelé:
  „Hwězdu nowau odkryl sem a blízkau!“

Hned i oni zrak tam obrátili,
  A pak po hádce Ji umělé
  Za najkrašší wšickni wyhlásili.

41.

Dwanácte rtů někdy holubice
Jedna k jazykům sto rozžala,
Našim hříšným wěkům přestala
Přízeň boží dáwat diwů wíce;

Dwě se wznesly ke mně, w jedné díce
Řeči jen znějž Její pochwala,
K peánům si křídel žádala
Tužba, usta hasly začát chtíce:

Pelností se wnitřek puknaut míní,
Ano citům cestu, mezera
Ode serdce ke rtům, příkrau činí;

Než hle tak se pomstí newěra!
Jeden předmět, hodný Homera,
Serdce wzýwá, slowo tušim stíní.

42.

Mně už berla náměstníků chánských,
Ani Harem jejich netěší,
Nedbám, kolik ročně z peleší
Swětu dáwá rudy Tatra bánských;

Aniž se ptám, jakau z břehů manských
Laupež weze koráb najtěžší?
Kolik drábů heysek wyhřeší
We schůzkách noc aby stráwil panských?

Aniž wíce wyzwědati milo,
Kde se chowá slawných k widění
Phidiasů, Raphaelů dílo;

Já mám w rukau Peru, Wlachy, Řecko,
Král sem bez wojsk, boháč bez jmění,
Mně dal osud w jedné wěci wšecko.

43.

Co jest láska? bída newyhnutná,
Protimluw je a host nezhostný,
Chladný oheň, smutek radostný,
Sladká hořkost jest a radost smutná;

Milá rána, trávenina chutná,
Žalost smíšná a smích žalostný,
Zdrawá nemoc, katan milostný,
Rozkošný hrob a smert neukrutná:

I já cítím, že co k ní sem přistal
Sám sem uťal wětew pod sebau,
A lep na swá wlastní křídla schystal;

Nyní padmo letmo dolů třískám,
Ikare, ach asnad za tebau,
A w tom pádu ještě sobě wýskám!

44.

Hraběnko! ty skrytá pod Kunickým
Hradem tímto w tichém austupu,
Neklaď mi mé ptání w potupu,
Co jsi, Wilau? čili duchem lidským?

Láskali tě šípem laupežnickým
Wyhnala sem z lidí zástupu,
Či hněw stawěl tuto chalupu
A tě rauchem oděl paustewnickým?

Než buď kdo buď, aneb od kterého
Kraje koli, wy jí Kunice
Pohostinstwí přejte slawenského;

Jak mně ona přítulku též přeje,
Když mi z očí Sála, Lužice,
Balt neb Milek teplé selzy leje.

45.

Nechať jiná šperky zlaté nosí,
Tkanic šust a wonné kadidla,
Na swau twáři wodky, ličidla,
Na swau hlawu klade páwy, pštrosy;

Ta nech Paříž, aneb London prosí
By slal krojů nowých prawidla,
Při níž Milku w ruce kružidla,
An ji twořil, pohýbaly losy:

Ať to, kde je chyba wynahradí
Kupec perlau, čepcem šwadlena,
Kde zbyt, škřinka wtipná pozahladí;

Já se kochám jak si zrostla w Tobě,
Mně se líbí krása rozená,
Aneb, kde jsau w shodné míře, obě.

46.

Co jest slunce jitru spanilému,
Měsíc noci, hwězda plawcowi,
Kwítek wčele, woda mřenowi,
Slawíkowi hájek zpěwawému;

Co jest čerstwý chládek pocestnému,
Owci tráwa, křídla orlowi,
Koruna a berla královi:
To jest serdci milenka má mému;

Co jest jaro mezi roku díly,
Perla mezi kowy drahými,
Mezi wětry zefyreček milý;

Co jest růže mezi kwětinami,
Palma mezi stromy jinými:
To jest Ona mezi panenkami.

47.

Sláwa krásau libé řeči Polku,
Wděkem ozdobila Serbinku,
Slowáčky pak, naši rodinku,
Zpěwem ust a serdcem bez okolku;

W Rusku panstwí, w Českau skryla holku
Smělost k herdinskému aučinku,
Ale každau krás těch kwětinku
Ještě w celém chtěla míti spolku:

Káže tedy aby podle směru
Spojil Milek, její kochánek,
Onny částky w jednu Sláwy dceru;

Proto se tu, jako w moři řeky,
Diwně spolu wšechněch Slawjanek
Objímají cnosti, krásy, wděky.

48.

Nikdy takým záře šarlatowá
Wýchod nejasnila plamenem,
Jaký w tomto zraku spářeném
Blesk a oheň Lada wždycky chowá:

Nikdy takým štětka jara nowá
Růže nebarwila čerwenem,
Jako w obličeji wznešeném
Rdí se tuto kwětobrána rtowá:

Aniž bylo pružnatější zlato
W luku Swatopluka tětiwy,
Níž swět ztřásel, jako náruč tato:

A co bájka wymyšlená říká,
Ei hle, tu je skutek prawdiwý,
Noha, jenž se sotwa země týká!

49.

Jakby wšecky cnosti wůkol stály
Když Ji ruka boží twořila,
Ta puk duše w růži nosila,
Ta zpěw, ta ples wedla, jiné hraly;

Stroj spal ještě, jen se rtíky smály,
Haufem chasa božská kwapila,
By weň dar swůj každá wložila,
Twor wstal žiwý, cnosti odlétaly:

Tak wše při Ní útlé, čisté, lehké,
Tak wše kryje stydu opona,
Že to nelze wypsat ruce křehké;

We tmě tak z Ní line oslona,
Ba i we dne, jestli při Ní sedím,
Radše w slunce než Jí we twář hledím.

50.

Jedna matka měla nebohatý
Statek, na něm roli s aurodau,
Saused zloděj, bydle za wodau,
Přišel a wzal wšecko, nestydatý;

Slala syna aspoň na požatý
Lán ten klasy zbírat za škodau,
A ai! na sterništi náhodau
Našel ještě klas on ryzozlatý:

Totě bájka, asnad někdo zwolá,
Pelná šumilebých powěrek!
Nenít bratře, nýberž prawda holá;

Sláwa totiž jest ta hospodyně,
Klasník já, a zlatý paběrek
Zašlých Sorbů jest má přítelkyně.

51.

Wím, že tato duše přemilená
  Trůn mi w přínos dáti nestrojí,
  Wím, že ke službě Jí nestojí
  Peněžitá Rothschildowa měna;

Dopelňuje mi wšak utěšená
  Náhrada tu ujmu obojí,
  Neb mne příslowí to pokojí:
  Krásná panna polowice wěna!

Předc i Ona wěnuje mi mnoho
  Darů swadebných a předmětů,
  Totiž celé Slawsko kraje toho;

Odtud kde břeh Sály stojí šwárný,
  Až kde ječí moře Wenetů,
  Co nám odňal Němec dlauhotwárný.

52.

Za persten, dar od mé milostnice,
  Stwořil Milek z drahých kamenů,
  Pelných blesku jako plamenů,
  W jednom celku, než dwě náušnice;

Z óbau stkwěl se obraz přewelice
  Jasně složený dwau ze kmenů,
  W prawo českopolských Slawenů,
  Serbskoruských opět u lewice:

Kmenowé zas po dwě wětwe mají,
  W jejichž jantarowé krůpěji
  Hoch se s holkau národů těch hrají;

TWáře, zwyky, zbroje, odění tu
  Milek wypodobnil značněji,
  Nežli Wulkan w Achillowě štítu.

53.

Darmo ještě posud s Milkem brausím
Střelku tuto jeho osličkau,
Když tak dlauho přízeň každičkau
Modlikati aneb krásti musím;

Darmo kwítí na cestu Jí trausím,
Darmo hnauti hledím selzičkau,
A Bůh wí, co s tauto dědičkau
Derwanowau ještě dále zkusím!

Když se smlauwá oči k zemi nese,
Když se směje, to jen polhubkem,
Když co dáwá, ruka se Jí třese;

Nedobýwal hradu Wlastislawky
Přemysel s tak těžkým postupkem,
Jak já autlost Této upýpawky.

54.

Diwným učí láska lidi zpráwám,
Chytré beře cesty, wýhybky,
Co Jí samé dáti polibky
Nesmím, aspoň Jejím kwětům dáwám;

Místo Ní tu lípu objímáwám
Kde mi učinila wýslibky,
Abych ukojil swé pochybky
A ten oheň zhasil w kterém pláwám:

Arci že ta náhrada jen muka,
Bodejž propadla se do řeky,
Najmě w lásce, skaupost krátkoruká;

Nezaufám wšak w tomto stawu wěze,
Asnad nebude tak na wěky,
Časem štěstí samo do ruk leze.

55.

Pakli nechceš tyto zanechati
Twerdé aumysly a postupky,
Tedy aspoň mezi holaubky
Swoje rač mne prosím počítati;

A když ráno budeš wolávati
Holaus! holaus! na ně zpod haubky,
Dowol ať se w jejich zástupky
I já ještě mohu přimíchati:

Mnohem krotší nežli oni budu,
Jestli slíbíš i mně howěti
W takowémto žertohrawém studu;

Neuslyšíš ani křídel šustek,
Tak chci na loktech Twých seděti
Tichaunce a cuker bráti z ústek.

56.

Milku, takliž dána zluč i kráse?
To trest welký, wina maličká!
Slyš jen: wykwetla Jí růžička
Na keři, perwá w tomto jarním čase;

Urwati ji opowážil já se,
Když tam nebyla má družička,
A hle proto se už hněwička
Tři dny na mne w twáři, oku, hlase:

Učiň saud a pracuj na smíření,
Neb, jak Tranowský náš, jináče
Sám si wezmu dostiučinění;

Milek i kned určil čas a místo,
Kdo pak nepřijde že opláče,
Ant w něj hrozil šípů střeliti sto.

57.

Přišla sice, ale s třeskem wrátek,
Do záhrady wečer w besedu,
Kde se při Milkowě dohledu
Slawiti měl smírliwosti swátek:

Dejte sobě ruky na začátek
Smíru, políbení k posledu,
Zněl náš ortel, a to po předu,
Krádee ty, pak Hněwkyně ty zpátek!

Ona ale dlauho se a celky
Proti saudu smírce zpauzela,
Až i wpeřil w serdce Jí ty střelky;

A hle tu hned bylo po nesnázce,
Ba tím autlost naše zwraucněla,
Nebo malý swár jest dobrý w lásce.

58.

Náhoda mně bázliwému krátkau
Často cestu k cíli dělala,
I dnes witězstwí mi dopřála
Nade tauto swéhlawkyní sladkau;

Sála totiž sobě pod zahrádkau
Wzýwanky mé lože ustlala,
Tak že přinucena býwala
Ke swým kwětům přes lawici hladkau;

Wečer bylo, já jdu do zahrady
Přes onuno úzkau lawičku,
A hle Ona wen šla práwě tady;

Byliby sme jistě popadali
Oba we studenau wodičku,
Kdyby sme se byli neobjali.

59.

Jedenkráte když sen tuhý skličil
  Její unawené očinky,
  Polibek sem za půl hodinky
  Prawoslawský dáwati se cwičil;

Ne jak Říman, Řek a Němec líčil
  W básněch, ony wilné šibřinky,
  Ale čisté, řádné hubinky,
  Jakowých zwyk bratrům Rusům žičil;

Totiž takto líbal sem swau družku:
  Ode čela dolů ku brádce,
  Potom křížem ode ucha k ušku;

Na té cestě dwakráte se přijde
  K onné růžoplotné zahrádce
  Rtíků, kde wstříc duše duši wyjde.

60.

Sotwy že se smělší opowáží
  Cit jen hnauti w Její blízkosti,
  Týmž, co plamen walí do kostí
  Zřením, zemskost celau k prachu sráží;

Zřídka přízní, wždy jen slibem blaží,
  Wnady kryje w raucho wážnosti,
  Jakby tábor z nebes wýsostí
  Strašnau wůkol oblehnul Ji stráží:

Mně cnost kwete, kde sem lásku rozsel,
  W Cypru Westě obět pramení,
  W twáři Milka přišel wyšší posel;

Takto láska předčí sama sebe,
  Mění wášeň w čisté tušení,
  Kdo zem hledá, dá mu jak mně, nebe.

61.

Poněwádž řeč slawskau zde už zmaru
Oddati zlí lidé wěděli,
Chodíwáme tytýž w neděli
K službám božím spolu do Waimaru;

Rusi totiž ku wěnnímu daru
Carewny swé dáti hleděli
Ještě i ten, že tu stawěli
Slawenčině hezký chrám a faru:

Tu těch zwuků uchotěšných zněním
Sluch i duše naše kojíme,
Jež sám Němec chwálí s wyteržením;

Tu já za Ni, Ona za swau matku
W společném a wraucném modlíme
Bratrů se a sester ruských zmatku.

62.

Ze wšech synů, co jich koli wládný
Apol k ledné poslal stežeji,
Nejímá mé serdce silněji,
Jako onen saused Hekly, žádný;

Byť wůz Kairbrůw zpíwal, aneb zrádný
Únos, Fingalowu trofeji,
Stawěl karny, aneb raději
W bauř a oblak kryl swau lyru wnadný;

Pelnost krásy, tužba, lásky rána
Serdce téměř citem rozčesly,
Kolikrát sem čítal Osiana:

Dnes mi ale zpěwy tyto krásné
Báseň w sobě od Ní donesly,
Při níž sláwa Barda toho hasne.

63.

Nechci zlata, nápoje a jídla,
Titulů a korun žádati,
Chcešli mi wšak čeho dopřáti,
Sláwo, matko milá! dej mi křídla;

Na nichžto bych wšudy, kde jsau sídla
Bratrů Slawů, mohel létati,
Čechowé k wám, Serbi, Chorwati,
Potom kde jsau Wisly, Wolgy zřídla;

Tak jak motýl z kwětu na kwět létá,
Podnebím bych létal w krajinách
Weškerého slawenského swěta;

Tau bych pastwau wěčně oči bawil,
A wšem kmenům, po wšech rodinách
Zpěwem matku jako dceru slawil.

64.

Škoda wěru, škoda tisícerá
Pro wědy a lidstwo pozdější,
Že kraj tento a wěk nynější
Nemá Gála ani Lavatera;

Jaké nowé nálezky a která
Prawidla i wýklad jasnější,
Saustawěby jejich někdejší
Propůjčila tato Sláwy dcera;

Tento rozměr wšechněch audů těla,
Oči cheruba, leb slawenský,
Hubičkawé usta, swatost čela;

Ba i menší částky: líce, wlasy,
Wíčka, uši a nos helenský,
Bylyby jim nowau školau krásy.

65.

Dlauho konám už, ne bez bolesti,
Onu Sisyphowskau robotu,
Abych widiny mé k žiwotu
Aneb tento k oněm mohel wznesti;

Ale posud nelze bylo splesti
We swornau je oba jednotu,
Trau, ba lámají se w třeskotu,
Jako různých stromů ratolesti:

O swobodě, wlasti, národnosti
Obrazy mé dáwno zmizeli
W nepříjemném prachu skutečnosti;

Jen wzor jeden jedinký mi časy
Spelnit na té zemi wěděli,
Totiž lidské najpěknější krásy.

66.

Wy, kdo wyšších ke swým uměleckým
Dílům ideálů hledáte,
Seweru cti křiwě nekraťte,
Stranným okem howíc luhům řeckým;

Buď se nowým, bud se staroswětským
Krásy wzorem radše kocháte,
Sem swá zření různá obraťte,
Tato jedna wšecko bude wšeckým:

Lidskost s božstwím, cnost a lásky plamen,
Ušlechtilost tuto najdete,
Jaké nezná Medičejský kámen;

I mých znojů učijete tudy,
K winám péra mého řeknete:
Welkáť to tíž pro tak slabé údy!

67.

Ještě dnes mi probíhá mráz kosti
Mysle na to perwé kázaní,
Ješto na Její sem nutkání
Wčera měl a ku swé zkušenosti;

Neděle to byla o wěrnosti
Pastýře a duše skládání,
Ona w chrámě sedí u paní
Jako slunce we hwězd společnosti:

Tu, když jazyk mladý slowa láme
O tom: „Za které my skládati
Wěci tento zemský žiwot máme?"

Odpusť Bože! musel z řeči swazku
Pro zmatek a stud sem nechati
Poslední punkt: přátelstwí a lásku.

68.

Takowá čest, mohu říci směle,
Jakowá mne, nikdy básníka
Ještě žádného, ni řečníka
Nepotkala ani kazatele;

Nebo sotwy slunce od neděle
Jednau oswítilo smrtníka,
Už mne Milá, kázně wlastníka,
Překwapila a ji znala cele:

Tak se welmi snadno naučila
Na zpamět ji slowo od slowa,
Jakby Její wlastní práce byla;

Měl sem se já s mojí chybau potom!
Nebo tisíckráte ze znowa
Překárawá zmínka byla o tom.

69.

Jednau, když sem za Sálu k Ní chodil
Slawského dle zwyku w ohledy,
Jda hned přede mnau, hned za sledy,
Swětlonoš mne do půl noci wodil;

Tam se semnau po jezerách brodil,
Po laukách tu tropil nezbedy,
Až se konečně s ním we zwědy
Pustím, wida že mi neuškodil:

Kdo si a nač postawus, dím, změnil?
A on: „Já sem bůžek Sorabů
Bydliwších zde a mé gméno Henil;

Zloboh Teut mne zaklel wlast mi bera,
Wšak mne od kletby i od Swábů
Jeho, zbawí mého lidu dcera.“

70.

W žiwobytí lidském žádná změna
Horší není jako w pohlawí,
Když se onna autlá rozprawí
Powah w něm a charakterů stěna;

Ženský muž se tak, jak mužská žena
Cti a stěstí swého pozbawí;
Toho tam se málem zohawí,
Této mnohem člowěčenstwí cena:

Muži wůle, čin a smělost sluší,
Ženě prosba, cit a mlučení,
Ten buď wíce duchem tato duší;

Muž ať táhne nebe k cnostem dolů,
Žena zemi wzhůru k blažení,
Jen tak přijdau krásně k cíli spolu.

71.

Nepřím, že swět ten už w sobě chowal
Mnohé Xantipy a Hekuby,
Které nemaudřeby za chlauby
Krasné pletě někdo představowal;

Nejeden muž tím se odstraňowal
Ode lásky z bázně záhuby,
Toto wšak jest ženská, kteraubý
I sám Timon ještě zamilowal:

Z Ní se jedné cnosti blesk a krásy
Na pohlawí celé odráží,
Co žen bylo, jest a bude časy;

Neb kdo w bližší s takau duší swazky
Wstaupí, potom se mu ukáží
Wšickni lidé jako hodni lásky.

72.

Wšecky práce umí tak a dělá
Jako čarodějná wěštice,
Hned se kwítí a hned jehlice,
Hned zas péro w ruce Její bělá;

To je Safo, powíš, zpowěstnělá
Když si sedne k básni, k muzice,
Kolowrátekli a přeslice
Při Ní, ei hle Penelope celá!

Malujeli, tu se nadnebeská
Wděka Anjeliky namane,
Kuchaříli, každý host Jí tleská;

A co pakby koli uchopila,
Tak Jí wšecko pěkně přistane,
Jakby k tomu narozena byla.

73.

Není owšem, jako mnohé Šwábky,
  Slawně učená má milenka,
  Aby, lépe než swá přadenka,
  Znala běhy hwězd a w moři kapky;

Než to ani nechci aby žlábky
  Wšech wěd wyčerpala panenka,
  Jak tam Schlötzerowa mudřenka,
  Nerád widím já ty školské babky:

A wšak není ani jak ty panny,
  Mezi nimiž snad a bez snadu
  Duch a okus řeđší bílé wrány;

Zná se do knih, než i do kuchyně,
  Hlídá hudbu, než i zahradu,
  A jest obraz prawé wzdělankyně.

74.

Škoda! že co slawím já a wzýwám,
  Wzor wšech malířů a řezbařů,
  Proto přijít musí do zmarů
  Že tak málo posluchačů míwám;

Slávu s krásau Slawům odekrýwám,
  Ale Němců řeč a Madarů
  Wětší díl mi mojich čtenářů
  Ukradli tak, že sám sobě zpíwám:

Ostatni pak daleko gsau bratří,
  I tam nerozumi Slawjanu
  Slawjan, což jen wíce bolest jatří;

Předce budu pěti Její chwály,
  Nebo jestliže já přestanu,
  Začnau hory křičeti a skály.

75.

Co jsau hwězdy mezi stwořenostmi
Na nebesích okem widnými,
Na něž hledí nocmi jasnými
Každý člowěk ale s nedbalostmi;

To jsau naše ženy s jejich cnostmi
Terwajícími a tichými,
S jejich, w lůně domu skrytými
Weliké wšak ceny, powinnostmi:

Mužowé jsau zjewy powěterné,
Na jejichžto oheň chwílkowý
Díwá se i dítě malicherné;

Ale jaké dají zemi dary?
Ne ten příjemný blesk hwězdowý,
Často jen třesk, puch a láry fáry.

76.

Tenby wtipu zradil ochabělost,
Jábych dílo začal daremné,
Kdyby někdo žádal ode mne,
Abych částky líčil a ne celost:

K nemožnostem ať se netře smělost;
Swětlo slunce jestiť příjemné,
Ale zraky tomu rozemne,
Kdo chce patřit přímo w jeho skwělost:

Tak též i tu: jdeli oko blíže,
Málo widí z darů welikých,
Neb duch křehne, slowa zmatek wíže;

To wšak zřejmo už i z dalekosti,
Žetě celá žiwé wšelikých
Pantheon krás, umu a wší cnosti.

77.

Chwalozpěw můj podobný jest tomu
  Řekowi tam w dáwných Athenách,
  Který w terhu na swých ramenách
  Kámen nosil z prodajného domu;

Tak já swětu krásu tuto w lomu
  Ukazuji jen a w písmenách,
  I tu we slowích a we jmenách
  Ujmu-činím dílu nejednomu:

Šťastný ten, kdo spěšným chwátá krokem
  Tento diw a zázrak spatřiti,
  W jeho žiwém celku, wlastním okem;

Ten sám wyzná, žeby nade jinau
  Wedle Ní blud byl se diwiti,
  A krás jiných chwálu zwalby winau.

78.

Ještě spí! o ticho serdce hlasné,
  Ticho kroky, mlučte ptáčkowé,
  A wy síně této duchowé,
  Lečte k horám, zhaste slunko wčasné!

Hřích by tu byl nedbat doby krásné,
  Newděk minaut štěstí hotowé;
  Wůle nedli, polib růžowé
  Krotce rtíky, polib čelo jasné!

Sotwy že se bliží ruka třesná
  Z twáři odkryt clony hedwábné,
  Aně se w pěkném schytí hněwu ze sna;

Tři sta blesků na wše strany sláno,
  Uzří smělce, oči půwabné
  Sklopí, krotne, šeple: „dobré ráno!“

79.

Nejen onna růžokwětná líčka,
Rtowé k políbení spiknutí,
I waz pyšný, herdlo labutí,
Šťastná zlatých wlásků po něm hříčka;

Čelo slunné, klidný oblauk wíčka,
Očí přísných wábné kynutí,
Lkawý ausměch, tajná wzdychnutí,
I slow němá sladkých polowička:

Wše mé serdce k bojům bádá chybným,
Tisíc, zloboh Milek, spojuje
Nástrah klamem nawnazených slibným;

Ona sama učí ujít želu,
Kolikráte tělo bojuje
Proti duchu, a duch proti tělu.

80.

Pěkná býwá cnost i w rauchu sprostém,
Kde twář s duší stojí w odporu,
A wšak třikrát hodná pozoru
Kde se krása přisestřila k cnostem;

Žádné tato, onna proti zlostem
Sama w sobě už má podporu,
Onna k jedné, tato pokoru
K dwěma musí nesti wysokostem:

Zde Bůh spolu zbroj i zbraň i kluzké
W serdce jedno wložil bojiště:
Dlíli boj — o mlučte persy auzké!

Wáháli ta, tím už zahasila
Swaté newinnosti ohniště,
Tato tím už téměř zwítězila.

81.

Oči! oči! modré, milostiwé,
  O wy perly w kwětu rozwitém,
  W nichž se zem i nebe s blankytem
  Jako w řece swítí zercadliwé;

Wyznám že jen u wás, školy žiwé,
  Cnost sem spatřil w blesku wěčitém,
  Ale nač ste přitom podkrytem
  Wlily do mne jedy oklamliwé?

Nač mi zhaubce perwé waše zření
  Do dna serdce mého whnízdilo,
  Jenž můj žiwot střelau smerti plení?

A wšak hodno wýhost dáti zemi,
  Komu při pohřebu swítilo
  Takowými nebe pochodněmi.

82.

Prawdiwé jest onno přísnotwárné
  Starých wěků i dnes wyrčení:
  Že je krása, zboží, umění,
  Ano wšecko pode sluncem marné;

Wšak bych jedno z nauky té kárné
  Wyňal wedle mého cítění,
  Tak jest božské jeho wzezření,
  Tak jest milé, wděčné, čisté, šwárné:

Krásu míním, tuto dceru boží,
  Když si, nebe na čas nechawši,
  Zemské raucho, jako panna složí;

Nemůž tato, jak ty, zpráchniwěti,
  Nýberž bytů zdejších poznawši,
  Zpátkem zase, odkud přišla, letí.

83.

Neuctí Tě žádná w swětě jména,
Nedosáhne důwtip básníře,
Rytce nástroj, kytka malíře
Z ruky tworné padne zapýřená;

Já jen cit mám, duše wywolená,
Zpěw můj platí dluhy w nemíře,
Stud mi usta wiže u wíře,
Že tam budeš žalmy kůrů ctěna:

A wšak kdyby zwláštním někdo nadal
Tužbu serdce mého jazykem,
S nimi bych i já zde pěti žádal;

Než i takby slowo na rtech dlelo,
Co má wolit, zbytku w tolikém,
Cnost či krásu, ducha čili tělo.

84.

Jako lípa, jenž se we chrastině
Nízké zrostem nebe dotýká,
Tak tu nad sausedky wyniká
Tato krásná Sorbů potomkyně;

Jako Lada, jdeli před bohyně
Wšechněch krásy sama polyká,
Tak tu předčí tato weliká
Sláwy dcera krásau nad Němkyně:

Wěc to tedy k wyswětlení snadná,
Proč mne ze wšech těchto krásenek
Německých zde nehne zhola žádná;

Ať to nyní mlučkem jazyk mine,
Že jen k Slawce slawský milenek,
Roweň k rowni, swůj se k swému wine.

85.

Wšecko, co jen koli nahromadil
  Zlého na náš národ swobodný,
  Buď čas, aneb osud nehodný,
  Buďže saused, neb syn, jenž ho zradil;

Tatar, Maďar a ten který zhladil
  Půl sám z něho Němec podwodný;
  Wšecko toto Milek lahodný
  W této jedné hojně wynahradil:

A že není wzorem, na kterýby
  I řeč cizá měla patřiti,
  Nejsau Její, ale naše chyby;

Totiž tato, že Slaw skaupozwuký
  Nezná, jako jiní, traubiti
  S každau wěcí lermo hned a hluky.

86.

Dwě stě tisíc Němec při Lunkyně
  Zabil, třidcet tisíc při hradě
  Braniboře, tolik we zradě
  Aneb wíce w poli při Děwíně;

Dwakrát tisíc pět set při Demině,
  W Janě rowně; Mongol w nápadě
  Dwadcet čtyry tisíc w hromadě
  Usmertiltě Slawů w Mozkwy klíně;

Wšecko to, i u Kosowu kteří
  Padli, u Kalky a Waršawy
  Milek sčítaw ztrátu wáží, měří:

Potom formu do swých rukau chopil,
  A co žiwota, sil, postawy
  Bylo tam, to w tuto krásu stopil.

87.

Wy pstré lauky, a wy hustým nízká
Křowím lemowaná audolí,
Wpleťte krásy we swé okolí,
Které na wás oko Její blýská;

Potok jasna, barwy nechať získá
Kwět a zrostu herdé topolí,
I pták sładčeji ať šweholí,
Pastýř a žnec radostněji wýská;

Wětry wějte woňawěji lesem,
Zmnožte hry swých duchů jeskyně,
Pahorbkowé poskakujte plesem;

Nebo obraz takowého rámu
Jak sám jest, a jaká bohyně
Takowého hodna jest i chrámu.

88.

By se Homer, a ten jehož Muzy
Řecké mláďky pěly, nawrátil,
I ten, který barwy potratil
Při Kampaspě, Apelles, a druzi;

Onen básníř, který zpěwem hrůzy
Nimiž Dido mřela ošatil,
Až tam k tomu, jehož zachwátil
Pohled Laury a hnal do Wokluzy:

I náš Záboj, a ten který hýbal
Waritem swým hrady králowské,
Neb kde koho Apol ještě líbal;

Wšickni by se, spolek učiníce,
Dílo toto bohů mistrowské
Sławit jali, jiných nechajíce.

89.

Odkud snesol wšecku látku Milek
  K slití autlé této ručičky?
  Míru k článkům, k měké teničký
  Hedbáw pleti, k loktům sněhu bílek?

Odkud červec k bludným tokům žilek?
  Z kterých korun onny perličky
  K pěti perstům? a kde tkaničky
  Nimiž spojil wtipně každý dílek?

O! co rámě, nimž se skwěla Leda
  Proti ní, neb kterým Angelo
  K řeckým mistrům přilstiti se hledá!

Spi jen tiše, sladká ukrutnice,
  Coby ti už mraucí prospělo
  Serdce ranit, na němž ležíš, wíce.

90.

Nejen že je kmene slawenského
  Kwítek oprawdiwý, spanilý,
  Jemuž ni Sas, ni Frank zawilý
  Newzal ještě rázu národného;

Ach, tu mnohý štěstí cítit swého
  Nezná, Sláwie syn zblaudilý,
  Hanbau za řeč a rod zmužilý
  Dlauže tresty Boha hněwiwého:

Serdce čisté jako perla rosy
  Skryl w diw tento rozum anjelský,
  W twář a w oči nestihlého cosi;

Co jen nebe wýborného znalo,
  S krásau šperků spolek přátelský,
  Slawný národ i řeč, wše Jí dalo.

91.

Předkem se už té mi po hodině
Serdce w tužbách sladkých rozlije,
We které si spolu lekcie
Dáwáwáme w naší materčině;

Nebo tu jsau wšecky přítelkyně
Sláwy při nás, Muzy, Gracie,
K nimž i žert a smích se přiwije
S rukotisky w libé míšenině:

Ona swému sorbskolužickému
Mne, já zas Ji učím nářečím
Jiným, zwláště českoslawenskému;

Za každau jest chybu určen trestek
Hubinka, s tím ale bezpečím,
Aby její neslyšáno chřestek.

92.

Mnoho tisíc roků různé boje
Mátly mysel swětu celému,
Starý čas lál času nowému,
Nowý se smál z předků chyb a kroje;

Sewer prawdu, wýchod krásy swoje
Nadwerhowal jeden druhému,
Země proti nebi swatému,
Nebe wedlo proti zemi zbroje:

Dary w lidstwu křiwau měly míru,
Té chuť, smysel a wtip milostný,
Této straně daly cit a wíru;

Aby swáry žiwlů uspokojil,
W tomto tworu, smírce lítostný,
Dary swětů wšech a časů spojil.

93.

Uzřew ondy měsíc pelnoskwaucí
Nade chlumem werchů wzchoditi,
Zdálo se mi jakby swítiti
Obličej Twůj byl tam widěl žhaucí;

Počnu, během rychlým k němu jdaucí,
Slowa jako k Tobě mluwiti,
Ano z mého bludu strojiti
Smích si slyším hory k nebi pnaucí;

W studu hněwném serdce k hwězdám lkalo
Posměch učiněný s křiwdami,
Za odpowěd toto se 'mu dalo:

Zdali neznáš, že nám nebe wzalo
Najjasnější mezi sestrami,
A ji Sláwě ku ozdobě slalo?

94.

Jiní snadno wywýšiti znají
W básněch welkých malé předměty,
Krásnější jsau jejich klewety,
Nežli skutek, který w oku mají;

Na opak swé chytré žerty hrají
Muzy s ducha mého wýlety,
Bohyni mi slaly w ústřety,
Ano zwuky skaupý jazyk tají:

Ba i co se z něho někdy krade
Nemá díla mého pochwaly,
Ona sama w usta mi to klade;

Předce nelne k jiným wěcem tužba,
Buď! by aspoň jiní poznaly
Jak mi sladká w swětě dána služba.

95.

Nejen w kráse za wzor představiti
Můž se tato Slávy kněžina,
Hotowá jak někdy Godina
Pro swůj národ wšecko podstaupiti;

Která aby těžkých pozbawiti
Poplatků se mohla krajina,
Čistonitá, jako kwětina,
Zwolila, si město objezditi:

Tak i tato hoří wraucí láskau
Ku národu, w jedné osobě
Pomíchawši wlastenkyni s Kráskau:

A wšak nelze mužatkau Ji zwáti,
Ana tím jen pěkný na sobě
Příklad slawským ženkýlům chce dáti.

96.

Láska není weždy plodem snažných
Záměrů a wůle následkem,
Aniž běží slawným za předkem,
Z titulů se směje mnohowážných;

Jako chlauby tak i soků strážných
Štítí se a skrýwá před swědkem,
Ona není k cíli prostředkem,
Ale sama cílem citů blažných:

A co najwíc hodno pozornosti,
Jest, že lásku swár a různice,
Bol a dálka nemdlí ale rostí;

Jako mrak a hromobitné moci
Swětlo růžopersté dennice
Zjasnějšují po baurliwé noci.

97.

Při pohledě, jehož wážnau zpauru
Milost líbě krotí pochlebná,
Twář Ji osląwuje welebná
Jakby dnes jen zletla z nebes kůrů;

Při postawě pyšně pnící wzhůru,
Audů blesk a hnutí ohebná,
W stawu krásau usta hudebná
Unawiti wšechněch Trubadůrů:

W ten čas, kdybys klekna ucty platil
Skraušnau cnostem Jejím poklonau,
Aumorby tě w náruč Její sklátil,

Zde, by různých polaučily stránek,
Lada w jednom těle s Madonau,
Sworný sobě udělaly stánek.

98.

Wšecky ty, jenž co jest krása znají
Hne plet této twáře wznešené,
Na jejichž se lícech čerwené
W čistém sněhu růže rozplýwají;

W prostředku dwě jasné swětla hrají,
Slunce, měsíc, w očích wtělené,
Kterých oheň z wonných studené
Zefyrečky ústek prowíwají:

Jestliže by widěti kdo z lidí
Nebesa si žádal zmenšená,
Tu je cele w této twáři widí;

Chtělli by pak znáti, coby byla
Twář zas tato wíce rozstřená,
Nebesa by z ní se rozšířila.

99.

Žeby toto tělo z obyčejných
Žiwlů bylo, není k auwěru,
Ono při bedliwém wýběru
Musí z částek tkáno býti tejných;

Asnad z rosy, libowětrů chwějných,
Sněhu, červánků, mhly, etheru,
Záře, oblaků a páperu,
A hmot jiných autlých, čarodějných:

Mnohé Wesny slily w jeden slewek
Wůni kwětů swojích k budowě
Těla této najkrásnější z děwek;

Proto jdeli, neslyšeti kroku,
Mluwíli, jen dech je we slowě,
Dělálí co, sotwy zřejmo oku.

100.

To jest posud geště tajemnost mi
Čím se žiwí tato Milenka,
Swětlemli snad jako jitřenka,
Či jak wčelka kwítků pochotnostmi?

Čili žerty, wděky, taužebnostmi
Jako láskohrawá krásenka,
Aneb jako w nebi blaženka
Sláwau, zpěwy, modlitbami, cnostmi?

Jíli co, jen okusí a štipne,
Pijeli, jen ústka omočí,
Aneb sotwy dwě tři kapky schlipne;

Jako jiní nepije a nejí
Ani skrytě ani do očí,
A wždy předce kwete zdrawí Její!

101.

Kdyby to snad někdy mohlo býti
  Aby pro té země ozdobu,
  Krása, cnost a prawda podobu
  Lidskau ještě uwolili míti;

A jak člowěk cítiti a chtíti,
  Mluwit, dělat w tomto způsobu,
  Bohmě! muselyby osobu
  Této panny z cela na se wzíti:

Mnoho krás už widěl sem, než platí
  Téměř o wšech onna zkušenost:
  Malá chyba welkau krásu špatí;

Jen tu slunce bez šplihy a mraku,
  Jen tu dokonalé stwořenost
  Dílo mému ukázala zraku.

102.

Chraň Bůh! abych já snad přirownáwal
  Jiných národů Ji ku dcerám,
  Buďto ku Helenským Heterám,
  Třebas za wzor Praxitel je bráwal;

Aneb jména Jí jak Říman dáwal
  Swojím Lesbiám a Neerám,
  Kdežto náleželo k nádherám,
  Že je Thais, Lais, Aspasia zwáwal:

Ani Laura, Ninon, aneb Lotta
  Nesmím já mau družku jmenowat,
  Sice z lásky hnedby byla zlota;

Nebo toto krásy arcidílo
  Jenom to a tak chce milowat,
  Co a jako nebe dowolilo

103.

Proti Milku, jenž mne postřeluje,
Ještě bych sem našel obránce,
Asnad we wšehoji, ožance,
Aneb i w tom, který antěk sluje;

Ale jiné jest co přitahuje
Serdce moje k této wzýwance,
To, že jako skryté we schránce,
Co den nowé wnady rozwinuje:

Půwabům těm, jež sem spatřil włoní
Takowau zná dáti omladu,
Jakby nyní wseté byly do Ní;

K počtu pak těch dáwných, nepřesytných,
Ze dne na den čerstwau přísadu
Krás a cností připojuje kwitných.

104.

Darmo řidská peruť za wýborem
Tímto tworů božských poletí,
K jehož twáři mnohá století
Shromážděły krásu sličných forem;

Jak tu řewní jeden s druhým wzorem,
Jak duch winí těla odětí,
Kde wšak nebe, welkau obětí,
Učí, coby se wším mohło zborem:

Protož co já smělec koli tanu
W básněch krásu její slawících,
Krůpějička to jen z Oceanu;

A wšak coby Tibru, Temži, Dnistru
Zníti mělo w řečech tisících,
To zni aspoň w jedné Labi, Istru.

105.

Jestli jen to básnířstwím se wolá
Co lež, wýmyslek a třeštiwost,
Tak mně nepatří ta poctiwost,
Nebo cizá jest mi tato škola;

Co já básním, to jest prawda holá,
Kterau wede jasná střízliwost,
Ne cit prázný, aneb horliwost
Kterau zažhnau obraznosti kola:

Básně mé jsau téměř ukazadla
Jen, a suché těch krás rejstříky,
Jejichž w oči skutečnost mi padla;

Kdybych zpíwal podle obyčeje,
Hymny mohlyby mé weršíky,
A mé znělky býti Epopeje.

106.

Wěru diwná osudů to hračka
Panuje w té swěta nížině,
Ta hle jest má nyní mistryně,
Která byla nedáwno má žáčka;

Tajemstwí wšech teď mi wykladačka,
Kazatel můj, chrám i swatyně,
Teď má wzýwanka i bohyně,
Co jen ondy byla posluchačka:

Já sem hledal u ní žert a smíchy,
Ona pak jest tichý beránek,
Který snímá krajů těchto hříchy;

Už znám, že to wíry powědění
Dáno jest i lásce za článek:
Člowěk míní a Bůh diwně mění.

107.

Wšecken oděw kroje německého
  Wyzleknuwši dnes má Kochanka,
  Řekla, ani w rauchu — germanka
  Nechci od dne býti přítomného;

Pak hned slala pro krajčíře swého:
  „Dnes mi hotowa buď kasanka,
  Sukně a šat celý, Slowanka
  Jak jej nosí času od dáwného!“

Potom Laible, Bandy, Tuchy, Roky,
  Wiklery a wšechnu němčinku
  Podala wen chudým přes obloky;

A když oblek slawský na se wzala,
  Čelenku, klok, ryzu, matrinku,
  Záwoj — stokrát krašší se mi zdála!

108.

Práwě tisíc tři sta dwadcet sedem
  Roků počítal swět křesťanský,
  Když dán onen zákon tyranský
  Nakwašený nelidskosti jedem:

Aby Sála nemluwila dědem
  Daný sobě jazyk slawjanský,
  Ale učila se germanský
  Blekotati hlahol za sausedem;

Století pět téměř němá byla,
  Anť jí opět diwným efata
  Wzýwanka má usta otwořila;

Pokud čtena Sláwy dcery chwála
  Wámi mládenci a děwčata,
  Teď už slawsky mluwit bude Sála.

109.

Wyšel sem dnes ráno na zelenau
Lauku, kde je s kwítím otawa,
A hle, nowá pro mne postawa,
Ji zřím ženstwem slawským obstaupenau;

Hodika tu s Bernhardowau ženau,
S Božetěchau Šarka, Častawa,
Swata, Petrisa a Wojsława,
Rozwitu též widím zašlářenau:

I wíc ještě sausedek a swatek,
Po přesliči, meči pokrewných
Bylo zde bab, prabab, ujčin, matek;

Wšecky Ji, co králownu swau, ctily
W poklonách a plesech we zpěwných,
Potom zmizly, když můj příchod čily.

110.

Na rtech těchto, serdce Twého prahu
W oči tyto, kwěty duše Twé,
Skládám sliby wěčné lásky swé,
Milenko má, mějž je za přísahu!

„Swět je času poddán, wšeho wrahu,
Nás čas tam kde času není zwe,
I já jsem twá, wěř mi, tam i zde,
Slyš to nebe a hwězd krásný tahu!"

„„K wám se tímto na oblaku wznáším,
Osud jsem a sám wás lituji,
Pokoj slibům, než boj swazkům wašim!

Na různo teď obau porozplaším,
Až wás, kdy a kde to zmlučuji,
Jednau asnad slaučím k spolkům blažším.""

111.

Tak teď prostě a tak jemně stojí,
Ach, tak krotce a tak wznešeně,
Pelná ohně a tak studeně,
Smělá je a tak se předce bojí;

Tak mře želem, tak se k smíchu strojí,
Jasným okem tak zří zmateně,
Tak chce mnoho, tauží skraušeně,
Tak nic nechce při wší tužbě swojí:

Ai hle modla k tomu hotowá
Jako, kde dwa bohowé se swáří,
Mezi nimi třetí hospodaří;

Leť tam k Tibru s lístkem holaubátko,
Aby hned sem přišel Canova
A wzal mramor se sebau i dlátko.

112.

(Jeden duch s holým mečem)

Ode Babigory w tomto rauše stínu
Wlast mne s heslem sláti ráčila,
Slyš, by sokyní dél nebyla:
Miluješli wlast swau wíce, čili Mínu?

(Druhý duch s lukem nataženým)

A já z tam těch břehů, tobě známých, plynu,
Tři dni šíp ten Lada ostřila,
Mluw, neb chce by jednau zkusila:
Miluješli wlast swau wíce, čili Mínu?

Půlnoc bije. Já se z lůžka tiše wztáhnu
Stana před ně různým swědomím,
Meč tam tu šíp, wlast tam tu má přítelkyně:

Mlučím, wáhám: rázem rukau w ňádra sáhnu,
Serdce wyrwu, na dwé rozlomím,
Na, řku, jednu wlasti půlku, druhau Míně.

113.

Nerád sem zde, předce přichází mi
Těžko místa tato nechati,
Ne, že w lásce se tu kochati
Lze a obchod míti s učenými,

Ale že zde s kraji těmi zlými
Přiwyknul sem se už hádati,
Naříkati na ně, žádati
Počet z jejich wraždy nad bratřími!

Ach zem tato krew mých bratrů pila,
Litau rukau lestných zločinů,
Takowau krew, jenž nic nezwinila;

A co najwíc hodno litowání,
Ani potomci těch Kainů
Nedali se ještě na pokání.

114.

Měj se dobře, Míno! ach už kyne
Zítřek spěšně přišlý k rozchodu,
Tam už odsud musím k národu,
Kde se Neptun Bachu k nohaum wine;

Zde máš serdce, které w lásce plyne,
W lásce wraucí, prázné podwodu,
Mějž je, wěno autlé, k důwodu
Že má wěrnost nikdy nezahyne:

Mysli na mne, aspoň když se růží
Zápach w této stinné besídce
Při měsíčku s city twými sdruží;

Serdce pak to, buď se wěčně skryje,
Buď se zaskwí krásná dennice,
Slawům jen a Tobě nechať bije.

115.

Kam ste zmizli ušlechtilí snowé,
Sladké klamy, zdání přeblahá?
Které kruté ruky odwaha
Zkřísila mne k této hrůze dnowé?

„Preč, preč odtud!“ — heslo zhůry slowe,
Osud lásku w boji přemáhá,
Nade branau ráje napřáhá
Cherub meč — nu s Bohem hauště, křowé!

Tajte břehy, lauky, stezky, křížky,
Tajte swětu, jež sme saukromě
Wedli u wás wzdechy, mluwy, hřičky:

Přijdeli wšak hoch sem w štěstí zrazen,
Nech čte nápis tento na stromě:
„Já sem z ráje musel, winy prázen.“

116.

„Pozastaw se slunce w Gabaonu
Ať den tento dwa, tři spojuje,
A ty, kterau Ona miluje,
Tichá luno postoj w Aialonu;

Ať se při tom blaženosti skonu
Serdce ještě dlauho raduje!“
Tak sem nyní, slowy Jozue,
Upěl i já we selz hojných ronu:

Pak sme chwěli w radosti i strachu,
Jako necháwaje w laučení
Trojanský swau Hektor Andromachu;

Ne dny, ale stěsnili sme týdne
Spolu rozkoší i saužení,
Jakowých swět wíce neuhlídne.

117.

Doba bije: člun už stojí w brodu,
Weslo k spěchu zowe nezbedné,
Strach mne jímá, líce obledne,
Ještě chwílku, wolám, ku rozchodu!

Nohy rychlé znaly času škodu,
Rozwlasená oknem wyhlédne,
W náruč letí, w hrůze bezedné
Selzau zmáčen každý stupeň schodu:

To má láska, že čím hoří wýše,
Jazyk služby dlužné nekoná,
Upí jenom, lká a nyje tiše;

Zlíbám celau: padne opona!
Jmu se co stín, došed Charona:
Nu wez tedy w onny stínů říše.

118.

Dříwe bude na obloze pluhem
Rolník jasné hwězdy orati,
Na kopřiwě růže zrostati,
Owce wluka jmenowati druhem;

Dříwe bude země luny sluhem,
Werba sladké hrozny dáwati,
Oheň wodu wděčně líbati,
Muška slonem, welryb malým pstruhem;

Dříwe písně přestanau si pěti
Usta wšechněch slawských děwčátek,
Na Tatrách se stromy rozwíjeti;

Dříwe Sála tato ku pramenu
Obrátí swau wodu na zpátek:
Než já Tebe, Míno, zapomenu.

119.

Žehnám wás už, lásky kraje zlaté,
Zahrady i pole kwětnatá,
I wás, stromu toho bůžata,
Co slib i žert náš i selzy znáte!

I wy hájky, ať se dobře máte,
Břehy, kře a wěštná daupata,
Kwělte wy s Ní zřídla mechatá,
I wy hory, wěže, chrámy swaté!

Žehnám i wás stíny cest mých tejné,
I wás lauky, po niehž chodily
Wstříc mi Její nožky kwětosejné;

Chraňte klénot tento w prostřed sebe,
Dokud cíl ten, co nám složily
Zrádné losy, změní dobré nebe.

120.

Ještě ční ten domek, pelíbení
Buď i tobě sláno k posledu,
A už rychle nohy ku předu,
Skrýte očím toto těžké zření;

O, wy místa pelná potěšení,
Už se wěčně s wámi rozwedu,
Ještě okamžení k pohledu
U kraj lesa — ach už domku není!

Nehleď zpátkem, wen wen z twáři rowin,
Ohlušte mne zwukem ptáčkowé,
Hory hučte, wětry dujte z křowin!

Už se sberu, jako sluší muže,
Ale které serdce surowé
Ještě jeden pohled hanit může?

Zpěw.

II.

Labe, Rén, Weltawa.

121.

Ozwěteż se nářkem hory, doly,
Zawzní žel můg šíře široce,
Ode Rénu až tam k zátoce,
Kterau Dunaj dělí na dwě poly;

Ode Tater kwěl ho onen holý
Chlumec, Čechů statných půwodce,
Moře, ostrow zalkej hluboce,
Na nichž měla láska chrámy, školy:

Z krajů, w kterých lásky zmizly práwa,
Ber se k pauštěm oněch diwochů,
Kde wíc serdce řídí, nežli hlawa;

Pouč mladých, kteří ještě posud
Beze strasti žili, jinochů:
Že je lásky mnohem wětší osud.

122.

Serdce co chceš? „tam, tam w onu moře
Zřítiti se modrau hlubinu,
Tam se za hwězdami rozplynu,
Z tluků těchto nowé swěty tworě;

Wlast, ai! w necti, lásku hněte hoře,
Tam se na wždy odsud wyšinu,
Jednau wlast a druhau obwinu
Rukau družku, zemi patau zboře."

Tiše, tiše, wrať se do koleje
Skutečnosti, tworče wlastní strasti!
Upěj a krý swětu nářeky:

Ach tě tuším i tam w snářské slasti
Twůj by mořil žiwel na wěky:
Trud a žel a tužba bez naděje.

123.

Pakli nowé rady nebe nedá
Zaufám lásce wěrné k posměchu,
Kdo dal bolest, beře autěchu,
Tužba žije, po naději běda!

Berzo skryla den můj baufe šedá,
Na půl cestě stojím bez dechu,
Jako plawec wedle pelechu
Charybdy a kruté Scylly bředa:

Komu přál, teď tomu osud žehře,
Zmizlo krátké štěstí diwadlo,
Ach jak lépe zemřít bylo we hře!

Dobrau noc! mně slunce zapadlo,
Zefyrečky, aspoň wy, když zblednu,
Neste popel můj tam w urnu jednu.

124.

Lásko! lásko! o ty sladký klame,
O ty číše slasti najwyšší!
Kde se duše s duší pomíší,
W citu jednom zem i nebe máme;

O kýž wnad twých rychle užiť známe,
Skrytí swětu w haušti najtišší,
Dříw než wicher zhaubný přispíší
Který, jak mne, loď i weslo zláme:

Kde si, kde si sestro bohů wěčných,
Hosti serdci mému newěrný,
Dítě kwítků, dárce bolů wděčných!

Já sem darmo k portu twému spěchal,
Anť mi zkwetlau, orkán sewerný,
Růži wyrwal, terny ostré nechal.

125.

Onni rtowé, jejichž wůně plynná
Oheň wlila duše do naší,
Že kost w těle jihne najzázší,
Onni rtowé jsau mých strastí wina;

Tak dech laudný k chřípím nehostinná
Arabia z dálky přináší,
A když wejde w kraje najblažší
Pautník, pozdě upí horkem hyna:

Onni rtowé rájských kwítků medem,
Nektarem a manau tekaucí,
Opili mne sladkým tímto jedem;

Onni rtowé, do nichž wšecky Muzy
Milek swábil lukem wládnaucí,
Uwerhli mne w tyto wěčné hrůzy.

126.

Není bolest zrádné lásky pauhá
Co mé nářky smutné žalují,
Mne dwě střely spolu sužují,
A to jedna horší nežli druhá;

Kam jdau nohy, na století dlauhá
Neštěstí a hanby wstupují,
Toho lidu, s nímž mne spojují
Krew a řeč a zwyků wazba tuhá:

Milek serdce, cesta trápí oko,
Stíny zmařeného národu
Lezti wida šíře, přeširoko;

Ani k nebi obracejí prosbu,
K bratrům mimojdaucím nehodu,
A těm, co je do ní werhli, hrozbu.

127.

Ai, ty Labe, proč tak selzau mutnau
Měníš zlaté wluny w kaliště?
Zdaž sí pilo někde z bojiště,
Čili zpláklo z kořen Horu Kutnau?

„Ne, já winu skrýwám w sobě smutnau,
Záštně Sláwy synů roztříště,
Ach snad wíce než mé řečiště
Písku nosí, wraždau přeukrutnau:

Břehy oba, k ausťí od studnice,
Wěky ode časů pohanských
Lkají, na mne swětu žalujíce.“

Hřích to owšem, a wšak utři líce,
Budiž jménem bratrů Slawjanských
Milost tobě, ale nehřeš wíce!

128.

Žiwot jestiť rowný řece drawé,
Licho před člowěkem tekaucí,
Běda tomu, kdo jí w horaucí,
Šalbě swěří nohy nedočkawé;

Postoj trochu, protři oko tmawé,
Sedni na břeh patře na jdaucí,
Bys tak zmudřel k cestě budaucí,
Perwé než tě sheltnau wluny žrawé;

Dášli slepým losům člunek hebký,
Bys i wíc než Columb proplowal,
Ani kroku nešels od kolébky;

Hra to wětrů jen a mertwá nůše,
S níž si darmo swětem střečkowal,
Žiwot má být dílo wlastní duše.

129.

Takto w mysli přemítaje, weslo
Spatřím wedle plauti s člunečkem,
Sprawowané malým chlapečkem,
Tíše tak, že sotwy Labe hleslo;

Labutí dwé w předku jarmo neslo,
W loďce byly střelky s taulečkem,
Zlatohláwku! kam s tím krámečkem,
Kdo si, dím, a co máš za remeslo?

„Moje matka Lada, a má tetka
Sláwa, mne sem k tobě poslaly
Za průwodce cesty, za nohsledka.“

Usta má, tím hnuta jsauce wabem,
Poručeno Bohu! zwolaly,
A pak sem tam blaudili sme Labem.

130.

Mělo pak to děcko w ruce prawé
Mimo weslo, lauček s bičíkem,
Z plece k bedrům pásek pošikem
Wisel, wlásky byly kučerawé;

Očka bystré, ústka láskosmawé,
W twáři zloba hrala s žertíkem,
A wždy medosladkým jazykem
Uměl řeči štěbetati žwawé:

Krásnoperá obau na lopatkách
Třepetaly sem tam křídelka,
Líbost měł jen w šibřinkách a fatkách;

Mocný wšak byl lotřík tak, že čeho
Tkla se luku toho wýstřelka,
Padlo síle hned neb čárům jeho.

131.

Ale hned mne u počátku plawu
Rozpakowé hnětli takowí,
Že má prosba Milka oslowí
By loď zpátkem skrautnul ku přístawu;

Proč to medle? co máš za obawu?
On mi posměwačně odpowí,
A já řku, to staré přísloví:
Powěz prawdu probijí ti hlawu!

Nestrachug se, dí to krásné hole,
Jestliže i prawdu řekneme,
Jen zlým lidem ona oči kole;

Zbodřen tím: nu, myslím, teď se zpátky
Newrátím až wšecky projdeme
Po-Slawské ty kraginy a statky.

132.

Slaupsko pyšné, hrade starých Moků,
Dej mi autočiště přátelské,
Jako hraběnce si Kozelské
Přede stem je propůjčilo roků;

Mne ne sice, jak ji, k tobě soků
Pokolení wede ďábelské,
Nýberž Sláwy cesty poselské,
A šíp Lady wrytý do mých boků!

Předce láska příčinau je zwláště
Lkání mého tak, jak jejího
Když ji Sasic wězil w této baště;

Než strast její rychle došla schylku,
Já pak do saužení wětšího
Padám co den utíkaje Milku.

133.

Pozdrawení neste poslů čtwero
  Pánům wůkol po wšech wesnicech,
Řkauce: že je zítra w Lužicech
  K slawným hodům čeká hrabě Gero;

Zowte i těch Slawů třidcatero
  Kteří žijí se mnau w různicech,
  By sme při smírliwých sklenicech
  Hrali, pokud přijde noci šero:

Jitro switne: hrad se celý hostmi,
  Hned i turnaj ořmi namnožil,
  Stráwil se den rytířskými cnostmi;

Wečer, když se dokonaly kwasy,
  Zrádce, hostům swojím předložil
  Hlawy našich knížat na pospasy.

134.

W procházce té když sme přešli horu,
  Tichá přijala nás dolina,
  Toto hle jest město Jarina,
  Plyne řeč z ust mému diwotworu;

Město to jest — kráčí w rozhoworu —
  Wěčná hanby Němců rytina,
  Neb zde Jindřich Druhý, meršina,
  Oběsil dwa Sláwy z Braniboru:

Oběsil je pro cnost, ne pak hříchy,
  Že swůj národ zradit nechtěli,
  Proti němuž wedol on boj lichý;

Nalkawše se nade zlobau moc tau,
  Potom zjewnau paut sme derželi,
  Na Lužické Golgata to s poctau.

135.

Kdybych sem měl berlu stokrajinskau
W ruce, nebo pluky wítězné,
Záštity bych zdělal pawezně
Pro sausednost tuto nehostinskau;

Od Adrie k Baltu po zem Finskau,
Na Dunaj a Labe bezmezné,
Ne jak Chrobry slaupy železné,
Ale zeď bych wybudowal Chinskau:

Hranicí tau wás bych otábořil,
O wy bratří naši ubozí,
Kterých Teuto takto upotwořil;

A když nemá co wám wíce bráti,
Wzaw už wšecko, teď se nezhrozí
Ještě mléko slawských persů sáti.

136.

Aganippe, Pimpla nechutnala
Ustům tak swých řeckých wzýwačů,
Ani Kastalka, a z chomáčů
Cotě půwod Helikonských brala;

Jak mne nyní táto ukochala
Diwotworná studně Glomačů,
O by jen swých hlasem hadačů
Odpowěd mi na otázky dala:

Prorokuj mi: přijdauli pak ještě,
Jenžby tyto lípy uwadlé
Na twých březích zotawili, deště?

A kdy, a kde Slávwy kněží wstanau
Mstíti oltáře ty upadlé
A w nich bohyni swau ukydanau?

137.

Do hlawního města Dalemincû
Šli sme odtud, totiž do Jany,
Tam kde se swojími hawrany
Litý Ptáčník wdral se do našincû;

A pak ne jak skutky křiwdočincû
Saudce, než jak luňák berany,
Tak on tuto škertil měšťany,
A preč pobral wšecko od chudincû:

Mládencûm a mužûm hlawy seče
Mečem, ukrutník ten ztřeštěný,
Ženy, dítky do otroctwí wleče;

A to proč? jen pro tu welkau winu
Že ne Němci je, než Slaweny
Líbilo se stwořit Hospodinu.

138.

Jako dobrý křesťan w zemi Páně
Cestami když sem tam putuje,
Wšudy wzácné wěci spatřuje,
W Betlehemě, w Nazaretě, w Káně;

Z Bethanie k Naimské jde bráně,
Tábor, Jeruzalem zpytuje,
Golgata, kříž i hrob celuje
Nawštíwiw paušť a břeh při Jordáně:

Tak mne wšecko jímá w těchto krajech,
Hrady, bojiště i mohyly,
Města, řeky, chrámy, stromy w hájech;

Bohužel! že tam ty od pohanû
Wíce šanoby jsau zkusily
Památky, než ty tu od křesťanû.

139.

Nastojte! co widí oko moje?
Hleď, hleď řeknu mému panoši,
Nahé děti, starci, jinoši
Kryjí se tam za stromy a chwoje;

Kdo ste, asnad wyhnancowé z Troje,
Čili indianští diwoši?
Slyšawše řeč slawskau w rozkoši
Plynauc ústa otewřeli swoje:

Slawowé sme, Němci nelidé hle
Z wlasti, z dworů nás, ba do naha
Z raucha swlékli naše audy zkřehlé;

Pohled jejich roztkliwil mne k pláči,
Milek pak se stwořit nezdráhá
Aspoň šaty, co jim wzali dráči.

140.

Nehledám já wěci zweličowat
Jak snad jisté mnějí rozumy;
Nýberž mnoho ještě ze summy
Hříchů těchto krajů umenšowat;

Zwyk mám radše oči zamhuřowat,
Nežli schwálné činit wýskumy,
Sypu smírné kwítí na rumy
Sláwy a zlost wolím připlášťkowat:

Jen ty křiwdy péro moje líčí,
Nad kterými samo zarděné
Nebe lká a člowěčenstwí křičí;

Kdo pak wíru mně a Milku příčí,
Ať sám spatří tyto swalené
Hrůzy na náš národ holubičí.

141.

W nenáwist tak wrahy swého wzalo
Národu už dítě Hanibal,
Že se každý z cesty wyhýbal
Říman mu, když potkání se stalo;

Mladosti mé krotkost nebe dalo,
Mne Mars jako jeho nelíbal,
Předce jedno Němče wyšibal
I já w ní, že řeč mau wysmíwalo:

Čím wíc teďby muselo a tuto
Plamenem mé serdce shořeti,
Kde půl Slawska nám jest odejmuto;

Než jak wšudy žiwlům klásti hrázky
Bůh, tak u mne ráčí uměti,
Oheň hněwu hase deštěm lásky.

142.

Nech sem dobrým! Milku, já už déle
Nechci tuto s tebau cestiti,
Neb i mne by mohli zabiti
Tito slepí Slawů nepřátelé;

Anebo snad, coby ještě wele
Horší bylo, Bůh rač chrániti,
I mne násilně tu zněmčiti
Mohau tito Wendů němčitelé:

Co já počnu s tebau samodruhý
Proti celým městům, krajinám,
Tys jen malý, střelče, třebas tuhý!

To jsau snowé, on mi na to wrátí,
Když pak by i škodit chtěli nám:
Komu Sláwa, tomu wšickni Swatí.

143.

Cö sem wěštil těměř skutek bylo,
Milek mne wíc neměl za snáře,
We Wurcíně městě, rychtáře
Oko zlostně na nás zaškaulilo;

I hned, kde most Muldy, obstaupilo
Množstwí Šwábů nás co špeháře,
Jedno hejno „w pauta, w žaláře
Wendy ty!" a druhé „zabí!" wylo:

Lkáme! w tom ai bohyně se z wody
S korauhwí a slawským zjewila
Wojskem chránit nás tu od nehody;

Bylať to ta, co se w tuto řeku
Před osmi sty lety hodila,
Nechtíc Němců díwati se wzteku.

144.

Slaw i wrahům dobře činit zwyknul
Tak, že pro swau welkau dobrotu
Často přicházíwá na psotu!
Takto Milek před Bichinem zkřiknul:

W tomto městě hle ten, co se spiknul
Proti wšechněch Slávů žiwotu,
Totiž Gindřich Ptáčník, chropotu
Nectné smerti, rukau slawskau zniknul;

Maďaři jej w boji porazili,
A když zabit chtěli útěka,
Slawowé ho mužně ochránili;

Já sem Milku na to, milý brachu,
Wždy i přílišná wíc člowěka
Láska krášlí, než zlost pelná strachu.

145.

Při Lipsku, tom Sorbském maloswětu,
Zřeli najředší sme z diwadel,
Jeden Francauz koně ukradel
Kozáku, jenž krew lil za Němce tu;

Cwálal na něm w najrychlejším letu
Zmocniw sedla se i zubadel,
Ale Slaworus náš popadel
Diwně onu Bonapartskau sketu:

Když už téměř z očí se mu tratí,
Kozák na swém perstě zahwízdne,
A kůň s jezdcem hned se k pánu wrátí;

Tento pak, dluh slušný zlodějowi
Složiw za šibalstwí ohyzdné,
Hladil wěrnau hříwu koníčkowi.

146.

Když dál ještě přes jednu sme hůrku
W lewo od břehů šli plaweckých,
Napadne nás hlůza německých
Laupežníků z města Merseburku;

Ale Milek na lučišti šnůrku
Napiaw perstem ruk swých chlapeckých,
Střelí, a tlum chertů loweckých
K nim se žene rozterhawších swůrku:

S wůdcem jejím Aesicem tu bandu
Celau hnali až tam k žahadlům
Peklowládné Hely do Nastrandu;

Jindřich Ptáčník wzal ty lotry zlostné
Katům, šibenicem, stínadlům,
Aby nimi plenil Slawy cnostné.

147.

Po aukazu tomto nelaskawém
  Duch můj pookřáti zataužil,
  Teď sem tedy cestu zakraužil
  Tam, kde Boso kněžským skwěl se stawem;

A kde jako biskup w jednom prawém
  Činu památku swau prodlaužil,
  Tak že proto, aspoň zaslaužil
  Jestli nebyl, muž ten býti Slawem:

Neb on perwý zde psal slawská slowa
  Když náš národ učil „Kyrie
  Eleison“ a Boha ctíti znowa;

Na tom skutku tu má wděčně wisíc
  Duše myslí sobě: lepší je
  Jeden maudrý, nežli bláznů tisíc.

148.

Pak sme wešli w les ten hustý jako
  Tma, co Swatibor byl řečený,
  Prostřed w něm stál palauk zelený,
  Kde se potok winul křiwolako;

Tu hauf stínů: Derwan, Tungo, Drako
  Wilců král, a Mstiwoj zhaněný,
  Dražko zrádně žití zbawený,
  Lutičtí pak wládci Dragwít, Nako:

Gostimil, Grin, Moimir z Braniboru,
  Mezidruh, Ljut, Zwinek z Lubeky,
  Selibur, Msta, Gněw byl w tomto zboru;

A ta wšecka knížata, jichž kraje
  Němci ozbíjeli před wěky,
  Obklíčili nás w té skrýši háje.

149.

Když se s nimi do rozmluwy dáme
Jeden z nich nám podá diploma,
Takto znící: „Budiž wědomá
Wěc ta wšechněm, co zde zawíráme;

Že my Sláwy dceru uznáwáme
W tom wšem dědičkau, co pohroma,
Zwláště zlost nám Němců lakomá,
Wzala, a nač nárok wždycky máme;

Práwo naše přenášíme na Ni,
Poručenstwím tímto pečetním
Nápadnicí činíc Ji a paní.“

Milek i hned po obloze swětlé
Letěl s písmem tímto pamětním
K onné Daphně slawské z lípy zkwětlé.

150.

Pokud on se na té cestě bawil
Mnau tam ku Raxe jest wyjeto,
Kde ten, jehož jméno prokleto,
Gero, k Slawům aukladně se wplawil;

A pak sedemdesát obezhlawil
Newinců zde, tak že pole to
Dlauho leby bylo oseto,
Jejichž čerwec řeku zakrewawil:

Nyní Sláwa na tom osadila
Zahradu si místě welikém,
A z hlaw stromy, kwěty učinila;

W středku zří se hlawa Stojgněwowa,
Pak ta, jemuž oči s jazykem
Žiwé dřela wzteklost Geronowa.

151.

Sworně se až posud ještě chowal
Ten můj lukonosný ředitel,
Ale když se jako cestitel
Zpátkem wrátil, wadu rozesnowal;

Nebo družku mau už nejmenowal
Tak jak jiný země bydlitel,
Než, ten newolaný křestitel!
Wšeslawau Ji na wždy přebiřmowal:

Takže jménem trojím jednu krásu,
Míny, Sláwy dcery, Wšeslawy
Nazýwáno od tohoto času;

Perwé já sem dal swé milownici,
Druhé matka, třetím žwatlawý
Přezdíwal swé Milek sesternici.

152.

Z pahorku se na pahorky klátím
Po wsech, po dolinách zelených,
Po městech a řekách pramenných
Už tak dlauho bolest darmo tratím;

Než teď wím jak cestu sobě zkrátím!
Na oltářích těchto kamenných,
Obětnicech Sláwů zmařených,
Nebi žertwy utáhnuté splatím:

O wy skály staré, hwězdonosné,
Swaté pyramídy Sewern,
Obět má jsau tyto selzy rosné!

Neste je tam, tu je wšecky složím
Lité pro matku i pro dceru,
Aby byly perly w trůnu božím.

153.

Nazejtří když slunce blesky w dcerku
Rána, jitřenku, se linuli,
Řeknu, by sme Labem popluli
Ještě dále, mému Luciperku;

Zawítawše tedy k Witeberku
Šli sme hned k té černé tabuli,
O řeči kde slawské ceduli
Před sto lety jmíno za titěrku:

Místo wšeho přeni s těmi znowa
Školomety se a Němčíky,
Napsali sme tam jen tato slowa:

Psáno stojí: nenáwist jest wina,
Nezbraňugte mluwit jazyky!
Každý národ chwaliž Hospodina!

154.

Aby šli sme Labem do Werbiny
Milče nedalo mi pokoje,
Nebo panowali rozbroje
Mezi Sasy tam a Slávwy syny;

Císař Konrad přišel trestem winy
Srownati chtěw stránky oboje,
Wywoleno práwo sauboje,
A los házen byl dwa o herdiny:

Němec a Slaw stáli proti sobě,
Udatně sic oba bojují,
Ale Slaw byl wítěz w malé době;

Boj i prawdu měla naše strana,
Předce saudcem Němcem jsau tu jí
Potom ještě těžší pauta dána.

155.

Teď nám, řekli usta mého družby,
  K Jece do Wustrowa jechati,
  Kde se ostatníkrát konáti
  W řeči slawské mají božské služby;

Neb dán rozkaz „wíc tu žádný muž by
  Nesměl Slawům slawsky kázati!“
  Kazatel chtě mluwit plakati
  Musel, potom začal pelný tužby:

„Měj se tedy dobře, o ty drahá,
  Sladká řeči, řeči materská,
  S níž nás laučí wláda Slawowrahá!“

Já hned z toho wyšed swatódomu:
  Bráti řeč, dím, to cnost neherská!
  A či má i mocnář práwo k tomu?

156.

Tuto Milek na člun rukau sáhnul
  A spřež jeho změnil w holuby,
  Které jako malé Cheruby
  Do lehaunké přičky polské wpřáhnul;

Potom welím, aby cestu nahnul
  W prawau stranu kde jsau Kašuby,
  Nebo kmen ten blízký záhuby
  Nawštíwiti bol mne ještě táhnul:

Přišli pak sme přes Lupow a Lebu
  K Slawům těm, když práwě strojili
  Příprawy se jejich ku pohřebu;

I nás Němci tuto smutnau Tryznu
  Spolu s nimi slawit prosili,
  Než já s kletbau hrobařů těch zmiznu.

157.

Ku barbarům rodu Avarského
Přišli jednau trojí poslowé,
Citary se k hudbě hotowé
Chwěly z jejich plece wysokého;

„Kdo ste? — Chán k nim pyšně z trůnu swého —
Kde jsau waše wojska, mečowé?“
Pane, řeknau, my sme Slawowé
Ode krajin moře Baltického:

Wojnu sotwy podle jména známe,
Darmo žádáš od nás pomoci,
My jen hru a zpěwy doma máme;

Hrali před ním, hrali přelíbezně,
Tyran na odměnu: „Otroci
Wlecte do zajetí tyto wězně!“

158.

Wrátiwše se zpátkem ku Odeře
Zůstaneme státi prozatím,
Pak paut do Štetína obrátím
Swatý ořech najíti tam wěře;

Milku! powím, oči na něj wpeře,
Prokaž mi wděk, wšak ti zaplatím,
Já hle owoce tu naklátím
A skerz tebe pošli Sláwy dceře:

On to slíbil; ke stromu pak jdeme
Dodajíce krokům pospěchů,
Bohužel, než co tu nalezneme?

Dub už do pně ořešáku wpleněn,
Žalud roste místo ořechů,
A kněz dáwný we swiňáka změněn!

159.

Já i Milek žiwě změnu tu čil,
 I hned šli sme odtuk k Wolínu,
 Kde král Dánský Erich, newinu
 Slawskau hrozným nelidskostem učil;

Krajany swé před tím městem mučil,
 Nahé o kůl je co zwěřinu
 Swázaw břitwau břicho do klínu
 Řezal, ač i žiwot z nich se pučil:

Serdce wyňaw žiwým ukazowal,
 A tak rukau swau i šlepějí
 Utočiště toto zneswěcowal;

Bože, myslím, jestli proti swojím
 Tito lidé takto běsnějí,
 Cože proti cizým, proti mojím?

160.

Při Kamině městě deržel stání
 Milek s loďkau naší křídlatau,
 Tu hauf ženců roli bohatau
 Žal a w středku jeho jedna paní;

Rukáwy má wyhernuté, dlaní
 Třímá serp a slámu nažatau,
 Kytli pěkně měla podpiatau,
 A wšem předek wedla při dělání:

To snad Ceres? ptám se wůdce swého,
 Ne, ta role slawské dědictwí,
 Slawjanka to rodu šlechtického;

Ona žne jen w onom spolku bystrém
 Z pauhé lásky, nebo w rolnictwí
 Slaw byl weždy pro Europu mistrem.

161.

O! těch zlatých, staroslawských časů,
Jenž zem tuto někdy krásili,
O nichž čísti, ač je líčili
Nepřátelé, nelze bez úžasů;

Klíčů, zámků, šibenic a rasů
Neznali tak, že se diwili
Welmi wěcem těm, když spatřili
U swojích je němčitelů Sasů:

Neznáma jim byla lest i krádež,
Žebrač, přísaha a zločinstwí,
Rodiče a starce ctila mládež;

Wšudy zpěw a wlídné obličeje,
Stoly weždy pelné hostinstwí,
A teď, auwe! wše se opak děje.

162.

Krajem břehů u Pomoří chodě
W rumích Sláwie a rozmetu,
Nad Winetau hledám Winetu
W různobarwé moře toho wodě;

Město! jehož někdy čest a lodě
Kryly celau zemskau planetu,
Wywiň třizubému křepetu
Neptuna se ještě ke swobodě!

Století si wzdorowalo Dánům,
A jen bohowé tě stačili
Přemoci, ty mořské Herkulánum!

Nešťastné si dwakrát město Sláwy,
Předně, že tě wluny zničily,
Pak že i wtip chce to křiwohlawý.

163.

O ty ze wšech najwalnější ztráto,
Moře slawské, slawsky nazwané!
Nebo že twé není Germane
Wenedický záliw, sám máš za to;

Než i Balt Blat, tak jak Blaton, Bláto,
Slawské slowo jest a zůstane,
I zde prýštěniny zbírané
Jméno jantar od Antů snad wzato:

Slawowé tu byli Autochtoni,
Nech už nelže Němec lichotně
Že jen wzal, co dřiw mu wzali oni;

I kam přišla ruka jejich rolná
Zaujala jenom prawotně
Místa prázná, opuštěná, wolná.

164.

Ku žiwotu národnímu moře
Práwě tak jak země potřebí,
Aby dary wšechněch podnebí
Užiti swé mohel ku podpoře;

Bez něho se duchem w nemotoře,
Tělem w nauzi národ pohřebí
S ním se po wšem swětě zwelebí
Buďže kupčí, wálčí aneb oře:

Dobrý Bůh nám Slawům sice dal tu
Cestu wšechněch sil a obchodů,
Na Wenetském swětospojném Baltu;

Ale Teut, ač sám měl moře dosti,
Zrušiw onen zákon národů,
Wzal tím posud klíč nám wzdělanosti.

165.

Tu když bárku mořem nebezpečným
Z břehu pustíme a stawadla,
Bauře strašliwá nás napadla,
Mrak byl tři dny s nebem bezslunečným;

Lámaly se wichrem diwoječným
Wesla, plachty, kotwy, zábradla,
Že i Milkowi krew ochladla,
Neb se k retě cítil nestatečným:

Naděje má ale neklesala,
An mi onna Hwězda Sewerná
Weždy jasně před očima stála;

Ona byla Pharus, kompas, kotwa,
A když ziwla propast požerná,
Třímala loď, oku widná sotwa.

166.

Jako Argonauti do Kolchidy
Aby zlaté rauno dostali,
Samotráckým mořem plowali
Nesauc mužně wšelijaké bídy;

Wlunobití tu, tam Stymphalidy,
Onde býky, draky potkali:
Tak my sme se nyní čítali
S Milkem do těch slawných herdin třídy:

On byl Jason, Orpheusa jméno
Mně dal, Arkonskau pak stanici
Jako rauno, za cíl položeno;

By sme w nástroj náš ji wzali lodní,
A pak, jako dobří dědici,
Wšecky Slawy sjednotili pod ní.

167.

W bauři wiun a serdcotrápných citů
K wýspě Rygenské loď přiběží,
Kde už na protějším zábřeží
Čekal na nás běloň Swantowítů;

Ozdoben byl bleskem drahých krytů,
Zlatým sedlem, swilnau otěží,
Když nás uzřel hřjwu naježí,
Nohau dupá, jako břinkot štítů:

Milek, lokaj, rukau uzdu lapil
Zninoha hned toho pyšného,
I já w středmen wstaupiti sem kwapil;

A tak w klusu, pelní zwědawosti,
Ostrowa sme toho celého
Ohlédali wzácné pamatnosti.

168.

A tu přišel na um nešťastného
Příklad Poláka mi Mazepy,
Jak jej, pro lásku, kůň swěřepý
Po Ukraině nosil swázaného;

Tu s ním běžel, diwoch, do hustého
Lesa, odtud pusté na stepy,
Na cestu tam křiwau, na slepý
Chodník, a w tůň plesa hlubokého:

Až jej spolu s unaweným koněm
Milosrdní w poli sedláci
Polapili, dřiw než bylo po něm:

Bodeyž jen tak, myslím, mého Milka
Silní přikwačili jonáci,
Aby každá třeštěla w něm žilka.

169.

Za dwě léta dost se dosti wěru
Milek w žaláři mne nawězil,
Při té, se kterau mne sřetězil
Pautem lásky, teď je z nohaų speru!

Takto ráno, takto ku wečeru
Myslím, jakobych už zwítězil,
Zwláště od těch dob co rozmezil
Železný los mne a Sláwy dceru:

Ale slabáť jest tu ruka zbrojná,
Nebo cit můj jest cit slawjanský,
A má láska ne jak nowokrojná;

Kam se koli cestau noha má hne,
Wšudy onen magnet Sálanský
Serdce moje silně k sobě táhne.

170.

Přes ostrowu háje, přes ohyby
Cest, a křížných stezek pletence,
Přijezdili k místu studence
Swatého sme bez bludu a chyby;

Kde já k Sláwě wěrnost sem a sliby
Obnowowal, lásku k milence,
Ano ruka Lady rozence
We wodě té lowila si ryby:

Potom načřel do nádobky zlaté,
Aby zawděčil se bohowi
Když přijdeme do božnice swaté;

Než dřiw ještě westi jízdu k onné
Křídohoře welím Milkowi,
Z níž až Sály widno břehy wonné.

171.

Pohleď oko na ty jasné strany,
Pro něž lilos už selz potoky,
Zaleť na werch onen wysoký:
Co as dělá anděl milowaný?

Zda sem hledí stojíc u wrat brány,
Či hrau kojí osud diwoký,
Či list píše, čili wýtoky
Léčných bylin hleda pro mé rány?

Strojíli však kadeř u zercadla,
Lkáli k nebi w swatých hodinách,
Boj se pomsty, jenžby na tě padla;

Líbáli Jí patu wluna čilá,
Spíli w sadě samá w kwětinách,
Wrať se, by tě bleskem nestráwila!

172.

Někdy se i w pěkných neprawdiwá
Příslowích lež krýti nestydí,
Tak že ten se welmi ošidí,
Kdo je w žití za prawidlo míwá;

Nenalezá se wšak wíce křiwá
Řeč snad w žádném běžném u lidí
Jak w tom příslowí: „Co newidí
Oko, ani serdce neželíwá!“

Kdo to smyslel, motowidlem střelil,
Ano podle mého příkladu
Opak snáze ku prawděby čelil;

Neho já, čím newidím Ji déle,
Swaluji tím wětší hromadu
Na swé serdce bolesti a žele.

173.

Wěku chudý, léta nebe sytá,
Háje neaurodné na bohy,
Kam se werhne mladoch ubohý,
Rady pilen, když ním osud zmítá?

Bardů sewer, Slaw měl Swantowíta,
Řek i Říman stolec třínohý,
W naše háje wešly mátohy,
Naší lásce baba losy čítá:

Jenž se předtím mezi lidmi hnuli
Kráse přiwtělení bohowé,
Nám se kdesi w modru rozplynuli;

Než či slušno, powěz zištné plémě,
Lzeli, řecte maudří časowé:
Nebe wyhnat z jeho wlastní země?

174.

Patřil wšak já nejen ku prostranstwím
Těm, kde lásky mé jsau poklady,
An sem žádné neměl záwady,
Obdařen byw diwným welikanstwím;

Ale i tam, kde jsau pode panstwím
Slawských Němců, Finů hromady,
Kterak swau řeč, mrawy, wýsady
Mají, aniž lkají pod tyranstwím:

Na slawské tam půdě Němci tyjí
W prostřed Ruska, a hle od wěků
Pokogně a bez nátisku žijí;

Kdo tam myslí na zruštění Němců,
Jak zde na zněmčení obleků,
Jazyka i jména Slawoplemců?

175.

Wstaňte wzhůru, o wy sedmispáči
Desetistoletní, slawjanští,
Kterých připrawili germanští
O národní žiwot lidožráči;

Usnuli už sami waši dráči
Deciusowé ti pohanští,
Potlačowatelé tyranští,
Jimž ste ušli do jeskyně w pláči:

Nastali už Theodosiusa
Swobodní wám dnowé wzkříšení,
Oswítil Bůh Sasa, Dána, Prusa;

Už wáš národ i řeč má swé práwa,
A wám w Carigrad se wrácení
Bezpečné už způsobila Sláwa.

176.

Jestli Sláwy rumy ještě wstanau
Rukau waší příští potomci,
Wěřte zkušenému wědomci,
Jehož usta tu k wám radu wanau:

Zřiďte obec, jedním jménem zwanau,
Pewnau, ať ji cuzí holomci,
Swornau, ať ji wlastní lakomci
Nezbaurají nowau zase ranau;

Audy mnohé, hlawu jednu mějte,
Wyrostlau wšak z těla wašeho,
Černé s bílým nikdy nemíchejte;

To nás cestau posud wedlo křiwau,
Wy se chraňte bludu našeho,
A wlast stwořte čistau, terwanliwau.

177.

Přímo odtud hnáno ku Arkoně
Na plac jedné krásné rowinky,
Kde se práwě letní ožinky
Prowodily w hlučném lidu shoně;

Byli rádi, když sem sedna z koně
K nim šel, onny dobré lidinky,
Míchal sem se w jejich hostinky
Hry a zwyky do tráwy se skloně;

W konci swátku panny písně pěly;
Král a šlechta wedli honitbu,
Ženci bohům oběť přinášely;

A žrec welkým kleče za koláčem,
Říkal pronikawau modlitbu,
S wděčným serdcem než i s horkým pláčem.

178.

„Swantowíte, Bože čtwerohlawý!
Byly slowa toho šediwce,
Přijmi dík z ust twého horliwce
Za rok štědrý i den tento hrawý;

Chraň i dále, dárce požehnawý,
Pole, města, dítky, přízniwce,
Dej nám štěstí, počas rozsíwce,
Němcům serdce lidské, rozum zdrawý:

Aby pode pláštěm nábožensbwa
Nepáchali w našem národu
Porobu, lest, křiwdy, ukrutenstwa;

Uslyš nás, ty jenž si swětla pramen!“
Tu wstal do chrámu jda w průwodu
Kněz ten, a lid wšecken wolal: „Amen!“

179.

Já té Němců přiswědčiti haně
Nechtěw, dím: i což wám dělají,
Že se onen starec neháji
Zde tak zjewně naříkati na ně?

Tu lid začal w každé lkáti straně:
Ach! kraj, chrámy, krew nám heltají,
Pod křížem nám hlawy stínají,
Berau těžké desátky a daně:

A co ještě horšího jest, to je,
Že nám wyřezují jazyky
Z našich ust a cpají do nich swoje;

Słowem nemá tolik bílé křídy
Werch ten w naší wýspě weliký,
Jenžby mohla wypsat naše bídy.

180.

Odtud chodník winaucí se tence
Zawede nás pěšky laukami
K Rugewítu, sedmi hlawami
Wládnaucímu, totiž do Karence;

Wlaštowky tu modlu, na wzor wěnce
Hnízd swých ozdobily budkami,
Přišli wrabci w to, a wálkami
Wyhnali ty krotké opeřence:

Milek ostře křiwdu tuto kreše,
Wy ste násilníci, wrabcowé,
Parom do wás! wlastowičky těše;

Nediw se, já powím tomu chlapci,
Tu máš podobenstwo: Slawowé
Wlaštowky ty jsau, a Němci wrabci.

181.

W tomže městě s těkawostí stejnau
Ke druhému chrámu cestíme,
W kterém Porenuta spatříme
S modlau jeho pětiobličejnau;

A když pilně na každau wěc tejnau
Řezby, slaupy, kauty hledíme,
Pode sochau škříni zočíme,
A w ní knihu starau, čarodějnau:

I hned wzal sem tuto slawskau Wedu,
Než sám neznaw čísti, odbude
Ruka má ji Milku ku přehledu;

On čte, tuto polsky w běžném spěchu:
Pokud swět jest swětem nebude —
Tam zas česky: Tenkrát Němec Čechu —

182.

Poručil sem se těm ostrowanům
K pewnině se opět odbera,
Kde sme přišli ještě z wečera
Do Chotkowa na noc k měským pánům;

Než zlá noc to, ano k nebe stanům
Tak, že zněla zem ta weškera,
Smutný hlas wyl z jejich jezera:
Pomsta, pomsta, pomsta Sasům! Dánům!

Šli sme ráno tam: ai wodau tělo
Pláwá, které prowaz okolo
Herdla, wlasy mečem sťaté mělo;

Pro wěrnost je zhanobil a swalil
W lauž tu Danský biskup Absolo,
Když Lew kraj, on toto město pálil.

183.

Mezi dwěma ohni pálícími
Stáli tuto naši předkowé,
Z jedné strany wedli Dánowé,
Z druhé Němci boje s ubohými;

Oba tiskli daněmi je swými
Jako plémě peněz hladowé,
Herkul padne w půtce takowé,
Kde se musí práti se mnohými:

Přes moře si ruky podáwali
Oba kmenowé ti germanští,
Jakby národ nám a řeč tu wzali;

Učte, z toho příkladu co plyne
Pro wás, kmenowé se slawjanšti:
Wrána wráně oko newykline!

184.

Při potoku Paně čili Peně,
Paní s pannami nás potkala,
Jedna lála, druhá plakala,
Třetí zpátkem zřela zarmauceně;

Za nimi stráž „preč, preč bezedleně!“
S metličkami w ruce wolala,
Což pak pleť ta, díme, zpáchala?
Diwice se zwláště jedné ženě:

Siritha to dcera Swenonowa,
Stráže se šupem tím mluwila,
Manželka co byla Gotschalkowa;

Dánka tato s těmi dwořankami
Tak nám krále i nás zněmčila,
Že už, běda! téměř konec s námi.

185.

Zbořeniště pusté! Retry slawné,
  W jehožto zde sedím chrastinách:
  Jako na truchliwých swalinách
  Marius tam Karthaginy dáwné;

Dewět bran, most, ostrow, pleso plawné,
  Radohost twůj, řezby w kontinách,
  Ai, jak žiwě se mi w hlubinách
  Malují mé obraznosti bawné!

Kýž sem nyní Thebským Amphionem,
  Hnedby skákali ti rumowé
  Stawitelským, we zdi, pod zákonem!

Kýž sem nyní Deukalionem,
  Ze wšech kamenů těch Slawowé
  Slawenkyže staly by se honem!

186.

Wyšedše wen z města za ohradu,
  Milek z daleka už zawoní:
  Na rychlém že běží černoni
  Cestau kdosi pro zpáchanau zradu;

A hle zůstal wiset za swau bradu
  Absolon ten pode jabloní,
  Byl to, ukradeném na koni
  Saský biskup Burkhard z Halberstadu:

Wšecken našich Lutiků kraj boře
  Retru spálil, domy drancowal,
  Uzmul z chrámu Radhostowa oře;

Proto musel tři dny tu se káti
  Lupič ten, a když si odsnowal
  Kudly, pěšky domů putowati.

187.

Mnoho lidé, zwláště newlastenci,
O těch ukrutnostech traubili,
Jež prey na křeštanech tropili
Wendi w Retře, w Braniboře, w Lenci;

Jak je w oběť, ozdobené wěnci,
Bohům swým a modlám pálili,
Aneb jinák žiwé mučili
Bolestmi, co líti zaslepenci:

Jako nimi jati žaláření,
Aneb laupežowé neřádní
Po moři a zemi prowozeni;

Možno! než w tom byli učitelé
Najlepší a mistři příkladní
Sami Němci jim, jich tlačitelé.

188.

Od jezera Tolence sme jeli
Do Museum w Nowých Střelicech,
Kde sme wykopané w Přilwicech
Slawské bůžky s Milkem uwiděli;

Kteří, tknuti ním, hned ožiwěli,
Sem tam běhajíce w policech,
A nám o městech a wesnicech
Starých časů mnoho rozpráwěli:

Jeden leccos mluwil o Lotaru,
Druhý o Ottowi z Bamberku,
Třetí lál wšech slawských kmenů swáru;

A když těmto podobnými slowy
Rozhowor náš přišel k záwěrku,
Milek dechnul — opět byli kowy.

189.

Ale jedna modla, jak ty, mříti
Nechtěwši nám strachu nahnala,
Nebo nejen žiwá zůstala,
Než i takto počne howořiti:

Už čas přišel! už wen musím jíti!
Už sem dosti dlauho čekala!
A pak skla i dwéře lámala
Když sme ji zde chtěli zatwořiti;

Poslėz předce, wšak jen s prací snažnau,
Poštěstilo se nám uspati
Bohyni tu welkau, přísnau, wážnau;

Wyšedše, hned: kdo to? či ji pozná?
Jdu se chtiwě Milka zeptati,
A on, ach! to Nemesis je hrozná.

190.

Mezi Němcem rozdílu a Slawem
Ještě neuzřel sem wětšího,
Jako, přišedše dne dnešního
K Malachowu při saumraku tmawém;

Laupežní tu Němci, Přibyslawém
Obleženi, z města zdejšího
Byli do domowu wlastního,
Propuštěni, při žiwotu zdrawém:

Wertislaw pak newinný brat jeho
Okraden, jat, potom oběšen
Ode Lwa byl tuto německého;

Nebyl to Lew, ale lítá šelma,
Prawil Milek skutkem předěšen
Tím, a zbawen pojatosti bělma.

191.

Nawštíwení krátké dowolte mi
I wy Přibyslawa synowé,
Ač pak pro wás onni zwukowé,
Nimiž mluwím, dáwno jsau už němi;

Ale města tato s jejich wsemi,
Pyšní Meklenburku domowé,
Jsau, jak Wendů starých zbytkowé,
Posud ještě na Sláwie zemi:

Přijmitež mne tedy, ei, wšak wy ste
Najstarší a samá knížata
Pošlá ještě z krewe slawské, čisté;

A zas mohau, jako Němci z Wilců
Tak, by rowná byla odplata,
Slawowé se státi z poněmčilců.

192.

Diwnými můj nápady mi stále
Milek cesty nechuť osolil,
Zwlášť pak nyní slowa hlaholil,
O nichž já sám přemýšlel sem dále;

Jábych, řekol, wšechněm Slawům králo
Z tohoto tu kmene wywolil,
A wšak jen tak aby odwolil
Němčiny se dříw on dokonále:

Toby byla i krew prawoslawská,
I rod panownický w Europě
Najstarší, co wětew Přibyslawská;

Ach co jednau wzal čas wšebořitel,
Newzkřísí, dím já řeč uchopě,
To nám žádný Slawů jednotitel!

193.

Jsemli zde už, sám sem k sobě prawil,
  Stargrad také ještě neminu,
  Šli sme: a ai, skwostnau hostinu
  K witání nás Těšmírůw dům slawil;

Abych pak se Milka zlého zbawil
  Aspoň w tuto pěknau hodinu,
  Káži: ty wen zůstaň zlosynu!
  Já šed jej sem w dwoře pozůstawil:

Než když dwéře zatewřeny byly,
  Bauchá, prosí, plače mazňátko,
  Že stud i hněw líce moje kryly;

Potom když hod náš i spolek shlédnul,
  Rozbiw okno, jako ptačátko
  Wberkna w jizbu, na mé plece sednul.

194.

Od Těšmíra dále na Wagrie
  Lewau stranu jdeme do Płonu,
  Abych složil dlužnau poklonu
  Stínům onné slawské Lukrecie,

Jejíž cnosti kýsi Teutonie
  Zlosyn učinil zde auhonu,
  O že jméno její w záclonu
  Newděčná nám skryla historie!

Než krew pomsty toho násilníka
  Na jezera březích wylitau
  Posud widí oko pocestníka;

Ana s krewí Buthue se míchá
  Zněmčilce, co s duší zarytau
  Boj se westi s matkau neostýchá.

195.

Žancchawších sotwy Plonský chotář
Potkali nás tu z Čech barfeník,
Z Turce olejkář a pláteník
Z Orawy, pak od Trenčína drotář;

Chlapci! dí můj wtipný pranowotář,
Já chci nyní býti bubeník,
Wůdce náš nám bude lauteník,
Tam jest Alberk, jehož půwod Lotar:

Bywše k němu s hudbau přiwedeni,
Hrad ten celý tak sme zříceli,
Nezůstal že kámen na kameni;

Přimušení, proti lidstwí práwům,
Slawowé jej stawět museli,
Na slawjanské půdě, proti Slawům!

196.

'Neděle nám swatá přemilostně
Různé oswítila rozcestí,
Lid se, kudy jdeme, peřestí
Po wesnicech nowým rauchem skwostně;

Do Lubeky tiše jen a sprostně
Putujeme w prostřed náměstí,
Tu nám powyk w uši zachřestí,
Lid a kněžstwo kasali se zlostně:

Byli pak jsau z křesťanských tu Němců
Biskup Gerold s bratrem Konradem,
Helmold mnich a jiní z cizozemců;

A když konec byl jich k Slawům křiku,
Přibyslaw, hnut jejich příkladem,
Tuto hřímal zpátkem Filipiku:

197.

„Panc! slowa twá jsau oprawdiwá,
Než proč sami na ně nedbáte?
Hle, nám cestu prawau hlásáte,
Anť jest owec wašich cesta křiwá;

Poraučíte serdce milostiwá,
A náš národ z kůže zdíráte,
Laupeže a wraždy pácháte,
Díla o nás spisujete lžiwá:

Posíláte wojska, drábů, dworských,
Kteří tak nás lítě lotrují,
Že nám lépe do wlun jíti morských;

Od Traweny až kde Peny lože,
Knížata nás wlasti zbawují,
A cti lid wáš — polituj se Bože!“

198.

Wzdělaní tím, do europejského
Kolébky smé wešli kupectwí,
Která byla tu hned w sausedstwí,
Totiž w lůnu domu měšťanského;

Slula Hansa, ale wendického
Počátku dle jistých swědectwí,
Zde pak sídlo swé a knížetstwí
Měla i sklad zboží rozličného:

Slawowé ji perwí založili,
Ale nedědil syn za otcem,
Zisk a čest si Němci přiwlastnili;

Virgili! náš národ rowen tobě,
I on mnohých wěcí půwodcem
Jest, an chwálu jiný připsal sobě.

199.

Druhého dne časem ranní doby
Cestu k Raniberku konáno,
Tak werch kostí slawských nazwáno,
Zawražděných rukau Saské zloby;

Nestačilo totiž, když jen hroby
Pro předky tu naše kopáno,
Celé hory potom děláno
Z nich, a tyto jmíno za ozdoby;

Když už syt byl oheň, zem, hlad ptáků,
Moře slawskau krewí opilé,
Hromaděno kosti do oblaků;

A, by zlost swau očím swěta skryli,
Za wůdce si Slawy zněmčilé
K wykořenění wšech wywolili.

200.

K omluwě swých hříchů namítali,
I to Němci jsau a mnichowé,
Že prey křesťanskému Wendowé
Náboženstwu zde se opírali;

Wěřím! neb jim skutkem zhyžďowali
Dar ten božský sami dárcowé,
Proč pak ode jiných Slawowé
Žádali křest, nejen wděčně wzali:

Chorwati šli s prosbau ku Římanům,
Morawan a Rusů wládnaucích
Kmen slal posly ku Carigradčanům;

Než ti tu se nebožátka báli
Danaů i dary nesaucích,
Ant jim wšecko, i sám dar ten, brali.

201.

Práznoť jest to nade pohanskými
  Wendy lání Němce rúhače,
  Nebo zdali potom jináče
  Nakládal i s Wendy křesťěnými?

Zda los jejich zlepšil, nesnesnými
  Daněmi je wíce netlače,
  Či jim w řeč a národ neskáče
  Nohami i potom nelidskými?

Před i zatím rowné byli činy,
  Neb hle Ratibora křesťana
  Zawraždil Dán s osmi jeho syny;

Dobře to už dáwnost hodnowěrná.
  Řekla: Mauřína a hawrana
  Barwa weždy zůstane jen černá.

202.

Kdyby každau žádost, předsewzetí,
  Aspoň jměné w lepších hodinách,
  Chtělo w těchto zemských nížinách
  Nebe spelnit k wůli swojích dětí;

Ne jak Herodias hlawy stětí,
  Ani panstwí w cuzých krajinách,
  Jenbych žádal w Němců dějinách
  Wymazati jedno čtyrstoletí:

Totiž čas ten smutný člowěkowi,
  W němž se ďálo Wendů ničení,
  Od Karla až ku Jindřichu Lwowi;

Ten tam začal tento dílo skonal,
  Tak že národ náš w tom mučení
  Roků téměř půltisíce stonal.

203.

Nač prey mír já wěcmi těmi ruším,
Budau mnozí Němci mysliti,
Lépe byloby to zakryti
Nežli swerbot působiti uším;

Dobře! než buď swoboda wšem duším,
Co wám wolno bylo činiti,
Nám buď aspoň wolno mluwiti,
Menšíť tentu hřích než onen tuším:

Wy ste kradli, my se nesnášeli,
Wáš byl meč, krew naše w bauři té,
Surowost wy, my sme sprostnost měli;

Wy se tedy za zlé serdce wašich
Předků oněch nyní hanbite,
A my opět za zlý rozum našich!

204.

Přewelikau škodu spůsobilo
Owšem toto Slawů zněmčení,
Ono Němcům mrawné hnětení,
Nám pak hmotnau ztrátu učinilo;

A wšak předce rauhániby bylo
Proti swěta toho řízení,
Kdyby proto naše kwílení
Wšetečně se s Bohem práwotilo:

Děj ten smutný s jeho časy zlými
Má nám slaužiti jen k silnému
Podnětu, ne k pomstě nad jinými;

On ať jedním z prostředků těch sluje,
Nimiž odrodilé k nowému
Národy Bůh žití probuzuje.

205.

Hodna zmínky snad i pošetilá
Případnost ta bude, která mě
W městě Raceburku we chrámě,
Kam sme s Milkem wešli, přikwačila:

Podobizna krásná tuto byla,
Zlaté jabło majíc za známě,
Já jda uchopím ji za rámě,
Míno, zkřiknu, Míno roztomilá!

Milek smál se nad tím do rozpuku,
Co se řechtáš? dím já w newině,
A on: toť ne twá choť, přeč tu ruku!

W kráse obau sice rownost žiwá,
Ale tato Lada bohyně,
Matka má jest, a zde sluje Siwa.

206.

Když se zatím nohy naše znowa
Další cestu konat zaberau,
Powím wůdci swému s důwěrau:
Jábych rád šel nyní do Lemgowa;

Tu on, sotwy slyšaw tato słowa,
Otočil hned mhly mne zástěrau,
A ai, nad Labem a Wezerau
Do kraje sme chwěli Clemenowa:

Přijdauc k městu, čteme: „Slawská brána.“
Probůh, řeknu, w prostřed Německa
Kým a kdy jsau tato slowa psána?

Šli sme a pak přítel můj mi zpráwy
W domě swém dal ptání na wšecka,
Že on, kraj i město štěp jsau Slávy.

207.

Nyní ani slowa nezpomenu
Milek čte mi to už na čele,
Žebych žádal, nechaw přítele,
K Amsterdamu jíti, blizko Rénu;

Proto tuše cíl a jeho cenu
Sehnal hned ty diwné chumele,
A tak řídil wozík uměle,
Že sme přímo wletli do Nardenu:

Kde já množstwí kwítí Holandského,
Zwláště tulipánů Harlemských,
Nakaupiw jdu k hrobu Komenského;

A hrob nimi ozdobil sem celý,
Přijmi čest těch darů pozemských,
Řku, ty muži boží, přeumělý!

208.

U wšech nowých národů i dáwných
Chwálu měli wážní předkowé,
I my wlastenci a bratrowé
Slawme slawně sláwu Slawów slawných;

Jméno i prach swojích mužů hlawných
Ctí Wlach, Němec, Francauz, Anglowé,
J my wlastenci a bratrowé
Slawme slawně sláwu Slawów slawných:

Slaupy Řek a Říman obelisky
Dědům stawěl, pelné mistrowstwí,
Chynčan klade na hrob jejich blysky;

Šetři otců i ty čáko mladá
Matky Sláwy, w jejímž králowstwí
Slunce boží nikdy nezapadá.

209.

Nezdálo se mi to ještě dosti,
Nýberž welice mne bolelo
Že to tělo slawské leželo
W cizí zemi tu a wyhnalosti;

Jako Mojžíš Jozefowy kosti
Z Egypta kam nebe welelo,
Tak mé serdce tyto zachtělo
Přenesti w kraj slawské národnosti:

„Mýlíš se“ dí w tom a ke mně běží
Milek s hříčkau lehkých poletů,
„Slawskáť jest to zem, kde muž ten leží;

Slawowé zde w času oddáleném
Domowali pode Wenetů
Belgických a Armorických jménem.“

210.

Při tom městě, jako ranní zoře
Rumenec když kryje řeřawý,
Widěli sme popel krewawý
Barwit celé Německé to moře;

Což to, wolám, otázky si twoře,
Což to zase Bože laskawý?
A tu rybář jeden wšímawý
Přišel ke mně toto odhowoře:

„Ode čtyr set roků, milý pane!
Co prach Husůw weržen do Rénu,
Woda tato čerwcem tímto plane;

Rén se celý w krew a popel hustí
Při Konštanci wedle Bodenu,
A nám krew tu dáwí jeho ústí.“

211.

Parolod' tu zase Milek skowal,
By sme šli té wěci na stopu,
Pustil w krewawau tu potopu
Ji a z moře Rénem wzhůru plowal;

Nedlauho, ai plamen wyblukowal
Od země až nebes do stropu,
Který šíře celau Europu
Jiskrami a bleskem napelňowal:

My sme paut k té uspíšili stránce,
Uzřewše pak obraz hranice,
Wíme že sme přišli do Konštance;

Oheň ten prey století tu swíti
A Rén, moře, řeky, studnice
Nemohau jej nijakž zahasiti.

212.

I nás tak ten plamen w oči pálil
A pral jiskry w serdce, na tělo,
Že nám dlíti při něm nelzelo,
Ač už noční mrak se na zem walil;

Když pak let náš k Dunaji se wzdálil,
I zde swětlo to nám hořelo,
Tak, že Řezno w blesku leželo,
Jakby Wulkán láwau byl je zalil:

Spustiwše se k němu na břeh řeky,
Jdeme onen klášter hledati,
W kterém leží Rostislawa swleky;

Dwanáct hodin znělo z wěže k uchu,
Najda rakew začnu wolati:
Procit, zjew se, zaklínám tě duchu!

213.

Tu se wíko rakwe starobylé
  Samo sebau dwíhá s tichostí,
  A šust wětra w kryptě schramostí,
Mertwec w plachtě přede mnau stál bílé;

Postawy byl welké, ušlechtilé,
  Obličej se barwil bledostí,
  Řetězy mu k zemi od kostí
  Řinčely už ryzau téměř zhnilé:

Místo očí prázné jamky byly,
  Usta: „kdo si? w jakém wyslanstwí
  Přišel si sem? ke mně promluwily;

Krajan twůj sem, řku já, powěz že mi,
  Kníže náš a dárce křesťantwí,
  Proč ty ležíš w této cizí zemi?

214.

„Jeden král, tam z toho pokolení
  Které nikdy Slawům nepřálo,
  Připrawil mne sočně o málo
  To, co měl sem z dědictwí a jmění;

Pak mne do paut, k saudu, do wězení,
  K smerti záští jeho tahalo,
  Potom spáchat na mne kázalo
  Horší nad smert, očí wylaupení:

Při mém saudu tři sem widěl strany,
  Němců dwě a třetí němcowým
  Mečem k tomu hnané slawské many;

Ptám se saudců: co má byla wina?
  „Kalils wodu," wždyť, já odpowím,
  Dunaj teče z Řezna do Děwína!"

215.

Umlukel s tím, ňádra zastonají,
Zmizí rozplynuw se we blysky,
Tu sám Milek pauští na pysky:
„Ale co ti lidé s wámi mají?

Swobodu wám za hřích pokládají,
Waše jméno terč jich úhryzky,
A swé hříchy, mordy, nátisky
Herdinstwím a práwem nazýwají!"

Mluč, já powím, mluč ty štěbetníku,
A choď domů už, já do wlasti
Dunajem jdu, za wozbu měj díku!

Ne! ne! z toho Slawotrápska jdeme
Ještě k Weltawě, dí, do slasti,
Tam kde kwět wšech Slawů nalezneme.

216.

Dílem sladký přímus námluwy té
Mého průwodce a kočího,
Dílem pudy serdce wlastního,
Změnily běh cesty příležité;

I jdau tedy k Česku naše hbité
Wětrokoně z kraje zdejšího,
Pode nami řeky hadího
Toků, města a wsi rozmanité:

Nebo let náš onním Slawskem běží,
Wůkol Rezatu a Rednice,
Kde ted Wircburk, Bamberk, Barait leží;

Nastojte! tam wše už poněmčeno,
Jen že téměř každé wesnice
Slaw a Wend a Wind nám znělo jméno.

217.

Když se nade Norimberkem hnula
Wozba, postoj! káži Milkowi,
Totě wzácné město Slawowi,
Jakby duše má je pominula?

Zde hle znikla někdy Zlatá Bulla,
Díka čtwertému buď Karlowi,
Tomu slawské řeči otcowi,
Jehož wůle k Němcům takto slula:

„Wy, co nade Slawy panujete,
Králi, wolenci a knížata,
I řeč jejich znejte, mluwte, ctěte!“

Owšem! dí tu Milek wtipem božským,
To už wěci žádá podstata,
Pak jde dále k horám Krakonošským.

218.

U pomezí když sem z wozu zkročil,
Spatřil wysoké sem dubisko,
Na jehožto wětwech chlapisko
Sedě blízkau na Sláwii bočil;

Kolikráte krásu její zočil
Omdlel, slintal, dostal kašlisko,
„Hle to jest bůh Němců Tuisko“
Tak mi Milek do otázky skočil:

On chtěl Sláwu najperw ženau, nyní
Když mu košem dala mudruje
Učiniti swau ji otrokyní;

Než i láska i hněw šálí darmo,
Dříwe soka záwist zmorduje,
Nežby nesla sausedka to jarmo.

219.

Jak tě witat, selzau čili zpěwem?
Jako matku či jak macechu?
Země, pelná ctí i posměchů,
Slawná přízní bohů jako hněwem;

Hrady twé se sow a plazů chléwem,
Kraje pastwau staly Nečechů,
Lew ti silný slauží za wěchu,
Smert a mdloba wězí pod oděwem:

Tecte mutné selzy do Weltawy,
Jako déšť a blesky z oblaků,
Nesauc heslo toto dítkám Sláwy:

Nechte swár, co hrob už wlasti wyryl,
Slyšte národ ne křik Feaků,
Wáš je Hus, i Nepomuk, i Cyril.

220.

Třebas teplé selzy z očí leji
Po těch hájech tu a rowinách,
Předce plesám w duše hlubinách
Wíc a wíce každém při kročeji;

Wšudy dobře, doma najlépěji,
Parom po wšech wšudy cizinách!
Ach mně we Slawjanských krajinách
Sama zem už woní příjemněji:

Pro mne nejsau cesty swětoběžné,
Příchod, kde nás nikdo nečeká,
Odchod, při němž nelká serdce něžné,

Lidé, s nimiž řeč nás nespojuje
Budaucnost ni dáwnost daleká,
Takowá paut wyhnanstwí mi sluje.

221.

I sám Milek přišel ku weselší
Mysli raduje se welice,
Když sme z onné Slawů kostnice,
Germanie, wyšli k cestě delší;

Plesal, škeřil zaubky sněhu bělší,
Pyšně rozpáwil swé letice,
Slowem, tu hned ode hranice
Kohaut na swém smetisku byl smělší:

Ba i se mnau, wyjasniwši čelko,
Nowau prowodilo šálenost,
Toto milé, krásné strašidelko;

Radost nám i jaro powýšilo,
České hory měly zelenost,
Po laukách se kwítí rozbarwilo.

222.

Jako plawec radostiwě tleská
K břehům wůni odtad nesaucím,
Kde se Indus rauchem kwětaucím
Skwostně šatí, co choť kmentem kezká:

Tak mým sladce rozkoš mnohobleská
Serdcem proletěla třesaucím,
Když sem hlas twůj uchem žádaucím
Slyšel opět, milá řeči česká!

Třikrát šťastných, jenž tě mají, wnuků,
Dědictwí wšech jiných dáwnější,
Pelné síly, krás i libozwuků!

O že jedno předce smutně hrozí,
To, že w této zemi krásnější
Jazyk mají nežli serdce mnozí.

223.

Kam se medle zástup tento shání?
„To jde wšecko k zřídlům Karlowým,
Wy též tušim?“ a nač odpowím,
„Ei hle k zpěwům slawné Catalani!“

W prawo slečny sedí w lewo páni,
Síň se zlatí hmotem gázowým,
Wyjde w prostřed s wěncem bobkowým,
Začne, wšechněch oči, uši na ni:

Lustry hasnau, stanau wříti wary,
Dámy mdlejí, Gabrielky, Mary
Palmy zhůry na ni metají;

I já tleskám ano se mi ziwá,
Co to dím? a Mentor podtají:
Mína z duše, tato z měšce zpíwá.

224.

Žalug serdce pustým těmto hradům,
Nedej smutku ducha týrati,
Lásce studno k lidem wolati,
Upěj tedy cestám, řekám sadům:

Hlas tam obrať oněm ku pokladům,
Jež sem w dálce musel nechati,
Ba i těm se pokus wyrwati,
Jako trápným Laokoon hadům:

Pahorky ty zapomeň a města,
Které tím se wíce zbližují,
Čím dál wede oči od nich cesta;

Jako jelen poraněný brokem,
Když se nohy ujít snažují,
Spěšnějším smert chwátá za ním skokem.

225.

Cestu konám, měst a silnic hluky
Lásku dusím, Muzu zaháním,
Smíchem we dne, w noci hněwáním
(Žluči skaupá!) krotím serdce muky;

Sám být nesmím, city onna, zwuky
Tatu wnuká, co se odstraním,
Lesy panny mněje, makáním
Mínu hledám, a jsau jedle, buky:

Tak je wšecko u mne w odporu,
Skrýwám se sám, i sám hledám sebe,
Led jsau líce, oheň žíly střebe;

W duši hřímá, čelo klidem jasním,
Jiní naschwál, já jen nawzdoru,
Jiní w chyžkách a já cestau básním.

226.

Jako koráb Noe po potopě
Na Araratě si spočinul,
Tak i náš, když na Říp doplynul,
Konaw cestu dlauhau po Europě;

Zatím kauzly jakowési stropě
Milek prawau rukau pokynul,
Tu se otec Čech k nám přiwinul
Selzami ten werch swůj celý kropě:

Potom zalkal že se střásla země,
A tak smutný, téměř hněwiwý,
Z chlumu toho zmizel zase němě;

Předčily wšak mnohem, tato pustá
Mlučeliwost a hněw horliwý
Wýmluwností, Ciceronská usta.

227.

Z weršku toho sem tam šíře sme se
Na pamatná místa díwali,
Tu sme Budeč starý hledali,
Onde Peruc při studnici w lese;

Pak či Panna wýš, či Baba nese
Hlawu w Troskách, sme se hádali,
W lewo Stadice sme poznali,
W prawo Mělník w powětří se třese:

Kde lid český bydlí jasno bylo,
Než kde Němci aneb zněmčenci,
Tam se wšudy nebe oblačilo;

Potom zase naší cestau pěšky
Šli sme dále jako wlastenci,
W towarystwí jedné hezké Češky.

228.

Osoba ta putující s nami
Byla sice krásy wznešené,
Ale raucho měla zhyzděné
Wšebarwými wůkol záplatami;

Caparty a kusy se špinami,
Darmowisy, prýmy upstřené,
Byli ze wšech krajin wlepené
S welkými té paní poškwernami;

Když se w studu od nás oddálila,
Šeptám: zjew mi, bůže křídlaté!
Kdoby diwná matrona ta byla?

To jest, dí on, sama Česká země
Zosobněná, a ty strakaté
Hadry jsau w ní cizozemců plémě,

229.

Skryl se Říp a Libušina dwora
Zlaté sídlo téměř spatřeno,
Ano náhle slunce zatměno,
Serdce strach a nohy jala wzdora;

Kde jsem? kam jdu? a co za potwora
Tam swé kostmi wěnčí temeno?
Čí krew, hroby? — a w tom zakleno
Hromem z Krakonošů: „Bílá Hora!“

Zpátkem noho z hory nade každau
Černost tmawých nocí černější,
Medea to česká s dítek wraždau!

Milek selzy z oka mého zetře,
K Weltawě pak cestau přímější
Neseme se w libědchnaucím wětře.

230.

W letu tomto nowé widění zdá
Mně se, we wojenském obleku
Totiž dolů horau w autěku
Maďarská tu walná pádí jízda;

Milek shůry posměch na ni hwízdá,
Dole Němci tepau we wzteku,
A pak dohnawše až po řeku
Do Wltawy metali ji hnízda:

Od Wallonů ti a od Baworské
Zběři hnaní ce prach uskoci
Maďaři jsau z bitwy bělohorské,

Betlen Gábor slal je od Budína
Na bojiště Čechům k pomoci,
A ti prohry perwá byli wina.

231.

Tožť jest onna weleslawná Praha,
Ty zdi, hrady, wěže obrowské,
Onno město Čechů králowské,
Krásné jako Sláwy dcera drahá;

Tam ten jest hrob Otokara, Braha,
Wojtěcha a Wlasty rekowské,
Tu most, dílo Karla mistrowské,
Na němž pěla Muza z Budče nahá:

Už twé berly zlatoleské zhasly,
A meč tupne při swé štěrbině,
Před nímž Tatry, Balt i Řím se třásly;

Předce wěčným Sláwy budeš chrámem,
Pěknobřehá Němců sokyně,
Zwítěziwši w přemožení samém.

232.

A wšak než sem wešel, smlauwu psanau
S Milkem učinil sem před Prahau,
Přísnau pečetí a přísahau,
By on se mnau nešel, stwerzowanau;

On to spelnil, a hned přede branau
Přetwořil se s chytrau rozwahau
W holaubka, a nebes podlahau
Proletowal město obau stranau:

Téměř měsíc přítomnost swau taje
Čekal na mne, chudák, po domích,
Po wěžech a chrámích sedáwaje;

Ale diwno, tak znal dobře zemce
Od cizinců dělit lakomých,
Nesednul že nikdy na dům Němce.

233.

Ký to člun tak rychle wluny dáwí,
Proč tak krotne pod ním Weltawa?
W předku Milčat chasa létawá
S praporci, a wůkol oblak tmawý;

Tušim Lada narození slawí,
Či snad k nowým swětům příprawa?
Probůh! práznať lážeň-šatlawa,
Zuzanka se s králem na břech plawí:

Jdi jen, jdi jen děwče muže smělsí,
Tak tě wodiž Cypru wládkyně,
Bys ho šťastně, kam si žádá, nesla;

Až ho oddáš, obrať zpátkem wesla,
Já zde počkám, hezká plawkyně,
Ach! než cesta naše bude delší.

234.

Dobrý Milek po Praze mne wodil
Denně od rána až k wečeru,
Kde dům slawný, řídkost, nádheru
Znal, tam letmo na střechu se hodil;

Způsobem tím najperw doprowodil
On mne k Slowanskému klášteru,
Kdež tu bohopustu weškeru
S podiwem i s omerzau sem schodil:

Diwil sem se nákladku a dílu
Této slawské řeči swatyně,
Jewící chuť Karlowu i sílu;

Merzelo mne, že i tuto panstwí
Ustaupiti Sláwa cizině
Musela a jíti na wyhnanstwí.

235.

Když sem takto s osudem já horce
Nelítostiwým se hašteřil,
Milek za Weltawu naměřil
Křídla a mne wedol k Daliborce;

Tu mne očar hudby diwotworce
Jakéhosi w uši udeřil,
A když aby se mi sdůwěřil
Kdo jest, prosím, on mi smutně to rce:

Dalibor sem, naučil mne hausti
Mister nauze: a w tom ku zemi
Z okna motauz pro almužnu spustí;

Daw mu ji, ach! myslím rownau mírau,
Jako tebe nauze hauslemi,
Tak mne láska obdařila lyrau.

236.

Byw tau hudbau drobet obweselen
Šel zas do města sem starého,
A hle konec mostu Pražského
Zřím an stojí zlatorohý jelen;

Chtěl on na most, ale Milek wtělen
Rychle w obraz lowce českého,
Měří po něm z luku silného,
A on do wod padnul podestřelen:

O jak se mé serdce potěšilo,
Že se proroctwí to s hrůzami
Oněch časů od nás odwrátilo;

W kterých prej měl snáze tuto diwý
Jelen se zlatými rohami
Widěn býti, než Čech oprawdiwý.

237.

Žnám sic mnohau ušlechtilau hlawu,
  Jakých w cizině snad nemnoho,
  Chlauby pronárodu onoho,
  Jenž má sláwu jména, řeči, mrawů;

Než kdo jest jim přednost dáti w stawu?
  Aniž haňme chwálau někoho,
  Ačť bych já znal předce jednoho
  Jenž jest — ale serdce wšechněch Slawů:

Ty wšech wděkyň spolu pěstaun, chowan,
  Buď ti dána tichý Genie,
  Čest ta, které nám si nabyl: Slowan!

Byť i wyschlo lože Weltawino,
  Twoje, dokud stane Sláwie,
  Jméno, Mladon, wděčně bude jmíno.

238.

U Mladona když já, na rozkoše
  Přátelské zwán, sem se radowal,
  Co za kausek Lel mi ukowal?
  Letěl k Sále nade Krakonoše;

Nawrátiw se w larwě listonoše
  Do příbytku směle wburcowal,
  A mne psaní jakés darowal,
  Nikdo, jen já, nepoznal to hoše:

S papírem ten list byl zlatokrajným
  Ode Sláwy Dcery w obálce
  Zelené a s pečetěním tajným;

Hosté těmi rozplesaní činy
  Odměnili toho zchytralce
  Podawše mu koflík Mělničiny.

239.

Blízek nebe nechci wíce lkáti
  Hluchým žele mého nížinám,
  Tebe českých bohů zaklínám
  Olympe, a knížat byte zlatý!

Diwys tropil: ej rač důkaz dáti,
  Přelož mne, kam ruky wypínám,
  Leťte s ním, kaž těmto zbořinám,
  Jako Šemík, jak slaup Římu wzatý:

Wstaňte z mertwých, skreť můj swými kauzly
  Osud krutý wěštná Libuše,
  Protni, Žižko, mečem jeho uzly;

Jestli tentýž, předků ohluše
  Hlasy osud, k tobě Slawů sláwo,
  Wnukům nechal aspoň lkáti práwo!

240.

K tohoto se hradu wystawení
  Celé země sběhlá podstata,
  Ruky lid dal, šperky knížata,
  Jméno Sláwa, Sion přirození;

Mistrů wěčných dílo už se mění,
  Barwy schnau i slaupy ze zlata,
  Jejich zlomky werhau dítata
  W řeku, jenž se hněwně wůkol pění:

Časů twář zde lítě zůří chmurná,
  Chlum, kde nebe někdy w palácích
  Bydlelo, jest nyní Čechů urna;

Který anjel čeká rozkázaní,
  Aby traubil jednau w oblacích
  Takowému prachu z mertwýchwstání?

241.

Hřích je owšem welký wražda wzteklá,
Krádež, zrada, žhářstwo, otrawy,
Hodny aby mečem poprawy
Krew a duše z těla jejich tekla;

I lež, pýcha, záwist, swod a směklá
Chlipnost číhající na mrawy,
A jak slují onny ohawy
Přišlé na zem z horaucího pekla:

Wšak znám draka s twáří černochudau,
Proti němuž tyto úlomky
Hříchů, ještě sněhu bělší budau;

Ten sám laupí, repce, učí zlému,
Bije sebe, předky, potomky,
A zní: Newděk ku národu swému.

242.

Nuže! pokud serdce mladé bije,
Hleďme štěstí wlasti laskawé,
Bdící probuzujte dřímawé,
Teplí chladné, žiwí wše co hnije;

Wěrní zrádné pošlapejte zmije,
Štědří haňte oči šilhawé,
Pilní zběř tu, která krewawé
Mozole jí a pot bratrů pije:

Krásněji se nikdo nehonosí
Smělým čelem, jako wlastenec,
Jenž w swém serdci celý národ nosí;

A to práwem, nebo i on složí,
Ať se směje tomu třeštěnec,
Za swé owce počet ruce boží.

243.

Pracuj každý s chutí usilownau
Na národu roli dědičné,
Cesty mohau býti rozličné,
Jenom wůli wšickni mějme rownau;

Bláznowstwí jest chtíti nemistrownau
Rukau měřit běhy měsíčné,
Jako k plesu nohy necwičné
Pokaušeti pro pochwalu skrownau:

Lépe činí ten, kdo těží s málem,
Stoje wěrně na swé postati,
Welkýť je, buď sluhau nebo králem;

Často tichá pastuchowa chyžka
Wíce pro wlast může dělati,
Nežli tábor z něhož wálčil Žižka.

244.

Nepřipisuj swaté jméno wlasti
Kraji tomu w kterém bydlíme,
Prawau wlast jen w serdci nosíme,
Tuto nelze bíti ani krásti;

Dnes neb zítra wraha zemi másti,
A lid w jarmě jeho widíme,
Předce když se duchem spojíme,
Wlast je celá w každé swazku části:

Wzácný owšem citu newinnému
Jest i háj ten, řeka chalupa,
Kterau praděd nechal wnuku swému;

Ale meze wlasti nerozborné,
Jichž se bojí tknauti potupa,
Jsau jen mrawy, řeč a mysli sworné.

245.

Když sem já sám w sobě toto říkal
 W saumrak při Jezerce studnici,
 Holaubek mne w seyčka kuklici
 Šustem křídel ze sna toho zmykal;

Strašně, jakby příwal z tuče stříkal,
 Letěl k staroměské radnici,
 A tu k rozlaučení na špici
 Dwadcet sedem kráte zakuwikal:

Šíře dále ku slyšení byla
 Ona smutných zwuků písnička,
 Až i zmatek žiwlů způsobila;

Wicher dul a země w třesu wyla
 Tak, že we Wídni tím hlawička
 Štěpanské se wěže nakřiwila.

246.

Chwála Bohu! že už wymizeli
 Onni přeneštastní časowé,
 W kterých někdy naši předkowé
 Náboženstwím národ zabíjeli;

Třeštěnců už swáry oněměli,
 I hry swatáčků a bludowé,
 Na půdě swé wlasti Čechowé
 Osemdesát bojů wyterpěli;

Mezizdi co laučily nás hynau,
 Tak že z rozličných si owčinců
 Ruky slawské příwětiwě kynau;

Kýž jen nebe nešle nowau z pekla
 Eris mezi kmeny našinců,
 Jenžby zas meč w serdce Slávwy wtekla.

247.

Jaro zniká, sněhy plaší slunce,
  Zefyr lautky nese trávníkům,
  Strom už stínem howí pautníkům,
  Slawík zpíwá z kwětowého trůnce;

Tam laň plesá, onam křepké junce,
  Zde se niwa směje rolníkům,
  Motýl k sadu, kachně k rybníkům,
  Zlatá spíchá wčela ku medunce:

Wše se těší, kochá, líbá, skáče,
  Wšudy láska, žerty, lahoda:
  Jen mne tisknau tužby, wzdechy, pláče;

Jen mne nejmau jara ani léta,
  Nehne slunce, ani příroda,
  Co mne zbawil osud duše swěta.

248.

Čekej tamto nad Šumawau málo
  Slunce zlaté jdaucí k západu,
  Ach už tebe jen mi náhradu
  W dálce této nebe zanechalo;

Jak si se mi w štěstí sladce smálo,
  Tak ted mírni jeho proradu,
  Pozdraw i Ji tam i zahradu,
  W níž si s nami plesalo i lkalo:

A wšak ještě na mne lauče swojích
  Pramenů skloň, aby pobraly
  Tam k Ní tyto řeky očí mojích;

Když tam přijdeš, rozkaž: aby záři
  Blesky twé k Ní perwé spíchaly
  Zlíbati Jí rtíky, oči, twáři.

249.

Zwal mne ještě Milek w prawo, w lewo
We swé wysokosti nebeské,
Ukazowal též i na weské
Přátely, hrad Tábor, Rabské dřewo;

Ano, aby wše mi bylo jewo,
Chtěl mne westi wšudy po České;
Ale odpusť prosím nehezké
Zpauře mé, o krásná Sláwy děwo!

Najperw káral Milek sám mau winu,
Že sem nechtěl wíce cestiti,
Potom ptal se přísně na příčinu;

Já dím, to jsau důwodowé lehcí
K pochopení: neb zde básniti
Jak chci nesmím, a jak smím tak nechci.

250.

Předce zdálo se nám po pořádku
I Dwůr Králowé a Šumawu,
Českau Lípu, zříti, Sázawu,
A pak jíti k Dobroslawa statku;

Měhoděk! dím potom mému mládku
Wzawšímu zas lidskau postawu,
Nawštiwme teď už i Morawu,
Onnu wážnau slawských biblí matku:

Ona, ač jest nyní dějoprázná,
Druhdy byla w panstwí široká,
Slawské řeči pilná, w boji rázná;

Milek wděčně té mé rady požil,
A mne na temena wysoká
Hory Radošť w měkau tráwku složil.

251.

Perwý zrak náš padel k Holomauci,
Kde sme množstwí welké Tatarů,
Jako roje much a komárů
Uwiděli na křesťany jdaucí:

Tu je začne wítěz jeden tlauci,
Snad to Winkelried jest Šwejcarů?
Španělů Cid? Huňad Maďarů?
Ne, to Sláwě patří jméno skwaucí!

Jaroslaw on Hwězdohorský sluje,
Jenž zbiw najperw wůdce samého,
Potom wojsko celé rozptyluje;

A byť i swět nebyl dosti wděčným,
Předce skutku toho slawného
Hosteynow tu swědkem bude wěčným.

252.

Tam se w Bruně we hrob uložilo
Tělo otce Slawů učených,
Moře zásluh jeho wznešených
Na Europu celau působilo;

Zwláště český jazyk zpowinnilo
K činění mu díků skraušených,
An se tři sta roků ztracených
Tímto mužem jemu nawrátilo:

Zrozen w Uhřích; bydlel w Čechách; spatřil
Rusko, Polsko; zemřel w Morawě,
Aby tak náš celý národ sbratřil;

Proto zde si potomkowé jeho
Přisahejte lásku ke Sláwě,
Nebo toť jest oltář Dobrowského.

253.

Ž chlumu toho když tak ohlíženo
Okem naším wůkol to i to,
Ai hwězd osem stojí rozlito
Nade hradem, jemuž Králic jméno;

W každé hwězdě názew uwiděno,
Tam Streyc, Albert, Hodic, Kapito,
Ephraim, Caepolla tu wyryto,
Jesenský tam, Eneáš tu čteno:

W středku měsíc blesku líbezného
Stál, a záře liter prýštila
Ž E R O T Í N se z něho;

Nad nimi pak wšemi jasnost silná
Slunce, na wzor knihy, swítila,
W nížto psáno bylo: Šestidílná!

254.

Unor jihne, Staré Šallerowce
We snách nočních spaly na břehu,
Taja hučí, zespod od sněhu
Rozbauřená, zhůry od ledowce;

Woda rostauc domy, skály, owce
Nese dolů w prudkém náběhu,
A už slyšno w matném rozlehu
Nawet lidská lkání, jeky, slowce:

Pomoc! pomoc! do oblaků znělo,
Když pak retowání z blízkosti
Nešlo, tedy z Ruska přiletělo;

Kozáci tři člun tu uchopili,
A ti, bez prosby i wděčnosti,
Stopadesát lidí ochránili.

255.

Kdo to stojí s tělem obnaženým
Tamto w tuhé zimě na ledě?
Nehrad z Růžoskály! nehledě
Tam, dí Mílek hlasem popuzeným;

Kdo to běží s okem wylaupeným
W Děwčí Hrad tam, zhaněn škaredě?
Cyrek! oba k Čechům we wědě
Dějopisné přislauchají ctěným:

Na lowě je jawše Rakaušané
Nutili buď hrady pustiti,
Buďto nesti trýzně jmenowané;

Oni oba, příklad pro potomstwo,
Byli hotowější woliti
Muky těla, nežli wěrolomstwo.

256.

Když tak po wšech místech znamenitých
Zříme z této hory homolné,
Až tam na krajiny okolné,
Až tam do wod Wisly pramenitých;

Na březích té řeky rozložitých
Kozlátko se páslo swéwolné,
Neřády a skoky zápolné
W nezbednostech čině potočitých:

Na to orel s dwěma orlicemi
Přiletěwše, slabé zwířátko
Rozdrápali na tré s audy wšemi;

Co to, zhýknu, za diwadlo nowé?
A můj druh dí: onno kozlátko
Polsko jest a orli mocnářowé.

257.

Ai jak pyšně twůj se zlatowěžný
Kremel, Mozkwo swatá, blyskoce!
Jak stkwí dáwno se a wysoce
Krásau města celý sewer sněžný!

Než hle Sláwa, najperw palác něžný
Roztopšinůw ohněm ztroskoce,
Potom w celém městě široce
Sype jiskry, watří plamen běžný:

Powěz medle matko jasnočelá:
Jaké příčiny tě musely
K takowému skutku pobízeti?

„Swětlo slepcům rozžati sem chtěla,
By už předce jednau widěli
Kdo jsem já, a co jsau moje děti!“

258.

Sláwie! ó Sláwie! ty jméno
Sladkých zwuků hořkých památek,
Stokrát rozerwané na zmatek,
Aby wždycky wíce bylo ctěno;

Od Uralů Tatrám na temeno,
W pauštěch kde má rownik počátek,
Až kde slunka mizí dostatek
Králowstwí jest twoje rozloženo!

Mnohos nesla a wšak křiwdy činů
Nepřátelských wšecky přežila,
Ba i špatný newděk wlastních synů;

Tak, když jiní snadno w půdě měké,
Ty si trůny sobě twerdila
Na století rumích dlauhowěké

259.

Od Athosa k Trigle, k Pomořanům,
  Ode Psího k poli Kosowu,
  Ode Carigradu k Petrowu,
  Od Ladogy dole k Astrachanům;

Od Kozáků ku Dubrownićanům,
  Od Blatona k Baltu, Ozowu,
  Ode Prahy k Mozkwě, Kyowu,
  Od Kamčatky až tam ku Japanům;

Ural, Tatra, Wolga, řeka Sawská,
  A wšech hor i krajin okolek,
  Kde se koli mluwa slyší Slawská:

Zaplesejte, bratří, i wy i já,
  Líbejme se při tom wespolek,
  To hle wlast je naše: Wšesláwia!

260.

Wšecko máme, wěřte moji drazí
  Spoluwlastenci a přátelé!
  To, co mezi welké, dospělé
  W člowěčenstwě národy nás sází;

Zem i moře pod námi se plazí,
  Zlato, stříbro, ruky umělé,
  Řeč i zpěwy máme weselé,
  Swornost jen a oswěta nám schází!

Dejte nám tu, s duchem wšeslawosti,
  A ai národ máte widěti,
  Jaký nebyl ještě w minulosti;

W prostředku se mezi Řekem, Britem,
  Naše jméno bude blyštěti
  Na sklepení swěta hwězdokrytém.

261.

Sláwowé! wy ducha nesworného,
Žiwí w rozbrojích a hryzotě,
Jdite wšickni spolu jednotě
Od uhlí se učit řeřawého;

We hromadě swazku společného
Dokud to jest, hoří w teplotě,
Hasne každý uhel w samotě
Oderwaný ode druha swého:

Učiňte tu radost milé matce
Rusi, Serbi, Češi, Poláci,
Žíte sworně, jako jedno stádce!

Tak wám wojna lidožerná wládce,
Tak wlast nerozterhnau chytráci,
A wáš národ perwý bude w krátce.

262.

Načby proto serdce naše chladlo,
Nač se pohřížilo w truchlotu,
Že sme našli práznau pustotu
Kterau žádné netklo ještě rádlo?

Wítěztwí to nechci, jenžby padlo
Z nebe dolů na zem bez potu,
Wolím chudau směs a mrákotu
Aby swět byl, kde nic předtím wládlo:

Arci, že jdau jiní cestau hladší,
Těžce my a pozdě za nimi,
Tím sme ale a náš národ mladší;

My co jiní dokázali známe,
Než to skryto přede jinými,
Co my w knize lidstwa býti máme.

263.

Stíny Lauritasů! Swatopluků!
Jak wás možno z hrobu wywesti?
By ste uwiděli neřesti
Národu a hanbu swojich wnuků;

Netaužících ani střely luků
Ke swobodě wzíti do pěsti,
Ani okowů swých bolesti
Krotiti hrau wlastní řeči zwuků:

Plémě Penna ledwa pomstu tutlá
Skřipně onen řetěz terhaje,
Nímž je wíže ruka matky autlá;

Nám krew milau cizí žížeň chlastá,
A syn, sláwy otců neznaje,
Ještě swojím otroctwím se chwastá!

264.

K jakémuže ústí na sirotčím
Člunku tom můj žiwot přijechá?
Nikde pokoj, nikde utěcha,
Břeh se terhá se mnau kam jsem kročím;

Národ můj jest zarputilý otčím,
A wlast nepřízniwá macecha,
Proto, jako syn jenž zanechá
Rodičů dům, po swětě se točím:

Za obě ty ztráty hledati šel
Aspoň w lásce sem si náhradu,
Ale z deště pode žlab sem přišel;

A w těch bídách duše starostliwost
Žádný jiný lék a poradu
Nenalezá, jenom terpěliwost.

265.

Neletí tak orel prudkým letem,
Ani wčela jarních po kwítkách,
Ani na rychlých Rus kibitkách,
Jak já s Milkem celým slawským swětem;

U Ladogy sme dnes, před daupětem
Wawle, na Kynastu wyhlídkách,
Zítra u Čakonů při kytkách
Olympu, neb w Čechách s Řepočetem:

Odtud jdeme kde Raniberk, Retra,
Swiata lípa, zámek Sklabinský,
K litině pak welikanské Petra;

Torun, kde jsau kosti Koperníka,
Prahy Dněpru, chobot Chwalinský,
Zrin, Plač — to wše razem w oku zniká.

266.

Nasitiwše oči, kam teď? radu
Máme s Milkem pelnau rozpaků,
A w tom, jako wodič, z oblaků
Přikwitne k nám Radhost od západu;

Bůh ten wedol najperw přes zahradu
Konileskau nohy diwáků,
Potom do okolí Hanáků,
Naposledy k rumům Welehradu:

Zatím Milek wětrošatý řekne:
Poďme ještě slyšet šalmaji
Walachů a zpěwy jejich pěkné;

Uzřewše pak Tatru wínorodau,
Pokračowali sme k Dunaji
Dále cestau naší zemowodau.

Zpěw.

III.

Dunaj.

267.

Nyní že se walně serdci mému
Písně zlatorýmé wylíte,
Když se k místu tomu blížíte,
Kde slaup sláwy stkwí se Sobieskému;

Ať jej wšemu swětu křesťanskému,
Stambulu i Mekce hlásíte,
Zwláště před očima deržíte
Šprewě tam, tu Istru newděčnému:

Korauhwi pak, kterau syn ten Sláwy
Měsíci wzaw kříži wěnowal,
Tento nápis neste do Waršawy:

„O by cela Europa to znala,
Že ji trůn ten někdy retowal,
Který ona potom stroskotala.“

268.

Co to za diw nad Dunajem wstáwá,
Jest to asnad Kříwán rohatý,
Čili Lomnice štít lednatý,
Čili Matry hromojizwá hlawa?

Či hluk ptactwa po obloze pláwá,
Či snad Babel zkříšen proklatý?
Ne, to Děwín čumí skalnatý
Nešťastného sídlo Rostislawa!

Zticha, řeko, nes mau lodi sličnau,
Přej se podíwati pautníku
Dobře na tu pewnost nebetyčnau:

Ženám ke cti, mužům k hanebnosti
Stojíš zde, ty welký pomníku
Slawské síly, než i nesworností.

269.

Tatranskau když Břetislawu zřímo
Wečer stíny sypal w přírodě,
Tu bauř wluny metá do lodě,
Ano Milek unawený dříme;

Toncme, hej! procit Pobratíme!
Tak dím w strachu jemu lahodě,
On wstaw za ruku mne po wodě
Wede, až se břehu dopídíme:

Sotwy že den odkryl noci raušku,
Šli sme najperw Česko-Slowenskau
W tomto městě nawštíwiti Crušku;

Pak sme oči Tatrau réwowlasau
Pásli, jenž mau duši mládenskau
Čtyři léta šlechtila zde krásau.

270.

W lesku rosau zperleného jitra,
W listošeptých hájkůw showoru,
Šli sme, ano w našem obzoru
Rozwine se staré město Nitra;

Já hned, bolest zniklau w serdci přitra,
Kráčím spěšně onnu na horu,
Která swatá sluje Soboru
Zhubenému cuzým hostem zchytra;

A tu skal sme welkých nanosili,
Potom oltář podle obřadu
Staroslawů z nich sme wystawili;

Milek oheň rozžal, já pak wíno,
Med a klasy w obět nakladu;
Že ten zápal šíře uwidíno,

271.

Slawský národ rowným se mi zdáwá
Pokojnému býti potoku,
Který we zdlauhawém pokroku,
Ale silně k cíli swému pláwá;

Jestli hory w běhu nalezáwá,
Teče rowinami po boku,
A tu ráje twoří w homoku,
Městům tiché požehnání dáwá:

Naproti pak jiní národowé
Jsau zas walným praudům podobní,
Třeskem, pleskem cesty traucím nowé;

Než když zmiznau wluny jejich mutné,
Ach tu po nich lidé chudobní,
Lauky bahna, a wsi rumy smutné.

272.

Mnohé owšem ještě práce naše
Jsau, a duch k nim třeba Alkejský:
Tu lew musí padnaut Nemejský,
Který wraždy w národu nám páše;

Tamto weper a pes, co se kaše
Proti řeči naší, zlolejský;
Tu had má stat býti Lernejský,
Tam chléw dlužno čistit Augiáše:

Neštiťme se wšak těch Herkulowých
Skutků, často sama welikost
Předsewzetí, dodáwá sil nowých;

Ani nade štěstím nezaufejme,
K Tatře i hor slawských wšelikost
Přeložíme, jenom wíru mějme!

273.

O by, dím když duch můj tak se chaulil,
Naši různí slawští kmenowé
Byli zlato, stříbro, kowowé,
Já bych ze wšech jednu sochu ulil;

Rusko bych sem w její hlawu skulil,
Dřík pak byli by w ní Lechowé,
Ramena a ruky Čechowé,
Serbskobych sem we dwě nohy půlil:

Menší wětwe, Windy, Lužic dwoje,
Chorwatů kmen, Slezů, Slowáků;
Roztopilbych w odění a zbroje;

Před tau modlau klekati by mohla
Celá Europa, anť oblaků
Wyšší, krokem swýmby zemi pohla.

274.

Onny kraje, kde sem s neprospěchem
Pokoj serdce prohral s nadějí,
Wšudy před mau cestau kráčejí,
Domy, weršky i s luk jejich dechem;

Besídka i zřídlo pod ořechem,
Zahrádka, kde kwítky pyšnějí,
Chrám i wěže ode weřejí
K hálce krytá břečťany a mechem;

Než i truchlé zámků oněch rumy,
Na nichž Kazislawů wyryly
Wěčný sobě nápis nerozumy;

I ta řeka, jejíž wluny diwé
Ona kroti, aby nezmyly
S hříchem dáwným snad i cnosti žiwé.

275.

Hory, hory, slyšte hory skalné,
Wstupte werstwau hora na horu,
Stawějte mi řebřík w prostoru,
Z níž bych uzřel onno serdce dálné:
Hory, hory, slyšte hory skalné!
Řeky, řeky, slyšte řeky walné,
Dřiw než jdete w moře oboru,
Slitujte se, neste úkoru,
Neste Jí tam tyto selzy kalné:
Řeky, řeky, slyšte řeky walné!
Proč ste ztichli, wějte k Ní mé wzdechy
Zdálky této, wějte, wětrowé,
Rozdujte swé lkáním mojím spěchy:
Proč ste ztichli, wějte k Ní mé wzdechy!
Zchwaťte mne k Ní, aneb běžte pro Ni
Buď už sami tajní duchowé,
Nech bauř, a tma, a strach kroky honí,
Zchwaťte mne k Ní, aneb běžte pro Ni.

276.

Ani audol Tater těchto tichá
Kolem hradbau chlumů wěnčená,
Chlumů, jejichž hlawa zelená
W oblaků se a hwězd cesty míchá:
Ani Pison, jehož w Eufrat spíchá
Woda ze žil zlatých pryštěná,
Ani šťáwa w léčné wařená
Dílně, kde sám Wulkán oheň dmýchá:
Nic mne před mau nemůž skrýti strastí,
Nic mým nedá persům ochlady,
Není w swětě pro mé rány mastí;
Co jsau Tempe, wzaw jim Nimfek zjewy?
Bez pastýřek co jsau Arkady?
Co jsau ráje, w kterých není Ewy?

277.

Tu sem někdy perwau cítil radost
Záři Tater spatřiw zardělau,
Tu wšem winšům písní weselau
Každá lauka učinila za dost:

Nyní žrawau w serdci nosím žádost,
Wlastní žel swůj lkáti nesmělau,
Ach, kdoby mi onnu zmizelau
Mohel ještě nawrátiti mladost?

Serdce samo dáwá wěcem barwu,
Smíchy klade na rty starobě,
Na twář mladi pláč a šedin larwu;

Ono na máj mění nahý leden,
Snáší stohy zlata chudobě,
A má kde chce peklo, aneb Eden.

278.

Na hor chlumy, na najwyšších čela
Skalin lezu před swau nesnází,
Z břehů k spádům, z hlubin na srazy,
Jako serna střelcem owdowělá;

Wšak mne i tam trápliwého smělá
Milka ruka ještě sprowází,
Perstem chytrým líčíc obrazy,
Jakby Ona před očima chwěla:

Kliď se, zběhu šalný, wzdorně řkaucí
Kráčím na kraj příkré sterminy,
Tu tě, tu wás werhu ňádra žhaucí!

Už už padám kleje lidi, bohy,
Anť, ó diwe! w lůnu rowiny
Stát se najdu, neuraziw nohy.

279.

Rcite ženci, co tam se serpečky
Klásky w poli žnete hebaunké:
Zdaž ste jedné hezké hezaunké
S wěncem zlatým neuzřeli žnečky?

Pastýřowé, kteří na kopečky
Owce wywádíte bělaunké:
Zdaž ste jedné hezké hezaunké
Newiděli někde pastýřečky?

Asnad wy ste drozdi, holubinky,
Skály, zřídla, křowé rozwití,
Slyšeli hlas onné krásné Pinky?

Šetříteli lkání lásky cnostné,
Powězte mi kde je k najití,
Zahanbite losy nelítostné!

280.

O, co by tě serdce, této hnětné
Wazby w swětě ještě zbawilo,
Již si sto mil posud nosilo,
K Tatrám zpěwným ode Sály kwětné?

Jako ptáče, když se w ošemetné
Ruky pacholete chytilo,
Byť se do powětří wzdálilo,
Nit mu wšudy křídla derží letné:

Do tmy hor se, mezi hwězdy kryji,
Honem běžím, lezu potichu,
Wšudy zníti řetěz u noh čiji;

A bychť byl i wyrwán tomu lowu,
Co pak? ach tu ještě pohříchu!
Šel bych sám se přiwázati znowu.

281.

W meziříčí tom, kde rozložilo
Šwárné městečko se Mošowce,
W dáwnosti prej sluli Snášowce,
Tam mi nebe wlast mau wyznačilo;

W horní straně jeho nasadilo
Přirození bučí, jalowce,
W dolní role a pstré pokrowce
Luk i kutin tráwných rozšířilo:

Tam sem spatřil swět, se w Mači hráwal,
Wodu ze studně pil Králowské,
Z Tlusté cit a z Dřínku krásu sáwal;

Kraj ten s městem tak se Milku líbil,
I lid, hry a zpěwy wenkowské,
Že mu wěčnau čest a lásku slíbil.

282.

Zlatokřídlec ten a jeho střely
Tak též počal se tu líbiti
Kráskám Turčanským, že lapiti
Silau jej a zaderžeti chtěly;

Když se bránil, ony radu měly
Wšecky spolu co tu činiti,
Pak šly welikau síť uwiti,
Kterau nade Turcem rozestřely:

Ode Lisce k Žárům nočním mrakem,
Od Budiše k horám Sučanským,
Zakryly kraj celý kwětným sakem;

Ale Milek rozumu se chytě,
Ušel Dupnau k stranám Trenčanským,
A tak minul Didonek těch sítě.

283.

Kdo ctí národ wšeho si rád wšímá
Co mu národ w pamět uwodí,
Wes, kde muž se welký narodí,
Hrob, jenž drahé kosti w sobě třímá;

Proto i mne od Beskydů přímá
Cesta ku Dunaji sprowodí,
Na jehož se prawém nachodí
Břehu mnoho co cit Slawa jímá:

Krásným Wáhem tedy beze dlení
Do Rábských sme Ďarmot wrazili,
Dobrowského místa narození;

A tu wraucí, já i lásky bůže,
Dík sme osadě té činili,
Že nám dala na swět toho muže.

284.

Když pak loďka naše idyllickým
Dunajem zas dále pospíchá,
Dohoníme tu Lwa Jindřicha
S Přibyslawem králem Obodritským;

Onen kál se a kryl za pautnickým
Spolkem do žíně a kožicha,
Ale tento hned se přimíchá
Jako Slaw k nám serdcem nepokrytským:

„Kde ste se tu wzali a kam jdete?“
Tak my, a on: „Pan Lew podáwil
Mnoho Slawů, teď jej wina hněte;

Pokoje wíc w celém Sasku nemá,
Proto cestu tuto wyprawil
Pro odpustky do Jeruzalema.“

287.

Když sme přišli do Budína, práwě
Rumy chrámu našli w pewnosti,
W kterých hrob a w kwětu mladosti
Kostliwec byl o králowské sláwě;

Perlowec se na jeho stkwí hlawě,
Tělo kryly kmentu skwostnosti,
Lidé z daleka i z blízkosti
Hádali se, kdo to, nelaskawě:

Než ty pře tak Milek porozwázal:
Že chrám Žigmunda jest swatého,
Jeronym kde Pražský někdy kázal;

Tělo pak že Kunhuta jest naše
Z Poděbrad, krew Jiří slawného,
Češka, a choť krále Matiaše.

288.

Od Dunaje přišlo w běhu přímém
Cestu k Balatonu konati,
Pylades můj uměl dělati
Rozkošnau ji rozmarem a šprýmem:

Ale když sme stáli před Wesprýmem
Tak se prudce začal hněwati,
Že to město hrozil zdrúzhati
Deštěm střel swých, plamenem a dýmem:

Odkud k hněwu příčinu, dím, bereš?
Ha! rce, kde trůn krále Slawského
Stál, teď stojí pro Slawy tam dereš!

Dárce jména wsi a wládce domů,
Perune, ty z nebe swatého,
Či už nemáš blesků wíc a hromů?

289.

Říkáte mi: „že to zákon káže
By Slaw w Uhřích řeč swau pochowal!“
Dobře, než kdože jej ukowal?
Lidé! či to wíce než Bůh wáže?

Zákon boží národům wšem záže
Mír a sprawedliwost zwěstowal,
A to, aby každý milowal
Wlastní jazyk nade wšecko dráže:

Můžli lidská božskau, časná wěčnau,
Konečná, leč s pýchau neslušnau,
Proměniti wůli nekonečnau?

A co twor wíc milowat má skumný,
Či wlast malau, mertwau, bezdušnau,
Čili národ welký, žiwý, umný?

290.

Bože! Bože! který dobře mínil
Weždy s národy si wšechněmi:
Ach už nikdo není na zemi
Kdoby Slawům sprawedliwost činil!

Kde sem chodil, nářek bratrů stínil
Wšudy weselost mé duše mi,
O ty saudce nade saudcemi
Prosím: cože tak můj národ zwinil?

Křiwda se mu, welká křiwda, děje,
Žalobám pak se a zármutu
Našemu swět rauhá aneb směje;

Aspoň w tom nech maudrost twá mi swítí:
Kdo zde hřeší? či kdo křiwdu tu
Dělá? či kdo tuto křiwdu cítí?

291.

Zawzni ještě zwuky slawjanskými
Wlasti Priwinowa spanilá,
Wlasti Kocelowa, zuhřilá
Už ach! nade břehy Blatonskými:

By hrad onen zase s předky swými
A w něm swatyně ta ožila,
Kterau někdy ruka swětila
Methodowa řády křesťanskými:

Wezmi, kraji, i mne w lůno swoje,
A wy lázně jeho powěstné
Zmýte ze mne wšecky strasti moje;

Obzwláště ty rány bolestné,
Které jedna Sála duši mojí
Způsobila, nechať druhá hojí.

292.

Letem, jakým na rejdišti Britan
Sotwy s koněm běží we cwále,
Ode Blatona se oddále
Letěl Milek se mnau do Korytan;

Tu byl w šírém poli slawně witán
Jeden sedlák sedě na skále,
S pompau jako sluší na krále,
Před ním kníže, jemuž zákon čítán:

Tento nejen rolnickým byl šatem
Oděn, než i dostal poliček,
Dříw než uzřel na trůnu se zlatém;

A to proto, aby kníže znalo,
Že se panownických stoliček
Práwo, wládcům z rukau lidu dalo.

293.

Jak je wyřknu, při spatření tebe
Bělehrade, město slawenské,
Jak je wyřknu tyto wlastenské
City, které matau samy sebe?

Co ti dalo najdražšího nebe,
Národ, řeč, zem, krásy panenské,
To wše Turků plémě wojenské,
Jako Dunaj tuto Sáwu, střebe:

Tuto Sáwu, nad níž z jedné strany
Já zde stojím, ano na druhé
Bič snad plete Baša na křesťany;

Ale terp jen šwihy toho biče,
Přijde Wila w časy nedlauhé,
Přijde Šarac Marka Kralewiče!

294.

Podiw, podiw se tam nad aukazem
Nowým, Milče ke mně wolalo,
Hledím, a ai serdce hýbalo
Hrůzau se a kosti třásly mrazem;

Dwoje mužů, Sláw a Turek, na zem
Z přewysoké wěže padalo,
Náručí tam toho, mykalo
Tímto tuto, hněwně celým srazem:

Kdo to a zač sebe obětuje?
Ptám se já mé cesty zpráwčího,
A on takto wěc mi wyswětluje:

Dugowič jest rek ten s myslí čackau, *)
Turka mece, sadit chtícího
Koňský ocas na wěž Bělehradskau.

295.

Ještě aučel dáwno pěstowaný
Mělbych, ale cesta nerowná!
Jíti tam, kde onna králowna
Wšech hor našich, Athos prokopaný;

Tam kde chowá poklad nepřebraný
Slawských rukopisů knihowna,
Spelni, řeknu slowa powlowná,
Tuto žádost Milku ke mně slaný!

Neradno teď, powí, ku maňasům
Těm se Mahomedským blížiti,
Nechejme to příznìwějším časům;

Ale tak moc powýšil mi zračnau,
Že sem celau mohel spatřiti
Zde, tu Horu Swatau nadoblačnau.

296.

A tu když mi wšecko dokonále
Ukázal můj wůdce malaučký,
Derželi sme spolu rozlaučky,
Aby každý sám už kráčel dále;

Já sem díky připojené k chwále
Jemu wzdáwal, on mně naučky,
Potom wzaw jej oblak lehaučký
K Sláwy dceře nesol k sorbské Sále:

Mně byl Mentor on a Čičerone,
Čičisbeo Jí, a poštářík
Oběma nám w lásce bezauhonné;

Já pak lásky i cest po rozkoši,
Šel sem městem, kde náš Šafařík
Bydlí, plakat los můj ku Rákoši.

297.

Jaké barwy! jaké spanilosti
  Krášlejí wás břehy ozdobné,
  Samé modré, něžné, předrobné
  Nezabudky widím wůkol rosti;

Ach, já znám tam w kruté dalekosti
  Oči docela wám podobné,
  Utište mé kwěle žalobné,
  Posilujte serdce we stálosti!

O bych sem wás kwítky nebeské,
  Tam k Ní přesaditi w stawu byl,
  Od Rákoše k Sále stříbrotoké;

Jenby ste Jí jméno řekly waše,
  Znalaby, že sice pohubil,
  Nezničil wšak osud swazky naše.

298.

Pěj swau píseň celým owerbeným
  Rákošem, ty hustém we křiku
  Skrytý, zlatoustý slawíku,
  Pod wečerem jasnau nocí tměným;

Dříwe toč zpěw hlasem sladce chwěným
  Po wšech sauzwučností řebříku,
  A pak žalmuj, Lády řečníku
  Ty i jara, semnau zarmauceným:

Perwau píseň onné Swatopluka
  Bitwě obětujme krewawé,
  Jejíž swědkem potok ten a lauka;

Druhau píseň plačme nad samotau
  Mau, po ztrátě družky laskawé,
  Třetí nade Slawů nejednotau.

299.

Nuže tedy Slowáci už spite,
Skeroť bude wašem po kmenu,
Nebo, jakby házel na stěnu
Hrach, slow matky Sláwy neslyšíte;

Wzdělanější! po cizotách mřite,
Wažte nad manželku kuběnu,
Kazateli! lidu proměnu
Jazyka, ne mrawů w uši líte:

Spisatelé! rozmnožujte hříchy,
Na spojení s Čechy repcite,
Zmařte řeč i národ z hlaupé pýchy!

Než, když nebe k pomstě tato waše
Nekajícnost zažhne, nercite
Potom, že ste byli bez Jonáše.

300.

Dunaji! ty i wšech toků kníže,
I wšech Slawů děde nádherný,
Proč si zniku swému newěrný,
W cizí moře pěkné wluny híže?

Wíceli tě, nežli Osman, wíže
Čisté lásky osud mizerný;
Obrať zpátkem běh swůg stříberný,
A nes k cíli selzy tyto blíže:

Chcešli sobě chwály wěnce plesti,
Wěz, že není menší oslawa
Selzu jednu a sto lodí nesti;

Wšak i zisk tě čeká, nejen chwála,
Tu ti jako bratru Weltawa,
Tam jak choti w náruč padne Sála.

301.

Podnět ducha tam mne jíti trápil
Kde byt mají krásné uměny,
Abych, najda jejich prameny,
Na Parnasu maudrosti se napil;

Smělo na chlum najwyšší sem kwapil
Rozpiatými w tužbě rameny,
Ano jinau, místo Mudřeny,
Zaslepenec bohyni sem lapil:

Tak se kárá lidská derzost sama,
Když se rozum taulá w zánebí,
Nohy blízká pohelcuje jama;

Proto radím, zwláště w mladém stawu,
Že týž pozor dáti potřebí
Na swé serdce jako na swau hlawu.

302.

Sem tam blaudě w šeli přehlubokém,
Kde mne wedau křowé klikatí,
Nech se lístek stromu zaklátí,
W autěk perchnu chybným, pláchým krokem;

A wšak opět, jak když po diwokém
Wichru slunce horu ozlatí,
W slast se terpkau smutek obrátí,
Stojím, blednu, ňádra wlaže okem:

Jenom pláč mi bol můj hojí strastný,
Těchau přátel roste břemeno,
Sen mne nezná, jídlo sobě hnusím;

O ty kraji! o ty břehu šťastný!
Wám to w blízku míti sauzeno,
Co já w dálce oplakáwat musím.

303.

W tužby chwatu křídla k letům beru
Tam k ní po široké prostoře,
Když se slunce laučí na hoře,
A hwězd ruky wedau noci dceru;

Nehowí wšak osud mému peru,
Dálky stokrát wíce přispoře,
Nežli tomu, jenž swau přes moře
Každonočně nawštěwowal Heru:

Jeden cíl než různau máme cestu
Leandře, noc tobě z Abydu
Dosti, a mně týdne málo k Sestu;

Twému tam jen měkolomné stály
Na překážce wluny poklidu,
Mému twerdé Krakonošů skály.

304.

Z Kapu perly, z Chyli nese kowy
Loď a šťastně plachty rozwíže,
Wír ji sheltí portu najblíže,
Cože kupec bohům litým powí?

Zchop se z Nicu, trůn si rozbí nowý,
Swětu půl se wydej za kníže,
Pak slož berlu, z herdé Paříže
Táhni až tam kdesi na ostrowy:

Netaj, když se ku tak wzácné tichá
Ztrátě někdy selza připojí,
Špatna mužnost, w nížto necit, pýcha!

I kdoby mně tedy radost wrátil,
Co mne w swětě žiwa ukojí?
Wy jen loď, trůn, já sem serdce ztratil.

305.

Nikdy bych sem nebyl wěřil tomu,
Jakým láska diwům naučí,
Ona hwězdám státi poraučí,
Duchy křísí, tupí střely hromu;

Řeč dá němým ratolestem stromu,
Skalin swazky tuhé rozlaučí,
Tigry krotí její náručí,
Smíchy k pláči a pláč wede k Momu:

I mne láska mnoho naučila,
Ach, že dwojno o tom sauditi,
Zda i díky za to zaslaužila;

Žiwot štěstím w žalost werhla mělkým,
Ducha naučila básniti,
Serdce lkáti nad národem welkým.

306.

O kýž aspoň, jako někdy w štěstí,
Přítel w trýzni těchau přispěje,
Jenžby kleslé křísil naděje,
Smích a žerty míchal do neřestí;

Nic, jen jedno paut.mi příkrau klestí,
Tím jen serdce tytýž okřeje
Jako paupě, když je slepěje
Slunce shnětly, Nymfa zase pěstí:

Ty hro sladká zwuků melodických,
Wy mých citů truchlých nádoby,
Dítky nebe skryté w slowích lidských;

Bez wás sotwy lzeloby mi tísně
Dwau zlých bohů nesti poroby,
Bez wás, třetím dané bohem, písně.

307.

Přítomna jsau wždy mi wšecka milá
Místa kraje toho drahého,
Kde sme našli jeden druhého,
Kde mne střetla, kde se rozlaučila;

Onna lauka w háji ušlechtilá
Motýla kde jala krásného,
Onna jeskyněčka Gőtheho
Co nás w dešti na procházce skryla:

Ten břeh strážný kde Ji sníček bawil,
Ten keř co Ji, když si na wěnček
Růže brala, perstík pokrewawil;

Každý strom, kwět kterého se dotkla,
Posud znám, ba i ten kamenček
Kde se jednau nožka Její potkla.

308.

Onna lípa, kde sme mnohé ráno,
Mnohý wečer krásný probděli,
Onna láwka pod ní w jeteli
Tam jsau ještě, těmť Ji zříti přáno;

Jak tam nemá bohům býti lkáno,
Kde se proti sobě opřeli,
A co jeden serdci udělí,
Wzdorau jiných stromům býwá dáno:

A wšak blaze, kdo se wolně wyhne
Tam, kde nebe wálčí se zemí,
W tísni jich kdo upadlého zdwihne?

Ticho tedy ztrátolkawé zpěwy,
Snáze truchlý nářek oněmí,
Krotkost mírní samých bohů hněwy.

309.

Wším tím co jest zemské pohrdaje
W paušť swé kryje starček šediny,
Wzaw hůl, knihu, kříž a hodiny,
Budku splete, šalbám swěta laje;

Tělo swadlé, Boha w serdci maje,
W zahradence pěstí kwětiny,
Chudým radí, wítá herdiny,
Diwy tropí, pak jde w nebes kraje:

Tak hle starcům přeje wírau zpiatým,
Anť už tušim lásky wěkům zlatým
Nebe přáti naskerz ustydlo;

Já nic nemám, stín mé bydlo chladný,
Papír listí, selzy černidlo,
Posel wětry, a host Milek zradný.

310.

Pusť už mimo sebe tyto péče,
Daufej silně ještě raději,
Damoklesowa že odchwěji
Od hlawy pád wlasowisný meče;

Pták se často wyswobodí z léče,
Pautník bludný najde koleji,
I ty kochej se w té naději:
Co se wleče, že to neuteče!

Jen ta, co ji swědomí zlé kausá
Láska, zaslaužila Záwiše,
Mazepy los, aneb Telafausa;

Naše láska čistější jest zlata,
Dojdeš bohdá cíle najspíše,
Laučení se ještě není ztráta.

311.

Záře zlatá stkwí se nad wýchodem,
Orel w modro letí ze šera,
Labuť dělí weslem jezera,
K werškům pleše beran s mladým plodem;

Slawík budí družku písně swodem,
Z kwítků blýská rosy nádhera,
Už i člowěk, úzké rozpera
Dwéře lůžka, ticho ruší chodem;

A wše wůkol ztřesa z mysli tíže
Wčerejška i staré lopoty,
Jme se wítat nowé swětla kníže:

O! kdyže mně jitro onno switne,
Které zplaší tyto mrákoty,
Zplaší péče žrawé, neodbytné.

312.

Ráno wčasně, co jen zmiznau swodní
Snowé o Ní příštím jitřenky,
Býwají mé perwé myšlénky:
Přijdeli dnes aspoň psanj od Ní?

Pak chwil čísla, dlauhých jako sto dní,
A mil čítám ode milenky,
Až, když měsíc patří w studénky,
Žel, dnem zklamán, oči rozpowodní:

Proč pak swět si štěstí mladých lidí,
Ach, proč lásky wíce nešetří,
Která žiwot dáwá, krášlí, řídí!

Kdybych mohel, sámbych zlaté mosty
Od hor k horám zdělal w powětří,
Aby láska zwláštní měla posty.

313.

Hrůzau tužby puzen nezkrocenau
W lesy temné jdu a doliny,
Dlím, zas perchnu, jako Erinny
Zlé když winu ohňobičem ženau;

Zemdlen, játra chladnau zřídla pěnau
Hasím klesna w šťastné byliny,
Skrýš, můj nocleh, kde lkám příčiny
Strasti, lyrau želem nastruněnau:

Já sem snad jen abych upěl stwořen,
Wšak schni, jen schni žití mého kořen,
By slib spelněn spíš a žel byl zmořen!

Měj se dobře čistý, krásný kwětu!
Já jdu předkem, Míno, píti Lethu,
Bych tam lépe porozuměl swětu.

314.

O by aspoň spíše zapomnělo
Serdce na wše Její okrasy,
Na blesk očí, na rtů ohlasy,
Snadby ještě jednau ozdrawělo;

Jináčby teď pozor na se mělo,
Aniž wedlo s bohem zápasy,
Raději by Tater úžasy,
A strach panští, nežli lásku pělo:

Ach to ale nelze serdci mému,
A wšak blud jest po Ní bažiti,
Bez naděje láti losu swému;

Zapomenaut? ne, to možná není,
Raději chci wěčně taužiti,
Wolím nemoc, nežli ozdrawení.

315.

Neste Jí tam tyto city wřelé
  Tichomluwné noční saumraky,
  Rcite šeptem lkawým kteraký
  Wedau boj w nich péče, tužby, žele;

Nes Jí měsíc, neste hwězdy skwělé
  Plamen zde jak w blízku jednaký,
  Rcite mlučeliwé oblaky
  Že jsem a wždy budu Jejím cele,

Rcite řeky, echo, skály nahé,
  Jak nic nezná mluwit jiného
  Jazyk můj, než jméno její drahé;

I wy wětry letu wonného,
  Wdechnitež Jí, jako we dne, w noci,
  Jen Ji myslí wše mé duše moci.

316.

Jak se jitro oknem tímto wkrádá,
  Bleskem hry snů ranních pokaze,
  Tys, o milý, krásný obraze!
  Perwý předmět jenž mi w oči padá;

Tu hned starau serdce tužbau strádá,
  W onné opět wězím powaze,
  Kde swár, pokoj, slast a nesnáze
  W dobu jednu serdce jedno bádá;

Onatě to! zdychám šeptem lkawým,
  Ona to! a w tomto mámení
  Líbám jej, s ním smlauwám se a bawím;

Až pak zatím slunce záře zlatá
  Obraz w úkaz jasný promění,
  Jemuž slauží s Milkem Andělčata.

317.

O wy drahé zbytky mého pádu,
Kadeř zlatem ryzým protkaná,
Hodná aby byla zpíwána
Popem neb tím co pěl Iliádu;

Slib mi za ni hwězdy rauna řádu,
Dáwej palác, berly Sultána,
Nedalbych tě, stokrát zlíbaná
Památko, ne za půl swěta wládu:

Dokud tluče, derž jen serdce klíčem,
Částkau krásy cwič je krásami
Zherdati a slibolomným chtíčem;

A když jednau prach můj wětry schwějí,
Ty tam zmizni mezi hwězdami,
Kde se wlasy Berenice skwějí.

318.

Najmilší pak jest mi ze zábawek
Jméno dáwat wlásku každému,
Jednomu dím Zlatoš, druhému
Hedbáwníček, Autloň, Krasihláwek;

Očitěch sem tomu, Žertohrawek,
Kwětowoň dal názew sedmému,
Krotipláč a Milhost jinému,
Sálorostek zas a Sorborsláwek:

Dwanáctý mi sluje Množižele m,
Ten sem Stražislibem pokřestil,
Selzowabem, Libkem, Mukodělem;

Tak sem celau, newím či bych mořil,
Či bych sebe wíce oštěstil,
Z kadeře té rodinu si stwořil.

319.

Táhni, kam tě hwězdy zowau, bratře!
Nastup mužně cestu žiwota,
Kde tě koli osud zamotá
Týž buď Bohu, sobě, pýše, chatře;

Miluj wlast, a horli ohněm spatře
Kděby prawdu polkla mrákota,
Hlasem, který skály ztroskotá,
Slowanstwí kaž hluché wůkol Tatře:

Mne nech zatím w hájích, po audolj,
Mezi zpěwy křowin sladkými,
Blaudícího s tichým serdce trudem;

I mně nebe osudilo rolí,
Tu, bych wálku s ňádry wlastními
Weda, Dunaj množil očí praudem.

320.

Bratře, neslyš hlasu záwistníka
K haně předků našich derzího,
I my máme z kmene wlastního
Mužů, kterým sluší čest a díka;

Kdo má nade Petra panowníka,
Aneb Sáma wůdce wyššího?
My sme dali Uhrům Zríního
Němcům Husa, Wlachům Koperníka:

A sto jiných krew jsau z krewe naší,
Ač pak my sme sotwy zdědili
Jejich jméno, saused částku blažší;

Tak swět činí často jako děti,
Do studnice, z níž se napili,
Házejíce kamení a smeti.

321.

Nechtěj zaufat, když se proti tobě
Bratře, šklebí záwist terkawá,
Kdo se, prawdu háje, obáwá,
Ten jí škodí nejsa wěrný sobě;

Prawda nezná nstaupiti zlobě,
Kdo jí laje ten ji zastáwá,
Ke cti jsau jí slowa rauhawá,
Blud a šalba hlupců ku ozdobě:

Prawda jest co cedry na Libanau,
Ti, jenž na ni dují wětrowé,
Jen wíc šíří wonnau její mannu;

Jazyk její meč jest, ňádra hory,
Serdce mramor, ruky slaupowé,
Paty rokle k pošlapání wzdory.

322.

Pauhý nehřích ještě k chrámu cnosti
Nijakž nenáleží skwaucímu,
On jen peklu ujde žhaucímu,
Ale w nebi nemá učastnosti;

Tu cnost má i kámen, z leniwosti
Též zle nečiniwá bližnímu,
Máli ale proto k božímu
Blížiti se trůnu práwa dosti?

Člowěk laupí jestli nerozdáwá,
Nemluwíli prawdu zlořečí,
Zločincem se nečiněním stáwá;

On jen tolik platí kolik dělá,
Když se tedy hnilost člowěčí
Cnosti bojí, proč je k hříchům smělá?

323.

Do zlých časů, Bůh to z nebe widí!
Naše žiwobytí upadlo,
Až se strašné jejich zercadlo
Ruka očím odekrytí stydí;

Zmatek točí krajin běh i lidí,
Duch má záwrat, serdce uwadlo,
Ba, o nowé swěta diwadlo!
Sám už sebe rozum nenáwidí:

Se swobodau wálčí neswoboda,
Prawda sluje nyní neštěstí,
A cnost ředne jako stará moda;

Najhorší pak ta jest chyba wěku,
Že, ač cítí osten bolestí,
Nemoc tají a smích činí z léku.

324.

Sám sem někdy myslel, že už swému
Losu wzdorowati nebudu,
Ani odpor klásti osudu,
Jenž můj národ tlačí, ohromnému;

Swět se předce nehne k wůli twému
Asnad mámiwému přeludu,
A kdo může říci bez studu:
Toto učiň! Bohu wšemaudrému?

Než jak hada chraň se této hnilé
Nízkých mudrolantů podušky
Každý, kdo má serdce ušlechtilé;

Bůh, když běhu swěta cíle značil,
Neproměnil duše na služky,
Ale práwo dcer jim dáti ráčil.

325.

Bratře, tobě nechci zamlučeti
W důwěrné to serdce prostotě,
Že já mnoho sem už w žiwotě
Pro swůj národ musel wyterpěti;

Nechci wšak to nosit na paměti,
Ani láti zlostné holotě,
Aniž lituji w té trampotě
Najkrásnější wěk můj stráwiwšeti;

Žiwoty dwa dej mi, serdce wolí
Oba za Sláwiu složiti,
Ale jedna wěc mne welmi bolí:

Že sme hlas jen w paušti wolající,
Že to lid náš nezná cítiti,
Zotročilý jsa a nedbající.

326.

Nejedenkrát wěru tak se zdálo
Mysli mé a serdci bolnému,
Jakby ku otroctwí wěčnému,
Wšechny Slawy nebe odhodlalo;

Tak je duší samostatných málo,
Tak se chladně mají ke swému,
Tak se přilepují k cizému,
Jakby wlastních sil jim chybowalo:

Najwíc pak to rozhorčuje žele,
Že lid náš w tom manstwí ubohém
Křižuje sám i swé spasitele;

W zaufání jen to zwe k wíře nowé,
Kdo dá počet z toho před Bohem,
My, či naši zotročitelowé? —

327.

Kolikráte myslím o tom našem
Národu, a jeho welkosti,
Ale na zlomky a drobnosti
Rozerwané zhaubným satanášem;

Pod knížetem, carem, králem, bašem
Žijícím, co kaluž, w temnosti,
Weždy, duchem pelným žalosti,
Wolám takto za Izaiášem:

„Rozmnožil si národ tento, Pane,
Ale nezweličils weselí!“
A w tom selza z oka mého kane;

Nebo wšeho swěta zlořečenstwí
Na welký se národ schumelí,
Nepomkneli dále člowěčenstwí.

328.

Stokráte sem mluwil, teď už křičím
K wám o rozkydaní Sláwowé!
Buďme celek a ne drobtowé,
Buďme aneb wšecko, aneb ničím;

Národem wás zowau holubičím,
Než ai holubi jsau takowé,
Že milují hejno spolkowé,
I wám tedy wlastnost tuto žičím:

Sláwowé, wy národ zlomkowitý!
Síly sjednocené dělají,
Než praud mělkne a schne roztočitý;

Sláwowé, wy národ mnohohlawý!
Maudří horší smerti neznají
Než jest žiwot hnilý, prázný, tmawý.

329.

Wítej přišlá z dálky lastowičko
W krajích těchto slunkem zjařených,
Osaď zděné z hmotů míšených
Nad mým oknem swé zas obydlíčko;

Ale perwé zleť sem na malíčko,
Rci mi běh swých letů zkušených,
Zdaž i mně z těch břehů wzdálených
Powěst neseš aneb znameníčko?

„;I mne křídla tamo nesly chtiwá
Abych diw ten sama widěla,
Jehož krásu celé ptactwo zpíwá;

Než ach blízkost smysly jala teskem,
Poselstwí mi přáti nechtěla
Čáka skutku přewýšená bleskem.“

330.

Weselosti písně prozpěwujte,
Sneste k wěncům darů májowých,
Načby hnila radost w okowích;
Stojí ještě Tokaj, péče zujte!

Číše nebi k chwále napelňujte,
Howte audům w stínech stromowých,
Kde břeh mluwí, aneb we křowích
Zpěw se ozwe, serdcem čilým stujte!

Dík jest, radost čistá, bohulibý,
Nechte bratří oněch námítek,
Že mé radě wlastní příklad chybí;

Mne cit blaží jestli skutek mizí,
Na podíl se změnil užitek,
Radost w radost nad radostí cizí.

331.

Jako smutně lesní holub upí
Po širokých wůkol dolinách,
Když ho skrytý w nebe modřinách
Jestřáb chwatem družky wěrné zlaupí;

Na werch dubu najwyššího wstaupí,
Wolá při rozsedlých skalinách,
K hnízdu letí, anť ho w křowinách
K wětší strasti zmámil ohlas tupý:

Tak já rowně opuštěný kwílím,
Od Dunaje k pauštěm rozmařilým,
Odtud běžím lkáti ku Tatrám;

Ale darmo ztrátu wypátrám,
Neb to mi snad, co mé serdce tratí,
Ani sama Kaša nenawrátí.

332.

Wítej, stokrát wítej oblíbený
Wenkowe můj s twými Horňáky,
Newrátím se mezi měšťáky
Jen twau krásau znowu narozený;

Tu kde škřiwan oku newiděný
Těší oráče i pasáky,
Neb smert družky slawík bez čáky
Na rokytě plače zawěšený:

Tu, kde stehlík čerwenohlawý se
W sadech wolně taulá bezplotných,
Píseň we zpěw žlutých čížků míse;

Tu chci, skrytý w hág a laubí réwná,
Okřát na twých ňadřech čistotných
Přírodo, ty matko cnostiwlewná.

333.

O ty, w kterém každodenně klekám,
Chráme přirození důstojný!
Tebe ještě mám, i odbojný
I když osud ukrocený čekám;

Tu sám wůkol wzhůru, dolů těkám,
Strom mne w náruč přijme pokojný,
Léky chystá kwítek opojný,
Wětrům lkání, selzy dělím řekám:

Ukojiw žel w sladkých snách se žičím,
Wolnau, na jediné náwěští,
Swěty twořím myslí, swěty ničím;

Až mne, twáři wyjasniwše bledau,
Sletlí těšitelé nebeští
Z ráje opět do žiwota wedau.

334.

Žiwot můj jest potok bez řečiště,
Od těch časů co sem bez lásky,
Kwět jest bez wůně, a obrázky
Bez barwy, a bez wod temeniště;

On jest slunce zimní, jenž se blyště
Nehřeje zem ani procházky,
On jest pro rozpaky, otázky,
Pochyby a bludy učiliště:

Jako Ovid na Dunajských březích
I já žiji w smutném wyhnanstwí,
W sočných těchto Getů, Tráků mezích;

Osud wšak mi, bohdá, w dobu skrownau
Wrátí, nejen Římu měšťanstwí,
Než i Wlachy s jejich císařownau.

335.

Ach! kam ste se předce odebraly
Wy dwa krásné roky mládenské
W nichžto se dwě duše slawenské,
Tak, jak nikdy jiné, milowaly;

Kde sme w zimě we swětnici hraly,
W létě w zahradě se Edenské,
Wečer w hudbě, w řeči wlastenské,
W malířstwí se we dne cwičíwaly:

Kde hned w člunku po Sále sme hlasně
Pěli při slunečka západku,
Hned zas wšaké čítáwali básně;

Básně, jež má láska stokrát četla,
I pár, na čest Jí a památku,
Přeložila a w ty Znělky wpletla.

336.

Na Tě myslím když tmy šeré hynau,
Hory zlatnau jitrem řeřawým,
Když se bledá, okem laskawým,
Luna tichau směje za březinau;

Tě jen slyším, kde se jiná s jinau
Wluna smlauwá šeptem žwatlawým,
Kde se wětry dechem woňawým
Z kwětné lauky k zpěwům háje linau;

Tebe widím, když swůj silnic prachem
Příchod jewí pautník wzdálený,
Kde mhla stráně w běhu kryje plachém;

S tebau žiji, Twůj sem ještě celý,
Ač nás rok už darmo prošený,
Ač nás záwist mnoha krajin dělí.

337.

O bych mohel tajmo na se wzíti
  Jelena noh rychlých podobu,
  Šelbych cwálem onu ozdobu
  Luk a hájů, řek a břehů zříti;

Pod zemí bych až k ní wolil jíti,
  Plulbych mořem w ryby způsobu,
  Ažbych tam stál, změně osobu,
  Kde swým chodí kwětům wodu čříti;

Kýž se w orla, jenž se pod nebesa
  Šíře, dále wznáší, obrátím,
  Tambych letěl přes haušť, werchy, plesa;

Ale nelzeť ještě osud hnauti,
  Blaze, že tam konám prozatím
  W noci we snách, we dne w duchu pauti.

338.

Stokrát činí, stokrát denně lomí
  Lichý se mnau Milek příměří,
  Nastojte! kdo lidem uwěří,
  Bohowéli budau bez swědomí;

Wítěz diwý prosbau opitomí,
  Lowec krotne padlau nad zwěří,
  Wládce blesků sám kde udeří,
  Tam hned deštěm škodnau střelu chromí:

Mne už roky jarmo hněte manské,
  Ohněm hořím, jako poledním
  Newrau sluncem pauště afrikanské;

Wšak mých slyšet wrah můj bolů nechce,
  Ba čím wíce každým posledním
  Šípem blednu, tím se wíce chechce.

339.

Labe, Wisla, Wolga ani Newa,
Ni wlun tolik má břeh Dunaje,
Wšechněch sedem kopců Tokaje
Hroznů wíce nepřináší réwa;

W Krakonošech zelin ani dřewa,
W Tatrách zlata wíce nezraje,
Co mé oko, ztrátu pykaje,
Každičký selz wečer nawyléwá;

Není stezky, sluje, háje, skály,
Není tráwy w celém okolí,
Jenžby rosy mé už nepoznaly;

Každý jarek, ptáče, wětew stínná,
Naučené mým už hlaholí
Nářkem slowa: láska, osud, Mína.

340.

Zbraně ztupiw, ostrá zlámaw kopí,
Nedošel sem ještě pokoje,
Osud přemoh, horší sauboje
Se sebau teď samo serdce tropí:

Jak kdy wlast se z cizých wpádů zchopí,
Oráč meče křiwí w nástroje,
Razem wzteklý, syny ozbroje,
Lůno matky krewí, buřič, kropí:

Bolest ránu wždycky hlubší ryje,
Čím wíc krotím, drawá slabého
Tím wíc Hydra růži těla pije;

Teď bych wolně, kdyby byla možná,
K stínům hrobu wstaupil tmawého,
Bez tebe wšak nelze, sestro zbožná!

341.

Zdlauha lezau hoře mého kroky,
  Pozdě mne čas paut mých zbawuje,
  Už swé dwakrát čerstwým wěncuje
  Karpat réwím, co já chřadnu, boky;

Mámí láska, w štěstí běží skoky
  Pod neštěštím ledwa putuje,
  W blízku pálí, w dálce sužuje,
  Smíchu chwílky, pláče čítá roky:

Dříwe tuším slunce jasné swadne,
  Sněh se bílý bude černěti,
  Dunaj wyschne, nežli žel můj zchladne;

Moří láska, koho w léčku lapí;
  A wšak, mámli bolest terpěti,
  Wolím takau, která pěkně trápí.

342.

Příteli, tys ušel k Tatrám zlatým,
  Chodíš po salašech, teplicech,
  Ryby na zábawných udicech,
  Zwěř a ptáky w horách lowíš zatím,

Tam se diwíš Kráskám pěknošatým,
  Tu hráš při weselých láhwicech,
  A já po Budínských winicech
  Selzy horké rozsýpám a tratím.

Tebe těší stádo rychloskoké,
  Sklenný potok jdaucí přes pole,
  Ženci zpěwní, slunce welkooké;

Celá země ještě se ti směje,
  Já pak sem už co pták na kole,
  Čím skůr odsud odletěti chtěje.

343.

Spolkům ujda w tichu bolest kořím
 Buď se den, buď wečer přiblížil,
 W pauštěch smutných, kdeby newyžil
 Barbar bludný, já si ráje twořím;

A wšak darmo oči wyschlé mořím
 Bych sám sebe w selzách pohřížil,
 Ant už roky, jako ohnižil,
 W plameni tom s duší, s tělem hořím:

Čas by už byl míti uterpení
 Bohu tomu, který podpálil
 Dům a w popel obrátiti lení;

O že sem hned u počátku zticha
 Žháře aulisného newzdálil,
 Teďbych rád, než pozdě honím bycha.

344.

Onemocněl sem byl, chřadlo tělo,
 Bolest sápolila w útrobě,
 Už sem od poly byl we hrobě,
 Lékařtwí pak wšecko neprospělo;

Aby ještě owlažení mělo
 Serdce w té a jazyk chorobě,
 Kapku tokajčiny we mdlobě
 Posléz mi se okusiti chtělo:

Mámli umřít, sem ten důraz dejte,
 Řeknu, ale w onu stříbernau
 Lyžici jej, co mám od Ní, lejte!

Sotwy že sem drobet usta smočil,
 Takau moc má láska příšernau,
 Hned sem zdrawý z lože swého skočil.

345.

Tam kde Zemla w tísni ledu stoná,
Kde sup těká z lesa do lesa,
Tam kde smutný, žehy doňesa,
Chamsin helce lidi, kwěty, slona;

Kde býk hwězdný a štír cestu koná,
Tam kde chaos končí nebesa,
Kde drak černý točí kolesa,
Na něž rozpial kosti Ixiona;

Nikomu mil, od sta jiných bažen,
W chudobě či kmentem lesknaucí,
K trůnu neb co otrok w jarmo tažen:

Tentýž budu! wlastním jedem hyna,
W ohni chladný, w mrazu horaucí,
Cítě, mysle, mluwě nic, jen Mína.

346.

Tam už se mnau přišlo, že se střehu
Nejen spolků, než i samoty,
Trápen wšudy tworem lichoty
Wlastních očí, z rána do noclehu;

Hned Ji widím jako Psychu w běhu
Obletacím noh mých zámoty,
Hned jak Nymfu, an Ji z jasnoty
Dunaje wlun družky wedau k břehu:

Hned Ji widím jako Floru hráti
S kwítím jenž se před Ní rozwilo,
Hned jak Muzu při mém boku státi;

Takto žiji, w onnom bludu tona,
Jakby w celém swětě nebylo
Jiného nic, kromě já a Ona.

347.

Ač už dnů mi smutně proplakaných
  Množství způsobila weliké,
  A sám osud swěty toliké
  Werhol mezi serdce milowaných;

Předce posud žije w nepřerwaných
  Swazcích bez proměny wšeliké,
  Wždy se jako dítě zlozwyké
  Pěstuji jen w ranách od Ní daných:

Ač můj žiwot strastmi moří wšemi,
  Sliby proměniwši w nálezy,
  W Nebojši a w Daliborku zemi;

Zkauška ta mne předce nepohnula,
  Ještě líbám onny řetězy,
  We které mne ruka Její wkula.

348.

Krásná Češko w Plezni! i já zwáti
  Welkým Petrarku chci welkého,
  Nelze mi wšak toho slawného
  Muže na se přirownání bráti;

Nade jednau Laurau pěkně lkáti
  W loktech druhé, to nic těžkého,
  W řeči šťastného a wděčného
  Národu, jest rozkoš básně psáti:

Já kde wtipem tam i serdcem býwám,
  Jeho křídla sobě zwolily
  Sladkau šalbu jen, já prawdu zpíwám;

Jeho Znělky nepodlehly času,
  A mé se už dáwno rozbily
  O zdi Tater twerdých bez ohlasu.

349.

Už se rowně udatnému reku
Bráním lásce mečem dwosečným,
Předce učinit mne bezpečným
Posud nelze dálce ani wěku;

Pustil sem se už i do autěku
Swětem širokým a zmatečným,
Než jak Meander sám zpátečným
Tokem weždy k zřídlu swému teku:

Ta wšech krás a cností wychowanka
Uřekla mne tak, že nesprostí
Čarů těch mne žádná swěta stránka;

Ani nechci, nebo toby citu
Wzalo pramen wšechněch radostí,
Ustám řeč a žiwot mému bytu.

350.

Werchy planí, moře pije do dna
Čas, a wšecko změní posléze,
Slunce hasí, hwězdy za meze
Swěta kryje, kde směs neaurodná;

Po sta bludech, předce wnesla swodná,
Loď tam do Itaky wítěze,
Zbawen Prometheus řetěze,
W nějž ho krádež ukowala škodná;

Snad čas i mé strasti léky chystá,
Snad se i mně ještě zlatolistá
Palma časem někdy zotawí;

Aspoň jazyk lkáti unawí,
Serdce nikdy, nebo láska čistá
Nezná času, ani nezná místa.

351.

Wůkol rokle wraždně čnící plují
 Půtku weda s moře wlunami,
 Ty mi kyneš k sobě rukami,
 Než mrak wětry, saně oheň dují;

Daufám zaufám, tonu wynikuji,
 Už Twé s mými plynau selzamí,
 Ruku lapám, chtěje skalami
 Wzhůru, ant se w propast se mnau sují:

Pohrobte mne tedy, pohrobte mne
 Žiwly krotší mého osudu,
 Pohrobte mne w hroby země temné;

Úkaz mizí w duši nechaw smutek,
 W němžto sotwy mysli nabudu
 Zdáníli to bylo, čili skutek?

352.

Nechápal swět diwy, jenž se dějí
 W tajné Mesmerowě stolici,
 Onni ternau bázní mořící,
 Tito lají, jiní se mu smějí;

Kýž se jednau přeswědčiti chtějí,
 Jak to snadno duši letící,
 Z prostranstwí a z času temnici
 Udělanau, nechat pod šlepějí:

Seč je serdce, proč ne dary hlawy?
 Seč je láska, proč ne umění?
 Seč je osud, proč ne lékař zdrawý?

Mé už dáwno, samo sebe ruše,
 Má už dáwno, k swému trápení,
 Tělo jinde, jinde bydlí duše.

353.

Před wčerem sem, práwě když se tmělo,
Slyšel strašnau píseň sowinu,
Wčera mne dlaň celau hodinu
Swerběla, dnes w lewém uchu znělo;

To se wšecko státi nemuselo
Mimo důležitau příčinu,
Zajisté mi smutnau nowinu
Proroctwí to zwěstowati chtělo:

Cože se Jí stało, milý Bože!
Snad šla někam cestau dalekau,
Či Ji nemoc uwalila w lože?

Či snad woda kwětnici Ji snesla?
Či Ji urazil kdos newděkau?
Či — než chraň mne nebe toho hesla!

354.

Wichrů jekem různá skryté mautí
W mraku černém žiwly obloha,
Zpěwců lesních čeleď ubohá
Teskno w listném schranu hledá prautí;

Oblak hněwný na zem hluché nutí
Kázni plémě, snest je nemoha,
Tu blesk, hromy, wlaný, pro Boha!
Koráb strojte proti zahynutí:

Utaulím se, wzdoru s bázní spáře,
Pode lípu w poli stojící,
Než tu úkaz množí hrůzu chmury;

Duhu spatřím, na níž w bílém šláře
Růžkau kyne Mína sedící,
Wystru po ní náruč — Ona zhůry:

355.

„Znášli kraj ten, tu wlast Sláwy wěčné,
Ráj wšech krás a duchů palauky,
Kde se cnost a láska za ruky
Wedau kráčíc w záři we slunečné?

Tam kde wětry wějí tichořečné,
Palmy klenau stinné oblauky,
Tam kde z wonných myrtů sauzwuky
W trudnau duši slawík lije wděčné?

Znášli kraj ten, kde tma s horkem zajde,
Bez ternů se růže červená,
A swau jilmu každý břečtan najde?

Tam kde mutné wyschnau časů řeky,
Kde choť, sestra jedno znamená,
Tam jsem twá a ty můj po wše wěky.

356.

A co teď sem widěl za zázraky
Sebraw duši lekem zmařenau,
Neuzří se pokud zelenau
Hwězdu tuto hřejí slunce šlaky;

Neb se zticha tenké zlatomraky
Wůkol ní a wůkol rozklenau,
Už jen clonu z Jejích ramenau
Twář, šat widno, pak wše miznau znaky;

Jen wůz ještě a dwě herdličátek,
O něž Milek stužky owinul,
Zříti posléz přes ten žiwlů zmatek;

Schápám se a makám za Ní jdaucí,
Než jen wůni, w níž se rozplynul,
Zanechal ten obraz běloskwaucí.

357.

Teď bych sobě křídel Dedalowých
K letům nadwěterným winšowal,
Aniž bych se zkusit strachowal
S Phaëtonem stezek nebe nowých;

Z hwězdy k hwězdě bych sem na ohňowých
S Eliášem koních putowal,
Ode Hladoleta weslowal
Na perutěch k slunci Blanchardowých:

Ažbych došel cíle swého jezdu,
Kde byt zwolí w říšech blažených?
Kterau zažhne příchodem swým hwězdu?

Aneb jestli wýše ještě wkročí,
Kolik hwězd se nowě stwořených
Wůkol Ní, co wůkol slunce točí?

358.

Tři dny smutné dáwno tíše swětím
S pláčem, s postem roku každého,
Předně, patnáctý den Swatého
Wíta w Čerwnu, značný Serbska wzetím;

Druhý, w kterém k Bílé Hoře letím
W selzách, jest den Října osmého,
Desátý pak téhož samého
Měsíce mi Swátkem smutku třetím:

Totiž ten den, w němžto poraněný
Padna z koně na zem zataužil
„Konec Polsku!“ Kosciuško ctěný;

K počtu těchto třech dnů černošatých,
Nyní se mi čtwertý přidružil:
Odchod Její odsud na Wšech Swatých.

359.

O by z hwězd těch miloskwaucích sletěl
Anjel jeden ke mně se zpráwau,
Zdali někdy ještě s laskawau
Twáři na mne sklání dolů zřetel?

Tenby řekol, zda i w říši netěl
Láska duši hřeje plesawau,
Zda i tam ji písně zábawau
Slawík a noc stříbrem kojí swětel?

Zdali na mne myslí ještě časem
I tam, kde se Seraf pobožný
Kráse Její pelným diwí hlasem?

Tudížby slast i mé zdwihla týmě
K wám o kraje, kde perst wšemožný
Swěty seje, jako rolník símě.

360.

Plyňte časy, o plyň k austí řeka
Spíše wěku mého mladého,
Nezáwiď mi zisku blahého
Který na mne w budaucnosti čeká;

Žiwot břímě, smert je tužbě wděka,
Koj zem nízká serdce jiného,
Mně ať se rok we dne krátkého
Dobu a den w okamžení stěká:

Mně cíl wetknul osud do wýsosti,
A wšak Ona wtiskla pečeti
W každý důwod wěčné nesmertnosti;

Jen to chtělbych ještě wěděti,
Zda, když Parka jednau wlákno přetne,
Sám jen duch tam, či i serdce wzletne.

361.

Z prostřed wlun se šumně nad Dunajem
Směje ostroweček blažený,
Jménem panny swaté křestěný,
O záwod by mohel jíti s rájem;

Hauště křowin wěnec pletau krajem,
W nichž si slawík zpíwá nadšený,
Podál Bachus leží šálený,
Milostky se procházejí hájem:

Eldorado, Tibur, Olymp jasný
Netěšil tak swojích ctitelů,
Jak mne blaží Patmos tento krásný;

Zde se tytýž oku mému jewí
Ona w spolku Muz a Anjelů,
Zde mi rány zpěw a selza lewí.

362.

Lampa bledne, oknem tichá leje
Luna swětlo w pelné proměně,
Stolík nechám, patřím zmateně,
Lampa bledne a šum kýsi wěje;

Kyna rukau proti mně se chwěje
Stín, co anjel s křídly, na stěně,
Kdo to? ptám se z okna schýleně,
Půwod stínu w zahrádec být mněje:

Ticho w sadě, ticho w chyži bylo,
Oko zase patří k úkazu,
Potom blíže k němu přistaupilo;

Omráčí mne strach, než opět zkřísí
Radost welká z toho zárazu:
Kdo to, dím, ha Ty si, Míno, Ty si? —

363.

Od té doby, w kterau do mne wyšší
Žiwot zřením swojím wdechnula,
Duše wazby těla wyzula
Jsaucí Bohu nežli lidem bližší;

Wnitřek můj i hluk je swěta tišší,
Země s kauzly swými usnula,
Ba i láska láskau minula,
Jako sluncem hasne hwězda nižší:

Pakli předce wálku strojí zradný
Milek proti serdce tichosti,
Činím jako Moskwan nepřewládný;

Nepříteli swému ku posměchu,
Abych ještě chránil wolnosti,
Hlawně házím na swau wlastní střechu.

364.

Jedněm nemoc ukracuje léta,
Druhé moří záští sokowo,
Tyto nese meč a olowo,
Hrom aneb jed smerti do teneta;

Po těch býwá, když mor přijde, weta,
Tyto zbojstwí dáwí lotrowo,
Jiné klidí rámě katowo,
A mne — láska snáší z toho swěta;

Opakujte žel můj zem i moře,
Jiným slasti strojí pochlebné,
A mně láska činí bol a hoře;

Polituj mne nebes celý strope,
Jiným stele lůžko swadebné,
A mně láska hrob a jámu kope!

365.

Co je wertký měsíc u oblohy
Který jednak líbě wychází,
Jednak skrýwá se a zachází,
Hned twář a hned ukazuje rohy;

To je klamný Milek mezi bohy,
I on bídné lidi zawází,
Dnes se w ráji s námi prochází,
Zítra šibal už se dáwá w nohy:

Než jak nedbá komu slunce swítí
Na měsíček s jeho swětýlkem,
Tak mé serdce ztrátu onnu cítí;

Nebe, dary bera, lepší dáwá,
Ke mně Apoll přišel za Milkem,
Po Ladě mi zjewila se Sláwa.

366.

Často snad jen nářkem zníš a lkáním,
Ty mé nowostrunné waryto,
Ač se, co w mých ňádřích ukryto,
Pilně jiným wytajiti chráním;

Nebo serdce dlauhých roků dbáním,
Od ran starých není obmyto,
I když jizwa mizí tudyto,
Zas tam zniká s wětším sužowáním:

Kwěltež tedy hlaholowé mladí,
Byť swět i lál waší žalobě,
Co sem ztratil on mi nenahradí;

Potom když Ji, zbawen wšeho trudu,
W ohwězděné uzřím podobě,
Slast a roskoš wěčně pěti budu.

367.

Nejen každá láska jest už suchá
W tomto žiwotě mi wymřelém,
Ani čest mým není aučelem,
Ani jmění k němu nepřislauchá;

Ani rozkoš hne mne lektouchá,
Ba cit sotwa dělím s přítelem,
Nebo kdo se jednau na wřelém
Opálil i na studeném dauchá:

Žádnému už wíce nedůwěřím
Štěstí zemskému, a naděje
Pták mi cizým ozdoben jest peřím;

Nestálé jsau swěta koleje:
Dnesli zdwihnau na wyšinu slasti,
Shřímají tě zítra do propasti.

368.

Osamělý na žiwota hladkém
Chlumu stojím, kam už newěda,
Wůkol nohau propast škaredá,
Ani k předu ani nelze zpátkem;

Rozlaučiw se s nízkým swěta zmatkem,
Wčasně žlaby zwyků probředa,
Teď se s nimi zpurné nehledá
Serdce nowým spřáteliti sňatkem:

Wyterwámli, octnut w boje wěčné
Se sebau tu onde se swětem
Na wýsosti této nebezpečné?

Wětrů wztek by k pádu mohel westi,
Ruka se wšak s wraucím podnětem
Ještě jedné derží ratolesti.

369.

Černá noc se nad mnau rozkřídlila,
  Losů hněwy ještě nekrotnau,
  Šířic bauři strachem těhotnau
  By mi wšecky nebes hwězdy skryla:

Kde jest ruka, jenžby sprowodila
  Mne skerz cestu tuto mrákotnau,
  Jenžby w mého wěku lichotnau
  Čiši ještě nektar jednau lila?

O Ty, kterau w tiché tužbě wzýwám,
  (Zemské jméno Ti už neslušî)
  Dej moc, když boj w pokušení míwám;

Snížíšli Ty na mne zření krotká,
  Co mne potom wíce zasmuší,
  Aneb zlého w šírém swětě potká?

370.

Nač pak já mám proti ukrutenstwí
  Losů řeči westi wálečné,
  Dělaje sám sobě zbytečné
  Nad milenky ztratau protiwenstwí?

Wždyť jen z obce Slawů w společenstwí
  Oslawenců přešla wýtečné,
  Z časné Sláwy wletla do wěčné,
  Ze Slawenstwí do blahoslawenstwí:

Dcera Sláwy zemské, malau změnau
  W dceru nebeské se přezwala,
  Slawena se stala Oslawenau;

A tak wšudy jedna wěc i jméno,
  Zde i tam táž matka zůstala,
  A jen místo Sláwy proměněno.

371.

Ne, by zpěw můj, třebas rozepnutá
Bralby k nebi křídla orlice,
Tebe slawil, krásná Swětice,
Od Cherubů božích okleknutá;

Twoje jméno hwězdoharfa dutá;
Hlásá na wěčnosti hranice,
Kde se do saustawných směsice
Walí plesů, zwukem jeho tknutá;

Písně moje nejsau we sirobě
Lásky této wíce písněmi,
Jen ta prosba nebešťanko k tobě:

Oroduj tam w onné Sláwě wěčné
Za Sláwie sláwu na zemi,
Jako dítě za swau matku wděčné.

372.

Lítost můžeš nademnau sic míti
Jako nad nešťastným jonákem,
Příteli! než proto chudákem
Nechtěj ještě zwáti mne a mníti;

Zajisté já w neštěstí lwem býti
Wolím nežli w štěstí slimákem,
Třebas Bůh mne stwořil Slowákem
Schopným žiwě swět i radost číti:

Ale ty, jenž tobě asnad chutné,
Mně už wšecky zemských kwasnice
Rozkoší jsau wyčichlé a mutné;

Ani není země ta wlast štěstí,
Serdce jestiť jeho božnice,
Po zemi co cizinec jen cestí.

373.

Nepřebrané jest a nenabažné
  Štěstí to nímž láska chlácholí,
  Hle já paběrkuji na roli
  Posud její minulosti blažné;

Hned mne těší onno Sálowlažné
  W mysli obnowené audolí,
  Hned hry, kratochwíle, neboli
  Rozmluwy a práce naše snažné;

Stokráte sem prošel už to pole
  A wždy list neb kwítek nacházím,
  Nimiž hojím přítomnosti bole;

Pro ten dlauhý krátké slasti zbywek
  Málo chybí, že už nesázím
  Rozpomínku w lásce nad užiwek.

374.

Wčera když den na obloze mladnul,
  A mne Dunaj těšil šediwý,
  Slyšte, powím příběh prawdiwý,
  List mi na břeh z nebe dolů padnul;

Ještě wůní rájských krajů sladnul,
  Pečet byla obraz ohniwý,
  Písmo zlaté, papír sněžíwý,
  Obsahem pak tímto w sobě wládnul:

„Pozdrawení moje wšechněm Slawům!
  Zde wám odesílám tajemnost,
  Ku národní welkosti a práwům:

Zahyň pýcha, sobstwí, nedowěra,
  Spoj wás wšecky láska, wzájemnost;
  S tím se dobře mějte! Sláwy dcera.“

375.

Ai zde pode šírým nebem twojím
Sláwo! s podiwem a s welebau,
Jednau nade Tatrau stolebau,
Druhau nohau nad Uralem stojím;

Hwězdy plynau přede zrakem mojím,
Zem jak hrudu widím pod sebau,
Skrytý přede nízkau pochlebau,
Nedostupný nenáwisti zbrojím:

Ani Milek nezbedný už swými
Poswatné mé serdce mámiti
Jablečkami nesmí těšinskými;

Nebo dnes mne, zanechawši meze
Ráje, sama přišla změniti
Pomazáním wyšším w Sláwy kněze.

376.

Co z nás Slawů bude o sto roků?
Cože bude z celé Europy?
Slawský žiwot, na wzor potopy,
Rozšíří swých wšudy meze kroků;

A ta, kterau měli za otroků
Jen řeč, křiwé Němců pochopy,
Ozýwati se má pod stropy
Paláců i w ustech samých soků:

Wědy slawským potekau též žlabem,
Kroj, zwyk i zpěw lidu našeho
Bude modným nad Seinau i Labem;

O kýž i já raděj w tu sem dobu
Narodil se panstwí slawského,
Aneb potom wstanu ještě z hrobu!

377.

Rádbych sem já zemským twojím swěte
Wýhost kdykoli dal marnostem,
Abych přešel k oněm radostem,
Kde Ji nyní hwězdy spatřujete;

Ale jedna pochyba mne hněte,
Zdali, když tam budu za mostem,
Ona nepoletí k wýsostem
Kde zas wyšší dokonalost kwete?

Ode stupně wše se k stupňům wznáší,
Tak je slunce wyšších měsíců
Podruh, jako měsíc země naší;

Jestli i tam roky místo mají,
Ach, snad ještě mnoho tisíců
Smutných písní zpíwati mi dají.

378.

Dokud moje dny wěk nedospělý
Kytkami, a wěnci opletal,
Jako ráj mi žiwot prokwětal,
Země se mi smála i swět celý;

Ale teď, když Milek láskostřelý
Wšecku zbroj swau na mne wymetal,
A čas mladosti se rozlétal,
Stojím jako Wulkán wyhořelý:

W kterém plamen zhasnuw jenom pruhy
Nechal, požáry a požehy,
A wšak i zde plaťme prawdě dluhy;

Láska ta, co serdce moje mučí,
Dáwá w těžkostech i odlehy,
A sám kříž mne objímati učí.

379.

Zařekol sem se snad tisíckráte
Že už nebudu wíc básniti,
A wy Muzy předce rušiti
Zářek můj mne wždycky nabádáte;

Poněwádž pak samy ostýcháte
Ubohau se duši škádliti,
Tedy žádosti swé pelniti
Snokradného Milka posíláte:

Onehdy sem tak se s tímto pánkem
Rozkmotřil, že w strachu kročeje
Okřídlil, a poradil se s Waňkem;

Ale darmo! bych wšech zemí i wod
Meze prošel, nic to prospěje,
Nebo báseň jest můj celý žiwot.

380.

W tichu skrytém, kde ji nikdo nezná
Wůle ušlechtilá působí,
Zřídlu čistému se podobí,
Jenž swět blaží do jeskyně wlezna;

Jeho wlahau tu se přelíbezná
Duha, onde lauka ozdobí,
Ono pelní hroznům nádobí,
W moři zmizí, díků nenalezna:

Nebudau snad i mé pominulé
Darmo k hrobu kráčet šlepěje,
Skutek bude co teď jenom wůle;

Byť pak w příštím jaře času dítek,
I jen jedna přešla krůpěje
Mého žití w jiné duše kwítek.

381.

Každý přítel mladosti mé wije
Wěnec radosti si kwítkowý,
Každý žiwot wede takowý
Že se šťastným, jak si žádal, čije;

Ten má ženku, toho sláwa kryje,
Tomu poklad dopřán kowowý,
Jen mne potkal osud, jakowý
Člowěk radše čítá nežli žije:

Celé moje zemské žiwobytí
Jest jen we dwě léta stěsněno,
Neb já mimo lásku neznám žití;

I tu wšak mi cena hořčí chautku,
Ano posawád už placeno
Za dwa roky štěstí, deset smutku.

382.

Patři wůkol jako žlutnau hole,
Jak už hrubnau města, wesnice,
Kde wál Zefyr, dují wichřice,
Ticho kde se smály zpěwům pole;

Bočan spojil, lepší kraje zwole,
S ušlým od nás sluncem letice,
Kwítí z luk a listí z winice
Starý nese Dunaj s ledem dole:

Nedlauho wšak smutným bude hněten
Rauchem pohled země blednaucí,
Přijde opět a wše zkrášlí Kwěten;

Mně už ale zašly jara sličná,
Bez Ní bude celý budaucí
Žiwot můj jen jeseň ustawičná.

383.

Blaze, kdo si jeden čistý, smělý
Aučel, místo mnohých, představí,
W němžby jako w centru měňawí
Pableskowé wšech dnů žití tleli:

A w něm myslí, cítí, žije celý,
W slasti w selzách, w přízni w bezpráwí,
Až se šťastně k němu doplawí,
Byť i přes bauř, plamen, hrom a střely:

Pewné wůli, tužbě ušlechtilé,
Nerozdílné serdce žádosti,
Rádo dáwá nebe dojít cíle;

Ač pak i mně slowa tato lhala,
Z wítěztwíli není radosti,
Mužně padnaut, není menší chwála.

384.

Poď, o smerti, těcho osiralých!
Sprosť mne strastí těchto žaláře,
Proč dlím ještě, klamu nezmaře?
Zem už nemá pro mne bytů stálých;

Tam Ji uzřím w oněch jasných wzdálích,
Kde Ji slawí jaro po jaře,
Kde Jí hwězdy pějí žaltáře,
Kde z ruk božích pije slastí kalich:

O tu rozkoš! o cit beze hlasu!
Když tam i já, aspoň zdaleka,
Wzýwat budu Její cnost a krásu;

Bratří, komu dáno žíti snáze,
Ten nech při mém hrobě počeká
A rce: Ten žil jen, by zemřel blaze!

385.

Wšecky za mnau neřesti se wlekau
Jako chlapci za pstrým motýlem,
Nejen Milek w rauchu nemilém,
Wlast i národ trápí duši měkau;

Od cizinců nad to dlauhowěkau
Křiwdu snáším w serdci zmužilém,
I jáť sem Hus, jen s tím rozdílem
Že mne Němci deset let už pekau!

A wšak nedbám mučte, palte, pecte;
Jenom popel můj ne do Rénu,
Ale raděj do Dunaje wmecte!

Aby s řekau až tam rozpowodnil
K Serbů se a Rusů plemenu,
A zem slawskau k rozkwetnutí zplodnil.

386.

Wyřiď ještě Milku rychlopatý
To oč prosím tebe serdečně,
Dříwe nežli nechám konečně
Zem, a hrob mne skryje černošatý;

Zanes totiž tento poklad swatý
Do Muzeum w Praze bezpečně:
Růži malowanau společně,
Rusau kadeř, a pak persten zlatý;

A tam polož tyto dary wážné
Do obzwláštní někde přihradky,
Maje oko nade nimi strážné;

Potomkům ať nápis bez nádhery
Jen to oznamuje: Památky
Tyto tři jsau ode Sláwy Dcery.

387.

Pod lipau mne anjel kolébáwal,
Dokud sem byl malé děťátko,
Pod ní sem, o sladká památko!
W chlapectwí se najraději hráwal;

Pod lipau sem zřel i milowáwal
Najkrásnější Sláwy děwčátko,
Pod ní sem se s láskau, na krátko
Terwající, smutně rozžehnáwal:

Pod lipau mi Muzy lyru daly,
Z jejích wětwí Znělky we wzoru
Listí na mé lůno peršíwaly;

Pod lipkau mne také pochowejte,
Aneb na hrob, místo mramoru,
Slawostrom ten zasaditi dejte.

388.

Už se s tebau Muzo rozžehnáwám,
Spolkyně mých zpěwů truchliwých,
Už ti lyru z rukau laučiwých
Wracím a dík za twau půjčku wzdáwám;

Co sem začal sice neskonáwám,
Plamen hoří w persích ohniwých,
Aniž časů wíce přízniwých,
K ukojení jeho očekáwám:

Skrý wšak ty swau uselzenau raušku,
Já chci dále twerdau potřebu,
Já chci sám už nesti nebe zkaušku;

Zpusť jen berzo struny stroje swého
Ještě níže k mému pohřebu,
Pak jej polož na werch hrobu mého.

389.

Nenemilý někdy Muzám zpěwným
Žil sem básníř mladost býwalau,
Nyní mlučí lyra s píšťalau
Hřebem k stěně přiwěšená pewným;

Stydí se už lásky hlasem zjewným,
Aneb krásy zníti pochwalau,
A wždy wíc i strunu ostalau
Žiwot perstem doterháwá hněwným:

Komu swět a lehká přeje Hebe,
Nechať růžemi se owěnčí,
Lilie mně usaudilo nebe;

Ty, co kráčíš zpěwnějšími kraji,
Proměň nástroj, po hře mládenčí,
W harfu, a weď z Pindu na Sinai.

390.

Šťastnau tedy cestu, básně, jdauce
Neste pozdrawení Slawjanům
Wšechněm wůkol, zwláště Tatranům,
A pak Čechům, jejich dcerky jsauce;

Přijdeteli k hoře nebo k lauce,
K hloží nebo k wonným břečtanům,
Do wsi aneb k saudným měšťanům,
Stojte, o swém pánu toto řkauce:

Jestli co se podařilo jemu,
Hanba wždycky hnětla útrobu,
Jak to skrowné k cíli takowému;

Jestli padnul, wyzná bez aužasu
Padnul, a wšak rowně Jákobu,
S anjelem se pustiw do zápasu.

Zpěw.

IV.

Lethe.

391.

Abys wěděl, co zde na wýsostech
Dělám wzatá z počtu žitelů,
W jakowém se spolku přátelů
Nacházím a při jakowých hostech;

W kterém místě, w jakých blaženostech,
Kdo tu z wěrných Sláwy ctitelů?
To chci wětrokřídlých anjelů
Psáti tobě po příležitostech;

Dám i o tom zpráwu tobě zhůry,
Komu místo zde už slíbeno,
Komu wěnec pletau nebes kůry?

Staupím také i tam na čas krátký,
Kde se mučí onno plemeno
Zlosynů a zrádců milé matky.

392.

Předewším, znám, taužíš abych spíše
O tom poučila jasně tě,
Kde jest onno místo weswětě,
O němž tobě péro moje píše?

W Syriusi, w kuřátkách, či wýše,
W mléčné cestě, čili w kometě,
We sluncili jest, či w planetě
Nebeská ta wěčné Sláwy říše?

Nikde není w těchto: nebo spona
Wšechněch obloh a těch hwězdowých,
Slunce wšechněch slunci jestiť ona;

Wůkol ní jdau, buď mi dána wíra,
Milliony saustaw swětowých,
Leží totiž w středku Wšehomíra.

393.

Na hranicech Nebeslawska teče
Řeka Lethe čili Zábuda,
Jejíž pitím, čudo nad čuda!
Wšecka mizí zemnatost i péče;

Každý stín z ní nade břehem kleče
Pije, a ai časná nerůda,
Bolest, zármutek i ostuda
Na wěky se z příchozníků zwleče:

Proto, jako ze stromůw když w lese
Listí na zem padá w jeseni,
Duchů slawských množstwí sem se nese;

Aby křiwdy pozapomínali,
Zwláště ty, co jejich plemeni
Maďaři a Němci činíwali.

394.

Nad bránami nebe stříbernými
Průčelí se bílé zdwihuje,
Kde se nápis tento spatřuje
Literami psaný Kyrilskými:

„Tuto Sláwa se ctiteli swými
Dcerami a syny trůnuje,
Tu ples, radost, rozkoš wěkuje
S odměnami za cnost nebeskými;

Poďtež sem wy milé moje děti,
Wěrné wlasti, řeči, národu,
Swětozwučné chwalozpěwy pěti;

Požíwejte milowanau draze
Sláwu, a w ní slast i swobodu,
Přeblaze wám třikrát, blaze! blaze!“.

395.

W středku nebe stojí zpodepřená
Matka Sláwa zlaté o trůny,
Bleskem čtwerokmenné koruny,
Hwězdotkaným rauchem ozdobená;

U noh jejích leží rozprostřená
Síla krajin jako čalauny,
Prawá berlau, lewá peruny,
Důstojenstwím twář jí ozbrojená:

Wysoko pak postawau a čelem
Tak se wznáší tato bohyně,
Po nebi že obnáší zrak celém;

Rozkoš sladkau šťastné cítíc matky
W té swé dcer a synů rodině,
Již zde wůkol rozhostila w řádky.

396.

Okoslepný oblak jenž ji slonil
Odchwěl anjel wůdce ohebně,
Pak zde nechal mne a služebně
Při odchodu koleno swé sklonil;

Můj zrak selzy tiché slasti ronil,
Ona shlédne na mne tužebně,
An hlas příwětiwý welebně
Z mateřských ust jejích takto zwonil:

Wítej dcerko, w králowstwí mém wítej!
Poď a dříwe každau ulici,
Lauku i háj nebe toho slítej;

A co uzříš přátelům swým maluj,
Potom pak se na mau prawici
Posaď zde a spolu se mnau kraluj.

397.

Blízko trůnu swatá Sláwě stojí
Lípa zelená a wysoká,
I tak pěkná i tak široká,
Jak ta co nás swazkem lásky pojí;

Čistý med z ní, jehož sladkost kojí
Hlad i žížeň, hojně wymoká,
Po nebi jej řeka roztoká
Celém nese plynutostí swojí;

Wůkol ní pak wšudy po stebelných
Kwítečkách a listech wčeličky
Obletují w rojích nesčíselných;

Jsau to prej zde tímto pod obrazem
Slawů těch a Slawek dušičky
Budaucích, co přijít mají na zem.

398.

W perwém místě slawských nebešťanů
Kwetau Swatí w swětle blyskawém,
Tu jest Nestor s českým Wáclawem,
Lazar s tím co zabit od Prušanů;

Newský, Gljeb a Boris Rosianů,
Polský Kazmir serbským se Sawem,
Wšickni jako bratří w laskawém
Plápolají stínu rajských stanů:

Stanisláw se těší w Nepomuku,
Boleslaw si s Husem třímají
Uroš spolu s Wladimírem ruku;

Hlawy ctí jím wěnec hwězdowatý,
Usta zwučným hlasem zpíwají:
Hallelujah, swatý, swatý, swatý!

399.

Rowně tak se s oslawenau hlawau
Swětice wšech kmenů míšejí,
Jenž hned w sausedstwí tu bydlejí;
Ruská Olga s polskau Bronislawau;

Andělina serbská s Přibyslawau,
Milica pak s Mladau sedějí,
Jako sestry sobě howějí,
Líbají se s upřímností prawau;

Při nich ještě Ludmila a Petka,
Potom jako děwky služebné
Wanda, Kaša, Libuša i Tetka;

Jedny „Sláwa na wýsostech“ pějí,
Z jiných ust zas slowa welebné
„Gospodine pomiluj ny“ znějí.

400.

Ze samých hlaw anjelských se složí
Nyní oltář zde, zbor prelatůw
Wůkol něho, nádob, ornatůw
A knih swatých množstwí u podnoží,

Před ním koná slawné služby boží
Bradatých dwé Slawo – Dalmatůw,
Jeden skwí se bleskem šarlatůw,
Druhého čest biblí w rukách množí;

Ten byl Papež w Římě, jméno mu je
Čtwertý Jan, a tento Stridonský
Jeronym, zde swatojmenec, sluje;

K tomuto sem zwláštní díkau jata,
Nebo w Glagolitůw Slawonský
Překládal on jazyk písma swatá.

401.

A wšak ještě jiní také jsau tu
  Swatí, a to w haufích we množných,
  W Bohuslawicech těch pobožných
  W blaženosti wěčné bez zármutku;

Zwláště z té co podlehla bíd prutu
  Církwe českých bratrů nábožných,
  Jménem různých cnostmi totožných
  We Fulnečku, w Lešně, w Herrnhutu:

Jednoty té už sem w zemském stawu
  Čistau prostotu a newinu
  Líbowala w učení i mrawu;

Wyjmauc jednu pannu rodu ctného,
  Snářku Poniatowskau Kristinu,
  Třebas byla žáčkau Komenského.

402.

Swaté muže ty a tyto ženské
  Hůrka newysoká dělila,
  Wyhlídka z ní radost činila
  Na ty swazky wůkol společenské;

Na kopci sem jejím wšeslawenské
  Apoštoly státi spatřila,
  Zwláště Methoda a Cyrilla,
  Onny bratry Thessalonicenské:

Potom Amand byl zde, Vicel, Bruno,
  Dobrawka, Duch, Anna Carice,
  Kteří wedli lid náš Pánu w lůno;

Ještě jeden w jejich řád se stawěl,
  Ale skrytý w blesku welice,
  Zdálo se wšak, jakby sám byl Pawel.

403.

W prawé této Swatohory straně
Leží utěšená pustinka,
Tu ční skála a w ní jeskyňka,
Kde muž bydlí w modlitbách se klaně;

Iwana to, toho swerchowaně
Starého, jest slawná swatyňka,
Jehož přítelka i kuchyňka
Čternácte let w Čechách byla laně:

Nemiluji sice w náboženstwí
Onnu přepiatost a chauliwost,
Která snadno wede ku třeštěnstwí;

K tomuto wšak pronikla mne čistá
Pustewníku z Chorwat uctiwost,
Že trůn radše nechal, nežli Krista.

404.

Powěděwši: ať se dobře máte!
Tomuto zde Swatých wýběrku,
Hodím na hůrku tu k záwěrku
Běžné oko ještě jedenkráte;

A ai pod ní wůkol padesáte
Wozů s koňmi bylo we šperku,
Wnebewemklý Otto z Bamberku
Wolal z nich: proč tu mi státi dáte?

Na těch wozech byly zlatohlawy,
Sukna, šaty, jídla, peníze,
Nimiž křestil pomořanské Slawy;

Pročež onen blahozwěstů spolek
W studu od něho se odcize,
Nechal jenom hory té mu dolek.

405.

W kraji čtwertém widno na zelených
Laukách státi muže udatné,
Wítěze a reky obratné,
Palmy mají w rukách nezhrožených;

Kochají se w písněch utěšených
Znících skutky jejich pamatné,
Jasným zwukem trauby pozlatné,
Pronikawě tytýž sprowázených:

U prostřed nich stojí, jako Kriwan
W lůnu sněhohlawých Karpatů,
Kosciuško, Jaroslaw a Iwan;

Žižka, Dušan, Želislaw a Chrobrý
Swarun, Suwarow, pět Chorwatů,
Niklot, a pak jiných počet dobrý.

406.

S těchau když se oči mé tu pásli
Na tom, čím se každý oslawil,
Wítězoslaw ten mne pozdrawil,
Před nimž Uhři tak se často třásli;

Slowáciby snad už byli zhasli,
Než on zmnožil je a zotawil,
Když roj oněch k Tatrám přeprawil
Čechů, jenž se nikdy neužasli:

A tím kmen wáš ke zrůstu a kwětu
Zkřísil ratolestmi čerstwými,
Totiž Jiskra, wálčiw za Alžbětu;

Že pak whostil i w ten pěkný kautek
Kdes ty zrozen, on se se swými,
Snad si i ty štěpu toho prautek? —

407.

Potom otec Bogdan Jng tu čestmi
  Wšemi ozdobený mnau byl zřen,
  Se syny jak walný stromu kmen
  S dewíti se straucí ratolestmi;

Národu i wíry zhaubce, pěstmi
  Jejich, Turek, dlauho bit a třen,
  Až pak u Kosowa w jeden den
  Wšickni padli s meči pod bolestmi;

Celým tím jich jména znějí rájkem:
  Woin, Milko, Marko, Weselin,
  Lubdrag, Radmil, Stojan, Božko s Wlajkem;

Rodinu tu swazek utěšený
  Spojuje a krášlí ze zelin
  Wěčnokwětých strojně upletený.

408.

Hřebtem k tomu zboru obrácený
  Byl muž pohádkowý na straně,
  A ač lesk se swítil od zbraně,
  Předce tmau a mhlau byl ochmuřený;

Pohled měl tak do hwězd zahlaubený
  Že stál ani nám se neklaně,
  Jakby o celého podmaně
  Swěta w mysli plán kul rozšířený:

Welectěná matko! starožitnost,
  Jména, čin znám jiných reků wšech,
  Ale kdo jest tato tajná bytnost?

„Waldstein jménem německým on sluje,
  Welký woják ale malý Čech,
  Proto i zde jenom cizincuje.“

409.

Předce tento zbor stín jeden špatil
S tulichem tu ještě krewawým,
Miloš Obilič, co neprawým
Wlastenectwím Amurata zkatil;

Newím, jak se šálenec ten sbratil
S witězů těch spolkem leskawým,
Já zřím okem na něj merawým,
I hned caufnul a kamsi se ztratil:

Sláwa nechce míti zabijáků
Lestných, jako Corday Charlota,
Ani Scaevol, Sandů, Ravaillaků;

Národ náš ať na cnosti jen stojí,
Lépe nebýti, než žiwota
A cti hledat s nešlechetnau zbrojí.

410.

Hnedky odtud wýhled se mi twořil
Oslawenců místo na páté,
Kde sem našla onny zajaté,
Jež až k smerti Alexander mořil;

Ne ten, před nímž celý swět se kořil,
Než to Římanisko drasnaté,
Jenž byl wůdcem wojny začaté,
Když si berlau císař Mauric dwořil:

Hladihlawá ruka matky sladce
Kochá se tu w nich, že raději
Mřeli, nežby někdo z nich byl zrádce;

Wšecko nad tím radost cítí žiwau,
A kůr zpěwáků sám hlasněji
Chwálí jejich wěrnost mlučeliwau.

411.

W šestém oněch oslawènců řádě
Uzřela sem ženy herdinské,
Za čest aneb dobro krajinské,
Mřewší rowně mužům po hromadě;

Tu jsau mužské wzdorujíci wládě
Smělé bojownice Děwinské,
Marula to děwče slowinské,
S těmi které padly w Carigradě:

Tuga, Buga a tři Taboritky,
Jejichž na Wítkowě obrazy
Nalezeny, mezi mužů zbytky;

Potom Polky z werkočů co swojích
Pletly u Trembowlé prowazy,
Brániwše hrad we zmužilých bojích.

412.

Přijížděla ještě na koníku
Amazonka sem i s komornau,
Majíc, jako Ulan, prapornau
Korauhwičkau ozdobenau píku;

Ale sotwy byla při hájíku,
Uzřím skočit wrátnau šwitornau,
Ana rytířku tu wýbornau
Odprawila zpátkem po chodníku:

Nepochopno! wšak to z polské Litwy,
Řeknu, Platerka jest hraběnka
A jde práwě z ukrutné sem bitwy;

Hej, dí, než tu w záhubném šla klusu
Sestra proti bratru, Slawenka
Proti Slawu, Polka proti Rusu.

413.

Sedmý palác muže obsahowal
Pozbawené žití bez winy,
Ant je barbar z cuzé končiny
Jak wluk jehně tiché zamordowal;

Mučennický wěnec ozdobowal
Jejich oslawené mertwiny,
Tu Bož Antů král, jejž se syny
Winithar byl gothský ukřižowal;

Mezamir pak, jemuž smert jest dána
Jako wyslancowi ohawně
Proti práwům lidstwa od Chagána;

Laborca a kníže Nitry Sobor,
Oba zawraždění bezpráwně,
A i jiných newinníků obor.

414.

Co se osmé společnosti týče,
Tu lid kratochwílí básnický:
Bojan Lumira, a Lomnický
Wítá jako bratra Gunduliče;

Usmíwá se Záboj na Kačiče,
K Záwišowi kráčí Krasický,
Deržawina Wężyk, Mušický
Ozdobuje wěncem Woroniče:

Lomonosow mluwi s Kochanowským,
Se Streycem se bawí Hruškowič,
Holý, Vodnik, Zdirad se Žukowským;

Wůkol nich se i pleť krásná wine:
Družbacka a Anna Božkowič,
Dobromila, Bunina i jiné.

415.

Práwě když se ucta tuto ďála;
  Hlásá Apollowa kanclířka
  Mudřena, že ještě básnířka
  Jedna na chrám uměn zaklopala;

Pešťanka prej že jest, powídala,
  Serbkyně, a ač jen krajčířka,
  Já šla w austřety až na dwířka
  Po pleci pak ji sem potepkala:

Možnoli? o wítejte! Wy z Peště?
  Co pak slyšno tam těch na stranách?
  Znáteli — či žije — zdráwli ještě?

Owšem! řekla hezká newěstička
  Tato, dawši mi swůj Almanach,
  Já sem Julka Radiwojewička.

416.

Ale řeč mi téměř oněměla
  Když tu státi nejen sedláka,
  Než i pastýře a žebráka
  W počtu těchto básnířů sem zřela;

Co pak jejich přirozená pěla
  Muza, lepší to než mudráka
  Werše mnohého a chwastáka,
  Jemuž hlawa školau zjalowěla:

Perwí dwa z Čech mají půwod spolný,
  Rolník Wawák, rychtář w Milčicech,
  Druhý owčák w Krátonohách, Wolný;

Třetí zpěwák wznešený a lepý
  Byl Serb, rozen w Bosny hranicech,
  Filip Sljepac, ubohý a slepý.

417.

Usadiw nás tedy na koberci
Zeleném tu kolem do kola
Apoll, hru a záwod prowolá,
I hned wyšli šermíři a herci;

Bylit kwítím, wawřínem a pérci
Ozdobeni jako Dodola,
Kdo pak, myslím sobě, odolá
Přízwučníci čili Časoměrci?

O wítěztwí dlauho bojowáno,
Naposledy celau básnickau,
Společností rozsudek mně dáno;

Těžký auřad! co já učinila?
Romantickau sem i antickau
Stránku wěncem smírliwosti ctila.

418.

Líbilo se mi tu, proto cestil
Duch můj po tom chlumci tam a sem,
A s tím slawských uměn zápasem
Za dlauhý čas rozkošně se pěstil;

W tom zřím hocha, an si práwě klestil
Přes myrty sem chodník Parnasem,
Nowým ruských písní Ohlasem
Sladce nástroj w ruce jeho chřestil:

I hned, zpěwem ochlácholená tím,
Šla sem jinochowi w austřety,
Pak s ním spolu tam se zase wrátím;

Sotwy že sme přišly před mistrowský
Spolek ten, už sláno pro kwěty,
A zbor celý wolal: Čelakowský!

419.

Hle, hle matko! ti tam na zem padnau,
Onen ptáček na dwau wětwičkách,
A ten muž tu na dwau stoličkách
Sedící: o chyť je rukau wládnau!

Nebo oba píseň dosti skladnau
Pějí na lyře i husličkách,
A já w radostech i w pracičkách
Nenáwidím různost nepořádnau:

„Nech je, toť jsau obojžiwelníci,
Schneider Němec a Čech Swoboda,
We dwau řečech rowně weršující;

Nemilujiť prawda dwojazyčnost,
A wšak dána jim tu hospoda
Aspoň pro žert nám a pro rozličnost.“

420.

Z wýšky té sme jednomu se diwu
Na dolině ještě díwali,
Tátoše tam s jezdcem zbadali
Bředaucího sme sem přes kopřiwu;

Když pak přišel pod Parnaskau niwu
Wšickni sme se hlasně zasmáli,
Maďaři jej za chwost tahali,
Serbowé pak za uši a hřiwu:

„Náš je! — ba náš Witkowič!“ tak obě
Stránky wadily se w powyku,
Chtěwši každá přiwlastnit jej sobě;

Smilujme se, nechme Maďarowi —
Dím já — almužnu tu, oslíku
Podobnější nežli Pegąsowi!

421.

Hora dále s wyšším stojí čelem
  Než chlum Tlusté nade Mažárnau,
  Ozdobená krásnau hwězdárnau,
  Koperník jest jejím ředitelem;

Zásobu tu zříti w lesku skwělém
  Nástrojů, jenž nikdy nestárnau,
  Družinu též jeho přešwárnau
  Jmenující swým jej učitelem:

Ptolemäus, Cartes, Newton, Tycho,
  I sám Heršel k jeho oltáři
  Přinášejí obět pocty ticho;

A co jmen té nauky má pole,
  Národů wšech jiných hwězdáři
  Učenci jsau w této jeho škole.

422.

W auboči té hory w moch sem klesla,
  Neb zde wedli hry a obchody
  Slawští zpytatelé přírody,
  Za wůdce si wywoliwše Presla;

Ten muž se mi líbil tak, že nesla
  Ke cti jemu sem a na hody
  Kwěty, zrostliny a jahody
  W košíku, co wděčnosti mé hesla:

Přišel k nám i Zalužanský, hodný
  Děd ten Linéowy saustawy,
  I náš Franklín Diwiš hromowodný;

Stoikowič a Chladný siloskumec,
  Petian Slowák, čině přípravy
  Ptakoslowné, též má swůj tu chlumec.

423.

W desátém, ač prawda ještě malém,
  A wšak dosti pěkném kostelci,
  Přebýwají slawští umělci,
  Method malíř jest jich spolku králem;

Mezi nimi obletují walem
  Krásní hned sem, hned tam andělci,
  Aby podnět dali nesmělci,
  Líbost měli w mistru dokonalém:

Schiavone tu w malbě před Kupeckým,
  S Losenkem se Škreta raduje,
  Krainec Janša, Kadlík s Chodowieckým;

Tomáška má hudba, Mysliwečka,
  Kozlowský zas w řezbě horuje,
  Dunajský též není bez wěnečka.

424.

Při umělcech, kteří we chudobě
  Museli dny zemské tráwiti,
  Swět pak tepruwa je slawiti
  Počal, když už w temném byli hrobě;

Morawana jménem Osolsobě
  Z Holomauce musím zmíniti,
  Jemuž w Pešti hladem umříti
  Maďaři jsau dali w lonské době:

A když zemřel, o té lidské šalby!
  Schwalowali celým krajinám
  Jeho krásné dějopisné malby;

Proto radí odtudto wšem Slawům,
  Aby wlastem swým, ne cizinám,
  Slaužili, snad rowným ujdau dawům.

425.

Mecenáše slawské třída jiná
Obsahuje zlatým pod krowem,
We wěnci jsau wšickni bobkowém:
Karel, Rudolf, Peter, Katarina;

Potom blízko těchto Žerotína
Uzřela sem w háji myrtowém,
Při něm Rumjancowa s Šiškowem,
Jablonowského a Potemkina;

Znějí zde i jména Ossolinských,
Kolowratů, Milošů a Kynských,
Jako podpor slawských národů;

I wíc knížat, hrabat, wojwodů,
Jejichž ale skromné jméno tuto
Raděj nebuď ani spomenuto.

426.

Jednoho wšak s jeho welkým činem,
Wlastenectwím, sebe zapřením,
Nelze pominauti mlučením,
Slaworus je, sluje Konstantinem;

Setníky dwa chránil před záhynem
Na swá ramena je wložením,
Ač mu plamen hrozil zničením,
Ač byl carským dědicem a synem!

A co wětší znak jest jeho cnosti,
Korunu půl swěta mladšímu
Bratrowi dal s welikodušností;

Sama Sláwa čin ten obdiwuje,
Proto korunu i krásný mu
Na odměnu trůn zde připrawuje.

427.

I brat jeho, ten co udaremnil
Zhaubné Korsikána zámachy,
Wojska jeho pudil w rozplachy,
Paříž pyšnau bleskem Slávy ztemnil;

Nawrátiw se žiwot opříjemnil
Uměním a nauk zápachy,
Zkřísil oplakané Polachy,
Náboženstwím staré mrawy zjemňil:

Ministra pak zřídil oswícení,
Perwý příklad w lidstwa dějinách,
Jemuž ještě podobného není;

Alexander jest ta Slávy perla,
Do jehož ruk, w zemských krajinách,
Dána ruská swětowládná berla.

428.

Nad oba wšak hučné dělostřelstwí,
Strojná hudba, plynní zpěwowé,
Ctějí toho skutky bobkowé
Jak i maudrost w krajin ředitelstwí,

Jenž ta slowa smutném při poselstwí
Řeknul: slyšte milí Rusowé,
Poláci jsau naši bratrowé,
Neslušno k nim míti nepřátelstwí!

Žádnému snad Slávy náměstníku
Tolik národnosti newyšlo
Ještě z ust, co tomu panowníku;

Jakby i nám uklonu zde naši
Wzdáti na um bylo nepřišlo
Gosudaru tomu Mikuláši?

429.

Matka má a cesty towaryška
Teď mi laskawau swau prawici
Ukázala obraz wisící
W této síni, pod nimž byla knížka;

Zanášel se cele na Františka
Twáří, korunau i berlicí,
Ač jej, krásu barew hájící,
Kryla tenká záwojowá mřížka:

Titul knihy mne w tom zdání silil,
Slowník Stulliho to slawského,
Na nějž mocnář ten swau štědrost wylil;

W tom zpěw: „Bože zachowej nám krále
Františka co otce dobrého!“
Zpíwán tu byl k jeho cti a chwále.

430.

Před tím krowem mramorowá socha
Stojí celá w římském oděwu,
Ale dosti bylo na jewu,
Že to slawská twář, jen skrytá trocha;

Co to medle za muže či hocha
Jest? já myslím w tichém ausměwu,
A že bez slasti a bez zpěwu
Byl, já sem jej měla za lenocha:

I bylť owšem to pro národ wlastní,
Ač se slawským jménem nazýwal,
A trůn dali losowé mu šťastní;

Neb se nápis očím zpytatelky
Tento na podstawci odkrýwal;
Uprawda neb Justinian Welký.

431.

Sotwa wíru swým sem očím dala
Když sem, mezi tauto rodinau
Arcislawů, též i s Christinau
Králownau se Šwedskau uhlídala:

Proč a jak ta zde jest? sem se ptala,
A tu zeptanci mi pokynau:
Pro list onen, který latinau
Sobieskému, zhaubci Turkůw psala:

Ona sama ze wšech panowníků
Byla, která naše zásluhy
Uznala i dluh jim wzdala díků;

Proto jest co slawských ctitelkyně
Cností, na příklad pak pro druhy,
Ode Sláwy zwána ku hostině.

432.

Odtud wedla za potůček branka
Kterau kwětná kryla osnowa,
A tu k witání nás hotowá
Stála zase nowá pomazanka;

Já k ní česky, nebo zářečanka
Tato byla česká Králowá,
Rodem Francauzka, a Karlowa
Manželka, jíž jméno bylo Blanka;

Ale ona česky neuměla,
Nechtěwši se w Praze učiti,
I když k tomu učitelky měla;

Pročež nejen musela se, mazna
Ta, zde s Němkyňkami hanbiti,
Swými, než i nebe býti prázna.

433.

Případ tento skončený tak špatně
Ledwa ještě nami pomijen,
Ai hle jiný zase rozwijen,
Jenž tu bolest nahradil nám platně;

Polské Králce názdrawek tu statně,
Její krajance, byl připijen,
Maří Kazimiře d' Arquien,
Mluwící řeč polakau delikatně:

Manželkať to byla toho Jana,
Nímžto někdy církew křesťanská
Z Tureckého jarma wysekána;

A ač tytýž zwyky měla diwné
Tato Francauzkyně dwořanská,
Předce Sláwě w ničem neprotiwné.

434.

Kopa máku! což to? w měké tráwě
Blízko štěbetawé studničky
Widím čtyry slawské ženičky
Ráčiti se při nebeské káwě;

Obrus, šálky, cukřinka, ba práwě
Ze zlata jsau i ty konwičky;
„Obradujte i nás wdowičky
Náwštěwau swau!“ řeknau mně a Sláwě:

Češky dwě, dwě Slowenky to byly,
Které, k hanbě mužům, tisíce
Na knihy a národ poručily;

Steyrowá a Kawkowna z Čech obě,
Bezekowská z banské Bystřice,
Hwizdáčka pak z Peště známá to[illegible]

435.

Ale zde byl také při hwězdnatých
  Dobrodincích těch stín knězowský,
  Jenž i tento spolek otcowský,
  I mne rmautil w radostech mých swatých;

Sice z mužů na slowo byl wzatých
  A slul Institoris Mošowský,
  Slawům wšak, měw poklad Kresowský,
  Poručil jen mizerných sto Zlatých:

Když pak čítal w tomto společenstwí
  Z Tablicowých básní wůdce můj
  Hlasně celé jeho poručenstwí;

Matka twář swau hněwně odwrátila,
  I já sem se, ač jest krajan twůj,
  K němu ani nepřihowořila.

436.

Nu snad ten, co jiného tu kárá —
  Powím já — náš Tablic majetný
  Národu, co boháč bezdětný,
  Ujmu tu se nahraditi stará;

Tím wíc pak tu naděje má hárá,
  Že sem sama, list mu pamětný
  Psawši, zpomínala šlechetný
  Cíl ten, dokud starost jeho jará:

„By řeč nejen černidlem, než zlatem
  Naši krášlil!“ — W tom on tuliby!
  Přichází sem skaupým oděn šatem;

Wy ste, řeknu, poručili mnohem
  Wíce Sláwě bez wší pochyby?
  Já? Nic!“ tedy jdite po swých s Bohem.

437.

Z porcelánu bílá Nankingského
  Wěže zrak můj nyní omráčí,
  Císaře dwa w její pawlači
  Chynského, pak zříti Japanského;

Rájský čaj a punč jim do sličného
  Nádobí Rus jeden natáčí,
  Oba ctitelé a wzýwači
  Genia jsau byli slawjanského;

Dawše onu ode Deržawina
  Přeložiti Odu na Boha
  W řeči které Japan má a Chyna;

A pak zlatem na hedbáwí psanau
  Zawěsiti k poctě, se mnoha
  Blesky, nade paláců swých branau.

438.

Na rákoši jednom uzřím kýwat
  Lid se we hromadách Polanský,
  Spolu sedlácký i zemanský,
  Šátky chwíti komusi a zpíwat;

Nastawiwši uši, slyším: vivat,
  Vivat, vivat biskup Lubranský!
  Ale mně se jazyk římanský
  Nelíbilo s polštinau tak slíwat;

S newolí sem dále chtěla proto,
  Anť mne Polák, pelný očárů,
  Zastawí a wyprawuje toto;

Ten muž sám se na Budinském sněmě
  Opřel králi zpupných Maďarů
  Ludwíku, když z Polska urwal země.

439.

Zanechawši toto diwadlo tu
Uzřím krále mezi husary,
Též je za rozené Maďary
Třímám patříc na fauz, tanec, botu;

Hral pak slawnau Rákociho notu
Na hauslech jim cikán Bihary,
Poláci mu twerdé tolary
Kladli, chwálíc krále za dobrotu:

A ač weždy myslela sem kde se
Nalezal král cizý w národu:
„Jinde kdáče, doma wejce nese!“

Tento wšak se, Bátorym jej zwali,
Ze wšech lidí jeho půwodu
Zdál sám býti, co nám dobře přáli.

440.

„Sám? — ei wěru welkau křiwdu děješ
Sláwy dcero! mne w té we stránce,
Jestli na mne Hontu schowance
Nehledíš, když o Maďařích pěješ;

Já sem řeč tu, které i ty přeješ,
Chwálil, howěl jí co kochance,
O ní psal co zjewný ochránce,
Ač sem Maďar a mé jméno Feješ!“

Pak mi podal swoje pojednání,
Kde řeč naši hladkau latinau
Maďarům swým poraučí a brání;

Hned sme tedy našim rozkaz dali
Aby dyněmi a slaninau
Po maďarsku hosta čestowali.

441.

Když tu toho noha moje nechá,
Asi na hození kaménka
Stojí s mečem w ňádřích díwenka,
Tak žew aužas má se mění těcha;

Kdo jest tato nešťastná a plechá
Mladice, dím, asnad Slowenka?
Maďarka to z Jagru, milenka
Telafauza, wůdce w Uhřích, Čecha;

My hned paloš z ní sme wytąsily,
Potom páchnidly a olejí,
Wodkami a mastmi posilnily;

Thisbe ta se Sláwy hodnau stala
Tím, že syna Sláwy wraucněji
Než swůj wlastní žiwot milowala.

442.

Než hned druhau krajanku sme zřely
Její, nadutau tak welice,
Že tu podáwala škrablice
By se jiní pro ni zabíjeli;

Mějže rozum! my jí powěděly,
Jako host tu nečiň různíce!
Předce wtírala ta stařice
Každému se Sláwy bydliteli:

Stydliwý mnich, Horwat Brezowačky,
Počal perwý s tauto nezbednau
Maďařilkau westi křik a rwačky;

Kušewič w tom, Leška, Rohoň jsau tu,
Ale matka tu při šerednau
Skončí, dawši ku pokání lhůtu.

443.

Naproti se w dlauhé šiky četa
Serbských nebešťanů řadala,
Potom hlasem zwučným zpíwala
Onen krásný zpěw „Mnogaja ljeta!“

Mnohá léta do skonání swěta,
Druhá stránka se jí ozwala,
Otci čest i synu pochwala,
Žiw buď rod wáš jako palma kwěta!

Týkalo pak zastaweníčko to
Dwau se Wukowičů wlastenských,
Božidara s jeho synem proto:

Že jsau byli, obcowawše w těle
Wojwodowé ti, knih slawenských
Oblibci a rozšiřowatelé.

444.

Při silnici s wysokau a hrubau
Skalau zelená se záhonec,
Na skále hrad, po němž oponec
Rozestřen, pní do oblaků s chlaubau;

Z něho se hlas wůkol pelnau hubau
Ozýwá až nebe na konec,
Pocestné tu jeden Slawonec
Za hosti zwe k sobě mluwní trubau:

Zawítawše tedy k němu zprosta
Nalezly sme práwě Němečka,
Jménem Taube, u něho jak hosta;

Tak se diwil, že až do dětinstwí
Téměř padnul tento wšetečka,
Slawjanskému tomu pohostinstwí.

445.

W šak ne jenom slawným, w mědi rytým
Mužům oblauk cti tu sklenuto,
Nikoli, zde místo wytknuto
Jest i cnostem neznámým a skrytým;

Tu jest Stanil, ač jen k pospolitým
Stawům jméno jeho octnuto,
Předce celé nebe pohnuto
Skutkem jeho lidským, znamenitým:

On když mor byl jednau w Nowgorodě
Dnem i nocí lásce obcowal,
S wozem pelným těl wen z města chodě;

Tak že sám on, tiše jen a němě,
Spoluměšťanů swých pochowal
Třitisíc i třidcet w lůno země.

446.

I wás chudí lidé, kdo ste koli,
Byť i bez wěnců a břečťanů,
Wítám w počtu těchto měšťanů!
Jakowau pak wy ste měli roli?

„W otroctwí my bywše, při newoli
Té sme w chrámě uši křesťanů
Wzděláwali, měchy warhanů
Dmýcháwawše w Konstantinopoli:“

Znám, neb ten co o Obřadích řečnil
Řecký císař, Wás i s prácemi
We swé knize už tam dolů zwěčnil;

Služebníci dobří! byli, powím,
Nad málem ste wěrní na zemi,
Teď wás nade mnohem ustanowím.

447.

Lidomilskem toto město zwali,
W něm byl i Čech Škwor co w Sázawě,
Tham co w Labi žiwot chwátawě
S nasazením swého retowali;

A wy, řeknu k jednomu tu, zdali
Nejste Michalowič, w Jelšawě
Co šest duší ohni laskawě
Wyrwal? tak jest! wšickni powídali:

Garkowá též tu, ta ruská žena,
Níž, ač těhotnau, dwě w topení
Dítka cizí z ledu wytažena;

Řeka wína teče uličkami,
Břehy z torty, nad ní pečení
Bažanti, i nůž w nich s widličkami.

448.

Michajlow, ten ruský woják wěrný,
Též zde jest hned w síni wedlejší,
Jehož stálost byla silnější,
Nežli hromu blesk a rachot perný;

Celé město plení oheň žerný
Hořejšek i stranu dolejší,
W něm i jmění jeho wezdejší,
Choť i dítky i dům nenádherný:

Sausedé ho ženau na ulici
Swoje bránit, on wšak nehnutě
Při krajinské stojí pokladnici;

Powinnost mu byla nad majetek,
Proto wnesly cnosti perutě
Strážce toho w tento Sláwy swětek.

449.

Před měštem jest rozestřena pažit
Na wzor zelenáwých postawců,
Musejí wšech oči zwědawců
Po spěšném jí nawštíwení bažit;

Já jdauc předkem chodník matce dlažit,
Giku, zajaté co od drawců
Tatarů, těch hnusných psohlawců,
Wykupowal, uzřím tu se blažit:

Oswobodil, Walach tento s řídkau
Cností, Pilaříka slawného
Wězně s pannau Maňákowých Jitkau;

Tato muže láska proňikawá
Pohla matku tak, že w celého
Přetwořila toho Poloslawa.

450.

Pozornost má nowau wěcí zmladla
U prostřed těch her a weselek,
Rolník tu byl; z něhož na celek
Zboru swětlost utěšená padla;

Nemesis mu na šediny kladla
Sněžné perloštěpný náčelek,
Z Werbowce byl, Serbů wýstřelek,
A slul Milič dle jmen ukazadla:

Máť i Sláwa Manliusů cnosti,
Kterým swatá přísnost zákona
Wyšší jest, než uzel pokrewnosti;

Tento syna jediného swázal,
A ač wraždu kryla záclona,
K saudu hnal i trestati sám kázal.

451.

Nedaleko jiný rownojmenec
Z Čech byl od tohoto oddálen,
Bělosněžným rauchem obalen,
Slul Jan Milič a byl poswěcenec;

Jeho žiwot zaslaužil tu wěnec,
Zwláště aby čin ten pochwálen
Byl zde, kterýmž tři sta Magdalen
Hříšných spasil tento oslawenec:

Wůkol něho klečíc, ku wděčnosti
Jemu, swatého zde pokání
Selzy lejí ony w kajícnosti;

On pak, w rucech lilie hůl ctěných
Maje, od Sláwy zde nechání
Oweček těch prosí nawrácených.

452.

Háj tu určen ráje nebeského
Mluw- a Dějoslawům wlastenským
Polykarp zde, Knapský s Jelenským,
Zizania wedle Smotriského;

Lindeho též zřím a Kopčinského
Před Nudožerinem Slowenským,
Weleslawína pak s Komenským,
Karamzina, Hájka, Potockého:

Kronikář též ten w tom počtu dlauhém,
Dalimil jest, co myl Němce lauhem,
Belostenec, Dainko, Středowský;

A jmen jiných množstwí okazalé,
Obradowič, mister Dobrowský,
Nejedlý, Wuk, Lučkay a tak dále.

453.

A wšak jedno abych tobě psala
Ještě w dušce této zaslauží,
Než to zjewím ti jen pod růží,
Jak mi sama matka přikázala;

Dlauho najperw sama tajně lkala
Pokaždé wšak showu prodlauží,
Jednau ale tak se roztauží
Že ty syny před saud obeslala,

Kteří znawše slawskau, cizau řečí
Předce knihy zwykli psáwati,
Proto blud jich tímto trestem léčí:

Musejí zde do swé materčiny
Pře- swá wlastní díla -kládati,
Z němčiny ty, tyto z francauštiny.

454.

O, té slasti ještě newídané!
Zwolám nad jedním tu wýskytem,
Matko! hle w tom wěnci spojitém
Krajané jsau moji, Lužičané!

Společnosti Wendů dle nich zwané
Půwodcowé w Lipsku letitém:
Haluz, Širach, Kněžek s Bulitem,
Staupenců též zbory sem k nim slané:

Před stoletím oni založili
Jsau ten spolek, aby w Lužicech
Hynaucí řeč slawskau ochránili;

Matka za ty záslnhy tak swaté,
Kladla na hedbáwných tkanicech
Na wšech ňádra medalie zlaté.

455.

Mimo Wendy, Matthäiho z Chlumu,
Frencla, Swotlíka a Choinana,
Ještě na jednoho krajana
Pohled množil slastí těch mi summu;

Jenž ač neměl učeného umu,
Předce slow té řeči ochrana
Byl nám, kterau w Linsku podmana
Německá už pochowala w rumu:

Byl on ze wsi Klenow od Wustrowa,
Sedlák, Janiške slul, w nedělích
Henningowi předříkáwal slowa;

Bez něhoby nebyli sme znali,
Jako našich Linů zmizelých
Předkowé, řeč slawskau mluwíwali.

456.

W obec tuto, oslawiti chtiwau
Národ a řeč spisy swojími,
Ještě wjíti, mezi jinými,
Bernolák chtěl, ale cestau křiwau;

Nebo nešel onnau oprawdiwau
Welkau branau, ale bočními
Dwerci se jen welmi těsnými
Tlačil semto, přes rum a haušť diwau:

Newejdeš, dím, bratře do nebes tu,
To nás ani tebe nespasí,
Wrať se zpátkem na probitau cestu;

Neřekla sem wíce této chwíle,
Snášeliwost mi řeč zahasí,
Ukáže čas zdali dojde cíle.

457.

Než wíc nyní smutil se a lekol
Duch můj, neb ai nowá příšera!
Jeden Morawský uk Homera
Ubohého za wlasy sem wlekol;

„I on je náš! i on je Slaw!“ řekol,
„Swědkem toho každá litera
W Iliadě!“ — totě chimera
Myslím, snad ten násilník se wztekol?

Sláno i hned pro průbířský kámen,
A hle z křiku toho welkého
Wyšlo, že ten wysmánec byl zmámen;

Pročež musel, za swůj wtipný neum,
Zpátkem slepce toho slawného
Do řeckého westi Elyseum.

458.

Toto krátké Meonida dlení
W této společnosti učenské,
Užila já k onné wlastenské
Otázky sem jemu předložení:

„Které se wám najwíc tlumočení
Líbí wašich zpěwů slawenské?“
On si prosil z každé sestřenské
Řeči weršů několika čtení:

Perwé polské, potom ruské bylo,
České, a to trojí, posléze,
Než hle, žádné se mu nelíbilo;

Proč pak? díme, a on: řecké duše,
Bohy, bohyně a wítěze
Rád mám w řecké míře jen a rauše.

459.

Nade plesem rozkošným se plawíc
Dwě tu protibřežné wesnice
Uzříme, pak z naší lodice
Jdeme do těch krásných Řečislawic;

Osází w nich, nowé domy stawíc,
Serbská se a česká Matice,
Tak že pelné wšecky ulice
Časopisů, knížek, škol a lawic:

W prostředku stál oltář, na nějž klásti
Práwě přišel obět, chudý ten
Nejmenowaný syn české wlasti;

Welikáť se w přípravách těch dbalost
Jewí, i snad budau delší jen
Míti zde, než na zemi tam stálost.

460.

Nad břehem se čerstwá zelenala
Štěpnice a slibná zahrádka,
W nížto práwě mlaď a přísádka
Od země se pnauti počínala;

A že w blízku napelněná stála
Wodau stříbrokutá hubatka,
Wzawši do ruky ji, paupátka
S nadějí ta hned sem oblewala:

Na listkách ty názwy byli psané:
Liskay, Kuzmani dwa Slowáci,
Kampelík a Káčer Morawané;

Roštlapil Čech s Kaubkem, při Poláku
Sadowském Gay Chorwát, nowáci,
O by jen mau nezklamali čáku!

461.

Založená wtipným zahradnickým
Uměním zde stála winička,
A w ní cizozemská réwička
Přesazená naším Winařickým;

Těšili sme jeho nad básnickým
Dílem se i já i matička,
On nám dal swá řecká kwítíčka,
Potom hostil římským Falernickým;

Ponukal i českým Lobkowicem
W zehříwárně hnané zelinky,
Našim wšak se nelíbily plícem;

Jábych wděčně, matka powídala,
Zpátkem wšecky jeho latinký
Za jednu mu českau báseň dala.

462.

Nowochtiwost zneterpěliwená
Tu mne táhla widět místa ta,
Na nichž stojí slawských Komnata
Starotin a wzácnot wystawená;

I hned síň nám byla otewřena
Sotwy že sme klopły na wrata,
Ozdob ze stříbra i ze zlata,
Mincí, zbraní směs tu rozložena;

Antikwářů auřad: Chodakowský,
Jankowič a Blecha s Rybaym
Mají, poslů Masch a Ahrendtowský;

Při přehledu, i to netajím,
Onny wěci s najwětší sme zřely
Radostí, co slawský nápis měly.

463.

Listowna též tu se zakládala
Jenžby wšelijaké písacké,
Duchowné tak jako swětácké,
Pamatnosti w sobě zderžowala;

Perwý pak list já sem do ní dala,
Slawské psaní země Chorwatské,
Stolici co sláno Saladské
Když jí tato po maďarsku psala:

Odpowěd ta w pozlaceném rámci,
Za sklem, na najkrašší pentlici
Z mojích šperků, wisí w tomto chrámci;

A to proti dweřům, aby hneďky
Čtauce následowat pautníci
Učili se naši swoje předky.

464.

Počátek i perwé wšeslawenské
Učiněn jest tuto knihowny,
Památek má sklad už neskrowný,
Zwláště swětské dwě, dwě náboženské;

Kralodworský spis, a o wojenské
Zbroji Igora zpěw bojowný,
Zlatopsaný Žaltář králowny
Hedwiky, pak Zlomky Freisingenské;

Každému jest nářečí a kmenu
Oddělena třída wedlejší,
Jednuť mají střechu wšak i stěnu!

Malbami se podlaha i schránka
Leskne, strážcowé pak slawnější
Jsau w ní Bandtke, Kopitár a Hanka.

465.

Hádej nyní, abych došla swětla
O twé způsobnosti wěštbářské,
Koho teď sem w tiché Šwejcarské
Dolince w ten zbor tu jíti střetla!

Duše jeho z Liptowa sem wletla,
Umění kde konal knihařské,
A ač jméno nosil maďarské,
Sláwa předce k synům swým jej četla;

Jedno — dwě — tři! abys dlauho swého
Wtipu hledáním si netrudil,
Už ti powím: Bělopotockého!

Knihwazače titul wšeslawského
Má zde muž ten, jenž swau probudil
Snahau Tatry ze sna hlubokého.

466.

Tu též spatřím, jdauci dalším šlakem,
Twoje příznivce a přátele,
Krom už dotčených, jest na čele
Rudnaj, Pronaj s jejich stawu znakem;

Potom Rožnaj, Clemen, za Polákem
Siweckým jde Šoltis wesele,
Blahoslawa zřím a Herkele,
Milowuk tu, Farník s Hamuljakem;

Hleděla i na Seberiniho,
Palackého, Koiše, Pačiče,
Ferjenčíka sem a Sucháníiho:

Wšecky matka třímá za swé děti,
Wšak co slastí jich se dotýče,
To zde nechci swětu wyzwáněti.

467.

W chrámě přátel twých když odpočinu,
Pod besídky stínem pustewné,
I mé přátelky a pokrewné
Amalii zřím a Karolinu;

O wy drahé duše! dím a plynu
Líbati jich twáře aušměwné,
Potom přede wšemi we zjewné
Radosti je ke swým ňádrům winu:

Četly tu, co milowala která,
Onna biblii a Klopstoka,
Tato roman a cos od Voltera;

Mně dík wzdaly we slowích tu čilých
Za to, žes ty řídil do roka
Wzdělanost těch sirotek mně milých.

468.

Ten twůj krajan z Necpal potulowal
Též se w kněžských šatech náčerných
W této obci prátel důwěrných,
Jejž co hada za ňádry si chowal;

W rukách měšec, ač jej utajowal,
S drahnau summau měl těch stříberných,
Které od tebe slow čiperných
Klamem půjčiw nikdy newracowal:

A to peněz mozolných a twému
Serdci wzácných, totiž k učení
Poswěcených akademickému;

Matka chtěla w očistcowau školku
Dáti ho, než já mu bydlení
Wymohla zde, ne wšak w tomto spolku.

473.

Wedle Glinské hned mé oko pěknau
Nebeslawku státi uhlídá,
Čí to hezké děwče? „Nahyda
Černikowa z Nikitinu“ řeknau;

Při tom jméně wšechněm serdce měknau,
A hlas jeden toto powídá:
Otce jejího kýs nestyda
Osočil, ai z auřadu ho swléknau,

Do Siberska ženau newinného,
Kam i matka s dcerau násilím
Miłowance sprowázely swého;

Jednau dobrá dcerka Černikowa
Náwrat hledati swým přemilým
Sama šla, míl šest set, do Petrowa.

474.

Najwíce wšak předce mezi drahnau
Summau těchto mladých blaženců,
Dwanáctero krásných mládenců
Z polské šlechty oči na se táhnau;

Kudy ti jdau, ke cti jim se nahnau
Wšudy hlawy jiných spasenců,
Po liliech pelných pupenců
Čisté ruky Jozefů těch sáhnau:

Při Warně je w boji Murat chytil,
A pak zamknul w Serail turecký,
By swé wášně, diwoch nimi sitił;

Ale oni čest swau, stud a nebe
Wážiwše si žiwot nad swětský,
Jeden druhým udáwili sebe.

475.

„Mamo! mamo! maminečko naše!“
Zkřikla za mnau tu dwě děťátka,
Krásná jako kwětu paupátka,
Lapkajíce za raucho mne plaše;

Ach já nejsem, řeknu, matka waše,
Milé, osiralé slaďátka!
Tu mne smutná projme památka,
Zrak se diwí duší celau straše:

Miroslaw a Wšemil nešťastného
Synkowé to byli Mutiny,
Ratolesti rodu Weršowského;

Jež dal zhubit w Praze krutým katem
Český kníže z pomsty bez winy,
Já je bozkám a jdu dále chwatem.

476.

Na nowau wšak hned sme přišly stawku,
Narozeňátko tu plačící,
Anjel pěstaun při něm stojící
Slowenskau mu zpíwal kolíbawku;

„Buwaj že mi, buwaj!“ k siroslawku
„Haja že mi, haja!“ mluwící;
Nemluwně náš příchod čijící
Popozdwihlo z kolébky swé hláwku,

Z nitranských to Čachtic dítě bylo,
Z matky, od Tatarů wlečené
K zajetí, se w cestě narodilo;

Na zemi je nechali ti kati,
I hned rodičce sme ztrápené
Kázaly to nedochůdče dáti.

477.

Nemohu s tímto okamženim
O wěc jednu tebe prositi,
Pospěš našemu to zjewiti
Šafaříku s mojím pozdrawením:

Aby nechtěl wčasným nad zemřením
Mladých miláčků swých kwíliti,
Nebo tuto lze je spatřiti
Wšecky tři s těl jejich oslawením;

W místě tom jsau, o němž prawí jemně
Sám pán Sláwy wěčné k dědičům
Jejím: Nechte dítek jíti ke mně!

Tiše tedy čekají až na den,
W němž se nawrátějí rodičům
Lidmila, i Milena, i Mladen.

478.

Při radosti té a při rozpráwce
Přišly pahorek sme na jiný,
Wesnička i salaš hostinný
Stály tu, a sluly Sluhoslawce;

Podiwín Čech najwyšší jest spráwce,
Auředníci Hněwsa newinný,
Milutin Serb, ten co jediný
Na Kosowu ušel rukaum drawce:

Goluban pak co byl Lazarowým,
Črenko čeledínem Zríního,
Jiří z Uher w Rusku Borisowým;

Strojíž se tu žinčice a urda,
Proti níž ta w Tatrách z owčího
Stáda není nic, než haraburda.

479.

I ty jsi zde drahá Bětko moje!
Padši w náručí sem zwolala
K té, co pěstaunka má býwala,
Rodem z barby čili z Bořiboje;

Která jsauc i přítelkyně twoje,
Příchod twůj k nám ráda míwala,
Wečer o swých předků říkala
Wyhnanstwí z Čech rozpráwky nám swoje;

Otwírala, zamykala bránu,
Lístky wzájemné nám nosila,
Proto dlauho při ní pozůstanu;

Dowol matko! řekne pak má mluwa,
Aby kde jsem já, tam bydlila
Při mně tato staruška a chůwa.

480.

K rozkošným sem přišla nyní tyncům,
Kde sem newěsty a ženičky,
Chorwatského kmene sestřičky,
Našla, někdy w Uhřích wdané Hincům,

Kterýžto kmen Němcům křiwdočincům
Patří; Slawjanky ty, woničky
W rukách třímajíce písničky
Pomáhají pěti Cherubincům:

Ony totiž neodnárodnily
W manželstwí se, než swau milujíc
Řeč, k ní muže i dům přiwábily;

Ne jak jiné dítky Sláwy mají
Zwyk, jenž s cizým lidem obcujíc
Řeč i národ zrádně zapírají.

481.

Mezitím tu množstwí lidu z lewa
Žiw buď! zwučným hlasem wolalo,
W cěstu širolisté metalo
Ratolesti palmowého dřewa;

W hluku zřím tři muže, kwítí, réwa,
Zlato z hlawy jejich blýskalo,
Jméno Minina se čítalo
Požarského w něm a Matwejewa:

Wšickni byli z kmene Sławorusů,
Ti dwa slili wlast swau, rotníků
Mečem na sto rozsekanau kusů;

Třetího jak lidomila ctili
Krajané tak, že mu z pomníků
Hrobních palác wděčný wystawili.

482.

Nemožno tu neslyšeti w dálce
Dosti malé toho zpěwáka,
Který skutek Skarbka Poláka,
Tenkozwuké chwálí na píšťalce;

Toho co swůj zlatý persten z palce
Sňaw ním obohatil chudáka
Henrika, by měl čím wojáka
Platit we swé proti Polsku wálce:

Zlato, dí, buď k zlatu přimícháno,
Lidem zmužilým a swobodu
Milujícím železo jest dáno:

Ušlechtilau matka pýchu tu hle
Za wzor klade wšemu národu,
Lepší poklad w ňádřích nežli w truhle.

483.

Tu když ještě na můj rozkaz hleděl,
Ptám se wlídně swého wodiče,
Zdali o Demetru z Ugliče
Powěděti něco by mi wěděl?

Ba i owšem, on mi odpowěděl,
Znám i jej i jeho rodiče,
Jestli ten, co w rukách wěziče
Čtyřidcet i dewět roků seděl:

Ten, ten, který žalář a paut tíže
W celém snášet musel žiwotě,
Proto jen, že rozený byl kníže;

Šly sme k němu, a ai zříme an ty
Wazby, w této nebes blahotě,
Změnily se na něm w diamanty.

484.

Nyní role široká a sejná
Stře se, meze řekau obrubíc,
Po ní létá oblak holubic,
Jichž se bělost leskne čarodějná;

Sednau, a zas křídla zwihnau chwějná,
Ratolístky nesauc u hubic,
Pak swým blaženstwím se pochlubíc
We werkání oddají se smějná:

Nikdo neznal kdo to, pak dí matka:
Toť jsau duše českých wyhnanců,
Ženy, muži, starci, nemluwňátka,

Smích těch třidcet i šest tisíc rodin
Týká jestřabích se chowanců,
Co je tiskli ze hnízd w mále hodin.

461.

Založená wtipným zahradnickým
Uměním zde stála winička,
A w ní cizozemská réwička
Přesazená našim Winařickým;

Těšili sme jeho nad básnickým
Dílem se i já i matička,
On nám dal swá řecká kwítička,
Potom hostil římským Falernickým;

Ponukal i českým Lobkowicem
W zehříwárně hnané zelinky,
Našim wšak se nelíbily plícem;

Jábych wděčně, matka powídala,
Zpátkem wšecky jeho latinký
Za jednu mu českau báseň dala.

462.

Nowochtiwost zneterpěliwená
Tu mne táhla widět místa ta,
Na nichž stojí slawských Komnata
Starotin a wzácnot wystawená;

I hned síň nám byla otewřena
Sotwy že sme kloply na wrata,
Ozdob ze stříbra i ze zlata,
Mincí, zbraní směs tu rozložena:

Antikwářů auřad: Chodakowský,
Jankowič a Blecha s Rybaym
Mají, poslů Masch a Ahrendtowský;

Při přehledu, i to netajím,
Onny wěci s najwětší sme zřely
Radostí, co slawský nápis měly.

463.

Listowna též tu se zakládala
Jenžby wšelijaké písacké,
Duchowné tak jako swětácké,
Pamatnosti w sobě zderžowala;

Perwý pak list já sem do ní dala,
Slawské psaní země Chorwatské,
Stolici co sláno Saladské
Když jí tato po maďarsku psala:

Odpowěd ta w pozlaceném rámci,
Za sklem, na najkrašší pentlici
Z mojích šperků, wisí w tomto chrámci;

A to proti dweřům, aby hneďky
Čtauce následowat pautníci
Učili se naši swoje předky.

464.

Počátek i perwé wšeslawenské
Učiněn jest tuto knihowny,
Památek má sklad už neskrowný,
Zwláště swětské dwě, dwě náboženské;

Kralodworský spis, a o wojenské
Zbroji Igora zpěw bojowný,
Zlatopsaný Žaltář králowny
Hedwiky, pak Zlomky Freisingenské;

Každému jest nářečí a kmenu
Oddělena třída wedlejší,
Jednuť mají střechu wšak i stěnu!

Malbami se podlaha i schránka
Leskne, strážcowé pak slawnější
Jsau w ní Bandtke, Kopitár a Hanka.

465.

Hádej nyní, abych došla swětla
O twé způsobnosti wěštbářské,
Koho teď sem w tiché šwejcarské
Dolince w ten zbor tu jíti střetla?

Duše jeho z Liptowa sem wletla,
Umění kde konal knihařské,
A ač jméno nosil maďarské,
Sláwa předce k synům swým jej četla;

Jedno — dwě — tři! abys dlauho swého
Wtipu hledáním si netrudil,
Už ti powím: Bělopotockého!

Knihwazače titul wšeslawského
Má zde muž ten, jenž swau probudil
Snahau Tatry ze sna hlubokého.

466.

Tu též spatřím, jdaucí dalším šlakem,
Twoje přízniwce a přátele,
Krom už dotčených, jest na čele
Rudnaj, Pronaj s jejich stawu znakem;

Potom Rožnaj, Clemen, za Polákem
Siweckým jde Šoltis wesele,
Blahoslawą zřím a Herkele,
Milowuk tu, Farník s Hamuljakem;

Hleděla i na Seberiniho,
Palackého, Koiše, Pačiče,
Ferjenčíka sem a Suchániho:

Wšecky matka třímá za swé děti,
Wšak co slastí jich se dotýče,
To zde nechci swětu wyzwáněti.

467.

W chrámě přátel twých když odpočinu,
Pod besídky stínem pustewné,
I mé přátelky a pokrewné
Amalii zřím a Karolinu;

O wy drahé duše! dím a plynu
Líbati jich twáře ausměwné,
Potom přede wšemi we zjewné
Radosti je ke swým ňádrům winu:

Četly tu, co milowala která,
Onna biblii a Klopstoka,
Tato roman a cos od Voltera;

Mně dík wzdaly we slowích tu čilých
Za to, žes ty řídil do roka
Wzdělanost těch sirotek mně milých.

468.

Ten twůj krajan z Necpal potulowal
Též se w kněžských šatech náčerných
W této obci prátel důwěrných,
Jejž co hada za ňádry si chowal;

W rukách měšec, ač jej utajowal,
S drahnau summau měl těch stříberných,
Které od tebe slow čiperných
Klamem půjčiw nikdy newracowal:

A to peněz mozolných a twému
Serdci wzácných, totiž k učení
Poswěcených akademickému;

Matka chtěla w očistcowau školku
Dáti ho, než já mu bydlení
Wymohla zde, ne wšak w tomto spolku.

469.

Odpusť matko že se osměluji —
Řeknu učiniwši úklonu,
Já snad w želi welkém utonu,
Nebo dwau zde přátel pohřešuji;

Ani místa ještě nespatřuji
Šafaříkowi a Mladonu
Zchystaného, odhal záclonu
Tu mi, nic wíc nad ně nemiluji:

„Prawdu máš, a slowo twé mi mílo,
Toť jsau synowé dwa w nichž se mi
Najzwláštněji dobře zalíbilo;

Žádalaťbych téměř, milá dcero!
Aby ti dwa wěčně na zemi
Žiwi byli mi i jejich péro.“

470.

Malebné ztad ukáže mi kopce
Jeden wlídný nebes hodowník,
Na nichž Černogorsko, Dubrowník,
Nowgorod, ty Swobodné tři Obce;

Otroka tu není ani sobce
Každý sluha jest i panowník,
Lásku k wlasti cítí bojowník,
Starec, žena w každé žil swých kropce;

Nawštíwím hned onna sídla cnoty,
A ai w jednom práwě diwadlo
Prowodilí kusem od Palmoty;

W druhém obec zwali k radě zwonem,
Neb jim posadníka připadlo
Wolit, i já šla tam tedy honem.

471.

Ale jest tu w blízku ještě co wíc
Obdiwowal duch můj zbožnělý,
Když sme tmawostěnné uzřely
Starowěkých domy Nestorowic;

Serbská Sára s Rowinem si howíc,
Nikodým Čech, Hanák Weselý,
Grabowský Rus, s haufem bydlely
Šediwých tu manželů a wdowic:

Potom z Čachtic jest w tom radowání
Ewa Znachorowá, Slowenka,
Co dle slepic řídila swé spání;

A dnes práwě z Mozkwy přirazily
Manžel starec sem a starenka,
Co sto třídcet roků spolu žily.

472.

Odtud přijdu státi před příbytky
Zewniter i wniter spanilé,
Stínily je stromy ztepilé,
Owáněly blahowonné kwítky;

Tu sem našla ctné a dobré dítky,
Syny wděčné, dcery zdařilé,
Plesy spolu wedli rozmilé,
Pletli z růží elyzejských kytky:

Mezi syny Wukasowič slynul,
Jenž swé darowané dukaty
Otci poslal, který w bídě hynul;

W počtu dcer se Glinská wyznačila,
Ana, když byl otec zajatý
W žaláři, s ním dobrowolně žila.

473.

Wedle Glinské hned mé oko pěknau
Nebeslawku státi uhlídá,
Čí to hezké děwče? „Nahyda
Černikowa z Nikitinu“ řeknau;

Při tom jméně wšechněm serdce měknau,
A hlas jeden toto powídá:
Otce jejího kýs nestyda
Osočil, ai z auřadu ho swléknau,

Do Siberska ženau newinného,
Kam i matka s dcerau násilím
Miłowance sprowázely swého;

Jednau dobrá dcerka Černikowa
Náwrat hledati swým přemilým
Sama šla, míl šest set, do Petrowa.

474.

Najwíce wšak předce mezi drahnau
Summau těchto mladých blaženců,
Dwanáctero krásných mládenců
Z polské šlechty oči na se táhnau;

Kudy ti jdau, ke cti jim se nahnau
Wšudy hlawy jiných spasenců,
Po liliech pełných pupenců
Čisté ruky Jozefů těch sáhnau:

Při Warně je w boji Murat chytil,
A pak zamknul w Serail turecký,
By swé wášně, diwoch nimi sitil;

Ale oni čest swau, stud a nebe
Wážiwše si žiwot nad swětský,
Jeden druhým udáwili sebe.

475.

„Mamo! mamo! maminečko naše!“
Zkřikla za mnau tu dwě děťátka,
Krásná jako kwětu panpátka,
Lapkajíce za raucho mne plaše;

Ach já nejsem, řeknu, matka waše,
Milé, osiralé slaďátka!
Tu mne smutná projme památka,
Zrak se diwí duší celau straše:

Miroslaw a Wšemil nešťastného
Synkowé to byli Mutiny,
Ratolesti rodu Weršowského;

Jež dal zhubit w Praze krutým katem
Český kníže z pomsty bez winy,
Já je bozkám a jdu dále chwatem.

476.

Na nowau wšak hned sme přišly stawku,
Narozeňátko tu plačící,
Anjel pěstaun při něm stojící
Slowenskau mu zpíwal kolíbawku;

„Buwaj že mi, buwaj!“ k siroslawku
„Haja že mi, haja!“ mluwící;
Nemluwně náš příchod čijící
Popozdwihlo z kolébky swé hláwku,

Z nitranských to Čachtic dítě bylo,
Z matky, od Tatarů wlečené
K zajetí, se w cestě narodilo;

Na zemi je nechali ti kati,
I hned rodičce sme ztrápené
Kázaly to nedochůdče dáti.

477.

Nenemohu s tímto okamžením
O wěc jednu tebe prositi,
Pospěš našemu to zjewiti
Šafaříku s mojím pozdrawením:

Aby nechtěl wčasným nad zemřením
Mladých miláčků swých kwíliti,
Nebo tuto lze je spatřiti
Wšecky tři s těl jejich oslawením;

W místě tom jsau, o němž prawí jemně
Sám pán Slávy wěčné k dědičům
Jejím: Nechte dítek jíti ke mně!

Tiše tedy čekají až na den,
W němž se nawrátějí rodičům
Lidmila, i Milena, i Mladen.

478.

Při radosti té a při rozprávce
Přišly pahorek sme na jiný,
Wesnička i salaš hostinný
Stály tu, a sluly Sluhoslawce;

Podiwín Čech najwyšší jest spráwce,
Auředníci Hněwsa newinný,
Milutin Serb, ten co jediný
Na Kosowu ušel rukaum drawce:

Goluban pak co byl Lazarowým,
Črenko čeledínem Zríního,
Jiří z Uher w Rusku Borisowým;

Strojíž se tu žinčice a urda,
Proti níž ta w Tatrách z owčího
Stáda není nic, než haraburda.

479.

I ty jsi zde drahá Bětko moje!
Padši w náručí sem zwolala
K té, co pěstaunka má býwala,
Rodem z barby čili z Bořiboje;

Která jsauc i přítelkyně twoje,
Příchod twůj k nám ráda míwala,
Wečer o swých předků říkala
Wyhnanstwí z Čech rozpráwky nám swoje;

Otwírala, zamykala bránu,
Lístky wzájemné nám nosila,
Proto dlauho při ní pozůstanu;

Dowol matko! řekne pak má mluwa,
Aby kde jsem já, tam bydlila
Při mně tato staruška a chůwa.

480.

K rozkošným sem přišla nyní tyncům,
Kde sem newěsty a ženičky,
Chorwatského kmene sestřičky,
Našla, někdy w Uhřích wdané Hincům,

Kterýžto kmen Němcům křiwdočincům
Patří; Slawjanky ty, woničky
W rukách třímajíce písničky
Pomáhají pěti Cherubincům:

Ony totiž neodnárodnily
W manželstwí se, než swau milujíc
Řeč, k ní muže i dům přiwábily;

Ne jak jiné dítky Sláwy mají
Zwyk, jenž s cizým lidem obcujíc
Řeč i národ, zrádně zapírají.

481.

Mezitím tu množstwí lidu z lewa
Žiw buď! zwučným hlasem wolalo,
W cestu širolisté metalo
Ratolesti palmowého dřewa;

W hluku zřím tři muže, kwítí, réwa,
Zlato z hlawy jejich blýskalo,
Jméno Minina se čítalo
Požarského w něm a Matwejewa:

Wšickni byli z kmene Sławorusů,
Ti dwa slili wlast swau, rotníků
Mečem na sto rozsekanau kusů;

Třetího jak lidomila ctili
Krajané tak, že mu z pomníků
Hrobních palác wděčný wystawili.

482.

Nemožno tu neslyšeti w dálce
Dosti malé toho zpěwáka,
Který skutek Skarbka Poláka,
Tenkozwuké chwálí na píšťalce;

Toho co swůj zlatý persten z palce
Sňaw ním obohatil chudáka
Henrika, by měl čím wojáka
Platit we swé proti Polsku wálce:

Zlato, dí, buď k zlatu přimícháno,
Lidem zmužilým a swobodu
Milujícím želězo jest dáno:

Ušlechtilau matka pýchu tu hle
Za wzor klade wšemu národu,
Lepší poklad w ňádřích nežli w truhle.

483.

Tu když ještě na můj rozkaz hleděl,
Ptám se wlídně swého wodiče,
Zdali o Demetru z Ugliče
Powěděti něco by mi wěděl?

Ba i owšem, on mi odpowěděl,
Znám i jej i jeho rodiče,
Jestli ten, co w rukách wěziče
Čtyřidcet i dewět roků seděl:

Ten, ten, který žalář a paut tíže
W celém snášet musel žiwotě,
Proto jen, že rozený byl kníže;

Šly sme k němu, a ai zříme an ty
Wazby, w této nebes blahotě,
Změnily se na něm w diamanty.

484.

Nyní role široká a sejná
Stře se, meze řekau obrubíc,
Po ní létá oblak holubic,
Jichž se bělost leskne čarodějná;

Sednau, a zas křídla zwihnau chwějná,
Ratolístky nesauc u hubic,
Pak swým blaženstwím se pochlubíc
We werkání oddají se smějná:

Nikdo neznal kdo to, pak dí matka:
Toť jsau duše českých wyhnanců,
Ženy, muži, starci, nemluwňátka,

Smích těch třídcet i šest tisíc rodin
Týká jestřabích se chowanců,
Co je tiskli ze hnízd w mále hodin.

485.

Ještě bych sem síce měla mnoho
Jmenomati Sláwy rozenců,
Panowníků, wůdců, wlastenců
Aučastných i hodných místa toho;

Z horliwců i strážců nejednoho,
Zwláště ze swědků a mučenců —
Ale nechci jménem blaženců
Na zemi bych urazila koho:

Století twé nemůž wšecko snesti
Cobych ještě měla mluwiti,
Proto nad tau ujmau nebolesti!

Přijde čas, kde co tu newypsalo
Péro, twáří w twář máš spatřiti,
I co ucho nikdy neslýchalo.

486.

W jednom místě uzřela sem stánky,
W kterých spolek hostů hodowal,
Serb je pitau wlídně čestowal,
Čech jim pelnil Mělničinau džbánky

Že jsau cizozemci z jedné stránky
Oděw, z druhé jazyk zjewowal,
Než že duch je s námi spojowal
Zaslaužili tyto radowánky:

Helmold, Ditmar, Jornandes tu sedí,
Ungnad sobě zdrawká s Henningem,
Grimm a Vater na Herdera hledí;

Kohl a Fortis bawí Assemanna,
Adelung a Schlötzer s Bowringem,
S Géthem stolí Gerhard, Talwí panna.

487.

Mezi nimi wyznačuje sluhy
Mnohými se skwostným obřadem,
Raucha nádherného pokladem
Zwláště tři, jež lesk tu dělí tuhý:

Honosili, dříw než w rájské luhy
Wešli před žiwota západem,
Wšickni papežů se auřadem
Totiž Johan, Clemens, Pius druhý:

O řeč slawskau zásluhy dwa ti si
W chrámích získali, ten českého
Králowstwí nám sepsal Dějopisy;

Málo ta čest národům se stala,
Aby Vatikana římského
Ruka, jejich skutky byla psala.

488.

Při těch hodech předce hněwu zápal
Wšecky hosti projme s newolí
Nade jedním, jenž tu w zástolí
Sedě we snu pohřížený chrápal;

Probudiw se zewly, lelky lapal,
Zíwá, ryhá, nehty komolí,
Potom s dwořankami šweholí,
Jí a pije jako Sardanapal:

Poněwádž pak rušikwas ten přišel
Bez zásluhy k Sláwě, kýwáno
Jemu, ke swým do Wallhally by šel;

A když zmizel, kdo to? šeptáno:
Zimní král, co w Praze skwostně jedol,
An boj hrozný před Prahau se wedol.

489.

Milí páni! tu, dím, ještě jeden
Sedí, proti němuž námítka
Ta jest, že co lhář a klewýtka
Nezaslaužil tento slawský Eden;

Dlauho o tom, kdoby to byl, weden
Rozpor a to prudký nezřídká,
Zda já? či já? zněla powídka —
Ano ty, nímž onen pudding sněden!

Bowringu tys leccos na mne nalhal
We swých spisech, zač i tobě by
Neslušel hod Sláwy, než jen Wallhall;

Odpauštím wšak tobě tuto zradu,
Ale na znak liché pochleby,
Budeš sedět na posledním řadu.

490.

Druhá wděčnost pode skwostným stropem
Lidu byzantského plemena
Slawem Nicetem jest strojena,
Jenž byl hlawním w Carigradě Popem;

Sotwy došly my, čest rychlým wzchopem
Z míst nám od hostů těch činěna,
Císařowá Anna Komnena
Předsednice byla se Prokopem:

Potom Maudrý Lew i s Theophanem,
Theophylakt wedle Kedrena,
Menander zde byli pod tím stanem;

Dějiny nám psali; zač jim naše
Jídlo národní a chwálená
Od nich s mlékem předkládá se kaše.

491.

Pode stolem těchto wážných kmetů
Ještě jiných, jimž se na mísky
Kladau drobty jen a ohryzky,
Dwanáct hostů jest a kaziswětů:

Isem, Musa a dwé Bajazetů,
Selim s ještěrčími očisky,
Muratowé slawní nátisky,
Solimanů dwé, dwé Mahometů:

Nu, dím, wěru tu mi rozum stojí
Matko! jak a proč ti Osmané
Mohli wjíti w tuto říši twoji!

Takliž? nu wěz: řeč a písmo ctili
Naše tak, že bywše Sultané
Dworskými je sobě učinili.

492.

Ale nejen osob jednotliwých
Jsau zde w tomto nebi hospody,
Nýberž widno celé národy
Cizoplemců Sláwy žádostiwých;

Litwanů, těch žíti mříti chtiwých
S Poláky, sem střetla průwody
Pod Jagelem, a pak wojwody
Letů, Kurů, Finů zimomřiwých:

Bulgarowé také tuto byli,
Co též dobrowolně k našemu
Jazyku se sami přiwtělili;

Rownau čest i slast, i stejná práwa
S domácími dala ke wšemu
Zdarným tímto pastorkům swým, Sláwa.

493.

Sotwa se to stalo, jakás dáma
Po nebi se slawském přemáwá,
A tu s králi, s pány pohráwá,
Hezká sice ale derzost sama;

Osoba ta nebyla mi známa,
Wšak že když se jí co podáwá,
Při wšem dříwe „kóšer" mumláwá,
Zdála se být dcerau Abrahama:

Zwím pak, že to ta, co oslepila
Kazimíra a tím Polákům
Wíc než mor a wojny uškodila;

I hned umkla z ráje slawských sester,
A šla ku bradatým židákům
Židowka ta, jejíž jméno Ester.

494.

Tu byl rybník opodál se úže
W potok obřežený rokytím,
W jeho wodě růže nad sítím
Kwětla, krašší sotwa býti může;

Řeknu k matce milé: prosím nuže
Dowol ať z ní wůně pocítím
Když pak já ji rukau pochytím,
Ai hle paní z té se stala růže:

Hraběnka a newěsta to byla
Potockého, w krásné pawlaky
Oděná, než perly z očí lila!

Zlostný tchán ji pod led dal a wodu
Zatopiti skerze Kozáky,
Že mu byla z chaterného rodu.

495.

U rybníka zříti pyramídu
Egyptskau, než celau ze zlata,
Wůkol klečíc pějí knížata
Danská a hauf německého lidu;

A když zkauším každé werstwy třídu,
Na najnižším stupni připiatá
Čísla let se skytnau dlauhatá
„Tisíc čtyři sta a čtyři“ widu:

Na špici tak stojí žena, nebe
Že zří daleké i sausední,
Pohledem tím těšíc sama sebe:

I já wzhůru až k ní sem se brala,
Totě paní ta, co poslední
Na ostrowě Rýgen slawsky znala.

496.

Cestitele onny též sem w rájech
Těchto našla krokem náhodným,
Kteří perwí cílem národným
Po slawjanských putowali krajech;

Sbírawše co w příslowích a bájech
Ušlo ještě časům záškodným,
Písně též, co zwukem přírodným
Zpíwá lid a pastýř při šalmajech:

A tím, w celém Slawsku putujíce,
Napomohli onnu wzájemnost,
Po níž ty tak taužíš přewelice;

Pročež háj tu wšeslawský jim štěpen
Spojující wšechnu příjemnost,
W něm jest Trenka, Kucharský a Köppen.

497.

Když tu meškám, práwě čtyry duše
Přináší sem jeden obláček,
Sice bez blesku a libaček,
We sedláckém jen a sprostém rauše;

My sme, dí z nich jeden oči suše,
Bartoš, Wrabec. Rus, a Junáček,
Z kraje, kde twůj bydlí miláček,
A náš národ wzteklost diwá kauše;

Proto že sme řeč swau milowali,
Maďaři nám w městě Wesprýmě
Ran sto sedemdesát osem dali;

Celá říše nebes nad tím zbledla,
A já nestydíc se za síme
Sláwy, k matce bratry ty sem wedla.

498.

Mnohé pak a pěkně spořádané
Jsau ty kratochwíle, zábawy,
Ty hry, rozkoše a potrawy,
Jež zde mají slawští nebeštané;

Tu jsau wšecky naše milowané
Zpěwy, obyčeje, austawy,
Jen že podle wyšší oprawy
Lidem stawů wšech a wěků dané:

Hudci mají waryta a dudy,
Husle, píšťaly a warhánky,
Samohrawé, strojné, slyšné wšudy;

Při nich pějí zpěwáci a Umky
Serbské pjesme, waše zpěwanky,
Krakowiaky polské, ruské dumky.

499.

Kdože může wyslowiti medle
  Wšecky bračky, zwláště Slowáků?
  Tu ční Paprík w kole dlwáků
  Dolů hlawau na werchołci jedle;

Ten tam láme kolesa hned wedle,
  Duby staví tu zbor owčáků,
  Onde zase kopa Kozáků
  Hajduchuje na koni a sedle;

Mladá chasa píšťalky si tluče,
  Hrá se w purgu, míč a haupačku,
  Šibenice přeskakuje rauče;

Děwečky pak hrají opět naše
  Slepau babu, kwočnu, skrýwačku,
  Pohádky a jiné samopaše.

500.

Onde zase mládenci hned sami
  W rozličných se wěcech kochají,
  Hnedky opět Skočnau plesají,
  Golubec a Kolo s krásenkami:

Jinde zbory panen rowinami
  „Hoja Ďunďa hoja" zpíwají,
  Aneb Wájanek si chystají,
  Okrášlený národními hrami;

Muži pijí kwas a medowinu,
  Ženy připrawují pirohy,
  Owoce a nektar na hostinu;

Ba i starci w newinném tom plesku,
  Nejsauce mdlí wice na nohy,
  Začnau někdy wážnau polonesku.

501.

Najdražší co na swětě jsau látky
  Z welny, konopí neb moruše,
  Hedbáw, zlatohlawy, loktuše,
  Mušelíny, nachy, patelatky;

Z Indie, té staré Slawů matky,
  Sem se po moři i po suše
  Wezau, a nich tyto pro duše
  Hotují zde pláštíky a šátky;

Najslawnější, i to musím říci,
  Jsau ne Paříže a Berlína,
  Ale z Peště tuto oděwníci;

Mužský už i jménem necuzinský
  Krajčíř Košťál Slowák z Trenčína,
  Ženský pak jest Polák Lubošinský.

502.

Hostina to jest, že usta mednau
  Dříwe než ji člowěk nawštiwil,
  A hod každý sobě zoškliwil,
  Koho oči skwostnost tuto shlédnau;

Proti ní jen stín ta kterau jednau
  Karla měšťan w Praze zadiwil,
  Ba i blesky s nimiž Radziwil
  Pil a jídal w Prešowě, tu blednau:

Sláwským zwykem, když se proměňují
  Talíře a mísy stříberné
  Wen se okny z nebe wyhazují;

Na nichž potom roz- i nerozbitých
  Rwau se u propasti jezerné
  Hejna Němců Slawohladowitých.

503.

Piast je w nebi tomto hospodářem,
Kdo co žádá k němu pospíchá,
Matka králů polských Řepicha,
Nad hostmi má správu, nad kuchářem;

Mencikow jest s Kaikau lahůdkářem,
Krok pře nowopřišlých wyslýchá,
Chalaupkůw jest žert a pleticha,
Palkowič rok řídí Kalendářem;

Při kytaře slawné Nowického
Rozšiřuje zádiw po zboře
Slawičí tok zpěwu Lipinského:

Wůbec rozkoš w stupni nekonečném,
Hojně jako Kašné na hoře,
Požíwá se w Slawišti tom wěčném.

504.

We dne Slowák Sebechlebský Gelo,
Aby radost wíce osladla,
Ukazuje wtipu žihadla,
Která každé rozsmíwají čelo;

Když pak swětlo slunka wyhořelo
Wečer a noc tichá připadla,
Otewrau se brány diwadla,
Aby zde zas hralo se a pělo:

Štěpánek jest spráwce diwadelní,
Neprowozuje wšak plodina
Tuto se, co leda kassu pelní;

Mistři hrají ne zběř dilettantů,
Ba i kulisně a kortyna
Místo swíc se lesknau od brilliantů.

505.

Zdejší chrámy, paláce a síně
Oswěcují nebe błyštěním,
Jsauce drahým českým kamením
Wydlažené, nepoddaným špíně;

Uhlín, jaspis, přewýšiti míně
Diamanty jasným pýřením
Stkwí se, mozaickým uměním
Se šmaragdem kladen při rubíně;

Mezi tráwau roste ryzé zlato
Jak tam w Turci našem na Tlusté,
Kde co prautky od děw býwá žato;

Platina a jiných kowů rody,
Jako w říši Rusů stousté
Z Werchoturů, tekau zde co wody.

506.

Celé nebe slawské napelňuje
Nejen harmonie muzická
A s ní zpěwu zwučnost nadlidská,
Která serdce diwně okauzluje;

Než i wůně tuto proletuje
Mnohem sladší nežli kwětnická,
Aneb kterau kaupě indická
W pryskyřicech drahých poskytuje;

Zápach matce i wšem příjemnější
Nežli ambra, mošus, kauřidlo,
Aneb obět a mast najwzácnější:

Totiž kauř a dým ten z plapolawé
Mozkwy pronikna sem w kadidlo
Proměnil se rájké, přewoňawé.

507.

Řeč se slawská mluwí wšudy tuto,
W nářečích wšech rowno hotowě,
W dokonalejší wšak obnowě,
Tak že každý nezwuk wytisknuto,

Staroslawskau w chrámích nawyknuto,
Polskau užíwati k obcowě,
Ruskau ku spráwě, než w osnowě
Jejich není cizomluwů puto;

Hedbáwnau řeč československého
Jazyka tu zwláště miluje
Sladkohlasná pohlawí pleť mého;

Tak wšak, že se w našich rozmlauwáních
Twerdý zwuk *r* a *l* změkčuje,
Jak já činím w těchto mojích psaních.

508.

Než řeč naše nejen nemá hmotů
Jako *bl*, *kl*, *sl*, *ml*, huhnawé,
Aneb *dr*, *pr*, *tr*, *wr*, štěkawé
Od Germanů půjčené a Gothů,

Nýberž chrání se i od škřehotů,
Zwléká pomalu ř břiskawé,
Slala *ü*kání kwičlawé
S *ee*káním k mezem Hottentotů:

Milostné *a*, pak *o* přewelebné
Wracejí se zpátkem z wyhnanstwí,
B*ey*k, š*ey*d, h*ey*l-tu hnusné, nepotřebné;

Každá těžká, přebraušená, diwá
Hláska ztratila tu měšťanstwí,
Hudbu má řeč naše zlatozniwá.

509.

Úcta osob cele jiná zdejší
Jest než na zemi tam minulé,
Neb tu neslyšeti titule:
Weličestwo, Waszmość, Najjasnější,

Welkmožný, Preoswjaščenější,
A, jež dauškem ani žežhule
Newyrepce, slowo odulé:
Wysokoprewozchoditelnější!

Bratrují a sestrují si spolu,
Majíc, pokud byli na žiwě,
Českých bratrů příklad za řeholu;

Dáli pak se titul wznešenější,
Tedy říká se jen stupniwě:
Slawný, slawnější, a najslawnější.

510.

Milo hledět jest i na zahrady
Zdejší, na plesa a na zdroje,
Na ostrowy pelné pokoje,
Na potoků šumné wodopády:

Nebo zde jsau Zofiůwky sady,
Roswaldu i Pulaw přístoje,
Owenec a Selo Carskoje,
I jich wšecky ozdoby a wnady:

Stín a wůni líbau wůkol lejí
Stromy, růže, hřebík, laskawec
Na ty jenž se tuto procházejí;

W celém pak tom ráji přewelikém
Jestiť krásocitný Morawec,
Wojtěch Hodic, arcizahradníkem.

511.

W Nebeslawsku tomto holubátka
Proletují, tekau pramenky,
Beránkowé pleší, dušenky
Motýlkují, chwějí newiňátka;

Milostky a Wděky andělčátka,
Žerty obtulují Krásenky,
Cnosti s křídlatými serdenky,
Sirotci jsau zde a ubožátka:

Chychotky též, Wily, Bělbůžkowé,
Těchy, kochánky a blaženci
Družky, přátelé a miláčkowé;

Potom wšickni drazí nebožtíci,
Towaryšowé a spasenci,
Jsau zde naši spoluaučastníci.

512.

Na mé této spatřila sem pauti
Jedno celé slawské plemeno,
Které w nebe sice puštěno
Jest, než sotwa že smí tuto cknauti;

Laskominy jen si wypláknauti,
Chodit může tu i ondeno,
Než jak Tantalowi hájeno
Jest mu, samých radostí se tknauti:

Kmen ten nosí jméno od bodrosti
Obodritů čili Bodroků,
Tak byl smělý, pelný udatnosti;

Ale chybu welkau w sobě chowal
Tu, že na wzor nízkých otroků,
Swých se straniw wrahům naderžowal.

513.

Tu též stála welká kwětohrázná
Zamknutá wšak ještě zahrada,
Přišel strážce klíč mi oddada,
Wejdu, bázeň pronikne mne mrázná,

Neb co widím? místa, ale prázná,
Stolic, wěnců, slastí hromada,
A nic lidu, žádná osada!
Jak to? mluwím slowa sobě tázná:

W tom mi padne w oči psaná hezko
Táblice, kde čítám bolawě
Jména: Štyrsko, Korytansko, Slezko;

Aha! myslím, odtud neposláno
Ještě nikoho sem ke Sláwě,
Ač jim dáwno místa přichystáno.

514.

Newídáno! tuto pode plotem
Sedí při rozžatém ohníku
Cikánče jen w bídném čechlíku,
A wšak wýskot jewí za wýskotem;

Já si dlauho traudím hlawu s potem
Jako podíl tomu dewlíku
Možno míti w slawském rájíku?
Tu dí matka smawým se šeptotem:

Hoše toto z českých Radnic Kálo
Jest, co Puchmírowi našemu
„Románi Čib“ někdy předříkalo:

Za tu známost o řeči nám danau
Místečko též přálo tu se mu,
A z měst a wsí hned wen běží s hanau.

515.

W zadku nebe na newelké skále
Sedí u wrat w plundrách zněmčenec,
Wyzáblý a suchý hubenec
Jakby wčera wyšel ze špitále;

Předce nejen Slawa, než i krále
Postawu měl tento spasenec,
Matko! kdo ten diwný nejmenec?
„Otokar Čech!“ Jakto? prawím dále:

„Syn ten bludný opustil mne dlauze,
A šel raději, když znádherněl,
Do Walhally k těm, jimž přál tak tuze;

Než teď přišel zas, a po kautečkách
Tu se zmáhá, neb tam zmizerněl
Při Teutowých brambořích a břečkách.“

516.

Přišedši už sem tam putující
S matkau na meze a na kraje,
Zřím lid ještě z wenku do ráje
Přes ploty a škáry kukající;

To jsau, řekne matka milující,
Ti, co do pelného Dunaje
Wodu nosili, a do háje
Dřewo, cizým modlám howějící:

Přislauchajíť sice k rodu mému
Wšickni, od Lesníka do Kawky,
Petráš, Balbin, ku Sarbiewskému;

Lobkowic, Ján, Šuwalow, Bel, Černý,
Ale zde jsau jen co přídawky,
Neb mi jazyk jejich nebyl wěrný.

Před odchodem na krajišti zde mi
  Zraky z toho nebes tělesa
  Ještě přes powětří do plesa
  Propastného padnau dolů k zemi;

Ai co uzřím! modřinami těmi
  Ohniwý wůz se a kolesa
  Wzhůru wznášeti sem w nebesa,
  Eliáš w něm seděl s druhy třemi:

Jozefi to, církwe nadzíratel,
  Jenž tím wíce od swých rodákůw
  Ctěn byl, čím wíc zlehčen od nepřátel;

Stareček ten nese w prawé ruce
  Stížnosti a prosby Slowákůw
  Oslyšané, před trůn swěta saudce.

Zpěw V.

Acheron.

518.

Cherub jeden na křídla mne schytna
Nesol i tam w říši Merota,
Kam je ona zrádců holota
Za nebesa dána za blankytná;

Klíčem strašným brány toho Sitna
Otewřel nám wrátný Milota,
Tu plač hrozný, dým a mrákota,
Draků zběř a hadů nenasytná:

Ohniwé tu moře spolu slíto,
Walíc celé hory plamenů
Na nešťastné zatracence tyto;

Každý z nich má žalář přehluboký
Zděný z ještěrů a z kamenů,
Na němž stojí wina a muk roky.

519.

Kudy sme šly bylo rozšířené
Ode nebe k peklu prostranstwí,
Prázné bez ladu a bez panstwí,
Wzduchem jen a mrakem napelněné;

Tu sem onny duše odcizené
W smutném uwiděla wyhnanstwí,
Které buď lest aneb tyranstwí
Wzali z loktů Sláwy matky ctěné:

Kobylek a netopýrů šatí
Postawa je, dokud wnukowé
A w nich krew se k Sláwě nenawrátí;

Poturčenci jsau zde, Zmaďařenci,
Walachowé, řečtí Slawowé,
Zněmčilci a wšickni zpankhartěnci.

520.

Dříwe než se těžci rukau wůdce
Záperowé pekla rozsmekli,
Ukázal nám ještě předpekli,
Kde i on sám w smutné bydlí budce;

Tu sic žádný zlostník ani škůdce,
Hnilci jen a měkci oteklí,
Že se nos i oči ulekli
Wředů jejich smradem čpících prudce:

W nenáwisti ne, než ani w péči
Sláwu neměli ti ospalci,
Daremníci, slabci, zahaleči;

Snad čas jejich pídimužnost zobří,
Ale posud, jako nedbalci,
Pro nebe zlí, pro peklo jsau dobří.

521.

A wás jaká, Miloto, sem z Dědic
Do předpekelného pitwora
Wina swalila, či aukora?
Říkám na něj lítostiwě hledíc;

„Ach mne do těch očistcowých Bědic
Pomsta swedla, onna potwora,
Kterau útrob mojích komora
Dlauho kula, ukryti ji wědíc;

Němcomil král můj se semnau swadil,
Dal mne bratra, statku zbawiti,
Zač já Němcům jej i wlast sem zradil;“

Pro osoby, dím já, jednotliwé
Na celé se wlasti pomstiti
Jest i owšem dílo trestanliwé.

522.

Při prahu hned přišlo mnohé ptáčky
W kleci železné nám shlednauti,
Mezi nimi zwláště kohauti,
Wrány, čajky, kwíčaly a kačky;

Takowý pak wedli škřek a rwačky
Jakby swět měl w rumy padnauti,
A když začnu nad tím ternauti,
Zřím že to jen mluwnické jsau hračky:

Zobákem ti zastáwali jota,
Druzí pazaurami ypsilon,
Jer a glagol kwáká třetí rota;

Milý Bože! tím se národ mate,
Myslím, totě nowý Babilon,
Wěru slušně w očistci tom lkáte!

523.

Ku weliké peci, w které plamen
Plapolá, teď krok můj dokwapí,
Jako w rudní hutě roztápí
Weliký se w ní a twerdý kamen;

Rozpustiw se pak co zlatý pramen
Teče a se potom přechlapí
W muže, jehož wíce netrápí
Očistec, kam na čas jen byl zmámen:

Petrowičem aneb Černým Ďurkem
Jmenowán byl někdy serbinský
Junák ten a wítěz nade Turkem;

Ale že měl surowosti kausek,
Tu se newzdělanec herdinský
Přepuzowal ze škwarků a trusek,

524.

W očistci tom chuchle cedulek
Co sněh po powětří létaly,
Tak že i mé ruce zlapaly
Několik z nich, switých do koleček;

Rozwinu je, a ai obsažeček
Jejich mužowé ti skládali,
Co swá wlastní jména wandali
Z marné pýchy cizých do obleček:

W jedněch čítám Szworény místo Sworen,
Pelzel místo Kožich, Rubini
Místo Čerwen, Radix místo Koren;

W jiných Liška přešlo na Vulpius,
Sladič w Dolci a Rak w Cancrini,
Černobýl pak na Artemisius.

525.

Pane: bližšíť košile než kabát!
Tak má usta nyní mluwili
Chlubcowi, jenž nosil košili
Na kabátě a byl z počtu hrabat;

Přišli Ďasi, tu on křičet a bát!
Wyzlékše jej w ruskau wložili
Wřelau kaupel, wěchtem čistili,
Pak šli lůžko w led a sněh mu dlabat:

Demidow to, jeden z ruských pánků
Byl, co přes rok chudým w Paříži
Osemdesát tisíc rozdal franků;

Swojím chudým bral a cizým dáwal,
O by dříw byl wlastní we chyži,
W sausedowě potom, wymetáwal!

526.

Hořičku též, jméno Anny měla,
  Uzřela sem jako homolku,
  A tu natrefila na holku
  Jenž se twáří krasolícnau skwěla;

Ale w žíni celau obcházela
  Horu kolenačky w okolku,
  „Kajícnice! já wás za Polku
  Třímám:“ — arci, já sem Petronella!

Jeden Němec, Bůh mu na nebesích
  Odpusť, wlasti mne i čistoty.
  Zbawiw nechal w Hornoslezkých lesích;

Rok sem tam co pustewnice žila,
  Rok pak po smerti zde trampoty
  Za mau slabost, sem si naložila.

527.

Sotwy dwadcet kroků, nowý jímal
  Úkaz zwědawost mau w teneto,
  An pluk Běsů welké řešeto,
  W kterém lidé byli, w rukách třímal;

Opálaje nimi jakby hřímal,
  Pokud zerno bylo proseto,
  Polozjewené mé, co je to?
  Otázky, hned wůdce můj si wšímal:

Toť jsau, prawil, slawští makaronci,
  By se čistěji swau mluwiti
  Učili řeč, k tomu zde jsau konci;

Lid wšech slawských nářečiwých cechů,
  Najwíce wšak jest tu spatřiti
  Zněmčilých a němčujících Čechů.

528.

Chachacha, o jemine! dím k zemi
Hledíc, samých nosů hromadu
Spatřiwši, a Ďáblů armádu
Měrajících tu je měřicemi;

A pak w kádi putnami je třemi
Nosících co hrozny, od smradu
Aby tuto se a neřádu
Wykwasili: co to powězte mi?

Milota dí: „To jsau nosálkowé,
Co se k Sláwě pyšně chowali,
Sobělibci, Němci, sadílkowé!“

Čtyry z nosů těch sme poznali:
Hacquetu co patřil, Meinertowi,
Bisingerowi a Ludenowi.

529.

K nosowtipcům těmto Čert se tlačil
Ještě s jedním strašným nosákem,
Jenž nos tak měl dlauhý, hakmakem
Po zemi že černé se mu wláčil;

Jazyk jeho také Němce značil,
Podle wlasti pak byl Spišákem,
Jménem Glatz, on zradně w nějakém
Bezejmenném spisu Sláwu mračil;

Tudíž do ruk ostré nože wzali
Sahani, a jako ze špalku
Welké kusy z nosu uřezali;

Křičícímu dím já: i proč kwílíš
Uštipečný pane nosálku,
Nenít dobře maudrým býti příliš!

530.

U prostředku očistce trůn, ale
  Prázný stojí už a zrauchaný,
  Welkým umělectwím tesaný
  We wysoké mramorowé skále;

Nechal wšak tu nejen místo znale
  Teplé, očištěnec kářaný,
  Než i lístek, rukau napsaný
  Matthiáše uherského krále:

Byl sic česky, z Uher od Lubiny
  Zděnkowi psán, ale na polský
  Národ a řeč hnusné kydal špiny;

Proto, ač už wyplynul čas jeho
  Půwodci, list a žert pacholský
  W něm, se posud čistí z kalu swého.

531.

W písarně té očistcowé říše
  Spatřuje se stolík stojící,
  Na něm ruka péro deržící
  Sama leží, a list komus píše;

Její pán prej pije slasti číše
  We Walhalle Teutům patřící,
  Tento rozdwoj tak byl dráždící
  Pro mne, že tam přiblížím se tiše:

Anglickému králi Ethbaldowi
  Znělo psaní, ruka slušela
  Bonifaci čili Wunfridowi;

Křestiwši ta ruka Němců témě
  Na Winedy naše házela
  Rauhání, co na najhorší plémě.

532.

Na tom stole widím též i knihu
Welikau a tlustau ležeti,
Káži k pomoci mně přispěti,
Nebo těžká byla ku podwihu;

Otewřelit mi ji w okamihu,
A když do ní začnu hleděti,
Jména těch tu psána widěti,
Co už čistí wyšli z toho šwihu:

Počet roků, trest i wina spolu
Při každém se pilně značili
W očistcowém tomto Protokolu;

Nesniloby se ti wěru jistě,
Co už za lidé swé čistili
Hříchy proti Sláwě w tomto místě.

533.

Aspoň dwa, tři z nich ti předce zjewím,
Poslední — tu chyba we jméně —
Wichin, Wichnik, Wiching zmateně
Psal je Ďábel, ramenem snad lewým;

Ani či Slaw byl či Němec newím,
To wšak stojí o něm zkráceně
Proti Methodowi šáleně
Že se wztekal serdcem dlauhohněwým:

Když řeč slawskau tento po biskupstwí
W chrámích ustanowil Nitranském,
Ten mu činil překážku a traupstwí;

Latinskau řeč wtíral, naší bera
We swětě kwět i čest křesťanském,
Proto wyšel odtudto jen wčera.

534.

I dwau českých knížat jména stáli
W této knize psaná leskawě,
Totiž oněch, kteři w Sázawě
Slawský jazyk pronásledowali;

A že jemu cizozemci smáli
Nenáwistně se a žehrawě,
Proto tenže jazyk neprawě
Na wyhnanstwí z půdy slawské hnali:

Za newděčnost tuto k matce dětí,
Ryči, z němčiny a latiny
Wařenau, zde jedli za století;

Připojili, jako příwěskowé,
Ke stolu se této hostiny
Salcburští též Arcibiskupowé.

535.

Nyní celé dlauhé společenstwí
Wlachů widím tuto zapsáno,
Dostalabych, kdyby čítáno
Každé jméno bylo, nechutenstwí;

Byliť to, co měli učastenstwí
Když sněm we Saloně deržáno
Na tom článku, kterým kázáno
Wytewříti Slawy z duchowenstwí:

A že toho do osobowání
Nekřesťanského jen zblaudili
Z tupé pýchy kněží ti a páni;

Aby jináč zacházeli s práwy
Lidskými, tu dlauho ostřili
Na brusech jim rozumy a hlawy.

536.

Před samými dweřmi pekla, mají
W rukách ještě tu dwa Satané
Jednu Maďarku, ač protkané
Hedwábím ji šaty odíwají;

Hrozili, že do pekla ji dají
Jestli nyní její krajané,
W maďaromanii přehnané,
Chorwatů řeč we cti nenechají:

Bylatě to Lepa, chorwatského
Posledního krále wdowice,
Ladislawa sestra uherského;

W panowání měwši neobratnost,
Ušla domů přese hranice,
Chorwatům pak wzala samostatnost.

537.

Celé peklo trojnásobná hradba
Hadohnízdých skalin obdáwá,
Wýsostí se hoře wrownáwá
Té, co zowe Čertowa se Swadba;

Kdož wen chtějí, Perunská je kłatba
Z werchu w propast zase shřímáwá,
Kde je hrozná strážců wítáwá
Nad autěkem rozhněwaných mlatba:

Čtyři řeky, perwá Acheronská
Najwětší neb jináč Bolnice,
Ohnitoká druhá Phlegetonská,

Třetí Styx neb Smraducha ta mutná,
Čtwertá Kocyt čili Kwílnice
Protekají místa tato smutná.

538.

Nad wratami pekla železnými
  Průčelí se černé zdwihuje,
  Kde se nápis tento spatřuje
  Literami rytý Glagolskými:

„Tuto Hanba s nášlapníky swými
  Otroky a sluhy trůnuje,
  Tu plač, hrůza, bolest wěkuje
  S pokutami za hřích pekelnými:

Sem se kliďte w oheň tento žiwý
  Zrádci wlasti, řeči, národu,
  Bůh buď waším dušem milostiwý;

Obýwejte místa tato bledá,
  Ciťte žalosti i nehodu,
  Přeběda wám třikrát, běda! běda!“

539.

U wchodu hned strach mne počal tříbit,
  Perwý pohled mne už netěšil,
  Nebo hřebem kýsi potměšil
  Za jazyk byl k pekla bráně přibit;

Já sem chtěla swobodu mu slíbit,
  Ale Běs se na mne zaměšil,
  Řka; ten ošemetník prohřešil
  Těžko se, trest nemůže jej chybit:

Cedulečku pak měl na swé tylo
  Přiwěšenau tento páchatel,
  Olůwkem kde toto psáno bylo:

„Libušina saudu zaslatel,
  Potud zde mu býti usauzeno,
  Pokud swoje newyjewí jméno.“

540.

Jdauce sem tam po pekelné cestě
Mezi zpropadlinau stowírnau,
Spatřím nápis nade mučírnau:
„Tento zradil na Kosowu testě,

Za to bude dotud w tomto trestě
Bolest škřipců nesti nesmírnau,
Dokud chwěje s mocí obšírnau
Ocas koňský w Carigradě městě."

Kdoby to byl, myslíc, jemuž muka
Takowá se tuto udílí,
Žádám zočit toho hromotluka;

A w tom dwéře werzawé mi ruka
Žalárního trochu odchýlí,
Koho uzřím! Brankowiče Wuka.

541.

Nedaleko odtud rozprostírá
Smrad a hrůzu druhá šatlawa,
W které nalezla sem Braclawa,
Anť mu pauto obě nohy swírá;

Jeho zradau padla někdy šírá,
Arnulfowým mečem, Morawa,
Která měla býti deržawa
Wšeslawenská, weliká a čírá:

Wíc než národ šetřil cizozemce,
Proto krew mu serdce newěrnau
Hnusné plémě lačných žížal chlemce;

Pět má strážných pekelník ten Ďasů,
Aniž známo či kdy mizernau
Jeho trýzeň skončí kolo času.

542.

Hnedky při něm slyším litých pranic
Břinkot mezi třemi bratřími,
Ani hrozně meči ostrými
Raubali se spolu strany hranic;

Přijde Beljal, chtiwý wražd a žranic,
Přijde Asmodeus se swými,
I hned lučištěm a kopími
Onny swárce obrátili na nic:

W hněwu swatém běžím: o wy blázni
Newaďte se, buďte bratrowé
Sworní, a pak wšem ste wrahům k bázni!

Ale dobrau neslyšíce radu
Swatoplukowi ti synowé,
Začali zas nowý boj a wádu.

543.

Wedle těchto, dwadcet Ďáblů tělo
Jakési sem a tam wláčili,
Hned je lámali hned čtwertili,
Hnedky zlatem kremili jenž wřelo;

Potom wečer když už zcepenělo,
Na dub wysoký je swěsili,
Kde mu krukawcowé ranili
Přes celau noc nohy, dřík i čelo:

Ráno opět Ďábli čerstwau rukau
Wšecky audy, jako semenec,
W moždíři by srostali se tlukau;

A tu oživ řewe šibenec:
„Tugumir sem kníže od Pomorska,
Zlořečený zrádce Braniborska.“

544.

Teď mne wůdce pekla powěďomý
K mužům dwěma wede stezkami,
Jenž jsau rukami i nohami
Uwázáni mezi čtyřmi stromy;

Na břicha pak stoh jim kostilomý
Kamenů se klade werstwami,
Tak že pod nim řewau tlamami
Jakby strašné rachotili hromy:

Jest to Nebyl, jenž se zpronewěřil
Justinianowi Druhému,
Když mu proti Arabům boj swěřil;

Jiný byl sám tento císař řecký,
Za kořist že moři krutému
Newinné dal proto Slawy wšecky.

545.

„Běžte, cesar! běžte, cesar!“ hlasným
Jakýs kuřiplach tu křikotem
Wolal utíkaje klopotem,
A já k němu hněwem neužasným:

Myšibojce, kýž tě zemitřasným
W autěku hrom srazí rachotem,
Sláwě powinen si žiwotem,
„Stupai i bei“ radše s čelem jasným!

Tudíž Ďasů pět se za ním skákat
Jalo, jenž ho za to na wěky
Mají bíti nedajíc mu plakat;

Bulgar byl ten strachoš zbabinělý,
Z wojska Jana krále, nad Řeky
Když jest Basil císařowal smělý.

546.

W bok mne werchu jednoho tu zwala
Bahnitá a auzká cestička
Do jeskyně, jako Wielička
Křiwé, tmawé jako Běžiskala;

Mrákotu wšak její pronikala
Dymokaurná w prostřed smolnička,
Tak že winník, slaup i metlička
Jasně se mi w očích ukázala:

Přislaw to jest, auskok ten a zrádce,
Jejžto proti otci Niklotu,
Štwal, i proti wlasti, Dánů wládce;

Proto jej i s Waldemarem Čerti
Tak zde trápějí, že žiwotu
Půl, a půl zas náležejí smerti.

547.

Před tunelem tímto Ďábel wtasil
Špalek co stůl proti diwanu,
Na němž zloboch, rowný tyranu,
Surowé swé audy rozmaňasil;

Pak hned utreych z mísy hodokwasil,
Hnedky z hrence lokal tofanu,
Já se obrátím a odstanu
Dokud žráč ten s křeči nezápasil:

Byl jest podle jména swého Lazar,
Serbín, Jiřího syn Despoty,
Bratrobijec, trawič ten a kazár;

W Rudníku ním jeho wlastní mátě
Helena, wzor ženské dobroty,
Otráwena jedem we šalátě.

548.

Opodál mi wěci w oči padly
Welmi strašliwé a bolawé,
Nebo koruny se řeřawé
Na hlawy třem mužům tuto kladly;

Trůn kde byli celý se sedadly
Okrýwali hřeby pichlawé,
Každý pak měl w ruce kyptawé
Místo berly hada se žihadly:

Ze wšeho se dalo znáti toho,
Že ti nešťastníci museli
Proti Sláwě prowiniti mnoho;

Na krytině trůnu papírowé
Tyto písmeny se widěly:
Ei hle carobažní Lžidmitrowé.

549.

Kostliwec se kauty hledající
Z počátku hned byl k nám přimotal,
Nemluwil nic aniž lalotal,
Kůže, masa, co smert, nemající;

Wšudy kam já na něj nedbající
Šla sem zticha za mnau klepotal,
Za ním pak se Posměch řehotal,
Až se k němu s rozžatau dám swící:

Kdo jsi, řeknu, bázliwče? — tu tmomil
Ten jak bočan třepal retoma,
Tak že wšecky zuby w nich si zlomil;

A w tom křičel Posměch: tento šwandra
Wyhnízdil to lžiwé diploma
Od Welkého Slawům Alexandra.

W lewo blučí wysoká jak wěže
Z papírů a knižek hranice,
Tři ji hadowlasé wzteklice
Podpalují, Lucifer sám střeže;

Na ní kýsi stonek křikem leže
Pelní wšecky pekla ulice,
Neb jej tuto dračic widlice
Bodau, tam zas wlastní postel řeže:

Plač mně samé při tom oči zkalil,
A jsauc, kdo to? znáti dychtiwa,
A proč hněw ten boží na se swalil?

Slyším: „Ach! já ten sem, co se chwálil
Že knih českých někdy za žiwa . .
Šedesáte tisíc w ohni spálil.“

551.

Wůkol ohně toho w oblaukowém
Okresu jak wůkol Molocha,
Widno nejednoho zlobocha,
Křepčícího w tanci lopatkowém;

Ale cele we způsobu nowém,
Totiž tak, že nohy, punčocha
Wzhůru stojí jako rozsocha
Dlauhowětwá w lese nějakowém;

Ruky pak jim slauží místo nohau,
Hlawa, jako wlaským keyklířům,
K zemi wisí s obtížností mnohau;

Opak psal i jména kýsi škůdce
Těmto Lojolowým rytířům,
Niamromal jest jim plesowůdce.

552.

Co pak w tomto Auto da Fé budau
Za knihy as? zde mi wejde w um,
Asnad Escobari Amorum?
Či co wraždě králůw chwály hudau?

Dej sem jednu, oslowím tu chudau
Wzteklici, hned jejích widlic chlum
Z hranice wzal „Index Librorum!“
Já pak wzbauřím tau se nad obludau:

Preč s ní, preč s ní odtudto, sem řekla,
Nenít hodna ani samého,
Omarská ta zhowadilost, pekla;

Pročež chmatši spis ten hodím co sil
Mám jej do powětří prázného,
By swau hanbu celým swětem nosil.

553.

Spojeny pak plesy těch a skočky
Pekelníků jsau i s muzikau,
Neb jim wůkol chwílí wšelikau
Wyjí psi a miaukají kočky;

Jakby hroznau, nažrawše se čočky,
Sužowané byly kolikau,
Aneb jakby holí welikau
Mastil štěnci paškertnému bočky;

Mají totiž w tlustých přiklopené
Ocasy a chwosty rozštěpích,
Jenž jsau w zemi co kůl wetlučené;

Aby pak i wůně nechyběla,
Tchořů, dudků smradných, nelepých,
Stáda sem ta hudba shromážděla.

554.

W prawo opět lešení se dwíhá
Opona je černá zaclání,
Za kterau se slyší praskání
Nímžto mreskač sám swé tělo šwihá;

Diwáků se množstwí k němu sbíhá
A křik strojí, smích i rauhání,
Řkaucí: ten zde činí pokání
Za zločinstwa nelidská a plihá:

Slawy pro řeč, w Slawské někdy zemi,
Ač on sám byl Slawem rozeným,
Dwanácti dal tepat palicemi;

Strach mne mrazem projal studeným,
Jménem jeho nechci špinit péra,
Kdo chce můž je čísti u Schwartnera.

555.

We hluboké, tmawé, těsné jámě
Která podobnost má s čisternau,
Postawu teď, sice nádhernau
Ale w bídném stawu, uhlídáme;

Nebo když můj wůdce do ní rámě
Wecpá se swítící lucernau,
Bez kůže jej, a tu jezernau
Díru pelnau ježků, nalezáme:

Pekloslaw ten w losu tomto těžkém
Rowný jest té koze odřené
Do půl boků, wadící se s ježkem;

Jeť on Chorwat, Škerlec, Maďaroman,
Řeči swé a wlasti milené
Jámu kopaw, sám w ní padnul co man.

556.

Nyní nápis „České řeči škola“
Čítám, i hned w tužbě horaucí
Wšedši do ní spatřím před saudci
Falešného státi apoštola;

Jméno někdy Wáclawa měl Pohla,
A že nešel cestau za wůdci,
Jeho žák a císař budaucí
Jozef zlehčil češtinu s ním zhola:

Čtyřidcet let už w tom sněmu dleli
Saudcowé ti, jaké trestání
Dáti škůdci tomutoby měli;

Radu já dám přijatau zde rázem,
Aby odsauzen byl k čítání
Pražských Nowin wydáwaných Házem.

557.

O bych rýmy nynj měla dosti
Nepříjemné, smutné, chroptiwé,
Jenžby malowali strašliwé
Tyto, na něž práwě hledím, hosti!

Jejichž tlamy chrumkajíce kosti
Žerau při hostině třeštiwé,
A krew z lebočíše ošklíwé
Jako wodu pijí bez mírnosti;

Kdo ste? ptám se, oni nic, jen jedli,
Než můj wůdce: to jsau Slawowé
Kteří wojnu proti Slawům wedli;

Z Pomoří, z Čech jsau ti Kanibali,
Z Polska, Chorwati i Rusowé,
Co swé wlastní bratry mordowali.

558.

W prostřed pekla moře ječí wřelé,
Pelné smoly, bahna, plápolů,
Z něhož zmatek diwých hlaholů
Wydáwají Slawů škertitelé;

Hejna Obrů zde a nízkočelé
Pokolení tápá Mongolů,
Jen jim hlawy a kus chocholů
Ční wen z lázně, tělo w ní jest celé;

Wedle břehu Belzebub tu kráčí,
Který w zlořečícím okřiku
Žerdkau hlawy do jezera wmáčí;

Zatrolený, řka, ty Slawokatu,
Skrý se Medwěde, Lwe, Ptáčníku,
Karle, Cháne, Arpade a Batu!

559.

Obrátím se, a ai práwě ještě
Satan křiworohý na pleci
Nowau kořist nese we wřeci,
Ní tu o zem, až se střásla, pleště;

Mektá se ten bídník hrozně wřeště
Wida kam ho mají zawléci,
A když blíže ptám se o wěci,
Slyším že ten Slawowrah je z Peště;

Nechtěl, prej, to padauch tento míti,
Aby naši milí Slowáci
Mohli Boha wlastní řečí ctíti;

Řečí samým Bohem sobě danau,
Proto on, a wšickni mudráci
Jemu rowní, w propasti té planau.

560.

I wíc z onné roty tuto tápá
Která tebe spolu s twojími,
Deset let už pikli zlostnými
Pro národ a řeč twau tře i šlapá;

Každý z nich zde obě líce drápá
Sobě sám si nehty ostrými,
A krew šrámů pysky wlastními
Líže, jako šelma harpidlapá:

Co ti koli na cti, jmění, zdrawí
Odebrala tato holota,
S bolestí to strašnau tuto dáwí;

Jména wšak té zběři laupežnické
Nechať raděj hustá mrákota
Kryje této noci Erebické.

561.

Wýspa z moře tohoto se wýší,
Wůdce náš ji Goplem nazýwá,
Ona milionmi oplýwá
Najhnusnějších potkanů a myší;

Králů zlých a Králowen jest říší,
Tyranstwo w ní slawské přebýwá,
A když oko mé se podíwá
Práwě kwik a upění se slyší:

Roje se těch žrut a holochwostů
Za knížaty dwěma sypaly,
Zhubenělé hladem dlauhých postů;

Do wěže ty Krušwičany wženau,
A tu zhryzly je a zežraly,
Byl to polský Popel se swau ženau.

562.

Dostřeliloby se asi kuší
Odtud do ostrowu druhého,
K synům Epikura chlipného
Kteří tělem zabíjeli duši;

Z nichž dwa zwláště zpomenauti sluší,
Jmenowitě Jana Hrozného,
Někdejšího cára ruského,
Jehož nestud obrazilby uši:

Pak Sas August množí tento spolek
Příjmím Druhý, který w Pilnicech
Celý Serail deržel z krásných Polek;

Místo trávy tenké jehly nosí
Wšecken tento ostrow, na špicech
Jejich pak ti tancují tu bosí.

563.

Třetí ostrow, Helena mu jméno,
We wodách těch stojí peklowých,
Na něm palác z křenců ledowých,
Jak tam nade Newau, wystaweno;

W ledowně té tak je přestudeno,
Že jen jeden z kluků ďáblowých
Bydlí w prostorách těch mrazowých,
Zamerzlý wšak od pat po temeno:

Chtěl, než Sláwu podmaniti mocen
Nebyl necamaur ten fracauský,
Ač jest slawskau krewí celý zbrocen;

Swalíc w moře ho jak w Mozkwě škwařte
I tu, wolám já pluk na ruský,
Totě Napoleon Bonaparte.

564.

Čtwertá wýspa názew nosí čacký
Timurka, zde roste ohawa,
Jejíž wšecko ničí otrawa,
Bochonupas totiž aziatský;

Co to myslím sobě za howadský
Tyran přestromen tu? Neslawa
Jewí jeho puch i postawa,
I ten celý ostrow nesarmatský:

Aha! drak to Tamerlan jest wěrn,
We Pruse co zajal Milewu
Serbku, krásnau Lazarowu dceru;

A pak nutil, aby při weselém
Stole, slaužila mu k nálewu
Wína, s poloobnaženým tělem.

565.

Pátý ostrow stojí ku pochlebě
Očím pelný tráw a procházek,
Ale jeden smutný obrázek
Zwěstuje w něm přísnau pomstu nebe;

Denně Ďábel chodí sem a šklebě
Hubu s křikem wad i předházek,
Na stříberné míse prowázek
Nosí komus k zardausení sebe:

Ismael to Damašský jest Baše,
Pod Rákocim co se baufícím
S Tatary wdral we Slowensko waše;

Popleniw pak wšecko, starců, dětí
Po Dunaji s plačem kwílicím
Mnoho tisíc wlekôl do zajetí.*

566.

Newiděwši tam, kde zpomenutý
Škwar byl Slawoborců, Gerona,
Ptám se s podiwením Plutona,
Kde jest wrah ten šibalský a krutý?

Tam, dí jménem jeho k hněwu hnutý,
Dle třech saudců našich zákona
Wisí on, jak někdy Junona,
Mezi dwěma pekly rozepnutý;

Pode slawským totiž německé se
Peklo, řetězemi třidceti
Přiwázané, kolébá a třese;

Patnáct hlawu, patnáct nohy wiže
Geronowy, a jej widěti
W prostředku dwau nesti pekel tíže.

567.

Z druhé strany moře, psů a chertů
Hawěť weliká se hemžila,
Mopsů, pudlů, bělků spatřila
Bywolům sem rownych, beze žertů;

Jejich wzteklot najlítějších Čertů
Ukrutenstwo ještě předčila,
Franků kmen pak hryzla, mučila,
W jehož středku stín byl Dagobertů:

Franků těch, jenž slawským matkám brali
Ode persů dítky newinné,
A swým psům je, kati, háziwali;

Tak swau platnost onen zákon míwá
I zde při té zběři zločinné:
Čím kdo hřeší, tím i trestán bywá.

568.

Kde Styx plyne hnojotoký, slunkem
Neoswícený a nehřitý,
Leží hřeby k zemi přibitý
Muž, an šwedským trestán býwá trunkem;

Totiž jeden Ďábel na břeh člunkem
Wywáží mok onen bahnitý,
Nálewkau pak druhý ohbitý
Satan jej mu w usta leje žblunkem:

A když zpuchnul břich, a kluk ten křičel,
Třetí Běs mu po něm tancowal,
Až smrad hrozný horem dolem sičel;

Jest to Gottfried, slyším od Raráška,
Dánský král, co lestně zmordowal
Nám dwa krále Godljuba a Dražka.

569.

Wěterný mlýn, jehož dlauhý pytel
Z přeostrých se břitew spojuje,
As půl honu odtud lomcuje
S klepotem, co křiwdy nowé mstitel;

Strachomorné když můj saucestitel
Mučidla mi jeho maluje,
Daso hle se přeseň pytluje
Obodritských knížat zawraždítel:

Byltě Holsat německá ta psina,
Swentipolka zabil w Lubece,
W Artlenburku Zwinka, jeho syna;

A tau wraždau nenadálau zhladil
Celý rod nám, který dalece
Sláwy stromby nad Baltem byl sadil.

570.

Na rowině jedné města celá
Jsau, jak Sodomy a Gomory,
S domy, s wěžemi a se dwory,
S werchnostmi i s lidem skamenělá;

Jeden z Čertů chodě frašky dělá
S purkmistry tu a práw doktory,
Aní krew nowau, mozky, bachory,
W těla jejich leje twerdočelá:

Druhý wěší jim, ne bez posměchů,
Na nos listy ty a zápisy,
Nimiž Wendy wytwírali z cechů;

A když sem tam chtiwým okem slídím,
U makowic wěží nápisy:
Hamburg, Lubek, Luneburg, Barth widím.

571.

W pátém z těch měst musel přes ulice
Kardel šewců běhat pračata,
Už jim kůže byla rozťata,
Že hřebtem tekla saukrewice,

Nebíte, hej! wolám na biřice,
Litowáním bywši podjata,
A wy, ptám se, kdo ste chuďata?
„My sme šustri z banské ze Štyawnyce?“

Černobog mně na to: tak jim třeba!
Nebo Slawům přáti nechtěli
Michlowé ti, práwa ani chleba;

Zde se krotí jejich náruživost,
Aby někdy ještě uměli
K bližním lásku mít a snášeliwost.

572.

W městě šestém widíme zlé bůžky
Kterak Handerburče chwatnuli,
A pak jedni škOlskau fernlí
Dáwali mu w konce perstů hrušky;

Druzí opět lomcowali ušky
Že mu obě téměř wymknuli,
„Nu bós bili gaidy!“ papulí
Křičel, každé slowo na dwa dušky;

Byl ten Quadík zlostný z Krikeháje,
Rozoký hled, wole, čepici
Čerwenau a Hans Schwarz jméno maje;

Slawské řeči wždy se posmíwáwal
Do školy když w městě Kremnici
W pacholectwí ty si chodíwáwal.

573.

W sedmém městě jako ryk se wolů,
Rozléhal plač, řew a stonání,
Horníci tu byli do báni
Metáni, a do hlubokých dolů;

Z Dobšiné že jsau, to po hlaholů
Tušila sem jejich tahání,
Proto dala sem se w poznání
Příčiny hned pokut těch a bolů:

Sapramente jim i jejich mrawům!
Dí Běs, tito Němci z potupy
„Bindisch Kirpel“ přezdíwali Slawům;

Při odchodu našem z této půdy
Myslím sobě těmi nad hňupy:
Co je Němec, to je Němec wšudy!

574.

W městě osmém, když mne prowozowal
Milota náš jednau uličkau,
Slyším ano hlasně šwihličkau
Jeden Němec cosi šwandřikowal;

A co? zhroz se! zkázu prorokowal
Slowenčině w dobu kratičkau,
Při čemž radost cítil sladičkau
Tak, že jako blázen poskakowal:

Půwodem byl z Tatranského města
Lewoče, jak tu sme slyšeli,
Kudy wedla Kucharského cesta;

Proto šedše ke stromu s tím brachem,
Přiwázali tu a stříleli
Ďáblowé mu do ust Spiským hrachem.

575.

„Powězte pak, milá panno, zdali
Ještě daleko jest do Prahy?“
Tak se mne tu střetlé průtahy
Mnohých wozů, s těžkým zbožím, ptali;

W ojech se a w jarmech nalezali,
Místo howad, lidské zápřahy,
Nebyli wšak slawské powahy,
Šwedům se a Sasům podobali:

A když já se diwím do slawského
Jak a proč ti pekla patřejí?
Zní hlas honce jejich hněwiwého:

Oblaupili Prahu lotři tito,
Tudy zpátkem westi musejí
Knihy, malby, klénoty a žíto.

576.

Tu stál kýsi zastobohowanec,
Zrost co wěž mu dala příroda,
Zdál se hrabě aneb wojwoda
Z krajů těch kde bydlj Pomořanec;

Chudší wšak než jeho wychowanec
W Bezdězích, král Čechů národa,
Ošklubaný jako Piwoda,
Straky, wrány wedly za nim tanec:

Chtě jim utect, Ottem nazwaný tu
Tento stosáhowý Korydon,
Swráworal se příčkem do Kocytu:

Tím se w řece zastawené steklo
Tolik wody jako Wáh i Don,
Tak že téměř wytopila peklo.

577.

Hory dwě se nyní spolu spikly
We swých střewách celau společnost
Lidí pochowajíc na wěčnost,
Kteří hynauc jenom „běda!“ zkřikli;

Tu hned w mysli otázky mi znikly
Jeli přelud to či skutečnost?
A pak pro jakau as newděčnost
Trest ten nesau, pro wlast, pro jazykli?

Milota w tom: neníť toto cesta
Jenžby oči naše klamala,
Toť jest Rada Holomauce města

Ta, co jako hlawa na Morawě
Žerotínu psaní poslala
W řeči Němců, na potupu Sláwě.

578.

Po ulicech pekla, po palaucích
Hlůza wšelijakých hošíků,
Drábů, sbirů, sluhů, strážníků
Blaudí sem tam w oddělených plucích;

Hřebla w rukách, místo mečů skwaucích,
Kozly mají místo koníků,
Kdo pak wy ste? ptám se Setníků,
Tu z nich jeden w zarmaucených zwucích:

Uhrowčík jsem já, o Sláwy dcero!
Surowec ten, Ilčík, Hrajnoha,
Zbojníků nás w bandě dwanáctero:

Morawský tam Deblín, český Tista,
Slezký Wiliš — ach my od Boha
Sterčeni sme slušně w tato místa.

579.

Mezi nimi chlapík utěšený
W košilce se točí zelené,
Nohawice maje červené,
Čižmy žluté, klobauk opštrosený;

Zlatý pás a paloš operlený,
Pištolky dwě k boku připněné,
Za ním w dudy faukal kožené
Starý Kejdoš w hudbě wycwičený:

Muž ten jedle, buky přeskakowal,
Neb ten saud mu wěčnost wydala,
Bez přestání aby hajduchowal;

Slowáka hned na něm Jánošíka
Dle twých rozpráwek sem poznala,
Zdwořilého w Tatrách nákeřníka.

580.

Zahleděla sem se na lomozy
A křik těchto kluků w pekłisku,
W tom pak uzřím práwě na blízku
Že sem došli z Kocaurkowa wozy;

Přiwezly je černoserstě kozy,
A tak utíkaly po písku,
Že snad polowic w tom nátisku
W prawo, w lewo přišlo na wýhozy;

I ti kteří došli sem a chtěli
Zmaďařiti zdejší Slowáky,
Choleru zde dostali a mřeli;

Proto i hned Rarach nezahálel,
Ale po tuctech braw na háky
W bahnotoký Acheron je wálel,

581.

Jako mlatci rownau časoměrau
Cepů w humně bijí na snopy,
Když klas aneb hlawu konopy
Aby zerno wypadalo derau;

Tak jsem, ani w černé wyhni perau
Kladiwy, tu zřela Kyklopy,
Až jim čelem tekau aukropy,
A twář jiskry pryskající žerau:

Dwě pak těla na nákowě kuli,
Po každé je w uhlí bukowé
Zahrabawše měchem oheň duli;

W jednu hmotu skauti tyto wrahy
Chtíce, nebo byli bratrowé,
Swiňohlawí Tuman, Kuman z Prahy,

582.

Před tau wyhní Ďas, ten podkasalec,
S rasem do země slaup wkopali,
Potom sedem Rusů nutkali
Knutem, běhat wůkol něho cwalec;

Při čemž, hrůza! střewa, o ten wálec
Jako šnůrky se jim snowali,
Sluli nešťastní ti šibali:
Putša, Leško, Jelowic a Talec;

Potom Torčín, Horasjer a kníže
Swjatopolk: já ač jen bezděčně
Ptám se proč pak nesau tyto kříže?

„Swaté muže Borisa a Gljeba
Krutě ztrýznili jsau, zpátečně
Klín tu klínem wybíjeti třeba."

583.

Zde se zrak můj nenadále chmuřil
Před diwadlem ještě wzdáleným,
Tak že mdlobau se a studeným
Strachem celý wnitřek we mně baureil;

An Čert proti Maďarowi zuřil
Trestem od Maďarů půjčeným,
Totiž tělem na kůl wsterčeným,
Při čemž tento ještě dohán kauřil;

Tam se, kdo to? wůdci řekla sem, ber!
I nu, totě hlaupý nálezce
Maďarského hesla: „Tót nem ember:"

Tedy jdi a řekni šerhu jeho
Ať wíc blázna toho netresce,
By měl důkaz člowěčenstwí mého.

584.

Čekáš proč ti los až po tu chwíli,
Toho Maďarského wojáka
Který Hlubockého Slowáka
Zawraždil, mé péro neudílí?

Slyš! dwě děla rozstawil as míli
Wtip zde pekelného mudráka,
Z nichž se tělo toho sprostáka
Ustawičně semotamo střílí:

Maďarských pak pluky knihočmýrů,
S buzigány w ruce tlustými,
Konají tu službu Kanonírů;

Oni obě děla, místo swíce,
Podpalují spisy swojími,
Strašně při tom teremtettujíce.

585.

Při té práci jawše slowenského
Čižmára, jej wkydli w koryto,
Řežíc audy, hlawu, jelito,
Do kotliska kladli měděného;

Guljáš-húš si uwařili z jeho
Těla kusů jako kopyto,
S paprikau pak wšecko snědli to,
A šli zase k práci díla swého:

Chwálila se w pekle tato žrutná
Chasa, že jí maso Slowáků
Mezi wšemi w Uhřích najlép chutná;

Kowalčík slaul, z Orawy se zrútil,
Z Bobrowa sem šwec ten do mraků,
Že dům, dítky k maďarčině nutil.

586.

Wůkol sem tam stojí u obruby
Pekla malí, tmawí domkowé,
S kleštěmi tu lezau ďáblowé,
Terhajíce jazyky a zuby;

Nápis pak jest: „tito měli huby
Proti Sláwě zlé a surowé,
Byli uterhači, sokowé,
Hánci, proto přišli do záhuby!“

Jména někde slawské ale chromé
Pőlitz, Rotek dwéře hyzdili,
Potom Ludwig, Neumann, Kreil a Crome;

Sichar tu, tam Detrich Stade zase,
A wšak najwice mne diwili,
De Pradt a Trenk w této hnusné chase.

587.

„Čakajte ma! čakalalalajte!
Já som Slowák Turčan z Michala,
Už pou jazyka mi odrala
Rota ďáblow, prosbu za mňa dajte!“

Tak tu kýsi zajíkawec, hajte
Řeknu k wůdcům toho Křikala
A sem weďte: kdo ste? zeptala
Jsem se, mluwte, aniž winu tajte!

„Já som Thúrócz“ Dosti! darmotlachu,
Wy ste o jakémsi koňowi
Bílém, nasel w dějopisech prachu;

Ha pfuj! a wšak jde můj s wami sluha
Ať se nechá, bájek strůjcowi,
Jazyka wám polowička druhá.

588.

Najwyšší ten domek tu jest sraubek
W nějž pán pekla blázny zatwořil,
Tak můj wůdce ke mně howořil
Odstíraje od obloku raubek;

Wniter diwně jakýs běloliaubek
Posunkowal se a titwořil,
Tak že dům ten bylby rozbořil,
Kdyby strážce neměl w ruce daubek:

Zdaleka už poznala sem sama
Že to ošust ten, co zněmčiti
Celý swět chtěl, w ráji od Adama;

Z Düsseldorfu počal nade Rénem
Proti Slawské řeči šáliti
On, a slul P. F. J. Müller jménem.

589.

Tu sem také kohos uwiděla
An nás minul rychlým oběhem,
Po celém ho pekle ožehom
Jedna stará baba naháněla;

Tam ho přes werch, přes jámy tu mlela,
Onde pichala ho pod břehem,
Při tom s welkým hlasu rozlehem
Wšudy za ním takto hrozně klela:

Z tisíc wozů jasných, okowaných,
Bodej tři sta bohů prabohů,
Peruntalo w tebe rozhněwaných!

Co to, myslím sobě, za Němčisko?
Tu zřím wiset nápis u rohů:
Lhář a hánce Slawů Gebhardisko.

590.

Toho ta tam, jiná jiného sem
Proti němu skalau nahání,
Tak že sobě w prudkém potkání
Čelo čelem a nos bauchli nosem;

Prask tu oba! jako za Kolosem
Slyšet bylo jejich padání,
Na hromadě ležíc, trestání
Od pekelnic rownym brali losem:

Tento druhý, ač byl skrytý w skalách
Předce podle hauně rumunské
Zdál se traup a hrubian Margu, Walach;

Ten co w knize proti Tekelimu
Swoje fákaniny chrapaunské
Na náš národ metal, w tuto zimu.

591.

Při těch domech ještě nowináře
Jakéhos, Uhl jménem, dostáno,
I hned za kštici jej taháno
Do pekelné k saudu Kanceláře;

Ortel wyrčen, aby toho lháře
Wěčně českým trestem trestáno,
Totiž z oken na zem metáno,
A to nohy wzhůru, dolů twáře:

Kolohnát ten tudíž z wysokosti
Musel kotromelce dělati,
Tak že wšecky praštěly w něm kosti;

Časopis on nectný w řeči Němce
Začal proti Čechům čarbati
S názwem: Bohemia pro Bohemce.

592.

W poslední dům když mne ještě nuká
Milota, ai nowé zjewení,
Tu král na talíři pečeni
Krájel a žral: to hod, dím, ne muka!

Ale když mé blíže oko kuká,
Blud můj w bledý strach se promění,
Neb ta upečená w plameni
Lahůdka, jest jeho wlastní ruka:

To Šwed Sigmund, jenž když polskau dostal
Berlu, syna swého nástupce
Wladyslawa, proto prutem chlostal:

Že chtěl řeč, kroj i zwyk milowati
Poláků, a býti zástupce
Lidu, nad nimž žádal panowati.

593.

Bywše potom z domů oněch wenku
Šli sme po paušti a pasece,
A ai hora z písku při řece
Wysoká i dlauhá nad myšlénku;

Hýl ji jeden celau po kaménku
Odnáší až pět míl dalece,
Totě pták, můj wůdce odwece,
Z Wídně, co jest saudil česKau Lenku:

Má pak tento, we trestanců zboru,
Tupič řeči naší zůstati
Pokud celau nepřenese horu;

Kteráž práce celé billiony
Roků jemu může terwati,
Proto smutné chrochtá kakofony.

594.

Z temena zas toho Čimborasa
Sud se hurtem dolů šutruje,
W němžto zabedněnec bubnuje
Tělem, usty bruče jako basa;

Když až dolů přišel, ruka Ďasa
Zas jej zpátkem wzhůru walkuje,
A že dychtiwost mau wzbuzuje
Doptáwám se blíže na chuďasa:

Wšestranně když ode mně byl zkaumán
Wyšlo, že to onen domnělý
Notář Belůw, Anonym a Kuman;

Maďarům se chtěje radochlubným
Lísat trubiroh ten zatmělý,
Hanobil náš národ pérem zhaubným.

595.

Pod tau horau nowí, přemizerní
Pohledowé! totiž w růžowém
Ale ostnitém a šípkowém
Kři, se holé tělo stoje černí;

Důkazowé byli hodnowěrní
Že to básníř jest tu domowem,
Jak se máte w bydle takowém?
Dím já, a on: jako nahý w terní!

Euphem slul, a byl ten zpropadenec
Řeckým weršotepcem neznaným,
O němž to psal Šarlatorozenec:

Že, když císař Roman syna swého
Ženil, posměch wtipem neslaným
Z obličeje strojil Slawjanského.

596.

Druhau widím tu též řeckorauchau
Muže podobu, hned we cwálu
Běží, hned zas kráčí pomalu,
Nesa wlastní hlawu pod pazuchau;

Hlawu welkau, diwau, tygrouchau,
Asnad z křemene, ne z koštálu,
Nebo když ji házal o skálu,
Ohlas celau zněl tau pauští hluchau:

Basilius císař jeho jméno,
Slawobulgarů ním zajatých
Patnáct tisíc hrozně oslepeno;

Každému pak stu dán jednooký
Wůdce, jenž jim w cestách skalnatých
Z Carigradu řídil domů kroky.

597.

Prošedši už téměř celau jámu
Pekla s pozorným já rozmyslem,
Tepruw nyní tímto pod číslem
Wlacha widím, mistra hry a klamu;

Na pranýři ke kolmému trámu
Jako pominulý se smyslem
Přiwázán jest tuhým powříslem,
Ruce w huslech, na čele má plamu:

Tři on, když jest po Europě slídil,
Slawská města totiž Waršawu,
Petrohrad, a Duchcow český, šidil;

Casanova slul ten wšeckoznatel,
Dělal diwy, zlato, otrawu,
Byl kněz, woják, taškář, spisowatel.

598.

W této paušti samá jako wdowa
Bez manžela, dětí, sauseda,
Stojí swadlá už a škaredá
Wedle cesty olše Durinkowa;

Dwa jsau strážci její, totiž sowa
Na stromě se sem tam ohlédá,
Pode stromem uzří medwěda
Ležeti zas bázeň pautníkowa:

Hneli hlawau wrah ten, tať jej kluje,
Hneli nohau, tento ukausne,
Tak že trojí bídu okušuje;

Ale wyznám, že sem nešla k němu,
Nebo zblízka patřit na hnusné
Diwadlo to nelze oku mému.

599.

Kopec tu stál jako praslawjanský,
Jenž byl mohylau zwán, hrobowec,
Newypsalby žádný weršowec
Strašný na něm hrad a žalář manský:

Wystawen jsa pro čin nekřesťanský
Duchowníků sluje Popowec,
Práwě weden byl doň surowec
Richter, w Sorně pastor luteranský:

I hned nohy do klády mu dáno
Tak, že krew z nich těměř stříkala,
Pak mu jakaus knihu w oči cpáno:

Twáli maudrost tento w Magazině
Laužickém jed zlostný kaňhala,
Proti Wendům? — a on znal se k wině.

600.

Zde též wěže, jako obelisky,
Byly z lidí žiwých staweny,
Čněly nad oblaky temeny,
Nižší werstwy nesly wyšších tisky;

Welikými potom sochořisky
Býwají zas dolů říceny,
W kterémž pádu semtam rozchwěny
Jejich hlawy, nohy, ruky, pysky:

Záleží pak wysoký ten trupel
Z pauhých poněmčilých Krainců,
Na něž wlastní krajan takto upěl:

Že prej téměř za odpuštění je
Musí prositi, kdo z našinců
U nich lásku k slawské řeči čije.

601.

Že tam dále paušť tu sněh už kryje,
Zpátkem šli sme lewé po straně,
A hle zawadíme o sáně,
We kterých psů dwanáctero wyje;

Neb je sedě pohání a bije
Básníř w Atilowském dolmáně,
Jejž ti k pokutě a ku haně
Do pekelné wezau Siberie:

A to až tam w půlnoční ten západ
K bratrům řeči jeho Laponům,
Soboly a lišky w zimě lapat;

W Pešti, když hru „Wyskoč Janči“ skowal
Proti wšechněm krásy zákonům,
Tlučhuba ten Slawům ubližowal.

602.

Na powerchu cest a u chodníků
Toho strašliwého orkusu
Roste množstwí, merzkých do hnusu,
Tráw a bylin, bodláků a kříků;

Rody kopřiw, hub a pryskýřníků,
Bolehlawu, blenu, čertkusu,
Lilku, chrastawce a zádusu,
Hadolistů, wšiwců, krewawníků:

Newědauci zmačkám patau mnohé,
Než ai, cedíce krew křičely:
Auweh, auweh, ach my přeubohé!

Já se zleknu, a můj tlumač začne:
Nebojte se, co ste potřely
Křižáků jest plémě Slawotlačné.

603.

Na těch trawách nečisté a wilné
Šelmy pásly se a howada,
Býků, oslů, wepřů hromada,
Medwědů, a wluků tlupy silné;

Opice tu, onde sajhy smilné,
Tam zas nosorožců osada,
Od bůwola, slona do hada,
Ode mezka k lišce klamu pilné:

Pastýři dwa lid ten zpotwořilý
Hlídají tu w larwě lewhartů,
Troskowec a Kuneš zhowadilý;

Jsau pak stáda oněch necudníků
Sekty Adamitů, Pikhartů,
Jamníků a jiných rozkolníků.

604.

A ten tu co, Miloto! jest za dům,
Jakowých w něm lidí osádky,
Stawen welikými nákladky
Rowně panským palácům a hradům;

Předce wšak si proti jeho smradům
Nos já krýti musím we šátky? —
„S odpuštěním! to jsau Benátky
Z Prahy, těmto w kořist dané čadům:

Čertoslawky pak co bez swobody
W nich jsau, byly děwky paphické,
A teď šijí pro peklo tu mody;"

Nechci slyšet dále, wěc to stydká
Dím, a na štěstí i básnické
Míry mé se tuto končí nitka.

605.

Před peleší papírek tau lítá
Po zemi jak lehká šupina,
Práwě kde nás wede pěšina
Skulí a nám pod nohy se wplítá;

A že noha má ním opomítá
Wůdce zdwihna jej a rozwina
„Báseň od Štěpničky, Lidčina
Stížnost w chrámu Hymenowu" čítá:

To můj krajan, ei to bude hezké!
Milota dí, och! já hněwiwě,
To je škandal slowesnosti české!

Stydno Muzám do hampeysů chodit,
Proto, na fidibus při piwě
Ďáblům, necud ten mu welím hodit.

606.

Jedno se wšak předce diwné zdálo
Zraku očí mojích zřetelných,
To, že w těchto mukách pekelných
Žen sem Slawských našla dosti málo;

Ne jak serdce mé by stranu bralo
Pleti mé jen z hnutí citelných,
Nebo lhání w duších beztělných
Není možno by se nalezalo:

Jen pět padlo bělohlaw mi w oči:
Perwá z Prahy, metla Křesťanů
Drahomíra, co sem přišla w koči;

Špinka bydlo, ruky haužwa wíže
Na zádech, té matky pohanů,
Jazykem pak skerze sklo med líže.

607.

Před tau Špinkau hned jest w neumělém
Slohu wytesaná terlice,
Jakéž mají mnohé wesnice
Před swým saudcem neb i před kostelem;

Zawřena w ní stojí, k zemi čelem
W dírách kerk i obě ručice,
Polská šlechtična a čertice
Wlodkowa, už w rauchu osumělém:

Ta, co zbojstwí tropila i krádež
W hradě Berwaldě, a laupící
Zbrojně wedla k Oswiecimu mládež;

Muž pak její, též kůl z toho plotu,
Líbá, pod pantoflem ležící,
Manželce swé patu zde a botu.

608.

Třetí dwojím obtížená hříchem
Snáší tuto bol a příkoří
Kněžna, wdaná někdy w Pomoří
Za Krukem a potom za Jindřichem;

Ta když wěrnost, lehké ženky smíchem,
Swazku manželského rozboří,
Muže starého si umoří
We spiknutí mladším se ženichem:

Na pokutu pro tu těžkau winu,
Musela swé krásné změniti
Slawina zde jméno w Neslawinu;

Pak swých persau mlékem, za tisíce
Let, dwa plecowisné kojiti
Hady má, ta pěkná nešťastnice.

609.

„A ty taká! — a ty taká!“ klené
Jedna druhau tu dwě sestřičky
Serbské, dáwaly si poličky,
Hokyně co Pražské rozzlobené;

Tureckým je trestem polapené
Káral Ďábel, wecpaw hlawičky
W obročnice jim neb kapsičky
Popelem a prachem napelněné:

Starší Mara, Wuka Brankowiče,
Mladší Wukosawa manželkau
Miloše jest byla Obiliče;

Obě dcery Lazarowy hříšným
Swárem odemkly k nám přewelkau
Moslemínům bránu hlaupopyšným.

610.

Z cizoženštin na národu našem
Prohřešilých, widno zwláště tu
Maďarkyni, strašnau Alžbětu
Bátorku, sem slanau Radamášem;

Která tři sta we slowenském wašem
Kraji, k wůli swému skeletu,
Umořila děwčat we kwětu,
Oddána wšem bywši prostopašem:

Aby krásnau tygerka ta byla,
W krewi Slowenek se Nitranských
Teplolité kaupala a myla;

Zač tu žiwá zazděna jest kowy
We slaup, jak ten páter w Turčanských
Diwákách, co pohřeb činil psowi.

611.

Sotwy tyto ženky zrak náš minul
Neterwalo opět na dlauze,
Widím pohřížená we hrůze
Samowraha an swým mečem hynul;

Padal, stáwal, w krewi wlastní plynul,
Nohau na pazderném motauze
Přiwázaný k hrubé pawůze,
Aby přeč se nějak newyšinul:

Od kých dostal wy ste semo stran se
Strašný, cizozemský panáčku?
„Mademoiselle! pardon, je suis François!“

To wy Monsieur Guovirer w tom pekle;
W Krechowě co swedol Rusnáčku
Dobroslawku, dceru popa, wztekle! —

612.

Za ním pelná trámů, wálců, klínů
Guillotina, zrak můj zarazí,
Po níž karawána prochází
Sanscullottů se a Jakobínů;

Co že, medle, k trestům slawských stínů
Tyto swětoborce uwází?
Aha! nyní sama překazí
Pamět má, řeč mojich čeledínů:

Tiť sem z Remsu přišli w počtu walném,
Euangelium kde zlaupili
Staroslawské w chrámě kathedralném;

Nad nímž hlawy ku Francauzů spráwě
Korunowané zde činili
Přísahu swau dlauho, ke cti Sláwě.

613.

Ještě wíce sem se zadiwila
Musewši zde mnohé widěti
Serdce po pekle se kauleti,
Ano hlawa jeho w nebi byla;

A když sem se důwod přičinila
Rozdělení toho zwěděti,
Jme se jeden z Běsů křičeti
Tak, že sem se téměř zapýřila:

Slawistů těch jsau to zůstalosti,
Kteří byli sice učení,
Bez lásky wšak a bez národnosti;

K Sláwě měli, ne co milencowé
K milence se, než co studení
K mertwole se mají pytewcowé.

614.

Když pak oko moje záměr mělo
Z bludiště se toho wymásti,
Přijdu k jeskyni a propasti,
Z nichž, jak Stentor, dwoje echo znělo:

Kolikráte koli zahučelo,
Grunt se pekla musel zatřásti,
Tím wíc tedy zmatek uklásti
We smysel těch slow mé ucho chtělo:

I co slyším? z jedné díry heslo
Ku Sewern w hlaupé honose
„Polska stoi nerządem“ se neslo;

Ze druhého daupěte pak letí
K jihu příslowí to, že „Ko se
Neosweti taj se neposweti.“

615.

W Slawopekle tomto pelno draků,
Černokněžníků, sow, tasanů,
Mátoh, swětlonošů, bolwanů,
Třibků, zmoků, běsů, wukolaků;

Pikulíků, Mořen, rosomáků,
Přišichwostů, oblud, šklubanů,
Potom wydřiduchů, katanů,
Ozembuchů, fiflen, ušklebáků:

Klewety pak a lži křiwohubé,
Bole stonohé a nemoce,
Potwory též jsau zde kolozubé;

Onen škřipí, řewe ta jak saně,
Toto slintá, kwičí, škřehoce,
Tak že nelze dlauho hledět na ně.

616.

Hostinu jim strojí Zaufanliwost
W kuchyni jenž sluje Wzteklotau,
Kuchařky jsau Bída se Psotau,
Stolem hlad a misau nedužiwost;

Jídlo jed a lyžice jsau lžiwost,
Nůž a widly jsau strach s hryzotau,
Nápoj žluč a sliny, hnusotau
Nazýwá se chut, a mrawy diwost;

Twářeškrabný swár je ponukačem,
Jídlonošů auřad zrádcowé,
Hudců, zpěwců mají hromy s plačem;

Rukolom jest jejich zbroj a branba,
Berla pomsta, trůn jsau hříchowé,
Na němž králka, opak Slávy, Hanba.

617.

Posléze nás w kautě pekla čekal
Cerber ještě s hlawau člowěčí,
Měl být Chorwat podle nářečí,
Ačkoli už hlasem cuzým štěkal;

Wůkol sebe zubem wepře sekal;
A wšak serdce měl jen zaječí,
I nám k němu jdaucím zlořečí,
Že sám Pluto břechů těch se lekal:

Štípaly pak z jedné mauchy, šwábi,
Bzdochy, seršně toho psohlawce,
Z druhé strany štíři, červi, žáby;

Bůh tě napraw, bídný Dugoniči!
Řeknu, a pak wolám na spráwce,
By už zamknul peklo swými klíči.

618.

Odpusť že tak nedokonale sem
Muky tyto wpletla we Znělky,
A jen zlomky, částky, necelky,
Tobě psala, i to s welkým děsem:

Neráda dlím w pekle, s bídau, s Běsem,
Tuby musely být Španělky,
Jenž, jak bojů s býky přátelky,
Díwají se na bolesti s plesem:

Můj duch posud často omdléwáwal,
Ale anjel ambrau w kalichu
Pokaždé mu posilnění dáwal;

Wstaupila sem do pekla jen k cíli
Tomu, aby naši bez hříchu,
Cuzinci pak bez wýmluwy byli.

619.

Když sme wyšli — ještě přede branau
Widím klečet starce slepého,
Wlasů bílých, raucha černého,
Potokem mu selzy k nohám kanau;

Bil se w persy, kořil s opykanau
Winau skutku swého bludného,
Žel mi bylo jeho tkliwého
Losu, i jdu k němu na zeptanau:

„Padam do nog, ja sem Polak Gliński"
Gliński? — hotujte se k odjezdu,
Dnes se končí byt wáš nehostinský;

I hned sem ho k dceře jeho wzala
Odtudto, a wedla na hwězdu,
Která co woz pro nás tu už stála.

620.

W cestě odsud potkala nás rota
S wěternými mlýny wálčící
Panslavismu: Paget jezdící
S Rozinantem w rauchu Donquixota;

Na prawici, stělesněná zlota,
W nos si tabák perstem cpající
Baba, Miss Pardoe slující,
Dulcinea toho Brito — Škota;

Za nimi pak chudých na oslících
Sancho- Pansůw celý pluk se hnal
O ty obry kopí lámajících;

Jeden z Augšpurku se býti zdál —
„Šťastnau cestu ode země w peklo,“
Naše družstwo rytířům těm řeklo.

621.

Tak hle známost krátkau ale jistau
O těch swětech sem ti podala,
Nediw se, že wíce poslala
Z nebe sem ti, nežli z pekla listů;

Ach, a mámli wyznat prawdu čistau,
Najwíc i z těch, jež sem opsala,
W peklo jen zlost Němců weštwala,
Těchto wěčných Slávy antikristů:

Nebo to se musí dáti Slávě,
Že lid její k Bohu náchylný,
Tichý, dobrý, při maudré je správě;

A když wtip můj rowné s rowným slípá,
Tak se mi zdá býti rozdílný
Němec a Slaw, jako dub a lípa.

(329)

622.

O wy bratři, o wy sestry sladké,
Co ste živi ještě na zemi,
Prosím wolných uší přejte mi,
Ať wám přidám naučení krátké;

Warujte se onné cesty hladké,
Kterau Ďábel protkal sítěmi,
Aby na ní zrádce s dušemi
Lapat mohel do swé pasti wrátké:

Poďte sem hle příklad sobě bráti,
I k těm dobrým, i k těm šibalům,
Učte se swůj národ milowati;

Hučte Tatry hlas ten k Horám Černým,
Hučte Krakonoše k Uralům:
Peklo zrádcům, nebe Slawům wěrným!

DÍLA

BÁSNICKÁ

JANA KOLLÁRA,

II.

DÍL

Menší Básně.

I.

Elegie.

Počátek lásky.

Zdaž si se mi šprymnými ty sám posměšky nesmál
Sotwy že já milowat, příteli, někdy budu?
Ty řka jen Umce howíš, krásného spolku utíkáš,
Tě mhla, tě růže, tě háj, ne swět a díwče těší.
Láska žiwot libuje, kdo kochá se w přírodě mertwé,
Jakž ten může žiwým jmauti milenku citem?
Bezpečný klamawé netušil sem nástrahy; wolné,
Kamžkoli jen táhlo, průduchy srdci daje.
Než již pozdě želím; wšak tys wina wěštče falešný,
Blah! kdo cizého časem nedbati saudu umí.
Když spanilau po lukách oko mé se kocháwalo krásau,
Myslel sem že jiné we swětě krásy není.
Rád jsem twému wěřil w sladkém želi, příteli, žertu,
Jistli si twých čárů, nech z něho prawda bude.
Zhas řeřawau, jenž ňádra moří má, žáhu milosti,
Pak ránu, hluboké ostny wytáhna, zahoj.
Neb čím déle tiché w ututlání dřímaly jiskry,
Tím se nyní po celém hůř těle rozšiřují.
Weď mne zpátkem opět k ztraceným, duše poklidu, cestám,
Tam kde ani swodný nezněje lásky ohlas.
Neb kde se jen werhnu, zmařené kam smysly obrátím,
Tu sty hned jazyky wšecko mi lásku wolá.
Buď jarní w temné zpěw haušti slawíka poslauchám,
Neb w zelené jak se tráwě potůčky hrají;

Buď dolinau jda patřím, wítaw w tichu háje jitřenku,
Jak kwětinám sladké kradne kořisti zefyr.
Lásku slawík štebetá, chřestem pěje lásku potůček,
Tauž les, tauž, kwítí, tauž w ucho šepce wětřík.
Dobře se měj ztracený blažené tedy ráji mladosti,
Už do jiného mě hlas anjela mého wolá.

2. Nářek.

Ha zde lkáti budu! Zde chci, zde kwíliti swého
Wolně mohu truchlým serdce bolesti hlasem.
Wám doliny zwláštním sama jež tutě příroda perstem
Swým wyryla, klidné ctného kolébky žele.
Wám skaliny zbledlé, wám též uši přírody jemné
Jeskyně, wám plesa, wám lkát chci pahorky němé.
Ohlase ty wšak dříw wěrolomný wůkol umlukni,
A zwědawým skrý twůj stín mne tu hájku očím,
Jen mírný lehké leckdys perutinky wětříku
Chwěj, a mojich nářer Jí wzdechy ještě zanes.
Jdi studený prolomiž, wraucnými plápoly, led ten,
Jenž na jejím, wolném někdy mi, serdci leží.
Ten já co kdysi sem nejwyšší autloty cítil
Pelnost, ai teď obět rozmaru býti musím.
Čím jsem tak zawinil? takliž se přísaha wěčné,
Již si na mých složila rtech, skoro lásky mění?
Rci, zdaž bedliwě sem podané Tobě wíry nechránil;
Či wraucí k Tobě též odměny rowně nečil?
Wás za swědky wolám, wy tajemstwa znáte milenců,
Tě, dni k stráži dané slunce, tě temnu luno,
Ach kolikrát na onom, buď záře ho růžila chlumci,
Buď hwězd stříbřil oblesk, jsem sliby klekna nowil.
Ach kolikráte waše zpěwawí lesníci jazýčky
Jsem w potu twáře ejí sláwiti jméno učil.
A w bělawau wšech těchto buků wšech kůru jaworců
Lesklým jemně kowem perstene, Mína, woral.

Wšak neprospěje nic; posawád dle swéwole mého
  Hned tak hnedky onak, háděje serdce moří.
W přewracenau osudem wěk; náš zlým w lásce poblaudil
  Neshodu, tamť jedné daw straně berlu do ruk.
Wraťte se ó časowé blažení, w nichž práwa milosti
  Nezmatená slušným kráčely ještě krokem.
W nichž spanilé tajnau nosily swých tíži kochánků
  Na kněžecích sněžném po dwoře Emmy bedřích.*)
Neb z mřežowé s wděčným slečny když pawlače wěncem
  Létaly k wítězným, co z nebe bůžky, hochům.
Ba šťastný! derzau aspoň komu kárati dáno
  Krásu, aneb snadným laučiti swazky citem.
Mně zbroje té ubohému nebe hle zapomnělo příti,
  Mně k wolení wábná žehryně místa nedá.
Příkladem učte se mým mladší, že není ruky těžší,
  Jaktě ta, jenž krásné s ausměchy pauta kuje.
Ty wšak, buď jako buď, jen mau přítelkyně, zůstaň,
  Lkát budu rád, ó mé Míno žalosti radost!

3. Cesta.

Jen za Tebau ústawně lkám holubinko radostná,
  Jen Tě dnem, Tě nocí w serdci i w mysli nosím.
Aulewy cesta citům žádné, tělu wlády nedáwá,
  Ba s dálkau k wětší roste neřesti bolest.
Ať zahynau wšelikého liché už lékaře šalby!
  Nábožnosti nechať pauti, ne lásce, radí.
Medle co prospíwá, že okem na Tě patřiti nelze,
  Za dwě budí w ňádřích tužba tisíce očí.
W hlaubi samého sebe kleslý ani přírody božské
  Nedbám, ni sladké mzdy zkušenosti šetřím.
W černau rozmanitý, kam jdu, kraj se kryje raušku,
  Nad lkáním sama mým obloha selzy leje.

---

*) Emma, dcera císaře Karla W. miláček její byl Eginhard.

Kde w hlaholy zpěwců strakatých swé sauzwuky míchal,
  Teď stonawé mutný árie šemře potok.
Darmo zefyr woňawau z čela mé tepe péče ohááňkau,
  Darmo nowý kwětnau Máj stele dlažbu nohaum.
Naschwál stezky hledám tajné, wsi a města utíkám,
  Neb jazykem wlastním serdce newládne bolest.
Ondy sem obrazná kdesi patře na díla malířů
  K najkrašším, neníť ještě to Mína, wolal.
Přes pole cestu konaw jakowým jsem někdy poslauchal
  Jarní pastýřů hudby a písně uchem!
Jak wšelikých, k člowěka ideáli si swému, po twářích
  Má duše rozsypané zbírala zlomky okem!
Krom Tebe nic newidím, Tys očím teď mým sama weškeu,
  Tys swět uším weškeu, krom Tebe nic neslyším.
Buď jdu, dle mne chodíš, jako duch ticho ručku zu ručku,
  Buď jedu, buď si howím w oddechu, při mně sedíš.
Než jdite preč marné raději z mé obludy mysli,
  Tamť Ona, tam, skoro nás už swěta půlka dělí.
Ach nač za kraje kraj, nač města za města měníme,
  Kýž každý kde se mu zdá blaze bydlo wolí.
Nač nebe tak welikau dalo zem k tak serdci malému,
  Nač prowazy k persům připnulo křídla jeho.
Buď mělo serdce nečít, neb, kdy chce, se serdce milenky
  Tknaut mělo, buď dalekost, neb měla láska nebýt.
Tamť Ona, dáleji dál než Říp ode Tatry slowenské,
  Než Dunaj od řeky té z níž Prahy sočně kynau.
Neste wy Jí spěchawé tam žel můj oblaky neste;
  Půjčte wy herdličky swých mi na chwilku letů.
Pějte wy nářeky mé skřiwanci w modru nebeském,
  Buď mi tiché družná poslice lásky luno!
Wšem dolinám i horám i řekám mé strasti žalujte:
  Práwoli má wěrná laučiti serdce osud?
Pakli nemá, rcite Jí, dnes dnes Jí w náručí uzřím,
  Běž wětře: ať labutě we jho zapřáhne Milek.

4. Mistiwoj.

W průwodu překrásném panošů a nádheře šwárné,
Mistiwoj od swého bral se do Saska lidu;
Wýwoda tam sličnau mladici zmužilému rytířstwu
Na hradě hostinském k obdiwu chlubně chowal.
Dej mi, kníže powí, přízeň twau k lásce milenky,
Poslední w Slawjanech má moc a jméno není.
Wšak by se dle zwyku sám wěna hodným býti dokázal,
Wěz že i meč tento w pěsti nedarmo nosím.
Bernard stiskna ruku snaubencowi, choť jemu slíbí,
Než k boji swého do Wlach zbroj zetě dříwe wolá.
Šel s družinau a uwiw herdinské wěnce si wítěz,
Wěrný zpět hotowé táhne ku swatbě ženich.
Než nadutými Němec Dětrich se k Němcowi ozwe
Posměchy: „tak hezké ty psowi díwky nedej!"
Wýwoda slib prolomil; s nesmírnau kníže bolestí
Nad potupau w ňádřích w odchodu pomstu wařil.
Sotwy že hrad zanechal k hranicem swých kráčeje bratrů,
Už se za ním poslů k náwratu hejno walí,
Pozdrawení wzkazuje, řkaucích, náš pán tobě, wrať se,
A wznešený nízká kníže zapomni slowa.
Dáti milenku hotow, skwostnau chce sláwiti swatbu,
I množstwí wšelikých k náhradě příti darů.
„Ať sobě tříme co má, ublížil mé cti, powězte,
Zwí wšak, co jmenowal zwíře, že kausat umí."
Bodna koně wranného, rukau k hlawě přílbici tiskna,
K swým Slawjanům pelný smutku i hanby běží.
W háj hluboký swolaje wše slawné národu wůdce,
Jim potupu w hněwných přednese krátce slowích.
Hluk se tichý rozlehne kolem, ten šepce druhému,
Každý těm ruhačům horliwě pomstu wolá,
W tom se jeden šediwý z prostředku starček ohlásí:
I mně, Milí, mladších trošku darujte uší.

Mistiwoji! mnělbych že co říkáš stálo se slušně,
Nač si nechal wlastních, čest čině radše cizým?
Dosti rodí spanilých nám krásná Sláwia díwek,
Jenž i zlatých trůnů ozdoba býti mohau.
Kdo swých málo šetří, k pyšným se wtíraje háncům,
Nech mzdu, po níž dychtí, wezme pokojně lichau.
Wšak že celého se ta špatná poškwerna dotýká
Národu, že jsme lidé, mužně ukažme nyní.
Řeknul; wšickni ženau se za ním odpomstiti křiwdu,
A w zmužilém zpupné wyprali Němce boji.

5. Rozpomínka.

Wznes se na swých jestě křídlách z nebe růžobarewných
Aspoň onéno milá ke mně památko noci:
Náhodu co změnila s přízní mi we wůli a lásku,
A swěty dwa w jednom slaučila sworně citu.
Byl to onen wšechněch, času, místa i přírody kauzlů
Shluk, pode nímž w zřejmý wír samo serdce běží.
Dáwno z očí w oči sic naše už w tichu bředly myšlénky;
Dáwno za láwky citům slaužili tisky rukau.
Wšak jako praud kdy malým walný hry odejme potůčkům,
Tak Jí co dosawád wázalo, tak mně, jazyk.
Ach kolikrát tlumačem museli stydu býwati kwítky.
Dnes kytara strun swých půjčiti, zítra klawír.
Už wiseli slibné stulených Jí wýjewy na rtech
Často, wšak wždy celé jsem slowo darmo čekal.
An hle, kdež nic wtip, nic písně neprospěla wěrnost,
Tam s to jeden samoděk byl, w jara kráse, wečer.
Audol jest blažená šumnými owěnčena hájky,
Jimž daleká, strawnau daň, řeka dáwno nosí;
Zámky kde zmužilost jindá, tediž oblaky sídlí,
Z hauště na kopce lysé wýše a wýše lezau.
Kraj samorostlými šlechtí tak příroda parky,
Žeť podobizny si sem nádhera krásti chodí.

Na břehu, tať je powěst, zplašených prý z Řecka Milostnic
Hejna widět w kolowém an plesy řádu wedau.
Sem w doliny kwětowým se w!audila lůno kadidlem
Zahrada, dwojno či jí či kraji dáti předek.
Tuť wtipu násilné nikdý nezohyzdilo rámě,
Zwalby ji radše žiwau serdce čilého mapau.
Jeskyně, druhdy bohů jestě snad chrámy slawjanských
Wůkol; w střed zelené raucho besídku šatí.
Tam jdu, an, ó bohowé! sama při zpěwě růže políwá,
A kwěty, jimž slunce sklíčilo hláwky, těší.
Wstříc ona: na ztepilých žert Jí se a ausměchy lícech
Zářili, jež krotký mdlil, wděky jiskře, pohled.
Na spěchu lokty kasá loktuškau, an we domácích
Nedbalkách oděné jen bylo wolně tělo.
Plaula kadeř prostá po sněžném marmoře herdla,
Z níž jako z oblaku dwě střílely blesky oči.
Džbán z ruky: jakž kráčí jazmín a lílie wadnau.
W pokloně swé hanbau wládkyni sočně howíc.
Už štěbetem za lesy zpěwci dne zapauzeli horkost,
Že stromu každičký w píšťalu list se měnil.
Sotwa že už zwědawým uzřel čerwánky měsíček
Půlokem anť mu druhau skrýwala půlku hora.
Tak se wše strojilo, w newědaucích ještě co láska,
By dřímné autlých rozwilo paučky citů.
Pak jdeme, zas to i tam klewetawše dlíce mlučíme,
Až se jeden we druhém wíce a wíce tratí.
Dnes, ona dí, se snad chystá jaro sláwiti swátky,
Tak nebe, tak se mi zem smáti do serdce widí.
Ještě wězí we rtech Jí řeč, ticho achkati začne,
Ha! lká, nač mi osud slast tuto záštně kalí.
W tom nyje; už tužší ňádra wzdech rozklena auží;
A w sklopeném skwaucí už rosy wíčku hrají.
Klid wšudy jen stromowé wzdech ten sobě šeptaly wětwe
Na zkanulé kwítků selzy sypauce bělost.

Wšak dost, zmizni trude z mé mysli, i padni co padni!
  Citli a Bůh a osud w odporu? nelze! powí.
Láskali pod zemské má wíti se potřeby jarmo?
  Takť autléhoby zem wítala hostě nebes?
Ne, rce, ne, buď zde za cit, cit dáwný, rowně za dáwný.
  Nechť osutá sladké odplata zetře dluhy.
Wy rcite, co perwým w dně duší newiny ste polibkem
  Cítili, jimž kdy wěnem dar dala tento milost?
W náruči omdléwá; rty umluknau tiše tichaunko,
  Jen kdysi žwal noční „wěčně a wěčně" ohlas.
Wšak jeho auterpné kazily zradu žřídla bublénky,
  A při malém rozpial břečtan okenku peruť.
Hwězdy samy stály k službám; zornička besídku
  Strážila, příwětiwé wedly kuřátka domů.

II.

O d y. *)

Kralodworský Rukopis.

(Hankowi.)

Takliž si wěčnau hned w zniku záhubu
Mému přisáhla Štěstěno národu;
  Časům by syn spal, zlým dadauci,
    Otce drahé za kořist památky!

Řek má Homéra, s Bardy si hrá Němec,
Kde Hekla soptí tamť Osian zněje:
  Jen náš uchem wnuk darmo bystrým
    Háje němé Slawjanů naslěchá.

Wy wěštci dáwní, jimž zwuky Bůh w jazyk
Wkládal, by swau wy w ně ste duši wdechli;
  Hlahol co perwý ste slawjanský
    W šat století winuli kde pak ste?

Nemáli písní harfa waše pro nás?
Aspoň swých ohlas pošlite nám zpěwů,
  Labuť w posledním ještě truchlé
    Aumoru sladce těší sirotky.

Aita! co slyším od Dworu Králowé?
Perst z oblaků ční, teď wece jsau cosi:
  Patřím a we mhle zmizlo heslo:
    Příteli! příteli! tam se berme.

Zde jsau zde! w krásném wiz hle leží hrobě;
Smím jichli temné tknauti se zástěry?
Ai jak sloní mi truhlu záře,
W níž s waritem swazeček zpěwů jest.

W chrám jim newinná, jak z hory Sinai
Deskám tajemným prostota ustlala;
Strážné kopí a zbroj stawiwši
Žižkowu jak cheruby swaté k ní.

Wzhůru, procitťež pětstoletí spalí
Čestmíre s Oldrau, Záboji, Jaroslawe!
Wás, slyšte, wás k padlé měděnný
Wlasti jazyk wěže této křísí.

Sem rýl a jemných cožkoli nástrojů
Zniklý wywábil důwtipu Herkulán:
By šťastně křehký poklad autlé
Mládeži, co w puku kwět, se rozwil.

Ať samowraždnau wíc do cizé nohau
Neskáče, nízké přes ploty, zahrady;
Nýberž s domácí, w spolku jarním,
Wětwe si píšťaly ke hře krautí.

I wy, kdož swých ste, starci bohů haslé
Ohniště uzříc zaufali, wraťte se:
Nowau založme z těchto dáwné.
Si zbořenin wzdělanosti pewnost.

Příchod Sláwie.

Odstiň z uplakaných černomrakau očí
Wěrným matko synům Sláwie záslonu,
Ať už perly kanaucí
Krotkau z twáře rukau zetrau.

Dostis k hanbě wěkům hořce opuštěná
Už nad swé osudem wlasti krutým lkala,
Mnohých darmo kropiwši
Selzami století hroby.

I wkroč wolně nyní wládkyně prawdiwá
Do swého kde nowý chrámu ti dán oblak,
A plaš we hněwu wážném
Metlau modly cizé smělau.

Tužbau prahna mladý národu twého kwět
Wiz jak dychtiwě se k twým obětěm žene:
O chop wděčně za hebkau
Jej k oltáře prahům ruku;

Skwaucí, jejž už i sám ctí wrah, aby spěchal,
Otců snažně jarým šlechtit umem poklad,
Klekna přísahu wěčnau
Mateřské řeči swé slože.

Wzhůru kdož si Slawem, (lejte se ó wřelé
Že jsem, praudně z očí selzy wy rozkoše!)
A jda klest zerwanau wiň
Smírným w kytku ku zápalům.

Neb darmo wztekleny třískaje na swatau
Lípu, mdlé si posud křídla ranil wichor,
An pní, jizwy nepřízně
Zdwihnauc by zcelely k nebi.

Příteli P. P. Šafaříkowi k Čechům do Prahy odcházejícímu.

(1833.)

Šťastnau tehdy milý příteli náš Tobě
Sám Bůh a spanilá Sláwa jeho dcera
Cestu twého ke bratrům
Tam českým učiň odchodu.

Dalť nám Čech mnoho už: plaťme jemu dluhy!
Církwem Wojtěcha on biskupa dal našim,
Jenž poznáwati Tworce,
Zrútiw modly, učil Dunaj.

Chrámům haufy mužůw dal, tuto wíru jenž
Tam cnost, jinde jazyk chránili, kam patří:
Kaufimský, Jakobéi,
Bílý, sám Jeroným, Wokaun.

Mládež pak školy týž obdarowal naše
Komenským, w Potoku zpráwcem, oním který
Byl půwodce rozumné
Perwý w Europě wýchowy,

Trůnům Wáclawy dal též i Wladislawy
Uberským anoberž dal Mathiáše on
S Kunhutkau Poděbradskau
Skrýwá prach co její Budín.

On poslal do pole, způsob ukázati
Wojny tři zmužilé nám syny Marsowy:
Žižku, Blažka a Jiskru
S wítěznými jejich pluky.

Český meč pomohel jarmo polámati
Osmanské, pode nímž dwě stě roků lkali
Těžce wlasti Tatranské
Když boj kříž a měsíc wedli.

Kupecký kdo malíř nímž se chlubí Panon?
On jest půjčka Čechů k ozdobě nám daná;
Dobrowského se w lůno
Čech poslal narodit našem.

Kdo wlastní naučil psáti Slowáky řeč?
Kdo knih zásobowal weždy je poklady?
Rozhojnil kdo jejich kmen?
Kdo zlidnil wsemi pauště? Čech.

České hausle posud harfy a píšťaly
S ostatní rodinau Hudbeny nástrojů
Sladkých: lázně, diwadla,
Kûry, spolky naše blaží.

I jdiž tam do Prahy k nim Šafaříku náš.
Co slušná weliké odměna zásluhy;
Newděčný z obuwi swé
Prach na wlasti mezech wyraz.

S pyšným říkaje, jak Scipio Afrikan,
Smutkem: „mít ani těch, půdo neuznalá,
Kostí mých nebudeš?" Jest
Bez wážnosti doma prorok.

Sám už — wšak to promiň příteli laskawě!
Hořkau než blažiwau prawdu nyní powím —
Sám už čiň Ty pokání,
Nahraď lípě co dals dubu.

Máš předchůdce tam už, choď za nimi směle,
Předšel Rozkochaný, Nudožerin Tebe,
  Sylwan, Marci, Mazurkow,
    Lowčan, z Turce Tesák, jiní.

Nešťastná století kletba nejednoty
Walným nad plemenem wšech Slawjanů leži,
  Wíra, kraj, wzdělanost je
    Různí písmo i nářečí.

My sbírejme proto k celku tuhému část
Každau, spojme ruky přes mezery spolu,
  Míchejme kwětiny wšech
    Kmenků mdlých we jeden wěnec.

Wyhnancům sme Čechům někdy pro wíru my,
Teď nám w tísni pro řeč dá utočiště Čech:
  Jdi! snad w krátce potáhneš
    I mne z těch za sebau bolů.

III.

Romance, Balady, Písně.

Procházka w hájí.

„Chopte se ho! chopte se ho!
Do paut s ním a žaláře!
Wrahtě to, ach bole mého,
Léky sem a lékaře!
Ušli se i z toho háje
Stala peleš laupeže,
Proč pak přísně spráwa kraje
Aspoň zde jich nestřeže?“ —

Takto křičím, takto laji,
Na serdci měw prawici,
W tom se „co to?“ lidé ptají
Jdaucí w blízké silnici,
Já jim příběh zřejmě dosti
Wyprawuji, ale ti
O tom jako lidé sprostí
Nechtěli nic wěděti.

Wás se tedy wtipu hlawy
Jemnějšího, wás se ptám;
Snad mne lék wáš rány zbawí;
Snad wám onen šibal znám:

Byste ale co se stalo:
Znali wěc a příčinu,
Teď když serdce pookřálo
Wám ji celau rozwinu,

Wčera, bylo před wečerem,
Procházím se po háji,
Tam kde laučky za jezerem
Ostrůwky dwa dělají;
Slunce ještě asi plesa
Jednu půlku líbalo,
W lewo wšak už sterým z lesa
Temno, okem kaukalo.

Chodím, myslím, mezi stromy
Knihu nesa pod paždím;
Hned čtu, hned si bez wědomí
Kwěty w kytku shromáždím;
Zde si, leže w stínu, howím
Při studničce pod bukem,
Opět motýle tam lowím
Běže za ním klobaukem.

Běžím, běžím - stanu razem,
A ai krásné diwadlo!
W aužasu mi klobauk na zem
Kwítí s knihau wypadlo;
Předce jaksi w předěšení
Tolik ducha popadnu,
Že se ještě k podiwení
Kloňmo za haušť přikradnu.

Tu jsem čího tajným okem,
Ano w tráwě léžící
Blízko břehu nad potokem
Uzřím krásnau mladici.

Wíčka protru; zefyr raušku
Bílau rwal, níž oděna,
Krotce spala, za podušku
Majíc wlastní ramena.

Jaký pohled! zlatá wíže
Tělo wůkol tkanice;
Persy tenké šatu mříže
Tiskly ujít chtějíce;
Nad obočím jako mhla se
Cosi mdlého wznášelo;
Kraužky wlasů w libé kráse
Lezli z ňáder na čelo.

O bych, myslím, tolik očí
Teď měl, kolik křowina
Tato listí! Sotwy wkročí
Žádost tato newinná
W serdce mé, už dwoje lítá
Holubiček wedlé ní,
Jedna druhau šklube, chytá,
Wábí w luzném upění.

Z druhé strany sedí kýsi
Chasník s křídly na skále,
Taul mu strojný z plece wisí,
Lukem chwěje zchytrale
Wšetečník! hned samopášil
Lecjaks s onau tkanicí,
Hned zas šípy swými plašil
Holaubátka hrající.

Tyto zberknau. Na neštěstí
Jakž on cílí z lučiště
Sednau mezi ratolesti
Husté, mého křowiště...

Třesk w mé serdce! tuť já w nohy
Za ním s křikem od bole,
Než ai zmiznau u oblohy
Ptáci, panna, pachole.

Zatím se hned, ó zlé šípy!
Cosi we mně rozhostí,
Čím wíc hasím trudných kypí
Ze serdce wíc žádostí:
Zlosyn! takliž we swět střílí
Aby rány působil?
Medle ač ho bratří milí
Znáte, rcite kdo to byl?

P ř e d n o s t o č í.

Jasný blesk dwau krásných očí
Co můž w swětě přewýšiti?
Bystrý pohled jestiť jemných citůw průwodčí,
Jehož kauzlům wnadným nelze odepříti;
Nic tu zpupná hrdin chlauba síly,
Twrdé skály láme často pohled spanilý.

A wšak ne wšem wše se hodí:
Ten se žiči jarním kwítím,
Jinému stín swíží, tomu horko lahodí:
Já se bratři, jenom černých očí štítím,
Temností se jak žiw neobírám,
Před stínem a nocí schwálně oči zawírám.

Modré oči přednost mají,
Barwa tatě wýtok boží;
Tu tkwí na trůnu, w němž safyry se střídají,
Krotkost s krásau, tma jest jí jen za podnoží;
Černý oblak hromy strašné nosí,
Blankyt paprysky se libeznými honosí.

W modrých očích Milek sídlí,
Do temnice k Merotowi
Byť i někdy přišel, nenalezna obydlí,
Perchne, jak si mile šípůw nahotowí;
Tuť má ale wábec tento stráži,
Odkud nepozorná serdce střelaů poráží.

Sama Lada modré měla,
Wyšedši z wlun na swět, oči;
Jen když ubohého Adonisa widěla,
Anť se, raněn smertně, w krewi wlastní točí,
Tepruw, aby bole ulewila,
Modrých očí swětlo černau rauškau zakryla.

Rcite samy, odkud duše,
Maudrost a wtip wýraz béře,
Rcite, prawím, samy, ó wy herdé černuše!
Kdo wám odemyká k slawným činům dwéře?
I zda zbožná Mudřena to není?
Z jejíchž modrých očí wšecka plynau umění?

Neníli wám ještě dosti,
Poďte semnau do zahrady;
Černý kwět jest obraz smutku, modrý milosti;
Pakli dotíráte ná příklady:
Poznáteli kwítek: Pomni na mně,
Zdaž ne modrobarwý? zdaž ne krásy náramné!

Proto se wšak černé swíce
Nehoršte, že modrým howím,
Nechať blesk wáš noční mámí soků tisíce,
Já jen co mi leží na serdci to powím:
Jdite po swých! zlodějkyně temné,
U mne palmu mají oči modré, příjemné.

S l a w í k.

Králi zpěwu
Najslawnější,
Synu jara
Najmilejší,
Pěj jen dále, pěj, pěj
We krowině zdejší,
Já chci celý býti uchem
Slyše serdcem tě i duchem.

Ať jdau jiní
Na koncerty,
Na zábawy,
Hry a žerty,
Ptačku ušlechtilý
Můj buď swatwečer ty;
Jména mistrůw srownáwaje
Takto myslím w stínu háje:

Co jest Mozart
Neb Rossini,
Co List, Heiden,
Paganini
Proti hlaholům, jenž
Z ust twých plynau nyní?
Lidé lidi, ale tebe
Hudbě naučilo nebe.

Nástroje a
Nástroječky,
Zwonky, hausle,
Píšťalečky,

Warhany a truby,
Harfy, cimbalečky
A co swět má hudebního,
To zní z herdla slawičího.

Wšecky stupně
Zwukůw i kras,
Sopran, tenor,
Diskant a bas
S rownau mistrowností
Proplesáwá twůj hlas:
Nyní k hwězdám letí píseň,
Již se klade w hrobu tíseň.

Jaká síla
W malém tílku,
Buďže wážím
Akkord, třilku,
Buďže sčítám noci,
Měřím tahůw chwilku,
Aneb okres w němž twau hračku
Slyšet, sladký Malospačku.

Tuto něžné
Stříbrozwuky
Podáwají
Smělým ruky,
Tam se objímají
Rozkoše a muky:
Práwě jak tok slawské řeči,
Schopné k lásce, jako k meči.

Že Bůh swět ten
Obžiwuje
Nikdo nám tak
Nezwěstuje,

Jak ten cit, jejž diwný
Zpěw twůj wyluzuje,
A kdo hřeší po slyšení
Tebe, není k polepšení.

Jedno, bratře,
Žel můj prosí
Oč tak často
Selzy rosí,
Jméno Sláwy i ty
I můj národ nosí:
Uč ho, jak ty, Sláwě máti
Před swětem čest děláwati.

P ů w o d L i p s k a.

W zemi Sorbůw na pobřeží
Plisy, kde kraj Míšenský,
Žiw byl, jak tam powěst běží,
Jeden rybář slawenský;
Jeho dwůr stál o samotě,
Sítě po zeleném plotě,
Lípa krásná před domem.

Pod lípau ním zwláště ctěné
Socha strašné Moreny
Wlasy její ohaděné,
Raucho černé haleny,
W prawé meč, šíp w lewé měla,
Jakby wšecky zničit chtěla
Wraby lidu našeho.

Podle lípy wedla cesta
Po níž králík Německý
Jezdil jednau z hluku města
W lesy na hon lowecký:

Kůň, když w lípě obraz zočí,
Zděsí se, pne, ježí, bočí —
  A w tom jezdec na zemi:

„Chlape - zařwe - i hned tuto
  Wytni lípu prokletau,
Chcešli ať tě žalář, pauto
  Do twé smerti nehnětau."
„„Pane, dí chlap, zde má hlawa,
Ale k lípě nemáš práwa,
  Toť jest nám strom národní!""

Kníže odjel zaražený
  Nad řečí tak znějící,
O rok zas jej pozlacený
  Wůz tau wezel silnicí:
Kola o strom zawadili
Až se s třeskem rozprášili;
  Nyní začne laskawě:

„Milý muži! preč tu lípu,
  Dám ti za ni celý les,
Místo sochy, meče, šípu
  Dám ti zlato, panstwí, wes."
„„Odpusť pane, twoje hrozba
Nepohneť mne ani prosba —
  Řeknul wlídně chalupník,

I já synem Sláwy sluji,
  I mně strom ten swatý jest,
Bohům pod ním obětuji,
  Onť má radost, zisk, i čest,
Wčely mé med z něho sají,
Z medu naše ženy znají
  Medowinu dělati.""

Krutá wálka odtud znikla,
 Přišli Sasůw haufowé,
Slawská strana též se spikla,
 Zwítězili Sorbowé:
A proč medle zwítězili?
Proto že swé Bohy ctili
 Wíc než lidi wšeliké.

Kmet náš tudíž základ hradu
 Na té půdě založil,
Domek změnil na osadu,
 Bydlitelůw namnožil:
Od té lípy Lipska jméno
Místu tomu uděleno
 Z wděčnosti a k památce.

Od té lípy Lipským zwalo
 Se i jeho plemeno,
Za znak rodu si ji wzalo,
 Za dědictwí, za wěno,
Až když křesťanstwí zář wzešla,
Lípa ta w erb hrabat přešla,
 Z Míšně, kde se zří i dnes.

Lipšťanky a w blízku děwy
 Morenu též w průwodu
Posud ročně s plesy, zpěwy
 Nesau z ulic we wodu,
A to nejen pro slawení
Jara, než i ku zwěčnění
 Města toho počátku.

Holubice ctihajná.

„Iwane, můj dobrý slauho,
Tobě zkušenému dlauho
Dám wěc jednu k aukolu;
Jdiže, zjednej synu mému
Choť a slaworosiskému
Carewnu w ní přestolù.

Slyším, že se ctná a něžná
W Blankenburku chowá kněžna,
Tam snub předlož rodině."
Tak Cár Peter. Dwořan wěrný
Sedna w kočár přenádherný —
Již byl w Němcůw krajině.

Kníže Ludwík slyšaw slowa
Příwětiwě wyslancowa
Swolal k radě přátely,
Karel zeť a říše císař,
Z Líbenic ten mudrec, písař *)
S mnohými též přijeli.

Mělať jedna hradu půle
Museum, w němž zéměkule
Strojná stála w prostředku,
Zde to wzácné shromaždění,
K wěci této rozwážení
Deržel o swau zásedku.

„Dceru mau — dí otec její —
Do Rus, za manželku chtějí
Swolíteli w sňatek ten?"
„„Dej ji, dej ji,"" wšecko prawí,
Hned i posla, kde se slawí
Sněmík, zwali pro persten.

*) Z Líbenic čili Líbenský, něm. Leibnitz.

Herman wšak, co ode dáwných,
Nenáwistí Wendůw slawných,
Dědůw odwodil swůj rod,
Wyrwaw persten: „celý — powí —
Národ wáš jen kawky, sowy,
Krukawcůw a drakůw plod. —"

An tak tento hánce spílá —
Holubice sněhobílá
Letí oknem na kuli,
Posadíc se nožičkami
Nad slawskými krajinami:
Wšickni oči napnuli.

Tu Rus herdě: „proti řeči
Této samo nebe swědčí
Tu hle milí Pánowé,
Ne co onen ruhač křičí,
Ale toto — holubičí
Národ jsme my Sláwowé."

Wšickni místa opustíce
W zmatku byli, chlácholíce
Námluwčího smírliwě;
Nejen persten, odpros, chwály,
Než i newěstu mu dali
S poklonami dychtiwě.

Když swůj auřad wykonala
Holubička ta, se brala
Zpátkem zase do nebe,
Bylať swatá Bronislawa
Co tu k rozřešení práwa,
Twářnost wzala na sebe.

Odřifauzowna a Radikowský.

Poslauchejte mládenci a panny
Co bydlíte u Wáhu a Hany,
Co pijete Weltawu a Wisla
Slyšte píseň z dějůw ne z wýmyslu,
Píseň hezkau o hezké Morawce
Kterak znikla maďarského drawce:
A ač diwně Štěstěna s ní hrala
Předc ochranci wíru zachowala.

Když Maďaři wterhli do Europy
Přes Karpaty a přes mertwin kopy,
Po krajinách wztekle laupežili,
Serdce jedli a krew lidskau pili.
Města a wsi pálíc nad Dunajem
Lidi wlekli w otroctwí a zájem:
Wřítili se jejich diwé zbory
I w Morawu skerze Bílé Hory.
A od Tater síře k Holomauci,
Bylo wše jen hrob a plamen žhaucí,
Muže, ženy s dětmi w oheň dáno,
Krásné panny do zajetí bráno.

Odřifauzą ctného též se dcera
Octla w drápy takého ještěra,
Jenž ji na kůň za swůj hřebet wsadil
S kořistí tau sličnau do hor pádil.
Chtěw by tato krása ušlechtilá
Doma jeho sauložnicí byla.
Ale když se w jednom tmawém lese
Maďar s pupnau bezpečností nese
Wyřine se z hauští jezdec polský
Jméno jeho Peter Radikowský;

Jenž k pomoci, po žalostné zpráwě
Přispěl milým bratrům na Morawě.
Slawka naše ant se mluwit bála,
Jenom ruce k nebi wypínala:
A wšak serdce Polákowo chtiwé
Rozumělo prosbě mlučeliwé.
Proto bodna w boky koně swého
Laupežníka honí maďarského:
Hoiže, postůj! reku z Atelkuzu,
Nebudeš wíc tropiti zde hrůzu,
Newyrwe tě z ruk mých ni sám ten ďas
Němec Arnulf, jenž wás pozwal na nás.
W tom k paloši w pošwě skrytém sáhne,
Místo brusu přes zuby jej táhne,
Při čemž chumel jisker z ust mu prýská,
Jak když ocel o křemen se tříská.
A když mečem takto naostřeným
Před padauchem stál již dostiženým,
Máchne zbrojí ten i onen zprudka
Tam i tuto byla strašná půtka.
Koňowé se pnuli jako stromy,
Štíty obau řinčely co hromy:
Než darmo se Maďar čákau pásel
Raněn padna na zem, kerpci střásel.

Wítěz panně uctiwě se koří
A sedící na wrahowě oři
Wywede wen z lesa na rowinu:
Ona kleknauc najperw Hospodinu
Za swobodu tuto nenadálau
Oddáwala díky s wraucí chwálau;
K Polákowi pak se obrátila
A manželstwí jemu zaslíbila,
Že, jak míle přijde domů zpátkem,
S ním se spojí wěrným lásky sňatkem.

Na znak slibu drahý persten sňala
Z ruky a jej na dwé rozlámala,
Jednu řkauci polowičku sobě
Nechám, druhau dám ženichu tobě.

Rytíř žiw jsa we stawu jen chudém
Nad tím štěstím zapýřil se studem,
Nehodna se cítě tak wysoké
Slečny k tomu krásy modrooké,
Neb newládal ani tolik zlatem
By obdařil swatebním ji šatem.
Když tak losu považowal swého
Na Maďara pomněl zabitého,
Nejen koně a zásobu zbrojnau
Než i laupež majícího hojnau.
Tať, dí k sobě, k rauchu dostatečná
I ku swatbě bude užitečná
Choti drahá, řekne s milau řečí,
Čekej 's koněm málo zde w bezpečí
Jáť se k tobě w krátkém čase wrátím,
Ty se baw tu s tímto kwítím zatím,

Radikowský tomto po howoru
Jezdil zpátky w onu hustau horu,
A k Maďaru přišed umřelému
Kázal státi zninohowi swému.
Potom pilně wšecko rozwazowal,
Přetřásal a wačky wyprazňowal,
Prohlédaje od hlawy do paty
Bundu, kalpak, bačkory, pás, šaty.
Když tak mešká, pannu bázeň tíží,
A w tom jezdec k ní se jiný blíží:
Božeta to byl syn bohatého
Wyšebora pána Morawského;

On též plašil nepřítele wlasti,
Co wražd tolik napáchal a strasti.
Ale wida pannu osamělau
W autlost změnil bojownost swau smělau.
Ona příběh smutným jemu hlasem
Wyprawujíc selzy roní časem.
Neplač slečno, darmo čekáš, řekne
Rytíř nowý k nešťastnici pěkné,
Ten jenž tebe z wazby wyswobodil
Bůh wí, jak sám on teď zase schodil:
On nepřijde, Maďaři ho wzali
Aneb w kusy mečem rozsekali,
Jestli ušel, již ho wluci jistě
Snědli w tomto nebezpečném místě,
Ale ei hle jestli libo já tu
Wynahradím tobě stráž i ztrátu.
Božeta wzaw na koně ji, cestu
Konal spěšně ku Přerowu městu,
Kde Odřifauz bydlel otec její
Jehož oči smutné selzy lejí
Nad dceruškau lotrem unešenau,
Jižť on na wždy deržel za ztracenau;
„O můj Bože! mámli wěřit zraku
Tyli jsi to? jak si ušla draku?“
Jáť jsem otče wlastní dcera twoje. —
Wítej, wítej drahé díte moje.
Tu se werhnau otec, matka na ni
Konce není slasti a líbání.

Božeta pak po skončeném hluku
Na odměnu žádal jeji ruku;
A že celý dům i příbuzenstwo
Mysleli že to nebezpečenstwo
Poroby on co ochrance wzdálil,

Krok se jeho wypelnil a.schwálil.
Sama naše krásná snubenice
Odpírala tomu newelice,
Neb již drahně dnů ba týdnů prošlo
Aniž heslo ode Petra došlo,
W Přerowě se ku swatbě radostné
Přípráwy jíž učinily skwostné.
Přátelstwo se zwalo z obau stránek.
K oddáwkám šel průwod w boží stánek.

Radikowský powěst o tom slyše:
Co tu dělat? přemyšlowal tiše.
Že byl chudý, bál se moci soka
Že byl zklamán, zalkal ze hluboka.
Naposledy wýhost daje sňatku
Aspoň koně chtěl mít na památku,
Jejž byl odňal w lese bezdušnému
Drancířowi tomu maďarskému.
Oblekna se w šat ten, jenž byl cele
Zbrocen ještě krewí nepřítele,
We kterémž jej wlastní rukau zkazil
A tím díwce pauta z těla srazil.
Když do chrámu zástup konal cestu
Radikowský stanul před newěstu,
A perstene wyňaw polowici
Ukáže jí, ternau swadebníci:
„Znášli panno co to za znamení
Dobrowolně dané bez prošení,
Dané i se snubem w ony doby
Když sem zprostil tebe od poroby?
Nechcešli wšak státi ku swým řečem
Wrať mi co jsem wybojowal mečem.“

Wšickni zwali bájkau to a lháním
Jední s hněwem, jiní s posmíwáním.

Jenom wěrná Odřifauzowna se
Nezmatla než stála w nowé kráse:
„Moji drazí přátelé! ba ano
Serdce mé již tomuto jest dáno,
Wolnosti mé on jest spasitelem,
On Maďara w boji potřel smělém:
On mne kaupil wlastním žiwobytím,
K němu wděčnost, k němu lásku cítím.
Božeta jen náhodau jezdící
Wzal mne domů náwrat čekající
Tohoto hle polského mládence
An kořistil swého přemožence;
Boží pomsty bych se wěru bála
Kdybych přednost bohatšímu dala."
Božeta w tom caufal s truchlau twáří,
Tito pak šli spolu ku oltáři,
Radikowský stál tam w onom rauchu
W kterém wazby zbawil swau mladuchu;
Choť se ale stkwěla ozdobami
Hlawu w partě, čelo pod perlami,
Žíhlawník se winul drahým nachem,
W rukách kytku s libowonným pachem.
I na swatbě plesy a radosti
Prowodili mnohočetní hosti.
Oba potom šťastně spolu žili
A předkowé mnohých rodů byli,
Kteří posud w Polsku i w Morawě
Různé kmeny wedau ku Wšeslawě.

S l a w j a n.

(podle prostomluwy p. Ant. Marka.)

„Co Bůh spojil, člowěk nerozlučuj!"
Co jazykem, oním swatým uzlem
Sama matka příroda swázala,
To člowěče zlostnau a záwistnau
Nerozwazuj, nerozterhuj rukau!
Nás S l o w á k y, M o r a w c e, S l e z á k y
I P o l a n y s Č e c h y sjednotila,
Swázala jest i ohniwé R u s y
Se silnými bratry poledními;
Kterých rowná a bohatá pole
Z welkého se napájejí Istra;
Přes kterých se tiché lauky walí
Sáwa, Dráwa, Drina i Marica,
I ostatní nesčíselné řeky;
Kterých čistá města i dědiny
Bělejí se z obau stran Balkana;
Kterých weslo po Adrii pláwá
I po šírém ledobřežném moři.
O já ještě nezapomenul sem
W P o m o ř a n e c h i w L u ž i c e c h Serba,
Který blízkým mýlený Teutonem
Nesměle jen, aby nebyl slyšán
W domácím se hlaholu pronáší.
Často myslím na D u n a j s k é S e r b y,
Jenž se mezi Turky pozdwihují,
Jak u prostřed chrasti hybké jedle.
W serdci nosím K r a i n s k é h o I l l y r a,
Jehož wěky nemohly zničiti.
Wítězného zpomínám S l a w o n c e,
Který s chrabrým spojený C h o r w a t e m
Nepřátelským oddoláwá silám.

Často okem ducha mého bystrým
Na Dalmata hledím obrowského,
Jemuž w persích starodáwné sláwy
Památka, až posud newyhasla.
Jehož píseň národního zpěwce
Pudí k činu najzmužilejšímu.
Ach byli jsau někdy smutné časy,
Časy dlauhé, časy přenešťastné,
Když cizinci mezi nás trausili
Neswornosti prokleté semeno,
Dráždiwše kmen proti kmenu chytře
By se klali sami mezi sebau;
Aby syny s matkau rozwadiwše
Celý národ lehce potlačili!
Teď to símě (Bohu budiž chwála!)
Plodonosnau nepadá na půdu.
Blesky z očí milé matky Sláwy
Zlocílné jich rozsíwáni sežhau.
Smíření se střetáwáme bratři
Na širokém knih a spisůw poli;
Hlaupá pomsta i různice běsné
We slawjanském přestáwají swětě.
Chraňme se jich bratři na budaucnost!
Warujme se pilně oněch wrahůw,
Kteří nás jen rozwaditi chtějí,
Jenž žádají ať se rozsápáme,
Aby oni pak nás zniwočili,
Jako někdy naše slawné předky,
Naše předky w krajinách Německých.
Po Galii i po Britanii.
Neb i tam se před wěky slawjanská
Ratolestná zelenala lípa,
I tam w horách někdy a dolinách
Nám příbuzná řeč se rozléhala.

Newymluwná proniká mne radost,
Když wás widím bratři pod Kaukazem
Nowé hrady zakladat a sela;
Když wás widím po třech šírých mořích
Sem tam s těžkým poletowat loďstwem;
Když wás widím wěd a uměn pole
Nowým ducha wysazowat plodem.
O já nejsem z počtu těch omerzlých
(Bodej zmizli skoro) newlídníkůw,
Kteří swoje odwracejí oko
Ode knižky psané literami
Cyrillskými neb glagolitskými.
Wšak to jest jen zewniterné raucho
Pod kterým též slawské serdce tluče,
Na wše strany slawjanského swěta
Wylévajíc žiwota potoky:
Nech rozličný na sobě ma oděw
Nicméně plod jednoho jest ducha;
Nech rozdílným písáno jest písmem
Jedna předce budeme rodina
Dokud synu milá bude matka,
Newděčník ji dokud neodwerhne
A tyranům neodewzdá cizým.
Co pak mne se dotýče, ja nechci
Krátkozrakým jamožilcem býti,
Hledícím wždy jen do a pod sebe.
Já to cítím že Slawjanstwo celé
Moje jest, a já jsem opět jeho.
To má herdost, to má pýcha jestiť,
O kterau se připrawiti nedám.
Můj národ jest spolu i wlast moje,
Wlast moje má nesmírné hranice
Nepočítá sta, než milliony,
Já jsem žiwý w mnohém wětším swětě

Nežli záwist dopustiti může.
Ja jsem synem silnějšího rodu
Nežli ona pomysliti schopna.
Nad prostrannau milau mojí wlastí
Krásné slunko nikdy nezapadá.
Dáli pán Bůh a štěstí junacké
Aniž její čest má zahynauti,
Nezahyne, pokud budau děti
Lásky obět Sláwě přinášeti.

Slawjanka
ke bratrům a sestrám.

Nechte cizých, mluwte wlastní řečí
Sláwa, Sláwům slauti Slawjany;
Ujmite se o ni snažnau péči,
Nechte cizých, mluwte wlastní řečí;
Ona libým zwukem mnohé předčí,
W ní jsau duše otců schowány:
Nechte cizých, mluwte wlastní řečí
Sláwa Sláwům slauti Slawjany.

Nechte cizých, hajte wlastných zwyků,
Pěknáť byla předků prostota:
Nedbejte nic nowotících křiků,
Nechte cizých, hajte wlastních zwyků,
Bez nich nemá národ statný zniku
Co jen zmiznau z jeho žiwota:
Nechte cizých, hajte wlastních zwyků,
Pěknáť byla předků prostota.

Nechte cizých, hleďte wlastních zboží,
I nám dal Bůh um a ramena,
Ať je tedy každý wynaloží:
Nechte cizých, hleďte wlastních zboží,
Když se čerpá zřídlo, wodu množí,
Strom jen mizau swau se zelená:
Nechte cizých, hleďte wlastních zboží,
I nám dal Bůh um a ramena.

Sláwowé.

„Každý národ snažně k chrámu sláwy běží,
Jen sám Slawjan ještě zahálčiwě leží."
Takto téměř každý Lidomil nám laje —
Ale načže líti wodu do Dunaje?
Jen wy spite, bratři! nač wám wěnec nowé
Sláwy, wšak už Slawjan ode sláwy slowe.

Proměna chuti.

(Zpěwanka.)

Diwno! jak jest nestálé
Lidské přirození,
Jak se často na odpor
Wěk a serdce mění.

Malí, co jest malého
Wůbec rádi mají,
O co, když jsau welicí
Welmi málo dbají.

Semnau wšak je naopak,
An byw maličičký,
Holuby jsem milowal,
Nyní holubičky.

IV.
Příležitostné Básně.

Památka narozenin Alex. Rudnayho Kardinala a Primase králowstwí Uherského r. 1824. dne 4. Října.
(Na žádost mnohých Slowáků.)

Tatra přišla prosit Hrona swého syna:
„Synu milý! ty jsi přítel Dunaje,
Choď tam k Ostřihomu, běž i do Budína,
Leť i k pěkným winohradům Tokaje,
A ptej se co jsau to za zpěwy weselé,
Jenž se rozléhají po krajině celé? —"

Hron jí zlatonosný ticho na to řekne:
„Matko! ty jsi zábudliwá welice,
Zdaliž neznáš že se blíží ono pěkné
Ráno a den čtwertý Října měsíce,
W němž se swětí slawný Swátek Narození
Muže, jemuž w Uhřích nikdo rowný není!

Jemu ke cti celá jeseň, winobraní,
Winice i hory wůkol plesají;
Jemu malý, welký wolá w radowání:
Žiw buď! žiw buď! Zpráwce Církwe Rudnay!
Nechať Tobě z nebe mocná ruka boží
Zdrawý žiwot přeje, roky dlauho množí!"

Tu se Tatra rychle schytí a hned swolá
K sobě celý spolu Olymp Slowenský,
Muzy i Grácie i s lyrau Apolla,
A prawí k ním: Milý kwětu wlastenský!
Hle dnes se Panonská celá těší země,
Či jen my budeme sami státi němě? —

My, jejíchž předkowé o krajinu tuto
Wždycky krásné míwáwali zásluhy,
Začnauc od Wojtěcha z Prahy, který panto
Maďarům sňal pohanstwa i neduhy,
A perwý byl Slawjan který Krista Pána
W Ostřihomě kázal i křestil Štěfana."

Takto Tatra. Tu se co jen w sobě mělo
Krew slowenskau ještě, wšecko hýbalo:
Jedni wěnce wili na poswatné čelo,
Jiné množstwí: „žiw buď Rudnay" wolalo:
„Žiw buď Rudnay" zněli hlasy do oblaků,
Ty ozdobo wlasti, Ty sláwo Slowáků!

Přiwítání před perwau zkauškau školké slowenské mládeže w Pešti r. 1822.

(říkané od panenky)

Wítejte nám wděčně, Mnohowážní Páni,
Wy přátelé, matky, otcowé!
Wítejte a buďte z nebe požehnáni,
Wy pilnosti naší saudcowé!
Že ste dnes laskawě tuto mládež naší
Ráčili poctiti přítomností waší.

O bych znala jako Safo starodáwná
Básně pěkné nyní skládati,
Aneb písně jako zpěwakyně slawná
Zwučně k chwále Waší zpíwati,
Pozdrawila bych Wás hlasem líbeznosti,
Ctila Waše péče, zásluhy a ctnosti.

Waše péče o nás, o školu a dítky,
Které zkusit máte w umění:
Že ste shromaždili, jako pusté kwítky
Nás, a přiwodilí k učení:
By jsme neblaudili w tomto welkém městě
Bez wůdce a mrawů po neštastné cestě.

Ach ale má Muza k tomu jestiť křehká,
Aby přízěň Waší uznala;
Z mých panenských ust jen slowa plynau lehká,
Stydliwost my jazyk swázala;
To wšak wyznat musím, w mé slowenské řeči,
Že sobě wážíme tuto Waši péči.

Ale sami zkuste, jak se podařilo
Powinnosti naše pelniti:
Račte zpytowati a coby snad bylo
Slabé, laskau Waší přikryti:
Wy pak bratři, sestry, pilný pozor dejte,
Wlídnau twář a smělé serdce wšickni mějte.

Poděkowání po zkaušce.

Ai toto jest owoce, Wznešení školy této Patroni!
Jež toho léta nowá štěpnice nesla naše.
Přijmite perwotiny skrowné tyto nás od ochotných
Dítek swých, neb sme kwět jen a símě posud.
Strom zelený široké ne hned ratolesti wypíná,
Z jádra malíčkého wzhůru se wolně pučí.
Tak bude dosti i nám dobrého chwála počátku,
Že sme už aspoň mlaď sebrali rozsypanau.
Ještě nedáwno byla w smutném role ta zde neřádu,
Kaukol a bodláčí zrostaly bujně na ní:
Bez pastýře milé, jak w paušti, blaudily owce,
Bez Boha jak siroty w necwičenosti žily.
Že ste se tehdy o nás wěrnau zaujímali láskau,
Teď mládež ta celá Wám za to díky činí.
Díky činí wraucí, otcowskau péči uznáwá,
A slibuje skutkem wzdáti budaucně obět.
Bůh korunuj krásným zmužilé waše zásluhy wěncem;
On naše podpory Wám dáwej i dále pomoc.
By ste naši školu — ach na křehkém ještě stojící
Základu! we zwláštním ráčili míti zření.
Hrozna kolik w Tokaji, zlatonosných w Tatře je písků,
Wlun kolik okwetlý w swém kryje lůžku Dunaj:
Prospěchu a štěstí též Wám žádáme tolik my;
Slyš nebe taužebnau laskawě prosbu naši.

Kantata

při slawení půlstoletní památky založení církwe evang. A. W. w Pešti, 1837.

A. Wšezpěw s hudbau:

Sláwa! sláwa! sláwa
Budiž Bohu na wýsosti!
Sláwa! sláwa! sláwa
Jeho moci a maudrosti:
Že nám přeje chwíle této
Slawit milostiwé léto.

Jeden hlas:

Padesáte roků stojí církew tato
Oděná w kment wíry a we prawdy zlato,
Jako mladá dcera boží;
Genž dětinstwí nechá, do wěku panenstwa
Wstaupí a k radosti swého příbuzenstwa
Swatbu swětít uloží.

Zpěw bez hudby:

Wítej dni krásný,
Léto milostné,
Wěku swobody,
Snášeliwosti
W náboženstwí:

Po tobě mnozí
Z předků a otců
Taužili wraucně
By tě dožili:
Než ach! darmo;

Nám je to dáno
Bratři a sestry!
Cítme to štěstí,
Swětme památku
Jubilejní.

B. Wšezpěw s hudbau:

Sláwa! sláwa! sláwa
Budiž Bohu na wýsosti!
Sláwa! sláwa! sláwa
Jeho moci a maudrosti:
Že nám přeje chwíle této
Slawit milostiwé léto.

Jeden hlas:

Mrákoty pohanské wlast uherskau kryly,
Až je tři mužowé šťastně rozplašili
Cyrill, Method a Wojtěch;
Jenž Krista kázali jazykem slowenským
W Tatrách nad Dunajem národům panonským;
Křest jich měl zdárný prospěch.

Zpěw bez hudby:

Wedly jsau sice
W pozdějších časech.
Swětlo a temnost,
Láska a wíra
Prudké boje;

Než přišli z nebe
Poslowé čtyři
Nesauce swatý
Wšechněm křesťanským
Stránkám pokoj;

Čest jejich jménům,
Císař Leopold,
Josef, František
A panující
Teď FERDINAND.

C. Wšezpěw s hudbau:

Sláwa! sláwa! sláwa
Budiž Bohu na wýsosti!

Sláwa! sláwa! sláwa
Jeho moci a maudrosti:
Že nám přeje chwíle této
Slawit milostiwé léto.

Jeden hlas:

Hle ti, co po bludné nenáwisti cestě
Někdy jsau kráčeli w tomto hlawním městě,
Již se w lásce objímají:
Každé náboženstwí, církew, chrám, národ, řeč
Swoje práwa, wážnost ochranu již a péč
W naší krajině mají.

Zpěw bez hudby:

O wy potomci
Kteří budaucně
Máte stoletní
Swětit památku
Církwe této;

Chraňte se winy
Wěku našeho:
Chladnosti k chrámu
A newděčnosti
K slowu Páně;

Cnost s pobožností,
Zem spojte s nebem,
Žiwot s příkladem,
A tak kráčejte
Do wěčnosti.

D. Wšezpěw s hudbau:

Sláwa! sláwa! sláwa
Budiž Bohu na wýsosti,
Sláwa! sláwa! sláwa
Jeho moci a maudrosti:
Že nám přeje chwíle této
Slawit milostiwé léto.

Kantata

ku památce zesnulého p. p.

Samuela Hajnala

roku 1844. dne 8. Prosince.

Čtwerozpěw:

Již ho není! toho wýborného
Muže, *Samuela Hajnala!*
Nenadále w síle wěku jeho
Ruka smerti nám jej odňala.
Proto swátek wděčnosti mu swěťme,
A uctit co dobrodince hleďme!:

On jak člowěk mnohými se ctnostmi
Skwěl, swůj národ wraucně milowal,
O Zbor tento dary a starostmi
Jako otec štědře pečowal.
Proto pějme we smutkowém rauchu:
„Pokoj prachu, Sláwa jeho duchu."

Recitativ:

Plačte, kwilte!
W čas podzimku w Listopadu
Padla kwětna ratolest z lípy
Stromu swatonárodního.
Čím méně prawých synů má matka Sláwa,
Tím wětší jim čest a díka!

Plačte, kwilte!
W samotnosti tráwil žiwot;
Jeho manželka byla škola,
Jeho dítky naše mládež a sirotky;
Jeho rodina ctnosti,
Pobožnost, šlechetnost, pěkné mrawy.

Radujte se!
On byl obraz muže statečného,
Krásné semeno rozsíwal pro budaucnost;
Bůh dej k tomu požehnání,
Aby se rozzelenalo
A užitek neslo u potomků.

Radujte se!
Duch jest wěčný,
Ctnost jest wěčná,
Hrob jest toliko most od země k nebi;
Tam ho zase uwidíme
W lůně Sláwy.

Kůr. (Wšezpěw).

Pán Bůh mu dej sláwu wěčnau po té časnosti,
Odplať mu tam dobročinnost wěncem radosti:
Jména jeho památka
Zůstaň swatá a sladká
Nám i potomkům.

V.

N á p í s y.

Spisowatelstwí slawjanské.

W ohledu, píšeteli Slawjané, wěk tento nemějte!
Wás jen čísti třetí wděčně potomci budau.

Rada matky Sláwy.

Co jsi ty? Rus; co ty? Serb; co ty? Čech; co ty? jáť Polak iestem:
Dítky moje: swornost! nechte to, mluwte Slawjan.

Zdwořilost.

Přijdeť prý wzdělanost k Slawjanům, jen počkati málo;
Račte že jí tedy jít w austřety páni milí!

Přewracenost.

Takť blaudí bohužel! národ ten, že rci mu: patři!
On šilhá; kdy powíš; effata! on ti laje.

Náwěští.

Tup ji tupá onu řeč, dokawad čas ještě, nenáwist;
Neb skoro zostra její bůsti žihadla budau.

Daremná práce.

Kwět w kořen obrácí z kamene zdí w oblaku zámky:
Kdo wzdělanost žádá národu, dřiw než obec.

Horlič.

Národ tak považuj jediné jako nádobu lidstwí,
A wždy, wolášli: Slawjan! nechť se ti ozwe člowěk!

Řečtění.

Kde člowěkem Řek byl, jen tam nám řečtiti slušno;
Než kde Řekem Řek byl, řečtiti jistě neum.

Úštipečník.

„Řeč waše jen leda řeč, newidím w ní krásy nižádné"
Tať brachu zříti na swau leckomu krásu nedá.

Námítka.

„Wy pro duchy, Slawjané, weliké ani jméno nemáte!"
Nám jest dosti mužů čest, wy se zowte Genie.

Ledakdo.

Tak zle matersky mluwí, mnělbys bude Máro a Göthe,
Tak řeč těchto mluwí rceš: to je služka jejich.

Libozwučnost.

Werzati řeč wzdělaná ani bauchati, třískati nesmí;
Slyšte že už jednau: zníti lahodně musí!

Opak.

Nač prý wšecka německy psal swá díla Dobrowský?
Tožť! chce by Němci Češi, pak tito Němci byli.

Národní písně.

Že wzdělanosti nemá náš lid, cizozemci mluwíte;
Jakž? wy musíte lidu zpíwati, nám pěje lid.

Zpěwačnost Slowáků.

Auškleбо nekřič nám, že oper, že nemáme diwadla;
Wy zdi, my máme celé w létě diwadlo pole.

Turec.

Tak řeč měkce mluwí, libuje zpěwy, má stwory hezké;
Že wždy slawjanskými slaut Wlachy může Turec.

Ty pán já pán.

Proč kde Maďar bydlí, nemluwí i Slawjan tu maďarsky?
Dříw tu Slawjan bydlel, proč ne slawjansky Maďar?

Klasičnost.

Kam se našim děla ach! básnířům Muzy klasičnost?
Ještě stébla není, už chcete míti klasy!

Hexameter a Alexandrín.

Ten každý krok swůj wážně jda k Parnasu čítá,
Tento tu různo wětrem kdes na baloně letí.

Podobizny.

Epos park weliký, beseda Drama; chrám citu Oda;
Jeskyně Balláda; stráň je Selánka milá;
Stinné hájky Sonet; truchlý Elegia potůček;
Písně pahorky; Roman kwítnice; rýmy echo.

Wděky.

Bez wděky jsau wděky, ty w náruč co se bezděky tisknau;
Když wděka být wděčnau chce, wděky krýti musí.

Wznešenost.

Nic wznešeného tu wen, wznešenost ta jen w citu sídlí;
Najkrásnější cit ten mdloba mysli budí.

Wláda nad předmětem.

Předmět, o němž básníři pěješ, ten tak w moci měj swé,
Jak w moci má weškeren Bůh swěta swého obor.

Kdosi.

Prostě tak a wznešeně spolu, nezná psáti nižádný;
Jen škoda, tam k bahnu, k záwratu nás tu wede.

Rada.

Nikdá se s žiwotem nesmíchej, wšak ni nerozluč:
Tak zachowáš najlép tím sebe, tímto žiwot.

Dokonalost.

Chcešli dojít w umění wěnce, plitkosti nenáwiď,
Měř swým wýšku i hlaub, délku i šířku duchem.

Bezpečnost.

Náděje twého břehu, twé nedbám rokliny bázeň,
Můj plyne prostředkem praudu pokojně člunek.

Tragičnost.

Téměř k zaufání dwojná mne nejistota trápí:
Wšak samu přijdeli už pohromu lehce nesu.

Příjemný aukaz.

Já pronikawšího pro oko w swětě pohledu neznám
Nad ten, když krásné wraucně se děwče modlí:

Kwěty a ženy.

Dobře že nic newědí o Liném naše pohlawy bílé,
Teď wady dost, než tak ještěby hůře bylo.
Tužby (i mlučte pro Bůh) sama jim dala příroda důwod,
Zřídka že jednoho jen má muže kwítku žena.

Autulnost.

Možno cizým utajíš ba očím špatné činy wlastním:
Před swědomím se tají darmo myšlénka sama.

Chrám oswěty.

Buď sem lustry neseš krásot, buď prawdy pochodni,
Jdi, wšak žádného twé swětlo dýmu neměj.'

Náboženstwo a ctnost.

Kdož těch někdy neměl, pálil se co neznaboh ohněm:
Jednoho teď nemají Němci, druhého Uhré.*)

Lada.

Odkud jméno Lada wzala? od sladkosti a wlády:
Wládne wším stwořením, wšecky radosti sladí.

---

*) *Religion* u Němců a *virtus* u Maďarů půjčena jsau od Latiny.

Čas k lidem.

Buď wám snášeliwý, byť i blud byl, wždycky milejší,
Než nesnášeliwá byť pak i prawda byla.

Strany.

Dwě strany teď znikají w Slawjanech : buďtež ticho wášně!
O strom jedna celý dbá, a druhá jen o list.

Německá čeština.

Před tím jen krajinu zlá perznila němčina českau:
Teď si kydá w české sám knihy němčinu Čech.

Pohrůžka.

Hlad řeči swé Uhré si naší řeči pádely sitte:
Wšak stromu jenž je nosí, národu, dejte pokoj.

Míšeň.

Nikde není jak zde krásnější němčiny slyšno:
Dar za swé zničení Němcowi dal to Slawjan.

Lužice.

Jak we wlunách kdy tonau mořských dwě lodičky samotné,
Už tak, dcerky! na wás Sláwia teskno hledí.

Samskrit.

Teď se jazyk každý šwagrowstwím k Samskritu tiskne,
Jen ticho, a wlastní choť neudawte jeho.

Chwálci řeči.

Hánce měla před tím teď dostala čeština chwálců,
Chwálila ji zloba těch, dobrota těchto haní.

Slowotepci.

Zastaralé we nowém kroji jen dáwáteli hadry,
Ne slowa, dejte wy nám radše myšlénky nowé.

Čtenář.

Bych rozuměl smyslu knih českých dobře nynějších,
Češtinu překládat w češtinu dříw si musím.

Řeč Slawjanská.

Těžko tu řeč milowat se zdá? Milowat ji započni:
Hned sobě už dwě k ní žádati serdce budeš.

Wptip se sám.

Nemluw „proč wysoko Slawjané tak píšete řeč nám?"
Křič raději „proč já tak w řeči nízko stojím?"

Básniwá řeč.

Jednomu básníři šťastně když prošla přes usta
Řeč, tu potom básní už z polowičky sama.

Homer.

Tatry přijdu i k wám nositi chci i raucho slawjanské,
Jen dle mojí řecké ať šito míry bude.

Přítomnost.

Buď Slawjanem dobrým to k žádné chwále neslauží;
Buď zlým, též k žádné hanbě nyní to není.

Wzdělanost.

Zwerstwy na werstwu ji klaď, wzdělanost když národu dáwáš,
Ať w běhu přeskočené nikde mezérky není.

Rozličnost chuti.

Paušté Maďar libuje, jsau milši Tatry Slowákům:
Tak wywolil dobré ten země, tento nebe.

Určení.

Bůh jistau celotě člowěčenstwa stezku předepsal:
Jednotliwým swobodu wšak daje chůze lidem.

Nesnášeliwost.

Přestala už nesnášeliwost, než nastala horší:
Tam kdo jináče wěřil, tu kdo jináče mluwí.

Štěstí.

Štěstí! ty jsi měsíci podobné: jenžto lidem hned
Twář pěknau a celau, hned zas ukáže rohy.

Powinnost přítomnosti.

Základy jen pewné my nyní wzdělanosti položme;
Nech stěny a střechu sám wnuk si na těchto stawí.

Pomsta.

Za starodáwna muži z wlastí swých wyhnali Muzy:
Teď naopak z wlastí wen muže Muzy ženau.

Můj los.

Básnictwí darowal byl Apoll za dnůw mi mladosti,
Než dar ten mi potom wyrwal ukrutně žiwot.
Lépe newyrwal, ale hromadau obdal je překážek,
W nichž co newinný lká w tísni žaláře wězeň.

Nitra, almanach.

Swětlo a blesk znamená twé jméno w samskritě Indůw:
Tím tam swé syny buď, tímto nepřátely děs.

Čechowi K... do pamětné knihy.

Podiwný swěte, jakowé tu hry
Prowodí s námi někdy Bůh!
Já mám dwě wlasti: Čechy a Uhry,
Zde bydlí tělo mé, tam duch.

Náwěští potomkům.

Bratři nesuďte o nás co a jak sme psáti my mohli:
Nýberž jen co a jak sme směli, suďte o nás.

VI.

Překlady.

Indické zpěwanky čili národní písně.

1. Plawcůw při tahání lodních plachet.

A.

Tahejte, tahejte!
Dwíhejte plece,
Opřite nohy!
Loď chce plowati:
Zprawce weslařůw je wojak.
Stežeň wysoký.
Tlucte na buben,
Zde je přístaw!
Napnite síly
S boží milostí.
S pomocí Swatého
Krásnátě loďka,
Woda hluboká
Projde šťastně,
Od Šaha Akbara
Z boží milosti.

B.

Sláwa Piru Putu!*)
Sláwa městu Tata!
Táhnite spolu,
Radostně táhnite!

---

*) Pir Puta jest Swatý a ochránce Sindůw zwláště putujících.

Přístaw je malý,
Hle wěže w přístawu!
Země je boží,
Kdo zřel lepší we swětě?
Woda je sladká.
Táhnite rázem,
Přístaw je dobrý,
Beluči národ:
Bůh nám ukázal,
S Bohem sme přišli.

2. Bhat t. j. Báje, báseň, ke cti knížete Laka Fulaniho

(w nářečí Kučůw w západní Indii).

Pět a dwadcet let, a Laka Fulani byl králem na trůně!
Ples a radost byly w lidu, swět se stkwěl co zlato.
Ještě pět a dwadcet, a Fulani táhel s welkým wojskem,
Dewět částí swěta wybojowal, jeho slowo panowalo.
Ještě pět a dwadcet, a zarazil sídlo swé říše w Kaiře:
Sedemnácte lakůw Zemindarůw, kror, šlechticůw,
Tisíc herdin, deset tisíc welkých mužůw,
Pět lakůw kupcůw, jeden lak zpěwákůw,
Pět lakůw rolníkůw, králowských bubenníkůw jeden lak:
Jiného lidu množstwí bez počtu,
Patnácte džodžun objem jeho wojska, čternácte krorůw od Selamu,
Když Laka wzsednul na swého koně Puhu Pasara.*)

---

*) Kaira, Kahira, město w Kuči; kror jistá indická míra, sr. korec; lak jistá míra, sr. lukno, polluknja u Slowákůw; džodžun asi naše dwě míle.

Z Perského Chosru

1. Wděčnost.

Ant ani kapky malé si wodičky nepolkne kuřátko,
Byt nezdwihlo při tom wždy k nebi swého oka.

2. Báseň a hudba.

Báseň nech ti newěsta, její bude ozdoba hudba,
Líbí se krásná choť, buď i lesku nemá.

Z Arabského Motenebiho

Sláwa.

Wzhůru! sláwu hledej, lež ona w hlubokosti pekelné,
Žádná chwíle nemiň, tebe jenžby ku česti newedla.

Obsah
Dílu druhého.

I. Elegie.

II. Ody.

III. Romance, Balady, Písně.

IV. Příležitostné Básně.

V. Nápisy. - - - - 49

VI. Překlady.